

EX
MISCELLANEO-
RVM SCRIPTORIBVS
CODICIS, NOVELLARVM,
FEVDORVM, necnon etiam
INSTITVTIONVM Iuris
Ciuilis interpretatio.

*Opus antehac à M. ANTONIO DELRIO Regio in Brabantia Can-
cellaria Consiliario editum. Nunc verò studio ac diligentia PETRI
BROSSÆI I.C. quàm accuratissimè auctum, multisq; Scriptoribus cum
veteribus tum neotericis locupletatum.*

His accesserunt Indices duo: Prior Authorum atque Scriptorum
Miscellaneorum, ex quorum libris has notas excerpimus:
Posterior Titulorum Codicis, Nouellarum, Con-
stitutionum Imperialium, Feudorum, &
Institutionum Iuris Ciuilis passim
hoc in libro explicatorum.

Tomus. 2.

L V G D V N I,
Apud Franciscum Fabrum, & Samuelem Crispinum.

CLC. ICD. VI.

ALFONSO

REY

DE

CASTILLA

Y

LEON

Y

ARAGON

Y

CATALUÑA

Y

VALENCIA

Y

ISLAS

15.

ALFONSO

REY

15.

CLARISSIMO NOBILISSI-
MOQ. VIRO DOMINO DE LAFFEN,
Beauuoir, &c. Regis Christianissimi in .
Anglia Legato, P. Brossæus, I.C.
S. P. D.

MINIMUM ferè artium (vir amplissime) quæ
ab hominibus aut discuntur aut docentur, quò
facilius summam inter mortales gloriam conse-
qui possint, nulla est in qua plures naturæ quo-
dam instinctu operam locarint, quàm in hac in-
stitutaque cognitione, eiusmodi enim est ut vix al-
lia reperiatur scientia, quæ plura in communem omnium utilitatem
afferat cōmoda, summæque & amplissima præmia, vel ad gratiã, vel
ad opes, vel ad dignitatem ei proponantur. Quo pacto mirari minimè
debemus quò fit, ut hominũ animi ad huiusmodi studia, igniculis qui-
busdã cupiditatis incendantur, ac ex omni memoria ætatum, ingēs adeò
Iurisconsultorum numerus extiterit, & ut omittam veteres illos, Bar-
tolum, Baldum, ceterosq; qui ea doctrina quam incredibili quodã stu-
dio affecui sunt, ad eã gloriã peruenerunt, ad quã nō cōmunis, sed pau-
corum notata vestigiis via quædã est, quorum quidẽ nomina multorũ
& sermonibus & scriptis celebrata, nulla tēporis vetustate extingui
possunt. Sed ut veteres illos reticeã, quocunq; oculos conuertamus, per-
multos huius disciplinae doctores hoc seculo videmus, summæ non so-
lum expectationis sed etiam virtutis, qui non lucri spe illecti, sed scien-
tiæ studio, veræque gloriæ (quæ præmium virtutis industriaque altrix
est) desiderio impulsī, in has sacratissimas leges incumbunt. Hinc fa-
ctum est ut in hac iusti quæque cognitione libenter omnem meam ope-

ram industriamque locarim & ab eo tempore quo eam degustavi, cœ-
pi quædam adnotare, quæ mihi olim vsui fore existimabam, ea nem-
pe quæ in abditissimis locis pronunciata fuerant, breuiter attingere,
quo factum est ut multa leges variis in locis explicatæ, qui eas expli-
cauerint, quòue in loco optimè scirem. Verùm cū perpauci adhuc ex-
tissent, qui hoc scribendi genus tentarint, quique huius sciētiae iuuan-
dæ talem inierint rationem, decreui quæ collegeram in lucem proferre,
& ad genus hoc scribendi iuris ciuili sciētiae perquam necessarium,
alios quasi facibus admotis inflammare, ut industria mea aliquid
attulisse huic studiorum generi diceretur, etsi maximo cum labore sit
coniuncta, verum ut ait Cicero, virtus videtur esse præstantissi-
ma, quæ est fructuosa aliis, sibi autem laboriosa. Quapro-
pter statuens quæ iam increbuit seruare consuetudinem, ut de quibus
optimè sentimus, iis dicata esse & eorum nomini insigniri nostra scri-
pta cupiamus, cui aptius lucubrationes hæc meæ permitti potuerunt,
quàm ei quem noui omni egregiæ virtutis laude cumulatam, cui etsi
maxima sit grauissimorum negotiorum imposita moles, quam summa
cum laude sustinet, tamen in illa ipsa occupatione, literarum delecta-
tio ita afficit ac delectat, ut eas maxima cum voluptate legat. Præterea
in ea ipsa legatione, quam ipsi Christianissimus Francorum Rex de-
mandauit, in qua ita eus personæ grauitatem omni re & loco tutus
est, ut nec humanitatem, comitatémque desiderare quispiam possit, quæ
virtutes specie dispares prudentia coniunguntur. Verum enimvero si
virtutes atque cū corporis tum animi dotes quas natura in te effu-
disse videtur, hic enarrare conarer multitudine ita obruerer, ut neque
vnde initium sumendum, neque quid præ cæteris dicendum neque quo-
modo finis faciendus facile reperire possem, ideo satius esse duxi hæc
silentio præterire, illasque & animi & corporis dotes in te potius admi-
rari & suspicere, quàm ut de istis dicendo, nihil dixisse merito cupiā
videri possim. Hæc autem sunt causæ quæ me ut hunc librum tibi di-
catum tuo nomini potissimum inscriberem impulerunt, quem cupio de
te probari qualiscūque is sit, quas ut locum apud te inuenire patiaris,
mèque & studia mea commendata tibi habeas, vehemèter etiam at-
que etiam rogo. Datum ex Museo Calendis Iunij. 1590.

ALTERA EIVSDEM AVTHORIS

IN CODICEM

AD LECTOREM EPISTOLA.

PRIME ab Aristotele dictum est (Lector benevole) lib. 2. *ἅρ' ἐλέγχων*, omnium rerum principia tenuia esse, nec statim ad consummationem perductas esse omnes artes, sed aliis atque aliis subinde addentibus, diligentiusque perscrutatibus tū demū id factū *ὅσον ἐκ διαδοχῆς ἅρ' καὶ μέρος παραγόντων*. Cum itaque in Pandectarum & Digestorum libros notas conscripsissem, ne quibusdam opus hoc imperfectum videretur, operæpretium esse duxi idem in Codicis, Nouellarum, Feudorum, nec non etiam Institutionum libros præstare. Non minus etenim hæ Imperatorum Constitutiones interpretum ope & auxilio indigent, quàm illa Iurisconsultorum responsa: quod iis manifestum est qui ius civile, vel primis labiis degustarūt: nec negligenda est Iustiniani Codicis lectio, nā etsi hic à perfectione Pandectarum, (in quibus omnia meliore methodo, atque etiam vberius explicantur) non parum absit, tamen illis antecellit in nonnullis: supplet etenim & ea quæ à veteribus Iurisconsultis decisa non sunt, eorūque pugnas & controverfias dirimit, & emendat antiquorum subtilitatem, substitutis iis, quæ ad vsum potiora sunt. Et sanè praxi daturis operam vtilius fore videtur in his Imperatorum Constitutionibus, potius quàm in Iurisconsultorum responsis pervolvutandis multum temporis collocare, nam in his sæpe non minus subtilitatis quàm vtilitatis est: at Imperatorum Constitutiones in Codicē relatæ definiunt quæstiones à medio vitæ quotidianæ vīu sūptas. Verū de horū librorū collatione hic pluribus agere nō est mei instituti, hæc pauca tamē in laudē Constitutionum Imperatoriarum dicta esse volui. Cum itaque secunda pars iuris nostri his Imperatorum Constitutionibus constet, vtile censui has iam satis per se obscuras, intellectu faciliores reddere, videbam etenim tot tantisque tenebris grauiissimorum etiam virorum mentes à variis infinitisque scriptoribus obrutas esse, vt vix emergere possent, opinionūmq; varietates, quibus plerumque Doctores huius scientiæ longissimè inter se dissident, tam sine vllō or-

dine explicatas vt de illarum veritate iudicare, viri alioqui in hoc studio plurimum exercitati prorsus ignorent. Hac autem via quæ compendiosior est (vt in Pandectis iam satis declaravi) quæ tam ab antiquis, quàm recentioribus Iurisconsultis fufius dicta fuere, certo quodam ordine ac methodo, & quasi prætereuntes omnes facillimè inuenire possint, quæ colligere ita dispersa immensi laboris esset: etenim quæ notatu digniora mihi videbantur, ea in vnum quasi corpus contuli, non aliam ob causam quam vt legû studiosos quasi manu ducerem ad præstantissimorû illorum virorû scripta cognoscenda ac euoluenda. Nec puto mihi aliquid abesse quod in hac omni tractatione nihil noui adferam, vtputa ab aliis iam factû præstitumve, quòdque ea doctrina ingeniove non sim, vt quidquã à me egregium expectari debeat, nihilominus tamen arbitror maiorem ab eruditis, harûmque rerû intelligentibus hominibus me gratiam initurum, si quæ viri doctissimi scripta, quæ variis in locis nobis reliquerunt, ea quasi latetia per indicem suisque locis traderem. Si quis enim Constitutionis alicuius plures interpretationes quærat, & à quibus materia aliqua pertractetur scire cupiat, præstitum nunc est, vt præsto sint omnia vbi maximè requiruntur, magnâque ex parte responso ac legi adhæreant. Viguit enim semper in meis studiis cura illa, nec in eis quidquam antiquius habui, diligentiusque obseruavi, quàm vt ea quæ dispersa in iure essent, certo ac congruo loco collocarem, & ad certa quædam capita referrem, quod quidem non fuit exigui temporis aut parui laboris, cui tamen quod ad studiorum nostrorum vtilitatem maximè conducere non peperci. Testatum autem omnibus esse volo me non gloriæ cupiditate, vel insana quadã libidine, quæ iam plures torquet, hæc in publicum conferre, hoc enim si quærerem stultus essem, sed vera causa fuit, vt de aliis bene mererer, & vt studiis nostris aliqua per me tolleretur eorum incommodorû pars, quæ iuri ciuili ineumbentibus maximas & molestias & difficultates pariunt, alij qui maiori doctrinæ copia præditi sunt, multò maiora præstabant. Hic tamen admonitum esse volo, me non omnia hîc notasse, quæ notari poterant, quæ ne bis repeteretur consultè omisi, pluribus etenim egi in Pandectis. Si nostrum hunc laborem gratum tibi esse comperero, idem in ius canonicû me præstiturum polliceor: est enim eiusmodi hoc nostrum scribendi genus, vt in vtroque iure magnas quotidie & accessiones & incrementa accipere possit. Interim, Amice Lector, his frui, & nostrum hunc laborem qui bonique consule. Vale. Dat. ex Musæo Calend. Iunij. 1590.

PETRVS BROSSÆVS.
IN PE-

IN PETRI BROSSÆ I NOBILIS ET DOCTI IUVENIS
præclaram industriam.

Me tua non patitur Brossæ modestia , de te
Atque super meritis dicere multa tuis
Expediam. Censum dum tu cuiusque recenseres
Censum quem minimè captat auara manus,
At cuius docta virtus , cum mente fodina est
Quæ sempiterna sola ministrat opes,
Interea Censor (quos tu non quæris honores)
Iustinianæ factus es imperij,
Munere sed reliquis præstas, cœlestia nempe
Quanto fortuitis anteferenda bonis?

TH.G.A.

IN LIBROS REMISSIONVM
PETRI BROSSÆ I.C.

Carmen.

Cautior ut voluas, sinuosa volumina legum
Hic tibi sunt facili tradita iura manu,
Ne malus ancipites tortis ambagibus error
Inuoluat mentes hoc lege, LECTOR, opus.
Quod veros aperit sensus moderamine certo,
Abditæque obscuro tramite iura docet.

L.H.P.I.V.D.

A.L.I.V.D.

DELRIO cæpit, BROSSÆVS perficit, ergo
Hic illo melior, nam meliora facit.

FR.M.M.

¶ III

Consilia Doctorum.

A
 Angeli de Vbaldis Perusini.
 Angeli de Gambilionibus, *vol. 1.*
 Andreæ Barbatæ, *vol. 4.*

Alberti Bruni, *vol. 1. & 2.*
 Alexandri de Neuo Vicentini, *vol. 1.*
 Alexandri Tartagni Imolensis, *vol. 7.*
 Agidij Billamerq.
 Emilij Ferreti, *vol. 1.*
 Andreæ Alciati, *vol. 3.*
 Augustini Beroi, *vol. 4.*
 Aymonis Crauetæ, *vol. 2.*
 Antonij Corseti.

B
 Bartholomei Chassanæi, *vol. 1.*
 Bartholomei Camerarij, *vol. 1.*
 Bernardi Bombini, *vol. 1.*
 Benedicti de Benedictis, *vol. 1.*
 Bernardini de Burtis.

C
 Caroli Ruini, *vol. 5.*
 Celsi Hugonis.
 Christophori de Castelliano, *vol. 1.*
 Claudij Cantiunculæ.
 Camilli Catanei.

D
 Diuerforum Doctor. *vol. 2.*

F
 Felini Sandei, *vol. 1.*
 Francisci de Acoltis, *vol. 1.*
 Francisci de Aretio.
 Francisci Becij, *vol. 2.*
 Francisci Hotomani, *vol. 1.*
 Francisci Marzarij.
 Francisci Zoanneti, *vol. 1.*
 Francisci Bursati, *vol. 1.*
 Friderici de Senis, *vol. 1.*
 Friderici scoti.

G
 Gasparis de Calderinis.
 Griffolia Montepolitano.

Gerardi Mazolli, *vol. 1.*
 Guidi Panciroli, *vol. 1.*
 Guillelmi Pernei, *vol. 1.*
 Gentilis Albertini.

H
 Hieronymi Gabrieli, *vol. 1.*
 Hieronymi Gigantis, *vol. 1.*
 Hieronymi Grati, *vol. 2.*
 Hieronymi schurpsij, *centuria 3.*
 Hippolyti de Marsiliis, *vol. 2.*
 Hippolyti Riminaldi, *vol. 1.*
 Hieronymi de Tortis.

I
 Iacobi Mandelli, *vol. 1.*
 Iacobi Menochij, *vol. 1.*
 Iacobi Emiliani Ferrariensis, *vol. 1.*
 Iacobi Riminaldi.
 Iacobi Philippi Portij, *vol. 4.*
 Ioachimi Mynsingeri.
 Ioannis de Anania, *vol. 1.*
 Ioannis Bologneti.
 Ioannis de Neuifanis.
 Ioannis de Calderinis, *vol. 1.*
 Ioannis Campegij.
 Ioannis Claudij.
 Ioannis de Caconato.
 Ioannis de Lignano.
 Ioannis Antonij de Ferrariis.
 Ioannis Baptistæ castellionei.
 Ioannis Andreæ Rizzardi.
 Ioannis Baptistæ suffi, *vol. 3.*
 Ioannis Crotti, *vol. 3.*
 Ioannis Marię Riminaldi, *vol. 1.*
 Ioannis Antonii Rubei Alexandrini, *vol. 1.*
 Ioannis Hieronymi Albani, *vol. 1.*
 Ioannis de Amicis, *vol. 1.*
 Ioannis Baptistę Ferreti, *vol. 2.*
 Ioannis Baptistę Ploti, *vol. 1.*
 Ioanni Iacobi de Leonardis.
 Ioannis Bartholomei de Scarampis, *vol. 1.*
 Ioannis de Neuzanis, *vol. 4.*
 Ioannis caphali Ferrariensis.
 Ioannis Francisci Pauini.
 Ioannis Lupi.

Lau-

L
 Laurentij Calcanei *vol.1.*
 Laurentij Sylvani, *vol.5.*
 Laurentij Kirchouij, *vol.1.*
 Ludouici Gozadini, *vol.2.*
 Lapi Castiglioni. *vol.2.*
 Ludouici Zunti.
 Ludouici Zanæ.

M
 Marci Antonij Nattæ, *vol.2.*
 Marci Mantuæ, *vol.2.*
 Marij Anguifolæ, *vol.1.*
 marini Garrati Laudensis.
 matthæi Vvesembeckij.
 marci de Perusio.
 martini de Caradis.

N
 Nicolai Belloni, *vol.1.*
 Nicolai Boerij, *vol.1.*
 Nicolai Euerardi, *vol.1.*
 Nicolai de Tudeschis, *vol.2.*
 Nicolai de Agaziis.
 Nicolai Arelatani.

P
 Pauli merenda, *vol.2.*
 Petri Anguifolæ, *vol.7.*
 Petri Philippi Cornei, *vol.4.*
 Petri Pauli Parisij, *vol.4.*
 Philippi Portij.
 Petri de Superuilla.
 Petri Papæ.

R
 Rderici Zuares, *vol.1.*

S
 Signoroli de Homodeis, *vol.1.*
 Sigismundi Loffredi, *vol.1.*
 Sigismundi Picenardi, *vol.1.*

T
 Tobia Nonij Perusini.
 Thomæ Grammatici, *vol.2.*
 Troili Maluitij.
 Thomæ Doceij.

V
 Vincentij Cingault.

Disputationes.
 Egidij de Mandelbertis.

Angeli de Vbaldis.
 Anastasij Plati.
 Alexandri Tartagni.

B
 Bartholomei Brixienfis.
 Bartoli de Saxaferrato.
 Baldi de Vbaldis.
 Benedicti de Plumbino.
 Benedicti Senensis.
 Bulgarini.

C
 Calderini.
 Christophori Castellionei.

F
 Federici de Senis.
 Floriani de Sancto Petro.

H
 Hieronymi Zannetini.

I
 Ioannis Andrea.
 ioannis de Anania.
 iacobi de Puteo.
 ioannis ignei.
 ioannis Hieronymi Albani.

L
 Laurentij de Rodulphis.
 Lancelloti Galiaule.
 Ludouici Nogarollæ.

M
 Martini Laudensis.

N
 Nicolai de Tudeschis.
 Nicolai Euerardi.
 Nicolai Vigelii.
 Nicolai Belloni.
 Nicolai Reusneri.

P
 Petri de Bellapertica.
 Pauli de Leazaris.
 Petri de Ancharano.
 Philippi de Casolis.
 Philippi Franchi.
 Petri Rauennatis.

R
 Roberti Maranta.

V
 Vincentij Herculan.

Questiones.

A

Augustini Beroi.
Aymonis Crauetæ.
Ægidij de Mandelbertis.

B

Berengarij Fernandi.
Bartholomæi de Capua.
Bartoli.
Benedicti de benedictis.

C

Celſi Maſei Veronenſis.
Caccialuppi.

D

Dyni.

E

Eguinarij baronis.

F

Franciſci Albergottis.

G

Guidonis de Suzaria.
Guillelmi benedicti.

H

Hartmanni.

I

Iacobi blonoſci.
Iacobi de beluiſo.
Iacobi de rauenna.
Ioannis Petrucij.

L

Leazarij.

M

Martini de Fano.

N

Nicolai Picolhominæi.
Nicolai Boerij.

O

Oberti Cremonenſis.

P

Pilæi Petri Bertrandi.
Petri Ioannis Anchorani.
Philippi de Curſinis.
Philippi Probi.

R

Rolandi à Valle.
Roſſfredi Beneuentani.

Raynerij Foroliuij.

T

Thomæ Grammatici.

V

Vincentij Herculani.

Deciſiones.

A

Antonij Capitij.
Antonij Gabrielij.

F

Friderici Schenk.

I

Ioannis Galli.
Iaffredi.

L

Ludouici Iosephi.

P

Petri Royzij.
*Petri Surdi.

S

Stephani Vvolſij.

T

Thomæ Grammatici.

Authores Practici.

A

Antonij Maſſa Galeſſi.
Alberti de Oliua.
Alberti Gandini.

B

Bernardi Doënni.
Bartholomæi Brunatij.

C

Cæſaris Pariſij.
Curiz Galliz.

D

Iodoci Damhouderij.
Didaci Couarruiz.

F

Ioannis Foucherij.
Petri Follerij.

G

Andreæ Gail.

H

Hippolyti de Marſiliis.

I Iaffredi

I
Iaffredi Cherienfis.
Ioannis Berberij.

L
Lancelloti Corradi.
Leonis Spelunca.

M
Falui de Monte.
Ioannis Millei.

N
Iacobi de Nouello Veneti.

O
Octauiani Vftrij.
Iacobi Omphalij.

P
Petri de Aurilaco.
Petri Rebuffi.

R
Rolandina.
Roffredi.

S
Friderici Schenck.
Iacobi Sprengheri.

V
Petri de Vnzola.
Bonifacij de Vitallinis.

** Authores Philosophici.*

A
Augustinus.

E
Epiphanius.
Euagrius.

S
Socrates.

V
Victorinus.

Singularia Doctorum.

A

Abbatis Affaldi.
Alberti de Albertis.
Andreæ de Ifernica.
Andreæ de Capua.
Antonij Colombeti.

B
Baldi de Vbaldi.
Bartoli.
Bartholomæi de Capua.
Bartholomæi Capolla.

C
Catelliani Cottæ.

D
Dyni de Muxello.

F
Francisci de Calefia.
Francisci Cafoni.

G
Guillelmi de Ludo.
Guillelmi à Perno.

H
Henrici de Bouerio.

I
Innocentij.
Ioannis Antonij Trigona.
Ioannis Dilecti.

L
Ludouici Romani.

M
Marcelli Boni.
Marci Mantua.
Matthæi de Mathefilanis.

N
Nicolai Ruffi.

P
Petri Girardi.
Pauli Antonij de Bene Veronensis.

R
Raynerij de Forliuio.

T
Thomæ Ferrariis.

F I N I S.

INDEX TITVLORVM CODICIS

ordine Alphabetico digestus.

Primus numerus librum, secundus titulum, postremus paginam huius editionis demonstrat.

A

 Bigeis	9.37.489
Abolitionibus	9.42.492
Acceptilationibus	8.44.426
Accusationibus & inscriptionibus	9.2.456
Actionibus empti & venditi	4.49.154
Actore à tutore seu curatore dando	5.61.223
Ad exhibendum	3.42.102
Ad legem Corneliam de falsis	9.23.481
Ad legem Corneliam de sicariis	9.46.476
Ad legem Falcidiam	6.50.289
Ad legem Flauiam de plagiaris	9.20.479
Ad legem Iuliam de adulteriis & stupro	9.9.465
Ad legem Iuliam de ambitu	9.26.485
Ad legem Iuliam de vi publica vel priuata	9.12.472.
Ad legem Iuliam maiestatis	9.8.462
Ad legem Iuliam repetundarum	9.27.486
Ad legem Viselliam	9.21.481
Administration rerum publicarum	11.30.551
Administration tutorum, vel curatorum, & pecunia pupillari fœneranda, vel deponenda	5.37.211
Adoptionibus	8.48.433
Adquirenda & retinenda possessione	7.32.326
Ad senatusconsultum Macedonianum	4.28.131
Ad senatusconsultum Orfitianum	6.57.301
Ad senatusconsultum Tertullianum	6.56.299
Ad senatusconsultum Trebellianum	6.49.287
Ad senatusconsultum Turpillianum	9.45.493
Ad senatusconsultum Velleianum	4.29.132
Affertione tollenda	7.17.521
Adfessoribus, & domesticis, & cancellariis iudicum	1.51.35
Aduocatis diuersorum iudiciorum	2.7.48
Aduocatis fisci	2.9.49
Ædificiis priuatis	8.10.380
Ædilitiis actionibus	4.58.161
Agentibus in rebus	12.20.579
Agricolis, censitis, & colonis	11.47.556
Agricolis & mancipiis dominicis, vel fiscalibus reipublicæ vel priuatae	11.67.567
Aleatoribus & alearum lusu	3.43.103
Alendis liberis ac parentibus	5.25.204
Alexandriæ primatibus	11.28.550
Alienatione iudicij mutandi causa facta	2.55.64.
Alimentis pupillo præstandis	5.50.218
Alluionibus, & paludibus, & pascuis ad a-	

lium statum translatis	7.41.338
Annali exceptione Italici contractus tollenda, & de diuersis temporibus & exceptionibus & præscriptionibus & interruptionibus earum	7.40.337
Annonis ciuilibus	11.24.549
Annonis & capitatione administrantium, & eorum assessorum, aliorumve publicas solitudines gerentium, vel eorum qui aliquas consecuti sunt dignitates	1.52.36
Annonis & trib.	10.16.512
An seruus pro suo facto post manumissionem teneatur	4.14.113
Apochis publicis & de descriptionibus curialibus, & de distributionibus ciuilibus	10.22.515
Apollatis	1.7.22
Apparitoribus comitis orientis	12.57.596
Apparitoribus magistrorum militum & priuilegiis eorum	12.55.595
Apparitoribus præfecti annonæ	12.59.597
Apparitoribus præfectorum prætorio, & priuilegiis eorum	12.53.595
Apparitoribus præfecti vrbs	12.54.595
Apparitoribus, procōsulis & legati	12.56.560
Appellationibus, & consultationibus	7.62.355
Aquæductu	11.42.554
Arbitrium tutelæ	5.51.218
Argenti pretio quod thesauris inferitur	10.76.541
Athletis	10.53.534
Auro coronario	10.74.510
Auri publici persecutoribus	10.72.540
Authoritate præstanda	5.59.221

B

Bonis autoritate iudicis possidendis, seu venundandis, & de separationibus bonorum	7.72.371
Bonis eorum qui mortem sibi conscuerunt	9.50.498
Bonis libertorum, & iure patronatus	6.4.233
Bonis maternis, & materni generis	6.60.304
Bonis proscriptorum seu damnatorum	49.496
Bonis quæ liberis in potestate constitutis, ex matrimonio, vel aliis adquiruntur, & eorum administratione	6.61.305
Bonis vacantibus, & de incorporatione	10.10.510
Bonorum possessione contra tabulas liberti, quæ patronis, liberisque eorum datur	6.15.236
Bonorum possessione contra tabulas, quam Prætor liberis pollicetur	6.12.236
Bono-	

Titulorum.

Bonorum possessione secundum tabulas 6.11. 236

C

Caducis tollendis	6.51.294
Calumniatoribus	9.46.493
Canone frumentario urbis Romae	11.12.549
Canone largitionum titulorum	10.23.515
Capiendis & distrahendis pignoribus tributorum causa	10.21.514
Capitatione civium censibus eximenda	11.48.558.
Carboniano edicto	6.17.237
Castrensis & ministerialis	12.26.582
Castrensis omnium palatinorum peculio	12.31.584.
Castrensis peculio militum, & praefectorum	12.37.587.
Censibus & censoribus, & peregrinatoribus, & inspectoribus	11.57.560
Classicis	11.12.547
Codicillis	6.36.269
Cohortibus principibus, corniculariis ac primipilaribus	12.58.596
Collationibus	6.20.238
Collatione aëris	10.29.517
Collatione donatorum, vel releuatorum, aut translatorum seu adaratorum	10.28.517
Collatione fundorum fiscalium, vel rei privatae vel dominicae, vel civitatis, vel templi	11.73.569
Collatione fundorum patrimonialium & emphyteuticariorum	11.64.565
Collegiatis, & chartopratis, & nummulariis	11.17.548
Collusione detegenda	7.20.323
Colonis Illyricianis	11.52.559
Colonis Palaestinis	11.50.559
Colonis Thracensibus	11.51.559
Comitibus consistorianis	12.10.576
Comitibus & archiatris sacri palatii	12.13.576
Comitibus & tribunis scholarum	12.11.576
Comitibus qui provincias regunt	12.14.577
Comitibus rei militaris	12.12.576
Commeatu	12.43.590
Commerciis & mercatoribus	4.63.163
Comminationes, epistolas, & programmata, subscriptiones, auctoritatem rei iudicatae non habere	7.57.352
Commodato	4.23.128
Communia de legatis & fideicommissis, & de in rem missione tollenda	6.43.282.
Communia de manumissionibus	7.15.3.8
Communia de successione	6.59.303.
Communia de usufructibus	7.30.325
Communi diuidendo	3.37.99
Communium rerum alienatione	4.52.157
Communi seruo manumisso	7.3.315
Communia utriusque iudicii tam familiaris, quam communis diuidendo	3.38.100
Compensationibus	4.31.138
Concubinis	5.26.205.

Conditione ex lege, & sine causa vel iniusta causa

Conditione ex lege, & sine causa vel iniusta causa	4.9.110
Conditione furtiva	4.8.110
Conditione indebiti	4.5.108
Conditione ob causam datorum	4.6.109.
Conditione ob turpem causam	4.7.110
Conditionibus insertis tam in legatis, quam in fideicommissis & libertatibus	6.46.285
Conditis in publicis horreis	10.26.516
Conductoribus & procuratoribus, siue actoribus praediorum fiscalium domus Augustae	11.71.569
Confessis	7.59.353
Confirmando tutore	5.29.208
Consortibus eiusdem litis	3.40.101
Constituta pecunia	4.18.115
Consulibus, & non spargendis ab his pecuniis: & de praefectis & magistris militum, & patriciis.	12.3.573
Contractibus iudicum, vel eorum qui sunt circa eos, & inhibendis donationibus in eos faciendis: & ne administrationis tempore proprias aedes aedificent sine sanctione pragmatica	1.53.36
Contrahenda emptione & venditione	4.38.145.
Contrahenda & committenda stipulatione	8.38.407
Contrario iudicio tutelae	5.58.221
Conueniendis fisci debitoribus	10.2.502.
Creditori euictionem pignoris non debere	8.46.431
Crimine expilatae hereditatis	9.32.487
Crimine peculatus	9.28.486
Crimine sacrilegij	9.29.455
Crimine stellionatus.	9.34.488
Cupressis ex luco Daphnensi vel Perseis per Aegyptum non excidendis, vel vendendis	11.77.570
Curatore furiosi vel prodigi	5.70.225
Curiosis & stationariis	12.23.581
Cursu publico, & angariis, & parangariis	12.51.593.
Custodia reorum	9.4.459

D

Debitoribus civitatum	11.12.551
Debitorem venditionem pignoris imped. non posse	8.29.401
Decanis	12.27.583
Decretis decurionum super immunitate quibusdam concedenda	10.46.530
Decurialibus urbis Romae.	11.13.547
Decurionibus & filiis eorum, & qui decuriones habeantur, & quibus modis a fortuna curiae liberentur	10.31.518
Dediticia libertate tollenda	7.5.314
Defensoribus civitatum.	1.55.36
De iuribus	10.11.510
Depositi vel contra	4.34.141
Desertoribus, & occultatoribus eorum	12.46.593

Index

Dignitatibus	12.1.571	Excusationibus munerum	10.47.530
Dilationibus	3.11.74	Excusationibus tutorum & curatorum, & de temporibus earum	5.62.223
Diffusoribus	10.30.517	Excusatione veteranorum	5.65.424
Distract. pignorum	8.28.74	Ex delictis defunctorum in quantum heredes conueniantur	4.17.115
Diuerfis officiis & apparitoribus iudicum, & probatoris eorum	12.60.597	Executoribus & exactoribus	12.51.598
Diuerfis prædiis. vrbis & rusticis, tēplorū & ciuitatū, & omni reditu ciuili	11.99.568	Executione rei iudicatæ	7.53.350
Diuerfis rescriptis, & pragmaticis sanctis	1.23.30.	Exhibendis & transmittendis reis	9.5.459
Diuidenda tutela: & pro qua parte quisque tutor conueniatur	5.52.2.0	Expensis ludorum publicorum	11.41.554
Diuortio facto, apud quem liberi morari vel educari debeant	5.24.204	Ex quibus causis infamia irrogatur	2.12.49
Dolo malo	2.21.57	F	
Domesticis & protectoribus	11.17.577	Fabricensibus	11.9.546
Donationibus	8.54.438	Falsa causa adiecta legato vel fideicom. 6.44.185	
Donationibus ante nuptias, vel propter nuptias, & sponalitiis	5.3.175	Falsa moneta	9.24.485
Donationibus causa mortis	8.57.453	Familia eriscunda	3.36.97
Donationibus inter virum & vxorem, &c.	5.16.197	Famosis libellis	9.36.489
Donationibus quæ sub modo, vel cōditione vel ex certo tēpore conficiuntur	8.55.4.6	Ferriis	3.12.75
Dote cauta, non numerata	5.15.196	Fide & iure hastæ fiscalis, & de adiect.	10.3.504.
Dotis promissione, & nuda pollicitatione	5.11.186	Fideicommissariis libertatibus	7.4.33
Duobus reis stipulandi & promittendi	8.40.411.	Fideicommissis	6.42.276
E		Fide instrumentorum, & amissione eorum, & de apochis & antapochis faciendis: & his quæ sine scriptura fieri possunt	4.21.123.
Edendo	2.1.37	Fideiussoribus & mandatoribus	8.41.412
Edicto diui Hadriani tollendo: & quemadmodum scriptus heres in possessionem mittatur	6.33.265	Fideiussoribus minorum	1.24.18
Emancipationibus libellorum	8.49.434	Fideiussoribus tutorum vel curatorum	5.57.221
Emendatione propinquorum	9.15.475	Filiis familias, & quemadmodum pro his patet teneatur	10.60.536
Emendatione ser.	9.14.475	Filiosam. minore	2.23.58
Eo, qui pro tutore negotia gessit	5.45.217	Filiis officialium militarium qui in bello moriuntur	12.48.592
Episcopali audientia & diuerfis capitulis quæ ad ius curiæque & reuerentiam pertinet pontificum	1.4.18	Finium regundorum	3.39.101
Episcopis & clericis, & orphanotrophis, & xenodochis, &c.	1.3.10	Fiscalibus vsuris	10.8.509
Equestri dignitate	12.32.584	Formulis & impetrationibus actionum sublatis	2.58.65
Erogatione militaris annonæ	12.38.587	Fructibus, & litium expensis	7.51.349
Errore aduocatorum vel libellos seu preces concipientium	2.10.48	Frumento Alexandrino	11.23.550
Errore calculi	2.5.48	Frumento vrbis Constantinopolitanæ	11.23.549
Etiam ob chirographaria pecuniam pignus teneri	8.27.399	Fugitiuis colonis patrimonialibus saluēsis, & emphyteuticis	11.63.565
Etiam per procuratorem causam in intergrum restitutionis agi posse	2.49.63	Fundo dotali	5.23.204
Euctionibus	8.45.427	Fundis saltibus rei dominicæ	11.66.566
Eunuchis	4.42.147	Fundis limitrophis, & terris, &c.	11.59.562
Exactoribus tributorum	10.19.513	Fundis patrimo. & saltienfis, &c.	11.61.563
Exceptionibus, seu præscriptionib.	8.36.405	Fundis rei priuatæ, & saltib. diuinæ domus	11.65.566.
Executione & translatione militarium annonarium	12.39.189		6.1.219
Excusationibus artificum	10.64.537	Furtis & seruo corrupto	G
			9.43.492
		Generali abolitione	11.43.555
		Gladiatoribus penis tollendis	11.75.570
		Grege dominico	H
			15.20
		Hæreticis & Manichæis, & Samaritis	4.16.114
		Hereditariis actionibus	Hereditariis

Titulorum.

Hereditatibus decurionum, nauiculariorū,
cohortalium militum & fabricensium 6.
62.311
Hereditibus instituendis, & quæ personæ hæ-
redes institui non possunt 6.24.252
Hereditibus tutorum vel curatorum 5.54.120
Hereditate vel actione vendita 4.9.146
His quæ ex publica collatione illata sunt,
non usurpandis 10.73.540
His quæ pœnæ nomine in testamento vel
codicillis scribuntur vel relinquuntur 6.
41.275
His quæ sub modo legata seu fideicommissa
relinquuntur 6.45.285
His quæ vi meritisve causa gesta sunt 2.30.
56
His qui accusare non possunt 9.1.454
His qui ad ecclesiam confugiunt, vel ibi ex-
clamant, & ne quis ab ecclesia extrahatur
1.12.25
His qui ad statutas confugiunt 1.25.30
His qui à non domino manumissi sunt 7.10.
115
His qui ante apertas tabulas hereditatem
transmittunt 6.51.295
His qui à p̄ncipe vacationem acceperunt
10.44.59
His quibus ut indignis hereditates auferun-
tur: & ad senatusconsultum Silanianum 6.
35.268
His qui ex officio quod administrarunt, cō-
ueniuntur 11.38.553
His qui in exilium dati, vel ab ordine moti
sunt 10.59.555
His qui ex publicis rationibus mutuam pec-
uniam acceperunt 10.6.07
His qui in ecclesiis manumittuntur 1.13.25
His qui in priorum creditorum locum suc-
cedunt 8.19.396
His qui latrones vel aliis criminibus reos
occultrauerint 9.9.490
His qui non impletis stipendiis sacramento
soluti sunt 10.54.534
His qui numero liberorum vel paupertate
excusationem meruerunt 10.51.533
His qui parentes vel liberos occiderunt 9.
17.477
His qui potentiorum nomine titulos præ-
diis affigunt, vel eorum nomina in litem
prærendunt 2.15.54
His qui propter metum iudicis non appel-
lauerunt 7.67.367
His qui se deferunt 10.13.511
His qui sibi adscribunt in testamento 9.23.
485
His qui sponte publica munera subeunt 10.
43.529
His qui veniam ætatis impetrauerunt 2.45.62
Honoratorum vehiculis 11.19.548

I

Immunitate nemini concedenda 10.25.516
Imponenda lucratia descriptione 10.35.524
Impuberum, & aliis substitutionibus 6.26.
256.
Incertis personis 6.48.287
Incestis & inutilibus nuptiis 5.5.178
Incolis: & ubi quis domicilium habere vide-
tur, & de his qui studiorum causa in alia
ciuitate degunt 10.39.525
Indictionibus 10.17.513
Indicta viduitate, & lege Iulia, Miscella tol-
lenda 6.40.274
Infamibus 10.57.535
Infantibus expositis liberis & seruis: & de
his qui sanguinolentos nutriendos accepe-
runt 8.52.437
Infirmis pœnis cœlibatus & orbitatis, &
de decimarum sublatiis 8.58.453
Ingenuis manumissis 7.14.317
Ingratis liberis 8.50.435
In integrum restitutione minorum xxv. an-
nis 2.22.57
In integrum restitutione postulata, ne quid
nouum fiat 2.50.63
Iniuriis 9.35.489
In ius vocando 2.2.39
In litem dando tutore vel curatore 5.44.217
In litem iurando 5.53.220
In officiosis donationibus 3.29.86
In officiosis dotibus 3.30.87
In officioso testamento 3.28.81
In quibus casibus tutor vel curatorem ha-
benti, tutor vel curator dari potest 5.36.211
In quibus causis cessat longi temporis præ-
scriptio 7.34.329
In quibus causis coloni censui dominos ac-
cusare possint 11.49.558
In quibus causis in integrum restitutio ne-
cessaria non est 2.41.61
In quibus causis militantes fori præscriptio-
ne uti non possunt 3.25.80
In quibus causis pignus tacite contrahitur 8.
15.388
Institoria & exercitoria actione 4.25.130
Institutionibus & substitutionibus, & resti-
tutionibus sub conditione factis 6.25.254
Interdictis 8.1.373
Interdicto matrimonio inter pugillam & tu-
torem seu curatorem filiosque eorum 5.6.180
Inutilibus stipulationibus 8.39.411
Irenarchis 10.75.541
Iudæis & cœlicolis 2.9.23
Iure aureorum anulorum, & denariis re-
stituendis 6.8.234
Iure deliberandi, & de adeunda vel adqui-
renda hereditate. 6.30.260
Iure dominij impetrando 8.34.403
Iure dotium 5.12.188

Index

Iure emphyteutico	4.66.168	Monopolis, & conuentu negotiatorum il-	
Iure filci	10.1.499	licito, vel artificum ergo laborum, nec-	
Iure iurâdo propter calumniâ dâdo	2.59.66	non balnearum prohibitis, & pactio-	
Iure liberorum	8.59.454	bus illicitis	4.59.161
Iure Reipublicæ	11.29.550	Mulieribus, in quo loco munera sexui con-	
Iurisdictione omnium iudicum: & de foro		gruentia, vel honores agnoscât	10.62.536
competenti	3.13.76	Mulieribus quæ se propriis seru s iunxerunt	
Iuris & facti ignorantia	1.18.27	9.11.472	
L		Muneribus & honoribus non continuandis	
Latina libertate tollenda, & per certos mo-		inter patrem & filium, & de interuallis	
dos in ciuitatem Romanam transfusa	7.	10.0.526	
6.314		Muneribus patrimoniorum	10.41.527
Legationibus	10.63.537	Municipibus & originariis	10.38.525
Legatis	6.37.270	Murilegulis & gynæciariis, & procuratori-	
Lege Aquilia	3.35.96	bus gynæciariis, & de monetariis, & baggia-	
Lege Fusia Caninia tollenda	7.3.312	riis	11.7.544
Legibus & constitutionibus principum &		Mutationem nominis	9.25.485
edictis	1.14.25	N	
Legitimis heredibus	6.58.392	Naturalibus liberis, & matribus eorum, & ex	
Legitima tutela	5.10.208	quibus causis iusti efficiantur	5.27.105
Liberali causa	7.16.318	Naufragiis	11.5.542
Liberis exhibendis seu deducendis: & de li-		Nauius non excusandis	11.3.542
bero homine exhibendo	8.8.380	Nauiculariis seu naucleris publicas species	
Liberis præteritis vel exheredatis	6.18.258	transportantibus, & de tollenda iustialis	
Libertinis	10.56.535	auri collatione	11.1.541
Libertis & eorum liberis	6.7.234	Nautico fœnore	4.33.141
Litigiosis	8.37.406	Nautis Tiberinis	11.26.550
Litis contestatione	3.9.73	Necessariis seruus heredibus instituendis vel	
Litorum & itinerum custodia	12.45.591	substituendis	6.27.257
Locatione prædiorum ciuiliu vel fiscaliu,		Ne Christianum mancipium hæreticus vel	
siue templorum, siue rei priuatæ vel de-		Iudæus vel Paganus habeat, vel possideat,	
minicæ	11.70.568	vel circuncidat	1.10.24
Locato & conducto	4.65.164	Ne de statu defunctorum post quinquenniu	
Longi temporis præscriptione, quæ pro li-		quærat	7.21.323
bertate & non aduersus libertatem op-		Ne fidei iussores vel mandatores dotum den-	
ponitur	7.22.323	tur	5.10.203
Luitione pignoris	8.31.402	Ne filius pro patre, vel pater pro filio emâ-	
Lucris aduocatorum, & concussionibus of-		cipato, vel libertus pro patrono, vel seruus	
ficiu siue apparitorum	12.62.599	pro domino conueniatur	4.15.112
M		Ne fiscus rem quam vendidit, euincat	10.5.
Magistratibus conueniendis	5.75.228	507	
Magistratibus municipalibus	1.36	Ne fiscus vel Respublica procuracione ali-	
Magistris sacrorum scriniorum	12.9.575	cui patrocini causa in lite præstet	2.18.54
Maiuma	11.45.555	Negotiatores ne militent	12.35.585
Maleficis & mathematicis, & cæteris simili-		Negotiis gestis	2.19.54
bus	9.18.478	Ne liceat in vna eadêmq causa tertio pro-	
Manciis & colonis patrimonialium saltuæ		uocare, vel post duas sententias iudicum,	
siu, & emphyteuticorum feudorum	11.	quas definitio præfectorum roborauerit,	
62.564.		eas retractare	7.70.368
Mandatis principum	1.15.27	Ne liceat potentiorib. patrociniu litigantib.	
Mandati vel contra	4.35.142	præstare, vel actiões in se trāsferre	2.14.53
Mendicantibus validis	12.25.550	Nemini licere signum saluatoris CHRIS TI	
Menforibus	12.25.583	humi, vel in silice, vel in marmore aut	
Metallariis, & metallis, & procuratoribus		sculpere aut pingere	1.8.22
metallorum	11.6.543	Ne pro dote mulieris, bona quondam ma-	
Metatis & epidemeticis	11.41.589	riti addicantur, id est, in solidum dentur	
Metropoli Beryto	11.21.549	5.22.204	
Militari veste	12.40.589	Ne operæ à collatorib. exigantur	10.24.516
Modo multarū quæ à iudicib. infiguntur	1.36	Ne quid oneri publico imponatur	11.4.542
		Ne quis	

Titulorum.

Ne quis in sua causa iudicet vel ius sibi dicat

35.71
Nequis liber inuitus actū reipublicæ gere-
re cogatur. 11.30.552

Ne rei dominicæ vel templorū vëdicatio tē-
poris præscriptione sumoueat 7.38.334

Ne rei militaris comitibus vel tribunis laua-
cra præstentur 1.47.34

Ne rusticani ad vllum obsequium deuocen-
tur 11.54.560

Ne sanctum baptisma iteretur 1.6.22

Ne sine iussu principis certis iudicibus li-
ceat confiscare 9.48.496.

Ne tutor vel curator vëctigalia conducatur 5.
41.216.

Ne vxor pro marito, vel maritus pro vxore,
vel mater pro filio conueniatur 4.32.112

Nili aggeribus non rumpendis 9.38.490

Non licere habitatoribus metromoniæ loca
sua ad extraneum transferre 11.55.560

Non numerata pecunia 4.30.134

Nouationibus, & delegationibus 8.42.420

Noui operis nuntiatione 8.11.382

Noxalibus actionibus 3.41.102

Nudo iure Quiritum tollendo 7.25.324

Nulli licere in frenis equestribus, sellis, & in
balteis margaritas & smaragdos & hya-
cynthos aptare: & de artificibus palatinis
11.11.547

Numerariis, actuariis, & chartulariis, & adi-
toribus, scriniariis, & exceptoribus sedis
excellę cæterorumque iudicum tam mi-
litarium, quàm ciuiliū 12.50.592

Nundinis & mercationibus 4.60.162

Nuptiis 5.4.177

O

Oblatione votorum 12.49.592

Obligationibus & actionibus 4.10.111

Obsequiis patrono præstandis 6.6.234

Officio ciuiliū iudicum 1.45.33

Officio comitis Orientis 1.36.32.

Officio comitis rerum priuatarum 1.33.32

Officio comitis sacrarum largitionum 32

Officio comitis sacri palatii 1.34.32

Officio comitis sacri patrimonij 1.35.32

Officio diuersorum iudicum 1.48.34

Officio eius qui vicem alicuius iudicis vel
præsidis obtinet. 1.50.35.

Officio iuridici Alexandria 1.57.37

Officio magistri militum 1.29.31

Officio magistri officiorum 1.31.32

Officio militarium iudicum 1.46.34

Officio præfecti annonæ 1.44.33

Officio præfecti Augustalis 1.3.32

Officio præfecti prætorio Africa, & de om-
ni eiusdem dioceseos statu 1.27.31

Officio præfecti prætoriorum Orientis & Il-
lyrici 1.6.30

Officio præfecti vigilum 1.43.33

Officio præfecti vrbi 1.28.31

Officio Prætorum 1.39.33

Officio proconsulis & legati 1.35.32

Officio quæstoris 1.30.31

Officio rectoris prouinciæ 1.40.33

Officio vicarij 1.38.32

Omni agro deserto, & quando steriles fer-
tilibus imponuntur 11.58.561

Operis libertorum. 6.3.232

Operibus publicis 8.12.382

Ordine cognitionum 7.19.322

Ordine iudiciorum 3.8.72

P

Pactis 2.3.39.

Pactis conuētis tam super dote, quàm super
donatione ante nuptias, & paraphernis 5.
14.195

Pactis inter emptorem & venditorem com-
positis 4.54.157

Pactis pignorum, & de lege commissoria in
pignoribus rescindenda 8.35.404

Paganis & sacrificiis & templis 1.11.24

Palatiis & domibus dominicis 11.76.570

Palatinis sacrarum largitionum & rerū pri-
uatarum 11.24.581

Partu pignoris, & omni causa 8.25.398

Pascuis publicis vel priuatis 11.60.563

Patria potestate 8.47.431

Patribus qui filios suos distraxerūt 4.43.147

Peculio eius qui libertatē meruit 7.23.323

Pedaneis iudicibus 3.3.71

Perfectissimatus dignitate 13.33.584

Periculo eorum qui pro magistratibus inter-
uenerunt 11.34.552

Periculo & commodo rei venditæ 4.48.153

Periculo nominatorum 11.33.552

Periculo successorum parentis 10.61.536

Periculo tutorum & curatorum 5.38.214

Per quas personas nobis adquiratur 4.27.131

Petitionibus bonorum sublati 10.12.511

Petitione hæreditatis 3.31.82

Pigneratitia actio. 4.24.128

Pignoribus & hypothecis 8.14.84

Pistoribus 11.15.547

Plus petitionibus 3.10.73

Plus valere quod agitur, quàm quod simula-
tè concipitur 4.22.127

Pœnis 9.47.494

Pœnis fiscalibus creditores præferri 10.7.508

Pœna iudicis qui malè iudicauit: vel eius qui
iudicem vel aduersarium corrumpere cura-
uit 7.49.346

Ponderatoribus, & auri illatione 10.71.540

Postliminio reuersis, & redemptis ab hostib.
8.51.435.

Posthumis heredibus instituendis, vel exhe-
redandis vel præteritis 6.29.250

Postulando 2.6.48

Potioribus ad munera nominandis 10.65.538

Præbendo salario 10.36.524

Prædiis decurionum sine decreto nō aliena

Index

- dis 10.33.523
- Prædiis & aliis rebus minorum sine decreto non alienandis, &c. 5.71.226
- Prædiis & omnibus rebus nauiculariorum 11.2.542.
- Prædiis tamiacis, & de his qui ex colonis dominicis aliisque liberæ conditionis procreantur 11.68.567
- Præfectis prætorio, siue vrbi, & magistris militum in dignitatibus exæquandis 12.4.574
- Præpositis agent. 12.21.580
- Præpositis laborum 12.18.578
- Præpositis sacri cubiculi, & de omnibus cubiculariis, & priuilegiis eorum 12.5.574
- Præscriptione lōgi temporis, decem vel viginti annorum 7.33.328
- Præscriptione triginta vel quadraginta annorum. 7.39.334
- Prætoribus & honore præturæ, & collatione, & gleba, & folli, & septem solidorum functione sublatâ 12.2.572
- Prætorio pignore: & vt in actionibus debitorum missio prætorij pignoris procedat 8.22.397
- Precario, & Saluiano interdicto 8.9.380
- Precibus Imperatori offerendis, & de quibus rebus supplicare liceat, vel non 1.19.28
- Primicerio, & secundicerio, & notariis 11.7.575
- Primipilo 12.63.599
- Principibus agentium in rebus 12.22.580
- Priuatis carceribus inhihendis 9.5.461
- Priuilegiis corporatorum vrbis Romæ 11.14.547.
- Priuilegiis domus Augustæ vel rei priuatæ: & quarum collationum excusat. habent 11.74.570.
- Priuilegio dotis 7.74.372
- Priuilegiis eorum qui in sacro palatio militant 12.29.583.
- Priuilegio fisci 7.73.372
- Priuilegiis scholarum 12.30.583
- Priuilegiis vrbis Constantinopolitanæ 11.20.548
- Probationibus 4.19.115
- Procuratoribus 2.13.50
- Professoribus & medicis 10.52.533
- Professoribus qui in vrbe Constantinopolitana docentes, ex lege meruerunt comitiuam 12.15.577.
- Prohibita sequestratione pecuniæ 4.4.108
- Pro quibus causis serui pro præmio libertatem accipiunt 7.13.317
- Pro socio 4.37.144
- Proximis sacrarum scriniarum, cæterisque qui in sacris scriniis militant 12.19.58
- Publicæ lætitiæ vel consulum nuntiatores, vel insinuatores constitutionum, & aliarum sacrarum vel iudicialium literarum, ex descriptione, vel ab inuitis ne quid accipiant immo diuini 12.64.600
- Quadiennij præscriptione **Q** 7.37.331
- Quadrimestrius breuib. 1.42.33
- Quæ res exportari non debeant 4.41.147
- Quæ res pignori obligari possunt vel non, & qualiter pignus contrahatur 8.17.390
- Quæ res venire non possunt, & qui vendere vel emere vrantur
- Quæ sit longa consuetudo 8.53.438
- Quæstionibus 9.41.490
- Quæstoribus & magistris officiorum, & comitibus sacrarum largitionum, & rei priuatæ 12.6.575.
- Quando ciuilis actio criminali præiudicat, & an vtræque ab eodem exerceri possit. 9.31.487
- Quando decreto opus non est 5.72.227
- Quando dies legati vel fideicommissi cedit 6.53.296.
- Quando & quibus quarta pars debetur ex bonis decurionum: & de modo distributionis eorum 10.34.544
- Quædo ex facto tutoris vel curatoris minores agere vel conueniri possunt 5.39.211
- Quædo fiscus, vel priuatus, debitoris sui debitorum exigere possit, vel debeat 4.15.114
- Quando imperator inter pupillos vel viudas, vel alias miserabiles personas cognoscat: & ne exhibeantur 3.14.917
- Quando libellus principi datus, litis, contestationem faciat 1.20.29.
- Quando liceat ab emptione discedere 4.45.152.
- Quando liceat unicuique sine iudice se vindicare vel publicam deuotionem 3.27.80
- Quando mulier officio tutelæ fugi potest 5.35.210.
- Quando non perentium partes perentibus accrescant. 6.10.235
- Quando prouocare non est necesse 7.64.363
- Quando tutores vel curatores esse desinant 5.60.222.
- Quemadmodum ciuilia munera indicuntur 10.42.528
- Quemadmodum testamenta aperiantur, inspiciantur, & describantur 6.32.265
- Qui admitti ad bonorum possessionem possunt, & intra quod tempus 6.9.235
- Qui ætate 5.68.225
- Qui ætate vel professione se excusant 10.49.532
- Qui bonis cedere possunt 7.71.369
- Quibus ad conductionem prædiorum fiscalium accedere non licet 11.72.569
- Quibus ad libertatem proclamare non licet: & de rebus eorum qui ad libertatem proclamare non prohibentur 7.18.321
- Quibus ex causis maiores in integrum restituantur 2.54.64
- Quibus muneribus excusentur ij qui post imple-

Tirulorum.

impletā militiā vel aduocationē per pro- uincias suis commodis vacantes cōmoran- tur, & de priuilegiis eorum, & de condu- ctoribus vectigalium fisci	10.55.353	Remissione pignoris	8.26.398
Quibus muneribus vel præstationibus ne- mini liceat se excusare	10.48.531	Repudianda bonorum possessione	6.19.238
Quibus non obicitur longi temporis præ- scriptio	7.35.330	Repudianda vel abstinenda hereditate	6.31.264.
Quibus res iudicata non nocet	7.56.352	Repudiis, & iudicio de moribus sublato	5.17.200.
Qui dare tutores vel curatores possunt, & qui dari non possunt	5.34.209	Reputationibus quæ fiunt in iudicio in inte- grum restitutionis	2.48.62
Qui & aduersus quos in integrum restitui nō possunt	2.42.61	Requirendis reis	9.40.490
Qui legitimam personam standi in iudiciis habeant vel non	3.6.72	Rerum amotarum	5.21.204
Qui manumittere non possunt, & ne in frau- dem creditorum manumittatur	7.11.316	Rerum permutatione, & præscriptis verbis.	4.64.163
Qui militare possunt vel non possunt, & de seruis ad militiam vel dignitatem aspiran- tibus, & vt nemo duplici militia vel digni- tate vel militia simul utatur	12.34.584	Rescindenda venditione	4.44.148
Qui morbo	5.67.225	Res inter alios acta vel iudicata, aliis non no- cere	7.60.354
Qui morbo se excusant	10.50.512	Restitutionibus militum, & eorum qui rei- publicæ causâ abfunt.	2.51.63
Qui nō possunt ad libert. peruenire	7.12.316	Reuocandis donationibus	8.56.448
Qui numero liberorum se excusât	5.66.225	Reuocandis his quæ in fraudem creditorum alienata sunt	7.75.373
Qui numero tutelarum	5.69.225	S	
Qui petant tutores vel curatores	5.31.208		
Qui potiores in pignore habeantur	8.18.392	Sacrosanctis ecclesiis, & de rebus & priuile- giis earum	1.2.3
Qui pro sua iurisdictione iudices dare darive possunt	3.4.71	Salgamo hospitibus non præstâdo	12.42.590
Qui testamēta facere possunt, vel nō	6.22.243	Satisfando	2.57.65
Quod cum eo qui in aliena potestate est, ne gotiū gestū esse dicatur: vel de peculio, siue quod iussu, aut de in rem verso	4.26.130	Secundis nuptiis	5.9.181
Quomodo & quando iudex sententiam pro terre debeat præsentibus partibus, vel vna parte absente	7.43.338	seditionis, & de his qui plebem contra rem- publicam audent colligere	9.30.486
Quo quisque ordine conueniatur	11.35.552	Senatusconsultis	1.16.27
Quorū appellatione nō recipiuntur	7.65.365	Senatusconsulto Claudiano tollendo	7.24.323
Quorum bonorum	8.2.384	Sententiis aduersus fiscum latis retractandis	10.9.509.
Quorum legatorum	8.3. ibid.	Sententis & interlocutionibus omnium iu- dicum	7.45.341
R		Sententiis ex periculo recitandis	7.44.341
Raptu virginum, seu viduarum, nec non san- dimonialium	9.13.474	Sententiam passis & restitutis	9.51.498
Ratiociniis operum publicorum, & de patri- bus ciuitatum	8.13.384	Sententiis præfectorum prætorio	7.42.339
Rebus alienis nō alienandis: & de prohibita rerum alienatione vel hypothec.	4.51.156	Sententiis quæ pro eo quod interest profe- runtur	7.47.344
Rebus creditis & iureiurando	4.1.105	Sententia quæ sine certa quantitate profer- tur	7.46.343
Receptis arbitris	2.56.64	Sententiam rescindi non posse	7.50.347
Reis postulatis	10.58.535	Sepulchro violato	9.19.479
Re iudicata	7.52.349	Seruitutibus & aqua	3.34.94
Rei vindicatione	3.32.69	Seruis fugitiuis, & libertis, mancipiisque ci- uitatum, artificibus, & de diuersa opera de- putatis, & ad rem priuatam vel domini- cam pertinentibus	6.1.229
Rei uxoriæ actione in ex stipulatu actionē trāsusa, & de natura dotis, præstata	5.13.192	Seruo pignori dato manumisso	7.8.315
Relationibus	7.61.359	Seruis Reipublicæ manumittendis	7.9.315
Religiosis, & sumptibus funerum	3.44.104	Si aduersus creditorem	2.38
Rem alienam gerentibus non interdici re- rum suarum alienatione	4.53.157	Si aduersus creditorem præscriptio opponi- tur	7.36.330
Re militari	12.39.585	Si aduersus delictum	2.35.60
		Si aduersus donationem	2.30.59
		Si aduersus dotem	2.34.60
		Si aduersus fiscum	2.37.69
		Si aduersus libertatem	2.31.64
		Si aduersus rem iudicam restitutio postule- tur	4.5.11

Index

tur	2.27.58.	Si pignoris conuentionem numeratio pecu- cunæ secuta non sit	8.33.403
Si aduersus solutionem à tutore vel à se fa- ctam.	2.33.60	Si pignus pignori datum sit	8.24.308
Si aduersus transactionem vel diuisionem in integrum minor restitui velit	2.32.60	Si plures vna sententia condemnati sunt	7.55.351
Si aduersus venditionem	2.28.59.	Si post creationem quis decesserit	10.68.538
Si aduersus venditionem pignorum	2.29.59	Si propter inimicitias creatio facta sit	10.66.538
Si aduersus vsucapionem	2.36	Si propter publicas pensitationes venditio fuerit celebrata	4.46.152
Si aliena res pignori data sit	8.6.361	Si quacunq[ue] prædictus potestate, vel ad e[um] pertinentes ad suppositarum iurisdictioni sux aspirare tentauerint nuptias	5.7.181
Si à non competente iudice iudic. esse dica- tur	7.48.345	Si quis aliquem testari prohibuerit, vel coe- gerit	6.34.267
Si antiquior creditor pignus vendiderit	8.20.397	Si quis alteri vel sibi sub alterius nomine, vel aliena pecunia emerit	4.50.155
Si certum petatur	4.2.106	Si quis eam cuius tutor fuerit, corruperit	9.10.471
Si communis res pignori data sit	8.21.397	Si quis ignorans rem minoris esse, sine de- creto comparauerit	5.73.228
Si contra ius vel utilitatem publicam, vel per mendacium fuerit aliquid postulatum vel imperatum	1.22.29	Si quis Imperatori maledixerit	9.7.462
Si contra matris voluntatem tutor datus sit	5.47.217	Si rector prouinciæ, vel ad eum pertinentes sponsalitia dederint	5.2.175
Si curialis relicta ciuitate rus habitare ma- luerit	10.37.525	Si reus vel accusator mortuus fuerit	9.6.462
Si de momentanea possessione fuerit appel- latum	7.69.367	Si sapius in integrum restitutio postulor	2.44.62.
Si dos constante matrimonio soluta fuerit	5.19.203	Si secundo nupserit mulier, cui maritus vsum fructuum reliquit	5.10.185
Si ex falsis instrumentis vel testimoniis iu- dicatum sit	7.58.353	Si seruus aut libertus ad decurionatum aspi- rauerit	10.32.523
Si ex pluribus tutoribus vel curatoribus om- nes vel vnus agere pro minore vel con- ueniri possint	5.40.215	Si seruus exportandus veneat	4.55.159
Si in causa iudicati pignus captu[m] sit	8.23.397	Si seruus extero se emi mandauerit	4.36.144
Si in communi eademque causa in integrum restitutio postuletur	2.26.58	Si tutor vel curator falsis allegationibus ex- cusatus sit	5.63.224
Si in fraudem patroni à libertis alienatio facta sit	6.5.233	Si tutor vel curator interuenerit	2.25.58
Silëtiariis & decurionibus eorum	12.16.577	Si tutor vel curator non gesserit	5.55.220
Si liberalitatis imperialis socius sine herede decesserit	10.14.511	Si tutor vel curator reipublicæ causa aberit	5.64.224
Si maior factus alienationem factam sine de- creto, ratam habuerit	5.74.228	Sivendito pignore agatur	8.30.402
Si maior factus ratam habuerit	2.46.62	Si vnus ex pluribus appellauerit	7.68.367
Si mancipium ita fuerit alienatum, vt ma- numittatur, vel contra	4.57.160	Si vnus ex pluribus heredibus creditoris vel debitoris partem suam debiti soluerit vel acceperit	8.32.402
Si mancipium ita venierit, ne prostituatur	4.56.160	Si vt omissam hereditatem vel bonor[um] pos- sessionem, vel quid aliud acquirat	2.40
Si mater indemnitatem promisit	5.46.217	Solutionibus & liberationibus	8.43.424
Si minor ab hereditate se abstineat	2.39.60	Solutionibus & liberationibus debitorum ciuitatum	11.49.553
Si minor se maiorem dixerit, vel maior pro batus fuerit	2.43.61	Solutio matrimonio quemadmodum dos pe- tatur	5.18.202
Sine censu vel reliquis fundum comparari non posse	4.47.154	Spectaculis & scenicis, & lenonibus	11.40.553
Si non à competente iudice iudicatum esse dicatur	7.48	Sponsalibus & arris sponsalitiis, & proxene- ticis	5.1.174
Si nuptiæ ex rescripto petantur	5.8.181	Sportulis & sumptibus in diuersis iudiciis faciendis, & de executoribus litium	3.2.70
Si omissa sit causa testamenti	6.39.274	Statuis & imaginibus	12.25.582
Si pendente appellatione mors interuenerit	7.66.366	Stratoribus	11.18.548
Si per vim vel alio modo absentis turbata sit possessio	8.5.379.	Studiis liberalibus vrbis Romæ, & Constan- tinopolitano.	8.18.548

Titulorum.

Suariis & fusceptoribus vini, & ceteris cor- poratis.	11.16.547
Successorio edict.	6.16.237
Suffragio	4.3.108
Suis & legitimis liberis & ex filia nepotibus ab intestato venientibus	9.55.297
Summa trinitate, & fide charolica, & vt ne- mo de ea publice contendere audeat	1.1.1
Sumptus iniuncti muneris ad omnes colle- gas pertinere	11.37.553
Sumptuum recuperatione	10.67.538
Superexactionibus	10.20.514
Superindictio	10.16.513
Susceptorib. præpositis, & arcariis	10.70.539
Suspectis tutoribus vel curatoribus	5.43.216

T

Tabulariis, scribis, logographis, & censuali- bus	10.69.538
Tabulis exhibendis	8.7.380
Temporibus & reparationibus appellatio- num seu consultationum	7.63.360
Temporibus in integrum restitutionis tam minorum & aliarum personarum, quæ restitui possunt, quæ etiam hereditas eorum	2.53.63
Testamentaria manumissione	7.2.312
Testamentaria tut.	5.18.207
Testamentis, & quemadmodum testamenta ordinentur	6.23.244
Testamento militis	6.21.241
Testibus	4.20.119
Thesauris	10.15.512
Tractatoriis & statuiis	12.52.595
Transactionibus	2.4.43
Tutoribus vel curatoribus illustriū vel cla- rissimarum personarum	5.33.209
Tut. vel curatore qui satis nō dedit	5.42.216
Tyronibus	12.44.591

V

Vacatione publicis muneris	10.45.529
Vbi causæ fiscales, vel diuinæ domus homi- nūque eius agantur	3.26.8
Vbi causa status agi debeat	3.22.79
Vbi conueniatur qui certo loco dare pro- miserit	3.8.
Vbi de criminibus agi oporteat	3.15.78
Vbi de hereditate agatur, vel vbi heredes scripti in possessionē mitti postulare de- beant	3.20.79
Vbi de possessione agi oporteat	3.16.78
Vbi de ratiociniis tam publicis quàm priua- tis agi oporteat	3.21.79
Vbi & apud quem cognitio in integrum re- stitutionis agenda sit	2.47.62.
Vbi de fideicommissū peti oporteat	3.17.78
Vbi in rem actio exerceri debeat	3.19.78
Vbi petantur tutores vel curatores	5.32.209
Vbi pupilli educari debeant	5.49.417
Vbi quis de curiali vel cohortali, aliāve con- ditione conueniatur	3.23.79

Vbi senatores vel clarissimi ciuiler vel cri- minaliter conueniantur	3.24.79
Vestigialibus & commissis	4.61.162
Vestigialia noua institui nō posse	4.62.163
Venatione ferarum	11.44.555
Vendendis rebus ciuitatis	11.31.551
Venditione rerum fiscalium cum priuatis communium	10.4.507
Verborum & rerum significatione	6.38.273
Vestibus holoberis & auratis, & de intinctio- ne sacri muricis	11.8.545
Veteranis	12.47.591
Vetere iure enucleando, & de autoritate iurisperitum qui in Digestis referuntur	1.17.27

Veteris numismatis potestate	11.10.546
Vi bonorum raptorum	9.33.488
Vindicta libertate, & apud concilium ma- numissione	7.1.311
Vnde legitimi, & vnde cognati	6.15.237
Vnde liberi	6.14.236
Vnde vi	8.4.348
Vnde vir & vxor	6.18.237
Vfucapione pro donato	7.27.324
Vfucapione pro dote	7.28.324
Vfucapione pro emptore, vel transactione	7.26.324

Vfucapione pro herede.	7.29.324
Vfucapione transformanda, & de sublata dif- ferentia rerum mancipi, & nec mancipi	7.31.325

Vfuctu & habitatione, & ministerio ser- uorum	3.33.93
Vfuris	4.32.139
Vfuris & fructibus legatorum, seu fideicom- missorum	6.47.286
Vfuris rei iudic.	7.54.351
Vfuris pupillaribus	5.56.221
Vt actiones ab herede & contra heredes in- incipiant	4.11.112

Vt armorum vfus in scio principe interdī- ctus sit	11.46.556
Vt causæ post pubertatē ad sit tutor	5.48.217
Vt dignitatum ordo seruetur	12.8.575
Vt in possessionem legatorum vel fideicom- missorum seruandorum causa mittatur, & quando satisfdari debeat	6.54.297
Vt intra certum tempus criminalis quæstio terminetur	9.44.493
Vti possidetis	8.6.379

Vt lite pendente, vel post prouocationem, aut definitiuam sententiā nulli liceat Im- peratoris supplicare	1.21.29
Vt nemini liceat in emptione specierum se excusare, & de munere sito comitæ	10.17.516
Vt nemini liceat sine iudicis auctoritate si- gna rebus imponere alienis	2.17.54
Vt nemo ad suum patrocinium suscipiat ru- sticanos, vel vicos eorum	11.53.559
Vt nemo inuitus agere, vel accusare cogatur	

Index

3.7.72
Vt nemo priuatus titulos prædiis suis vel alienis imponat, vel vela regia suspendat 2. 16.54.
Vt nullus ex vicaneis pro alienis vicaneorū debitis teneatur 11.56.560
Vt nulli patriæ suæ administratio sine speciali permisso principis permittatur 1.41.33

Vt omnes iudices tam ciuiles quàm militares post administrationem deposita quinquaginta dies in ciuitatibus vel certis locis permaneant 49.34
Vt quæ defūt aduocatis partium, iudex suppleat 2.11.49
Vxoribus militum, & eorum qui Reipublice causa absunt 2.52

FINIS.

INDEX NOVELLARVM CONSTITVTIONVM SECVNDVM LITERARVM ORDINEM, prout vulgò allegantur ex editione vetere.

Primus numerus collationem, secundus titulum, tertius constitutionem, quartus paginam huius editionis demonstrat.

A
DIVTORIVS quæstoris 4. 14.35.631
Administrantibus officia in sacris appellationibus 3.7. 20.619
Administratoribus 7.7.95

059.
Æqualitate dotis, & propter nuptias donationis, & augmento dotis, &c. 7.9.97.659
Alienatione & emphyteusi, & locatione, & hypothecis, & alijs diuersis cōtractibus, &c. 9.3.120.670
Appellationibus ad quēnam remittantur, si res ob quā appellatio instituitur nō supra auri libras decem valeat 4.3.626
Appellationibus, & intra quæ tempora debeat appellari 4.2.23.625
Appellationibus Sicilię 6.4.75.651
Appellationibus, vt si mota apud appellationis iudicem, &c. 7.5.93.659
Apud quos oporteat causam dicere monachos & ascetrias 6.8.79.653
Argentiorum contractibus 9.19.13.6679
Armeniis 3.8.21.620
Armis 6.14.85.656

C
Collatoribus & alijs capitulis 9.11.128.677
Comite Isauriæ 4.6.27.620
Cōsanguineis & vterinis fratrib. 6.13.84.656
Constitutio ad bonum quæstorem exercitus ordinat appellationes à quinque prouincijs, Caria, & Cypro, & Cycladibus, &c. 5. 5.50.637
Constitutionē quæ ex adscriptio & liberatos liberos esse vult, nō iis qui ante, &c. 5.9.54.640
Constitutio quæ dignitatibus & episcopatu filium liberat patriæ potestate 6.10.81.654

Consulibus 8.6.105.662
D
Debita impensa in exequiis defūctorum 5. 14.59.642
Decurionibus & filiis eorum 4.17.38.632
Defensoribus ciuitatum 3.2.15.617
Depositione Anthimi & Seueri, & Petri, &c. 4.21.42.633
Depositio & denuntiationibus inquilinorū, & de suspendenda administratione panū 6.17.88.657
Descriptione quatuor præsidum Armeniæ 4.10.31.60
Donationibus à curialibus factis, siue ab intestato, vel testamento eorum successoribus 8.2.101.661.

E
Ea quæ raptori suo nubit 9.32.150.683
Ecclesiasticarum rerum immobilium alienatione & solutione 5.1.46.635
Ecclesiasticis titulis, & priuilegijs, alijsque capitulis 9.14.131.677
Ecclesijs constitutis in Africa 4.16.37.632
Edictum de his qui luxuriantur contra naturam 9.23.141.680
Edictum pietissimi domini nostri Iustiniani, de formula artificum 9.5.122.671
Exemplum sacræ formæ de appellationibus 9.9.126.685
Exemplum sacræ pragmatice formæ de v. furis 9.42.160.676
Executoribus, & de his qui conueniuntur & reconueniuntur 7.8.96.659
Exhibendis & introducendis reis, & vt hi qui conueniuntur post vicissimum diem, &c. 8.53.638.

F
Fideiussoribus & mandatoribus, & solutionibus 1.4.4.606
Filijs

Titulorum.

Filiis ante dotalia instrumenta natis 3.6.619
 Forma præfectorum prima, *καὶ ἐν ἀποβόλῃ*. De
 adiectionibus, &c. 9.48.169.
 Forma PP. secunda, *ἡτοιμασμένη τὸ πρῶτον*
 i. De hominibus qui eidem domino subie
 cta prædia possident 9.50.170
 Forma PP. vicesima quarta, *ἡτοιμασμένη τὸ πρῶτον*
καὶ ἐν ἀποβόλῃ, &c. 9.49.200

G

Generalis forma de prospectu in mare, scri
 pta Dominico, &c. 9.47.165.686

H

Hæc constitutio inuocat cōstitutionem, quæ
 præscriptionem centum annorum locis ve
 nerabilibus dederat 8.12.11.664
 Hæc constitutio interpretatur priorem cō
 stitutionem. De his qui ingrediuntur mo
 nasterium, &c. 6.5.76.651
 Heredibus 9.46.164.686
 Heredibus ab intestato venientibus, & de ad
 gnatorum iure sublato 9.1.118.668
 Heredibus & Falcidia 1.1.1.602
 His qui Eunuchos faciunt 9.24.142.681
 His qui ingrediuntur ad appellationem, &
 quādo per scripturam manus propriæ, &c.
 5.4.49.636
 His qui in Ofroëna illicitas contrahunt nu
 ptias 9.36.54.684
 His qui mutuum dant agricolis 4.12.33.631
 Hortulanis Constantinopolitanæ ciuitatis
 5.19.64.643

I

Immensis donationibus in filios factis 7.4
 92.659
 Incestis & nefariis nuptiis 2.7.12.615
 Indulgentia illicitè contractarum nuptia
 rum 9.22.139.680
 Indulgentia reliquorū public. 9.30.148.682
 Infantibus expositis 9.35.153.683
 In medio litis non fieri sacras formas, aut
 sacras iussiones, sed secundū antiquas le
 ges generales lites decidi 8.14.111.665
 Instrumentorum cautela & fide, & primum
 de deposito & mutuo, &c. 6.2.73.648
 Interdictis collegiis hereticorū 9.15.132.678
 Interpretatio quomodo quæ duplum exce
 dunt vsuræ, non præbeantur 9.21.138
 Iudicibus, & ut nullatenus cum iureiurando
 eligatur aliquis iudex, quod permaneat
 ei, &c. 6.11.82.655
 Iureiurando a moriente præfesto propter
 mensuram suæ substantiæ 5.3.48.636
 Infurandum quod præfatur ab his qui ad
 ministraciones accipiunt 2.3.614

L

Lenonibus 3.1.14.616
 Litigiosis, & de decima parte litis ab actore
 præstanda 8.13.112.664

M

Mandatis principum 3.4.17.617

Mensura ordinandorū clericorum 3.3.16.617
 Moderatore Arabiæ 8.3.102.662
 Moderatore Helenoponti 4.7.28.628
 Monachis 1.5.5.607
 Mortis causa donationib. curialū 6.16.87.657
 Muliere raptum passa 9.25.143.681

N

Nauticis vsuris 8.11.110.664
 Ne decurio, aut cohortalis, &c. 9.33.151.663
 Ne Iudæi, Samaritani & hæretici per causam
 religionis & cultus sui curiali fortuna li
 berentur 4.24.634
 Neque virum quod ex dote est, neque mulie
 rem ex sponsalitia largitate lacrum pro
 prium habere, &c. 7.10.98.660
 Nequis cogatur bonis cedere 9.18.135.679
 Ne, quis mutuum dans agricolæ, terram eius
 teneat, &c. 4.11.32.631
 Ne quis quod agricolæ mutuam pecuniam
 dedit, &c. 4.13.34.631
 Ne sacræ formæ quæ de causis procedunt pu
 blicis aliter robur accipiant, quàm glorio
 siss præfectorum, &c. 9.34.152.683
 Non alienandis, aut permutandis ecclesia
 sticis rebus immobilibus, aut in specialem
 hypothecam dandis, &c. 2.1.7.609
 Non eligendo secundò nubentes mulieres,
 & alienatione, & lucro antenuptialis do
 nationis, & de successionibus earum filiis
 suis 1.2.2.604
 Noui operis nuntiatione maritimi aspectus
 5.18.63.643

Nuptiis

4.1.22.620

O

Officinis siue tabernis Constantinopolitanæ
 vrbs, & ut mille tantum & centum offic
 inæ, &c. 4.22.43.634
 Ordinatione episcoporum & clericorum 9.
 120.127.679
 Ordine Senatorum, & consultationibus 5.
 17.62.643

P

Præside Pisidiæ 4.3.24.626
 Prætorē Lycaoniæ 4.4.25.626
 Prætorē Paphlagoniæ 4.8.29.629
 Prætoribus populi 2.8.13.616
 Prætorē Siciliæ 8.5.104.662
 Prætorē Thraciæ 4.5.26.627
 Priuilegiis archiepiscopi primæ Iustinianæ,
 &c. 2.6.11.615
 Priuilegiis dotis hæreticis mulieribus non
 præstandis 8.10.119.664
 Proconsule Cappadociæ 4.9.30.629
 Proconsule Palæstinae 8.4.103.662
 Prole partienda inter rusticos 9.38.156.684
 Prouinciarum præsidibus 9.43.161.685

Q

Quæstore 6.9.80.653
 Quæstoribus, id est Præfectis insularum 4.
 20.41.633

Index

Quibus modis naturales efficiantur sui, & de eorum ex testamento siue ab intestato successione 7.1.89.657

Quibus modis naturales filij efficiantur legitimi & sui, supra illos modos, &c. 6.3.74.650

Quomodo oporteat episcopos & reliquos clericos ad ordinationem adduci, &c. 1.6.6.608

Quomodo oporteat milites transitum in ciuitatibus facere, & de introitu 9.13.130.677

Quomodo oporteat monachos viuere 9.16.133.678

R

Referendarij palatii 2.5.10.615

Reis promittendi 7.11.96.661

Releuatione tributorum publicorum 9.45.163.686

Reliquis publicis non exigendis, & de disensione diuersarum actionum 9.29.1.7.682

Restitutionibus, & ea quæ parit vndecimo mense post viri mortem 4.18.3.632

Restitutionibus 8.9.108.664

Rusticis qui in alienis prædiis nuptias contrahunt 9.39.15.684

S

Sacra forma transmissa Dominico gloriosissimo præfecto. De diuersis capitulis 9.44.162.685

Samaritis 9.12.129.677

Samaritis 9.26.144.681

Sanctis, episcopis, & Deo amabilibus & reuerendissimis Clericis & Monachis 9.6.123.671

Scenicas non solum si fidei iussores præsentent, sed etiam si iusturandū dent, &c. 5.6.51.637

Successores eorum qui in Africa degunt 4.15.36.631

T

Tabellionibus, & vt protocolla dimittant in chartis 4.23.44.634

Tempore non solutæ pecuniæ super dote 8.1.100.661

Testamentis imperfectis à parētibus in filios factis, & de diuisione rerū, &c. 8.8.107.663

Testibus 7.2.90.658

Triente & semisse, & successionibus filiorū & nepotum naturalium, vel collationibus aut, &c. 3.5.18.618

V

Vfuris nauticis 8.7.106.663

Vfuris supra duplum non computandis 9.21.138.680

Vt ab illuſtribus & qui super eam dignitatem sunt, omnimodo super pecuniariis, &c. 5.26.71.647

Vt clerici apud proprios episcopos primum conueniantur, & post hoc apud ciues iudices 6.12.83.655

Vt clerici qui recedunt, aliis pro eis subrogatis, præbeant subrogatis emolumenta, &c. 5.12.57.641

Vt consensu matrimonium solui possit 9.23.140.680

Vt constitutio sacratis. Imperatoris, de successione nuptialium lucrorum, quæ apud, &c. 5.23.68.645

Vt cum de appellatione cognoscitur, secundum illas leges debeat iudicari, quæ tempore læsæ sententiæ & suggestionis obtinebant, &c. 8.16.115.665

Vt de cætero commutationes ecclesiasticarum rerum non fictæ fiant, &c. 5.10.55.640

Vt de cætero nullam licentiam habeat dux aut Biocolyta Lydiæ & Lycaoniæ in Phrygiam vtramque & Pisidiam aduenire 9.27.145.681

Vt defuncti seu funera eorum non iniuriuntur à creditoribus, & vt consiliarij, &c. 5.15.60.642

Vt deliberandi ius etiam ad impuberes transmittatur 9.40.158.684

Vt Dei amantissimi episcopi cum prouinciarum indigenis, &c. 9.31.149.682

Vt determinatus sit numerus clericorum sanctis, maioris ecclesiæ, &c. 1.3.11.505

Vt differentes iudices audire interpellantiū allegationes cogantur ab episcopis hoc agere, & vt quando in suspicionem, &c. 6.15.86.656

Vt diuinæ iussiones subscriptionem habeant gloriosissimi quæstoris 8.15.114.665

Vt ea quæ vocantur insinuatia super clericis, in maiore quidem ecclesia dētur, &c. 5.11.56.641

Vt ecclesia sanctæ resurrectionis alienare possit. ædificia secundum ipsam sita ciuitatem 4.19.40.633

Vt etiam ecclesia Romana ætærum annorum gaudeat præscriptione 2.4.9.615

Vt exactione instante dotis primæ & secundæ, viro ad secunda vota migranti præponatur vxor prima, &c. 7.3.91.658

Vt factæ nouæ constitutiones post insinuationem earum post duos menses valeant. Pareit autem, &c. 5.21.66.644

Vt fratrum filij succedant paternæ hereditati ad imitationem fratrum, etiam ascendentibus ex tantibus, vt & mulieres, &c. 9.10.127.676

Vt hi qui obligatas se habere perhibent res minorū, aut obligati sunt eis, &c. 6.1.72.647

Vt immobilis antenuptialis donationis neque hypothecæ dentur, neque omnino alienentur, &c. 5.16.61.642

Vt in priuatis domibus sacra mysteria non fiant 5.13.58.641

Vt iudices non expectent sacras iussiones, sed quæ videntur eis decernant 9.8.115.675

Vt iudices sine quoquo suffragio fiant 2.2.8.612

Vt liberti de cætero aureo non indigeant annulo

nulo, & vt pristinis restituantur natalibus, &c. 6.7.78.652
 Vt liceat Hebræis secundum formam hic traditam sacras scripturas Latine vel Græce vel alia lingua, &c. 9.28.146.681
 Vt liceat matri & auia, & aliis parentibus, post legitimam partem liberis derelictam, &c. 8.117.667
 Vt litigantes iurent in exordio litis, quia neque promiserunt dare iudicibus, neque dabunt, & de sportulis &c. 9.7.124.675
 Vt matres etiam tutelæ rationibus obnoxia sint 9.37.155.684
 Vt neque miles, neque fœderatus obseruetur domui priuatæ, aut possessioni alicuius, 8.27.136.669
 Vt non fiant pignorationes pro aliis personis, & vt sicut principem donationes, &c. 5.7.52.68
 Vt non liberentur curiali fortuna Iudæi nec Samaritani aut hæretici occasione eorum religionis, &c. 4.24.45.634
 Vt non luxurientur homines contra naturam, nec iurent per capillos Dei, &c. 6.6.77.651
 Vt nullus fabricet oratorij domos præter voluntatem episcopi, & vt deputet prius &c. 5.22.67.644
 Vt nulli iudicum liceat habere loci seruato-rem, nisi certis ex causis diuina concesserit iussio 9.17.134.678
 Vt omnes obediât iudicibus prouinciarum, & in criminalibus, & in pecuniariis, &c. 5.24.69.645
 Vt ordinariæ præfecturæ vrbanae & Prætorianæ duæ & præfecturæ quæ in cingulo, &c. 5.25.70.646
 Vt particulares vsurarum solutiones in duplum computentur 9.4.121.671
 Vt præponatur nomen Imperatoris documentis, & vt Latinis literis apertius tempora inscribantur 5.2.47.635
 Vt quæ circa Viminacium sunt ecclesiæ, sub proprio archiepiscopo sint, &c. 2. ante titulum. 6.
 Vt restitutiones fideicommissi vsque ad vnum gradum consistant 9.41.155.685
 Vt sine prohibitione matres debitrices & creditrices tutelam gerant minorum, &c. 7.6.94.659.
 Vt spōsalitia largitas specialis sit cōtractus, & de diuersis capitulis 9.2.119.668
 Vt terrulæ, vel domus, vel vinea sanctis ecclesiæ Myssiæ in redemptionem captiuorum, &c. 5.20.65.644

INDEX CONSTI-

tutionum Imperia lium.

Primus numerus constitutionem, secundus paginam huius editionis denotat. Præterea E, edicta Iustiniani: I, Cōstitutiones Iustiniani: T, Tyberij: I, T, Iustini & Tyberij, aliorumque demonstrat.

A

De A Rmeniorum successione E, 3.687
 Argentariorū contractibus E, 9.688
 Apparitoribus præsidum E, 10.689
 Adscriptitiis & colonis I, T, 693
 Adulteris manifestis deprimendis I, T, 32.700
 A quibus obsignari testamenta oporteat I. T. 44.702
 Abrogatio quarundam decuriis & decurionibus latarum legum I, T, 46. ibid.
 Abrogatio legis quæ Senatus prætores decurionibus vero præfectos constituere cōcedebat I, T, 47. ibid.
 Abrogatio legis, quæ hominem liberis se vendere permittit I, T, 59.704

C

Confirmatione constitutionum Iustini Imperatoris de filiis colonorum & liberorum I, T, 694
 Cæcos secretò testamentum facere posse I, T, 69.706.

C

Diuinis domibus T, 1.191

E

Edictum pietissimi domini nostri Iustiniani, E, 6.687
 Emancipatione & dotis restitutione I, T, 25.699

F

Forma pragmatica de argentariorum contractibus E, 7.688
 Filiis liberarum in Africa directis I, T, 3.694
 Falsariorum pœna I, T, 77.706

G

Graffationibus I, T, 70.706

H

Hellesponto E, 12.689
 Hæredibus T, 2.692.

I

Indulgentia tributariorum reliquorum I, T, 691
 Iis qui in Osroena & Mesopotamia illicitas nuptias contraxerunt I, 3.691
 Iis qui monasterium imperfectum relinquunt I, T, 14.697
 Inuento thesauro cuius esse debeat I, T, 51.703

Index

Incantatorum pœna I, T, 67. 705
 Iis qui ad hostes transeunt suâque sponte
 reuertuntur I, T, 67. ibid.
 Iis qui in locis arabilibus aut vineis ædifica-
 turi sunt I, T, 71. 706

L

Lex de Alexandrinis & Ægyptiatis provin-
 ciis E, 13. 689

M

Magistratu Phœnicæ Libanicæ E, 4. 687
 Muliere quæ viuo marito alios de matrimo-
 nio compellit I, T, 30. 700

N

Ne præfides in fiscalibus causis fidem publi-
 cam dent E, 2. 687
 Ne præfides in provinciis suis domestica
 sponsalia contrahant I, T, 23. 699
 Ne filii naturales cum adoptiuis matrimo-
 nium contrahant I, T, 24. ibid.
 Ne captiuorum vxoribus aliis nub. re liceat
 I, T, 33. 700
 Ne mulieres in contractibus testimonium
 præbeant I, T, 48. 703
 Ne serui ad dicendum testimonium admit-
 rantur I, T, 49. ibid.
 Ne ex sanguine cibus cõficiatur I, T, 58. 704
 Ne ante legitimum matrimonij tempus fu-
 turis coniugibus benedicatur I, T, 74. 706
 Ne amplius senatusconsulta fiant I, T, 78.
 707
 Ne ex auro & pretiosis lapillis quicquã cõ-
 fieri in vniuersum nefas sit I, T, 81. 707

O

Officinae magnæ ecclesiæ vsu I, T, 12.
 697

Oris maritimis I, T, 56. 704

P

Ponti Tractus vicario E, 8. 688
 Prouinciarum præsidibus T, 3. 692
 Pragmatica sanctio Iustiniani Imperatoris
 complectens varia capitula I, T, 1. 692
 Perpetuis Emphyteusibus I, T, 13. 697
 Puerperis quando diuinorum misteriorum
 participes fiant, & quando infantes bapti-
 zentur, post quadraginta vicelicet dies ex-
 tra quam necessitas vrgeat I, T, 17. 697
 Pacto paterno ex æquo hæredem futurum
 filium I, T, 19. 698.
 Pœna eius qui rem aliquam publicam ven-
 diderit I, T, 62. 705
 Pœna illorum qui res vetitas ad hostes trá-
 uehant I, T, 63. ibid.
 Pœna eorum qui naufragium supprefferint
 I, T, 64. ibid.
 Plagio I, T, 66. 705
 Pœna falsum testimonium dicentium sacer-

dotum I, T, 76. 706
 Pœna sacerdotis, diaconi, aut hypodiaconi,
 si post assumptum ordinem mulieri in ma-
 trimonium iungatur I, T, 79. 707

Q

Quod vnumquemque qui iudicandi præro-
 gatiuam acceperit, quemadmodum lega-
 lium capitulorum à nobis habitus delectus
 statuerit, derimere controuersias oporteat:
 quæ verò inter reprobata habita sunt, vti
 ex illis nulla litis ambiguitas diiudicetur
 I, T, 1. 694
 Quo tempore & à quibus rerum suarum ad-
 ministratio adultis concedi debeat I, T, 28.
 699
 Quantum in piscatibus remoræ piscatoriæ
 inter se distare debeant I, T, 57. 704.
 Qua pœna castratores affici debeant I, T,
 60. 704

R

Releuatione tributorum publicorum T, 5.
 692
 Raptoris virginis, eorûmque qui in partes
 adferunt pœna I, T, 35. 700

S

Samaritanis I, 5. 691
 Seruo qui ignorante domino clericus factus
 est I, T, 9. 697
 Seruo qui inscio domino monachismum
 suscepit I, T, 10. 696
 Seruo qui ignorante domino episcopus fa-
 ctus est I, T, 11. 696

T

Tempore actionum quæ sacris locis compe-
 tunt E, 5. 687
 Tutore qui pupillam suam vitiat I, T, 34. 700
 Tributorum exactores, si plus quàm debeât
 exegerint, quæ pœna afficien- d I, T,
 61. 704
 testamento resignato I, T, 82. 707

V

Vt ponderatores & monetarij apud Ægy-
 ptios quicquam pro obriso exigendi nul-
 lam de reliquo facultatem habeant, sed
 quemadmodum in magna hac vrbe ita il-
 lic quoque signatum aurum æstimeretur, &
 illi signa proponere quod in signatura ser-
 uatum est imponant E, 11. 689
 vt consensu matrimonium solui possit E,
 2. 691
 vt Dei amâtiissimi episcopi cum provincia-
 rum indigenis, &c. I, 4. 691
 vt qui cætera secundû sacros diuinósque ca-
 nones episcopali dignitate dignus esse pro-
 batur si liberi ex legitimo matrimonio illi
 sint, ob illos in consequendo honore nul-
 lum impedimentum sentiat I, T, 2. 694
 vt qui sacerdotes creâdi sunt secundum ec-
 clesiæ ritus, ea lege creentur, vt omne deinceps vi-

Titulorum.

- ceps vitam cœlibem agant, aut si matrimonio contrahere velint, prius id faciant, ac deinde ad creationem procedant I, T, 3. 695
- vt non modo vniuersalis ecclesiæ sacerdotibus, verum etiam qui ad quancunque sacramentum pertinent si in hoc vocentur licite sacra mysteria exponere, diuinumque cultum celebrare domi priuata possint I, T, 4. 695
- vt Monachus de acquisitis testari possit I, T, 5. 695
- vt Decennis puer in monachorum numerum assumatur I, T, 6. 696
- vt quotiescumque à clericorum habitu ad profanorum transire per recordiam aliquis tentari in illum is inuitus etiam restitatur I, T, 7. 696
- vt qui reicere venerandum monasticæ vitæ habitum, in annum induxerit, ac pro illo profanorum habitum susceperit, quotiescumque hoc facere ausus fuerit, etiam inuitus in illum restitatur, & ex monasterio quo improbe aufugerit, eidem reddatur I, T, 8. 696
- vt salutarem baptismum in quocunque sacro oratorio peragi liceat I, T, 15. 697
- Vt qui viginti annos habet hypodiaconus creari possit I, T, 16. ibid.
- vt in sponalibus constituta pœna exigatur I, T, 18. 698
- vt ne maritus quemadmodum vxor illa præmortientes præter donationem propter nuptias quidem capiat I, T, 20. 698
- vt dotis promissio ex paternis aut maternis bonis facta præstetur I, T, 21. ibid.
- vt mulier quæ matrimonium non iterat vnus liberorum portionem proprietatis iure capiat similiter & pater I, T, 22. ibid.
- vt Eunuchi adoptare possint I, T, 26. 699
- vt pariter omnibus adoptare liceat I, T, 27. ibid.
- vt ancillarum partus apud alium editus ipsius dominum sequatur I, T, 29. 700
- vt quæ mulier mariti odio abortat repudiari ab illo possit I, T, 31. ibid.
- vt captiui filius hæres sit I, T, 36. 701
- vt Domini testamento manumissus si illum decessisse aditamque eius hereditatem esse ignoret testari possit I, T, 37. 701
- vt Imperatoris serui de rebus suis quomodo velint, statuere possint I, T, 38. ibid.
- vt prodigus quæ ex re ipsius sint facere possit I, T, 39. ibid.
- vt captiui testamenti factionem habeant I, T, 40. ibid.
- Vt in ciuitatibus quinque in itineribus viro & agris tres testes ad testamentorum fieri sufficiant. I, T, 41. ibid.
- Vt sufficiens numerus testium testamentum ratum faciat, tamen si id neque illorum subscriptiones neque signacula habeant I, T, 42. 702
- vt perscribendi ignaros testamenta etiam confirmetur I, T, 43. ibid.
- Vt sententiam iudices in literas referant, suæque manu obsignent I, T, 45. ibid.
- Vt donationes quæ in literas relatæ nõ sunt ad quingentos vsque aureos valeant I, T, 50. 703
- Vt tam veterum principium quàm recentiorum numismata: modo iusti ponderis, probeque materiæ sunt valeant I, T, 52. 703
- Vt cuique tam intra ciuitates quàm extra mortuos spelire liceat I, T, 53. 703
- Vt Dominicis diebus omnes ab operibus vacent I, T, 54. ibid.
- Vt Iudei secundum christianismi ritus viuât I, T, 55. 704
- Vt monachi & clerici tutores esse possint, sed ab administratione & pupillorum retentione arceantur I, T, 62. 705
- Vt pacta etiam non constituta pœna valeant I, T, 72. 706
- Vt nemo cum mulieribus in ecclesiarum cœnaculis habitet I, T, 73. 706
- vt qui viginti annorum est hypodiaconus creari possit I, T, 75. 706
- vt purpuræ segmenta & particula in publicis mercimoniis sint I, T, 80. 707
- vt ad trientes vsuras pecunia licite mutetur I, T, 83. 707
- vt negotiari, ædificare, munera accipere vrbis magistratibus liceat I, T, 84. ibid.
- vt patres qui nuptias non iterant vnus liberorum portionem capiant I, T, 85. 708
- vt qui tertium matrimonium contrahunt, sacri canonis pœnæ obnoxij sint I, T, 96. 708
- vt concubinam habere non liceat I, T, 97. ibid.
- vt si sponsa ex alio grauida deprehendatur, sponsalia rescindi possint I, T, 63. 709
- vt in contestatione litis & magistratuum initio iuretur I, T, 97. ibid.
- vt qui iusurandum defert, prior de calumnia iuret I, T, 99. ibid.
- vt seruis coniugibus si alter illorum libertate donetur I, T, 101. 710
- vt actor ante litis contestationem porrecto libello iudici fidem suam probeat I, T, 107. 711
- vt mulier soluto matrimonio dotem suam, &c. I, T, 110. ibid.
- vt si vxor mente capiatur &c. I, T, 111. 712
- vt si maritus per matrimonij tempus in furorem, &c. I, T, 112. ibid.
- vt quemadmodum in alijs, &c. I, T, 113. ibid.

TITVLORVM FEVDORVM Index iuxta seriem literarum.

Prior numerus librum, alter titulum, postremus paginam huius editionis demonstrat.

*Nota hac * Titulos ex editione Cuiacij sumptos ostendit.*

A

- A** Lienatione feudi 4.73.764
 Alienatione paterni feudi 2.39.749
 Alienatione feudi 1.13.724
 Allodiis 2.54.577
 An apud iudicem, vel curiam, &c. 2.46.754
 An cognatus vel filius, &c. 2.45.753
 An ille qui interfecit frat. &c. 2.37.748
 An maritus succedat vxori, &c. 1.15.725
 An mutus, vel alijs imperf. 2.36.748
 *An præscriptione feudum acquiratur 4.87.767

- An remouendi erunt testes, qui &c. 2.19.737
 Apud quem, vel quos erit 1.18.725

B

- Beneficio fratris & qualiter, &c. 1.10.726

C

- Capitaneo qui curiam, &c. 2.51.756
 Capitulis Corradi 2.40.751
 *Casus quibus fœmina in, &c. 4.104.770
 *Clericaru feudum amitti 4.109.771
 Clerico qui inuestituram, &c. 2.35.747
 *Conditione feudi non impleta 4.75.764
 *Conditionem feudum tacite sequi 4.89.767
 Consuetudine recti feudi 2.33.747
 *Constitutio Conradi de beneficiis 5.1.771
 Constitu. feudales domini Lot. 1.19.726
 *Constitu. Friderici de iure fisci 5.8.772
 *Constitut. Friderici de feudis non, &c. 5.7.772

- *Constitut. Friderici de pace tenenda 5.9.772

- *Constitutio Friderici de incendiariis 5.10. ibid.

- *Constitu. Friderici de pace componenda 5.11.773

- *Constitut. Friderici de iure *επιμνηστως* 5.13.773

- *Constitut. Friderici de iure *επιμνηστως* 5.14. ibid.

- *Constitut. Friderici de pace Constantiæ 5.12.773

- *Constitutio Henr. de causis amitt. 5.2.771

- *Constitutio Henr. de vasallo, &c. 5.3.772

- *Constitu. Henr. vt ingratitude, &c. 5.4. ibid.

- *Constitut. Lotharij de inuestitura non, &c. 5.6.772

- *Constitu. Lotharij de feudis non, &c. 5.5.772

- Contentione inter dominum &c, &c. 1.23.

728

- Contentione inter me &c, &c. 1.12.724
 Contentione inter dominum, &c. 1.10. ibid.
 Controuersia feudi apud, &c. 2.16.736
 Controuersia inter vasallum, &c. 2.43.752
 Controuersia inter episcopum, &c. 2.20.738
 Controuersia inter dominum, &c. 2.42.752
 Controuersia inter masculum, &c. 2.41.451
 Culpam vnus ex coheredibus, &c. 4.78.765

D

- *Duobus fratrib. à capitaneo, &c. 2.18.737

E

- *Ecclesiam fidelitatem nō facere 4.101.770
 Eo qui finem fecit agnato, &c. 2.49.755
 Eo qui sibi, vel hæredib. &c. 2.17.736
 Episcopum, vel abbatem, vel abbatif. &c. 1.6.720

- *Euitione 4.80.766

- *Ex delicto vasalli feudum ad, &c. 4.98.769

F

- *Factum fratris fratri in, &c. 4.93.763

- Feudi cognitione 2.1.732

- *Feudo guardiæ & gastaldiæ 4.94.768

- *Feudis habitationum 4.105.770

- *Feudis impropriis, quæ, &c. 4.81.766

- *Feudis scutiferorum 4.74.764

- *Feudo ligio 4.99.769

- Feudis datis minimis valuas &c. 1.16.715

- Feudo dato in vicem legis, &c. 1.27.731

- Feudo fœminæ 2.30.746

- Feudo guardiæ & gastaldiæ 1.2.718

- Feudo marchiæ, vel ducatus, &c. 1.14.724

- Feudo non habente propriam, &c. 2.48.754

- Feudo sine culpa nōn amitt. 1.21.726

- *Fidelitate 4.76.764

- Filiis natis ex matrimonio, &c. 2.29.746

- *Filios tantum secundi matrimonij, &c. 4.103.770

- *Fratrem fratri in feudo, &c. 4.90.768

- *Fructibus feudi 4.86.767

- Forma fidelitatis 2.6.734

- Fratribus de nouo beneficio, &c. 2.12.735

H

- Hic finitur lex: deinde, &c. 2.18.745

- His qui feudum dare possunt, &c. 1.1.715

I

- In quibus causis feudum, &c. 2.23.758

- *Imperatorem feudum amittere, vel &c. 4.100.770.

- *Inuestitura alieni beneficij 4.96.769

- Inuestitura de re aliena facta 2.8.734

- *Inuestitura facta marito, vel, &c. 4.85.767

- Inuestitura in maritum facta 2.15.736

- *Inuestitura veteris & noui beneficij 4.91.768

- Inuestitura quam titulus, &c. 2.13.736

- *Iusto errore excusari vasallum, &c. 4.92.

- 768

- 768

Legē

Titulorum.

Lege Corradi

M

2.34.747

Milite vasallo qui contumax, &c. 2.22.738

N

Natura feudi 1.7.721

Natura successionis feudi 2.50.755

*Non cogi vasallum pro vno, &c. 4.102.770

*Non amittere feudum eum qui, &c. 4.97.

769

Notis feudorum 2.58.763

Noua forma fidelitatis 2.7.734

P

Pace tenenda inter subditos, &c. 2.53.756

Pace tenenda, & eius, &c. 2.27.741

Patrem in feudo filij nō succedere 4.84.767

Per quos fiat inuestitura, &c. 2.3.733

Pignori dato feudo quid, &c. 1.11.724

*Prius possessionem restituendam, &c. 4.

82.766

*Probatione inuestituræ 4.88.767

Prohibita feudi alienatione, &c. 2.55.757

Prohibita feudi alienatione, &c. 2.52.756

Q

Quæ sint regalia 2.56.760

Qualiter dominus proprietate, &c. 2.47.754

Qualiter iurare debent vas. 2.5.733.

Qualiter olim poterat feud. &c. 2.9.734

Quæ fuit prima causa, &c. 2.24.739

Quemadmodum feudum ad, &c. 1.24.728

Quibus modis feudum amittatur 1.5.719

Quibus modis feudum amit. 1.17.725

Quibus modis feudum const. &c. 1.25.

Qui successores feudum dare, &c. 1.3.718.

Quid iuris si post alienationem, &c. 2.44.753

Qui successores teneantur. 1.9.723

Qui testes sunt necessarij ad, &c. 2.32.746

Quid præcedere debeat, an, &c. 2.4.733

Quid sit inuestitura 2.2.732

Quis dicatur dux, marchio, &c. 2.10.735

Quo tempore miles inuestituram, &c. 1.22.

727

Quot testes sint necessarij, &c. 2.57.762

S

*Sernos post delatam successionem 4.106.

770

Si de feudo defuncti conten. &c. 2.26.741

Si de feudo vasallus ab, &c. 2.25. ibid.

Si de inuestitura feudi cont. &c. 1.4.718

Si de inuestitura inter dom. 1.26.730

*Si plures sint domini vel vasalli, &c. 4.77:

765

Si vasallus feudo priuatur, &c. 2.31.746

*Si vnus ex fratribus dederit, &c. 4.83.766

*Successione feudi 4.95.769

Successione feudi 1.8.721

Successione fratrum, vel &c. 2.11.735

V

Vasallo decrepitæ ætatis, &c. 2.14.736

Vasallo milite qui arma, &c. 2.21.738

Vasallo, qui contra constit. 2.38.748

*Vasallum feudum posse in, &c. 4.108.771

Vsu Mediolanensium secundum, &c. 1.28.

731

*Vt ratio vasalli priusquam, &c. 4.79.765

*Vt vasalli sumptibus domini, &c. 4.107.771

TIT. CONSTITVTIO- num Friderici Imperatoris.

DE statutis & consuetudinibus contra li-
bertatem ecclesiæ editis, & immunitate
locorum religiosorum vbique morantium,
&c. 773

TIT VLI EXTRA- uagantium.

QVI sint rebelles 2.775
Quomodo in læsæ maiestatis crimine
procedatur 1.775

Index

INSTITVTIONVM TITVLORVM INDEX, IYXTA ORDINEM ALPHABETI.

*Prior numerus librum, alter titulum, postremus paginam
huius editionis demonstrat.*

A		3.1.830	
 Acquisitionem per adrogationem		Heredum qualitate & differentia	2.19.815
	3.11.837	His, qui sui, vel alieni iuris sunt	1.8.794
I			
 Actionibus	4.6.853	Ingeniis	1.4.791
Ademptione legatorum	2.21.828	Inuriis	4.4.852
Adoptionibus	1.11.597	Inofficioso testamento	2.18.824
Assignmente libertorum	3.9.835	Interdictis	4.15.861
Artiliano tutore, & eo qui ex lege Iulia & Titia dabatur	1.20.804	Inutilibus stipulationibus	3.20.840
Auctoritate tutorum, vel curatorum	1.21.805	Iis, per quos agere possumus	4.10.859
B		Iure naturali, gentium, & ciuili	1.2.787
Bonorum possessionibus	3.10.835	Iure personarum	1.3.790
C		Iustitia & iure	1.1.786
Capitis deminutione	1.16.802	L	
Codicillis	2.25.830	Legatis	2.20.826
Curatoribus	1.23.806	Lege Aquilia	4.3.851
D		Lege Falcidia	2.22.828
Diuisione stipulationum	3.19.840	Lege Fusia Caninia tollenda	1.7.794
Donationibus	2.7.817	Legitima adgnatorum successione	3.2.831
Duobus reis stipulandi & promittendi	3.17.839	Legitima adgnatorum tutela	1.15.801
E		Legitima parentum tutela	1.18.804
Emptione & venditione	3.24.844	Legitima patronorum tutela	1.17.803
Eo, cui libertatis causa bona addicuntur	3.12.837	Libertinis	1.5.750
Exceptionibus	4.13.860	Literarum obligationibus	3.22.843
Excusationibus tutorum vel curatorum	1.25.807	Locatione & conductione	3.25.845
Exheredatione liberorum	2.13.821	M	
F		Mandato	3.27.846
Fideicommissariis hereditatibus, & ad senatusconsultum Trebellianum	2.23.828	Militari testamento	2.11.810
Fideiussoribus	3.21.843	N	
Fiduciaria tutela	1.19.804	Noxalibus actionibus	4.9.858
G		Nuptiis	1.10.795
Gradibus cognationum	3.6.834	O	
H		Obligationibus	3.14.838
Heredibus instituendis	2.14.822	Obligationibus ex consensu	3.23.844
Hereditatibus, quæ ab intestato deferuntur		Obligationibus, quæ quasi ex contractu nascuntur	3.28.847
		Obligationibus, quæ ex delicto nascuntur	4.1.849
		Obligationibus, quæ quasi ex delicto nascuntur	4.5.853
		Officio iudicis	4.17.863
		P	
		Patria potestate	1.9.795
		Perpetuis	

Titulorum.

Perpetuis, & temporalibus actionibus, & que
ad heredes, & in heredes transeunt 4.12.
816

Per quas personas cuique acquiritur 2.9.818

Per quas personas nobis obligatio acquiritur
3.29.818

Pœna temerè litigantium 4.16.862

Publicis iudiciis 4.18.863

Pupillari substitutione 2.16.823

Q
Qui, & ex quibus causis manumittere non
licet 1.6.793

Quibus alienare licet vel non 2.8.818

Quibus modis ius patriæ potestatis soluitur
1.12.798

Quibus modis re contrahitur obligatio 3.15
838

Quibus modis testamenta infirmantur 2.
17.824

Quibus modis tollitur obligatio 3.30.849

Quibus modis tutela finitur 1.22.806

Quibus non est permiffum facere testamē-
tum 2.12.820

Qui testamento tutores dari possunt 1.14.
801

Quod cum eo qui in aliena potestate est, ne-
gotium gestum esse dicitur 4.7.857

R
Rebus corporalibus & incorporalibus 2.2.
814

Replicationibus 4.14.861

Rerum diuisione, & acquirendo ipsarum
dominio 2.1.809

S
Satisfactione tutorum vel curatorum 1.24.
807

Satisfactionibus

Senatusconsulto Orficiano 4.11.859

Senatusconsulto Tertylliano 3.4.833

Seruili cognatione 3.4.832

Seruitutibus rusticorum & vrbano-
rum præ-
diorum 3.7.834

Singulis rebus per fideicommissum relictis.
2.24.819

Si quadrupes pauperiem fecisse dicatur 4.9.
859

Societate

Stipulatione seruorum 3.26.845

Succeffione cognatorum 3.18.859

Succeffione libertorum 2.5.833

Succeffionibus sublatis, quæ fiebant per bo-
norum venditiones, & ex Senatusconsulto
Claudio 3.6.835

Suspectis tutoribus vel curatoribus 1.26.809

T
Testamentis ordinandis

Tutelis 2.10.819
1.13.800

V
Verborum obligationibus

Vi bonorum raptorum 3.16.838

Vfucapionibus, & longi temporis præscri-
ptionibus 4.1.851

Vfu & habitatione 2.6.816

Vfufuctu 2.5.816

Vulgari substitutione 2.4.815
2.15.823

F I N I S.

INDEX ANTIQVAE ET NOVAE CONSTITVTIO-

NVM INTERPRETATIONIS

PETRI BROSSEI I.C.

IN QVO, VELVTI DIGITO, DEMONSTRATUR, unde & quibus ex authoribus, cum Veteribus, tum Neotericis singularum penè constitutionum, singulares intellectus, emendationes & interpretationes peti possunt.

CODEx.

* In libros nouem Codicis scripsit Raphael Fulgosius natione Placentinus Iason de Mayno. Placentinus autem scripsit summas in libros nouem Codicis.

D singulas leges duodecim librorum Codicis Iustiniani, extat Asonis commentarius, & magnus apparatus, Bald. Salic. extant etiam Campegiij explanationes Codicis & Christophori

Hegendorphini exegesis in omnes Titulos Codicis.

* Raphael Cumanus iuris ciuilis insignis professor scripsit in singulas leges 9. lib. & Ludouicus Pontanus de Roma.

Nouella De Iustiniano Codice confirmando.

¶ Contius c.7. Cuiac. lib. 15. obs. c. 17.

Liber primus.

In hunc librum scripserunt Alciatus, Franciscus Ramponus, Ioannes Bolognerus.

Titulus primus.

* De summa trinitate & fide Catholica &

vt nemo de ea publicè contendere audeat.

Ad hunc tit. scripsit Alciat. & Corrasius. Est autem huic titulo iungendus tit. 4. primi Decret. Sext. & Clement. adde Georgiū Ederū.

* Vide Lirinensem aduersus profanas notationes. Tertull. de pres. Terrul. 3. Apolog. Euseb. 5. hist. 1.

1. Cunctos populos. 1.

Vide ad hanc l. Mercerium 2. opinionum, c. 7. & Vvalth. 2. Miscellaneorum, c. 3. Adde Bartol. hic querentem an statutum vim suam exeat extra territorium. Adde Ias. in l. si arrogator. de adopt. C. & in Rub. de acquir. poss. Alex. 2. conf. 185. Socin reg. 4.

* De voce Cuncti, vide Festum in voce cun. Et. De electione Damasis Pontificis Ammia. lib. 27. Ruff. 2. cap. 20. Socrat. 4. c. 24.

Tractant & hic quoque interpretes de v. furis, an Imperator possit permittere furas, de quo vide Alex. 2. conf. 107. & 1. conf. 59. Adde Archidiaconū post Gl. in C. Si licet. 10. dist.

§. Hanc legem. 1.

An infamis repellatur à testimonio, vide Socin. reg. 406.

*An & quomodo intelligatur quod Imperator sit Rex totius mundi, vide Bart. in l. i. §. per hanc. ff. de rei vindic. De natura relatiui quis vel qui, Barb. conf. 38 col. 16. in 2. vol. Bald. in l. precipimus. 1. de appell. Ang. de Aret. in §. omnium. Inst. de act. Old. conf. 126. De proprietate verbi volo, vide Alex. Ias. & alios in l. ceteri condictiones §. fin. ff. si cert. pet.

¶ An statuta generalia includant omnes, vide hic Bald.

I. Nullus. 2.

Vide c. firmiter. 1. ext. de sum. trin. & fid. cath.

*An & quoduplex sit dementia Bald. in l. quod Nerva ff. de pos. An hæretici sint infames & qua ratione puniendi Gloss. & Doct. in ca. felicit. de pœnis lib. 6. Glo. in c. ar. si clerici de iud. Ioan. de Imola in c. 1. de off. ordin. Ioann. de Anania in c. qualiter. de accusat. Bald. in l. nullum, C. de testib. Ang. in l. si vacantia, C. de bon. vac.

§. is autem. 1.

*Loquitur textus hic de Trinitate, qua de re vide Victorinum lib. 1. aduersus Arium. & formulam fidei apud Socrat. 1. hist. 5. Cuias. 12. obs. 36.

§. Qui verò. 2.

*Vide l. 8. §. 3. infra de hæreticis.

I. Sancimus. 3.

Vide Euagrium lib. 1. c. 12. & Glo. in can. qui contra 32. c. 24. q. 1.

*Alias incipit hæc lex docere. De Porphyrio, vide Epiphan lib. 1. tom. 2. hæres. Aug. 10. de opus. 21. ad fin. lib. Socra. 5. hist. 19. & 1. hist. 6.

I. Nemo. 4.

Extat hæc constitutio in actis cōcilij Chalcedonenfis act. 3.

I. Cum recta. 5.

Vide Tertull. lib. de præscrip. Vincent. Lirinensem aduersus profanas nouationes.

I. Cum saluatorem. 6.

Contius hanc constitutionē Latinam fecit.

I. inter claras. 8. & ult.

Alciat. 40. parerg. 32. Cuias. 12. obs. 26.

Tit. 2. De sacrosanctis Ecclesiis, & de rebus & priuilegiis earum.

ad omnes leges huius Tituli, Alciatus & Corrasius scripserunt.

*Leges omnes quæ habentur in hoc Titulo & in Titulo sequenti sunt sublatae de iure canonico, vide Fulgos. in l. iubemus nulla. 7. eo. Ang. conf. 29. Pract. Papiens. in forma libelli & Bal. in c. 1. §. clericus. de pace tenen. An & quomodo capiatur Ecclesia, vide Glossam in c. si.

ne pral. vic. su. can. 1. 63. dist. 7. q. 1. can. sacra. & c. sicut, & c. cum clerici de verb. sign.

I. Habeat. 1.

ad hanc l. Cagnolus scripsit, vide Fornierii lib. 1. select. c. 28. latè Clarus 3. sent. §. testamentum. q. 5. cum seq. potestatem autem facit cuique quoquomodo relinquendi ecclesiae in vltima voluntate, quod ante Constantinū nō erat. Alex. conf. 182. par. 5. Bal. conf. 174. par. 5. Panorm. conf. 63. videtur 1. par. 1. & conf. 54. videtur, & conf. 13. casus par. 1. & con. 32. circa duo, par. 2. Ludo. Ro. cōf. 177. Pet. de Anch. conf. 61. Fulg. conf. 99. Calde. conf. 23. Old. conf. 287. & conf. 174. & conf. 100.

*Alex. conf. 41. & 320. & 351. 284. 594. Ias. in l. hac consultissima in prin. C. de test. An dispositio facta fauore libertatis dicatur facta secundum pias causas, Alex. conf. 624. & conf. 69. Io. de Ana. conf. 52. Fran. conf. 64. 67. An legatum factum pro pictura sanctorum dicatur ad pias causas, Bart. & Alex. in l. lineam margaritarum, ff. ad l. Fal. Cæpol. caut. 231. Gell. lib. 1. cap. 12. Symm. 1. epist. 40. Papo. 1. arreft. 4. d' amoris fementi. Tiraq. tract. de priuileg. pia causa. Grass. lib. 20. sent. §. testamentum. q. 17. 18. 19. 20. 21.

I. Nemo Apostolorum. 2.

Istam legē repetiit Signorolus de Homeis: vbi multa adducit in materia in summa hæc l. cōstituit, mortuos in ecclesia non esse sepeliēdos, qua occasione quarunt interpretes an aliquis citari possit in ecclesia, tutores & curatores, ibidem dari, an protestationes & similes fieri.

*An citari quis possit in ecclesiis, vide in l. præsenti. C. de his qua ad eccle. conf. Bart. in l. actus. infra de feriis.

I. Nemo martyr.

Martyrum corpora in cōsecrat. sic veniunt. Harm. lib. 3. tit. 3.

I. Non plures. 4.

Oldr. conf. 265. An priuilegia concessa iis, qui in ecclesia ministrant, ipsi ecclesie concessa intelligantur. An priuilegiū datū filio, intelligatur datū patris contemplatione, hic queri solet, quib. adde Bar. l. 2. infra de liberis.

I. Placet. 5.

Ecclesiae immunes sunt ab omnib. collectis gabellis & exactionibus, de quo, vid. c. 1. de priuileg. eccl. lib. 6. Bal. conf. 174. par. 5. Old. conf. 36.

I. Omni in nouatione. 6.

Aufonius in epigr. 1. l. 5. 7. de temp. appell.

I. ad instructiones. 7.

Vide Peckii de eccl. repar. c. 22. ecclesia quib. onerib. teneri possit, v. hic apud Bal. & conf. 312. par. 3. Ecclesiasticus tenetur ad gabellā pro pōre reficiēdo, qd an hodie locū habeat, vide Dec.

Dec. ad c. ecclesiam. §. Maria, in fi. ext. de cōst. Gui. Pap. sing. 409. Rip. de comm. quod hæc lex nō sit correctā, resp. l. nu. 5. & 9. de mun. & hon. vi. de nouissimē Cachera. decis. 68. num. 3.

I. Sacrosancta. 8.

Vide Molinēum *ad consuetud. tit. 2. §. 51. n. 9.*

I. Qui sub prætextu. 9.

Priuilegia denegari iis, qui munus constitutum non obeunt, hic notant interpretes.

I. iubemus. 10.

Priuilegium generalibus verbis conceptū, non cōprehendit casus publicæ utilitati cōtrarios. Adde huic l. *Decr. in cap. præsentia, ext. de probatio. Ruin. in rubr. solut. mat. las. in l. 2. C. de iur. emphyt. Soc. 460. Cotta in voce Emphracta. An ea quæ publicantur propter nō solutum vectigal, possint à quoquam retineri. salua conscientia, vide hic Bald. & cons. 174. par. 5. Ludouic. Rom. cons. 284.*

*Vide l. 2. j. de nau. exc. Innoc. in c. postulasti ext. de foro compet.

Felicem Embolam, quo anni tempore fuerit vide *Edict. Inst. 13. cap. 6. cap. 76. de reg. iur. in 6.*

Limitationes ad hanc legem vide per Felin. in cap. cum omnes ext. de cons.

I. neminem. 11.

Exercitui quantum liceat in res priuatas, notat hic Alciat.

I. Priuilegia. 12.

Priuilegia quemadmodū confirmantur, vide hic apud Alc. Cor. in voce *Orthodoxus. Bal. cons. 141. parte 3. Rom. cons. 344.* Ante Constantinū magni Imperatoris tēpora collectionibus & elemosinis, quas oblationes appellabāt à fidelibus pro pauperum alimonia erogatis sustentabantur; postquam verò Constantinus, Imperio Romano securē, & trāquillē potitus est in celebribus vrbus, non modo templa Christianis cōsecranda curauit, sed etiā prospexit, vt ministris ipsi ecclesiasticis honestū ex publico salarium præstaretur, ita vt eis in singulos annos certa tritici viniq. nec non aliarum rerū victui, vestituique necessariarū pēsis suppeditaretur, in quarū perceptione, & fructuione cū Iulianus impius Imperator, (cui apostatæ nomē meritō inditum est) eos turbasset, postea tamē in integrum restituti sunt & redintegrati à pio principe Valentiniano, anno 454. vt hac lege videre est.

* An confirmatio priuilegiorum aliquid operetur, vide Panorm. in cap. 1. numer. 6. & passim ext. de cons. util.

§. Omnes. I.

* Res ecclesiastica iuri ciuili præferenda est. In decisionibus quæ authoritas præferenda sit, an scilicet legum vel canonum vi-

de Abb. cons. 94. col. 4. in 4. dub. in 2. vol. Felin. in cap. 1. de cons. in 4. fall. coll. & sequent. Barb. consilio 13. numero 3. Anton. de Buttr. consilio 25. Roman. cons. 275. Imol. in consil. 102. columna 3. Cardin. in cons. 123. columna secunda Anan. in consilio 80. Alexan. consilio 59. & cons. 35. Paul. de Castr. in Auth. causa 1. tit. 2. Abbas. in cons. 93. & in consil. 18. eodem volumine. Alexander cons. 5. columna tertia.

Authentic. Cassa.

Statuta & consuetudines libertati ecclesiæ contrarias tollit, de quo vide hic Salyc. Bald. cons. 174. parte 5. Panorm. cons. 21. & cons. 63. parte 1. Dec. cons. 70. Socinum cons. 292.

I. Generali. 13.

Hæc lex immutata est, duabus Authenticis sequentibus.

Authentic. Ingressi.

Panor. 44. parte 2. Dec. cons. 86. & cons. 419. & cons. 159. Bartol. Veron. cons. 36. Ioan. de Anan. cons. 8. Ludou. Rom. cons. 237. & cons. 268. & cons. 292. & 296. ingressi monasterium nō possunt amplius testari, Arer. ad cap. fin. cons. quib. non est perm. fac. nu. 5. Felin. ad cap. in præsentia, nu. 54. & per totum de probat. Rom. cons. 439. Soc. reg. 180. Tiraq. in tract. le mori. 2. parte 14. declarat. Alex. cons. 10. vol. 5. Afflic. dec. 320. n. 3. & per totum Cepa. caus. 201. tit. 1. cau. 4. Et quid si ante fecit testamētū, an per ingressū religionis reuocetur gloss. ad §. illud, in Auth. de monoch. Iul. Char. lib. 3. sen. §. testamētū, q. 28.

Authen. Si qua mulier.

Dec. cons. 246. Panorm. cons. 86. & 63. parte 1. & cons. 4. parte 2.

I. iubemus. 14.

Vide Cuiac. 3. obs. c. 19. & 12. c. 28. Pilæum q. 2. Lapum alleg. 26. Adde Tiraq. tract. de iure cōstituit. 3. parte Oldradum cons. 209. Guid. Papæ q. 355. Alexan. cons. 81. Aug. cons. 275. Rom. cons. 184. Iaf. in l. 3. ff. quod quisque iuri. Bar. in l. qui à, D. qui in frau. cred. Bald. cons. 156. parte prima. Rom. consil. 302. & consil. 188. in fine.

Authen. Hoc ius.

Vide Soc. reg. 548. & 100. Dec. cons. 36. Felin. in c. cum causa de sententiis, & re ind. Boer. dec. 248. Panorm. cons. 10. & cons. 7. parte 2. Zabarel. cons. 95. Feder. cons. 249. Bald. cons. 378. & 353. parte 3. & 221. parte 1. Dec. cons. 174. & 330.

Auth. Multo magis.

Adde Rom. consil. 430. Dec. cons. 61. omissa.

Auth. Quibuscunque.

Panorm. consil. 41. videndum parte 1.

Auth. Qui res.

Ad hanc Auth. scripsit Cagnolus, Guid. Pa-
A ij.

pæ conf. 5. impediri, Baldus conf. 9. factum parte
1. Panorm. conf. 41. videndum, parte 1.

Auth. Si quas.

Bald. conf. 156. Abbas, parte 1. Ludou. Bolo-
gni. conf. 67. idcirco.

Auth. Perpetua.

In fundo emphyteutico iustum pretium
quid sit, tradit Baldus conf. 103.

Auth. Qui rem huiusmodi.

Emphyteuta nō potest expelli, nisi steterit
per tres annos neque soluerit canonē, vi
de fallenrias Socini, regul. 153. ¶ Nota autem
hic quatuor esse casus in quibus permittitur
alienatio rei ecclesiasticæ, qua de re in cā. 15.
can. 12. q. 1. Baldus conf. 257. Tuius, parte 1.

1. Si quis donauerit. 15.

Hanc legem edidit Antonius Augustinus,
aliam editionem habet Cuiacius lib. 2. cā. 18.

1. Decernimus. 16.

Panorm. conf. 61. videtur, parte 2. Vide in hanc
legem Cuiacium lib. 3. obs. cap. 19. & libro 12. c.
28. & Pileum quæst. 2. ¶ Rem mobilem. Tria re-
rum genera hic nobis notanda sunt, mobi-
lium, immobilium vel semouentium, κατὰ φύσιν
καὶ κατὰ νόμον, αὐτὸ κατὰ φύσιν & κατὰ νόμον.

1. Priuilegia mane. 17.

Hæc est constitutio græca ex interpreta-
tione Contij.

§. Existentibus autem. 5.

Pro intellectu huius §. vide Paponem 1.
Arrest. 1.

1. Illud quod. 19.

Quod donatio pauperibus facta nō valeat
nisi sit aliquis præses qui recipiat, vide fallé-
rias Socini. reg. 144. Olrad. conf. 252.

¶ Promittens aliquid an possit poenitere
antequam acceperit, vide Bald. in l. 3. C. de
pet. hered. vers. quæro quid si scriptus.

¶ Vide & in hanc legem Pileum, quæst. 132.
Bald. conf. 8.

¶ An donatio ecclesiæ facta insinuanda sit,
hic pluribus declarat Doct. Gothof. Roma-
nus conf. 295. donatio.

¶ Denique pro faciliiori huius legis intellectu.
vide Paul. de Cast. conf. 35. præstatis, col. 1. vol. 1.

¶ Quod causa pietatis debeat subesse reali-
ter, vide Decium conf. 120. numero 3.

1. Nec ex sacra. 20.

Duplicem esse huius legis lectionem in
verbo Archiepiscopi, declarat hic doctissimus
Cuiacius, & 12. obs. cap. 28.

1. Sancimus nemini. 21.

Vide Ferrandum libro 2. explicationum, cap.
1. Panorm. conf. 13. ne hunc, parte 2.

¶ Quod Episcopus possit agere pro eccle-
sia, sibi immediate nō mediate subiecta, vide
cap. 1. de success. ab intest.

¶ In fine huius legis dicitur animas homi-
num præferri cæteris rebus, vide in can. præci-
pimus, 12. q. 1. Bart. in l. 1. coll. 16. C. eodē tit. Iaf. in
Auth. ex causa, numero 6. C. de lib. præ.

1. Ut inter diuinum. 23.

Vide pro intellectu huius legis Ferrandum
dicto libro 2. c. 2. Cuiac. d. c. 20. & lib. 5. cap. 5. & Pi-
leum. q. 133. Cuman. conf. 158. Fulg. conf. 105. Pa-
norm. conf. 104. & conf. 27. 1. parte, & 53. & conf.
54. parte 2. & conf. 101. parte 1. & conf. 6. parte 2.

Ecclesia & ciuitas in rebus relictis iure hæ-
reditario legatis donationibus, & venditioni-
bus habet priuilegia circa præscriptionē cen-
tum annorū, & circa domini acquisitionē, si-
ne traditione possessionis, quod amplia pro-
cedere in cōfessione, seu recognitione facta
dispositiue in aliquo instrumentō, Afflict. de-
c. 164. limita ut pcedat in re certa, secus in
quāritate relictā, Paris. conf. 77. n. 6. cū seq. vol.
1. & nota quod licet ex solo titulo trāsfera-
tur dominiū sine traditione, nō tamē cōpe-
rit ei publiciana, nisi fuerit facta traditio, cū
iste casus non sit expressus in hac lege dicit
cōmunē, Iaf. ad §. sed iste, in 2. not. n. 34. & 75. in §.
de act. Gom. ad §. ex malef. n. 49. e. iii. Quid in
donatione tacita & præsumpta, Rip. ad l. si ali-
quā in re, nu. 36 ff. de acq. poss. Tiraq. in l. dñub.
gl. 5. nu. 59. & ad l. si unquā, in verbo donatus
largitus, n. 153. de reuoc. donat. Roland. a Vall. in
tract. de luc. dot. q. 75. n. 30. Quid in possessiōe,
dic idē esse maximē quādo tacite siue expres-
sē quis offert se & sua monasterio. Doctores
ad caput in præsentia de probat. circa fi. Alex. ad l.
3. de acquir. poss. vide Iaf. ad Auth. ingressi Co. de
sacrof. eccl. Tiraq. in tract. le mort. saisi, part. 1.
declar. 14. limita in voce simplici. Iaf. ad d.
Auth. ingressi, num. 16. in fine qd. in Bart. Bald.
& Doct. ad l. etiam C. de firi. Ad hūc textū cu-
ca trāslationē domini ex solo titulo dona-
tionis nouissimē de cōmuni, Frac. Viui lib. 3.
com. opin. in verb. in Ecclesia sub litera Affl. Ad
illud de priuilegio centum ānorū circa præ-
scriptionē āplia idē in fisco Dec. ad cap. 1. nu.
168. vers. nō obstat, ext. de probat. itē āplia idē in
ōni castro & villa, ut cōmuniter determināt
Doct. Alex. ad l. si finita, §. si de vest. galbus, D.
de dam. inf. Balb. in tract. præscr. in 3. part. 5. part.
princ. q. 2. & q. 1. n. 3. ubi limit. pluribus modis. &
vide per Guid. Pap. q. 36. an imperiū gaudeat
præscriptione cētenaria, Crau. de antiq. rēp.
4. par. in verbo absolutus, nu. 40. 45. & 46. In ma-
teria ad hunc textum adde Paris. d. conf. 77. li.
1. Afflict. dec. 146. Cott. in memor. ab. in verbo
vindicatio, Mart. not. 43. Crauer. de antiq. rēp. part.
4. n. 47. pro intellectu Philip. Franc. in disput.
geit. 4. dub. numero 19. 4. vol. tract. Ad hunc
textum.

textum dum allegatur quod quis præsumitur vivere usque ad centum annos, vide Dec. ad leg. si. num. 28. C. de edicto dui. &c. Alciat. de præsumpt. reg. 1. præsumpt. 44. Silu. nup. lib. 1. nu. 111. limita vt per Socin. conf. 89. lib. 1. Cad. ad Clem. 1. de reb. eccl. non alien. alibi legitur de homine viuentis centum & viginti annos, textus est in Auth. de monachis §. 1. & per Alber. in dictio. suo, in verbo atas. Coras. lib. 5. miscel. c. 18. Beren. à Paul. ad l. vn. Cod. de sent. qua pro eo, num. 194. Ioan. Crot. conf. 67. nu. 30. Limita commune dictum non habere locum in regionibus in quibus homines non viuunt nisi 60. aut 70. annis, quia præsumitur quis vivere secundum communem vsum in suis regionibus, argumento à communiter accidentibus. Alciat. de præf. 44. nu. 2. Limita quando essent relicta alimenta & fructus ad vitam, & quando essemus in computatione Falcidia, per textum in l. hereditaria D. ad leg. Falc. cōtra quem tenet Affl. de cōf. 34. nu. 2. & in fine. In materia adde latissime per Phil. Por. lib. 1. conclus. 11.

¶ Quod priuilegia ecclesiarum spatio 40. ann. præscribantur vide Abb. in cap. excedentibus in princ. de priuileg. & ex cōf. priuileg. Bartol. cōf. 81. Oldrā. cōf. Bald. cōf. 86. par. 5. & 416. par. 4. & cōf. 9. par. 1.

Auth. Quas actiones.

In correctoriis non est licita extensio, secundum glossam & doctores. Bar. in Auth. sed cum. num. 4. Cod. ad leg. Falcid. & ad l. Marcellus. num. 6. D. ad Trebell. Ias. ad l. 2. nu. 32. D. de leg. 1. Bart. ad leg. si constante. num. 39. D. solut. matr. vbi Iason. nu. 87. idem Iason. ad l. stipulatio hoc modo concep. a. num. 12. de verb. obligation. Ripa. ad rubr. ex de iud. nu. 22. Bart. cōf. 2. Oldrā. cōf. 17. Panor. cōf. 54. par. 2.

Pro declaratione ad hunc textum nouissimè Ari. Pinel. in repet. ad Auth. nisi Tricen. C. de bon. mat.

§. iure colonario. 1.

Hoc ius colonarium παροικιαζον vocatur, quia de re Iustinia. in Nouel. 7. Cuiac. l. Fend. 2. fol. 480.

1. Chartularij. 2.

Qui dicantur Chartularij dicemus in tit. de actuariis & chartularijs.

§. Fiunt chartularij. 1.

Quomodo fiant chartularij declarat hic §. fiunt enim præeunte libello. Erat præterea officij nomen cuius mentio fit in l. 3. de can. largi. lib. 10.

1. Quoniam in plerisque. 26.

& vltima.

Couarr. resolutionum pag. 243. num. 14. Tra-

statuum 4. fol. 110. numero 19.

Titulus tertius. de episcopis & clericis, &c.

. Tota hæc rubrica optimè explicatur à doctissimo Gothof. hic.

1. iuxta sanctionem. 1.

Clerici an & quando gaudeant priuilegio vide Alexand. cōf. 6. 1. volum. & Andream de Isern. in constit. reg. Apost.

¶ Clericus an possit per statutum laicorum submitti collectioni collectorum. vide Bart. in l. rescrip. §. sciendum, D. de muner. & honor. & in l. place. Cod. de sacrosan. eccles.

¶ Quod clericus non possit concubinæ donare, vide Bartol. in l. affectio. D. de donation.

1. Omnis à clericis. 2.

Vxor gaudet priuilegio viri, de que vide Tiraq. in l. commu. in glo. 2. nu. 53. cū seq. & nu. 61. um seq. Panorm. cōf. 13. par. 2. Bald. cōf. 414. cōcessus par. 5. & cōf. 22. orietalibus par. 1.

§. Verum etiam 1.

Quod hic dicitur de acquisitis post beneficium adeptum vide Dynum in regu. rarum de regul. in. 6. in §. 1. ibi per Boer. latissime allegata, Bald. cōf. 80. ad eundem par. 2.

§. itaque. 2.

Probare potest clericus vt per vnum testē. vide Iason. in l. rescrip. a in procem. imper. offer.

¶ Quod clericus non debeant tabernam intrare, est l. 2. in verb. taberna hoc titulo. & Felin. in ca. licet vniuers. in fine de testib. Petrus de Anchar. in c. si iudex de sentent. excommu. Bald. in cap. audum de electione.

Auth. item nulla.

Panor. cōf. 13. par. 2. Pet. de Anch. cōf. 61.

1. De his clericis. 3.

Zabar. consilio 12. in dubijs.

Auth. Sed neque.

¶ Quod cancellarij sacerdotes esse possint, tractat Petrus de Bella pertica quæst. 238. Rebuffus in procem. constit. gloss. 5. num. 25.

1. Si quis non. 5.

Punitur affectus, licet non sequatur effectus. vide per Affl. de cōf. 270. Felin. in tract. de dona. in §. lectur. super decretal. Dec. cōf. 316.

An propter frequentiam actus, affectus sine effectu puniatur. vide Ioan. de Plat. ad l. cū quidam, Co. qui mil. pos. lib. 12. Hanc tamen legem in Gallia non observari. notat Rebus. in procem. cōf. gl. 5. nu. 18. ad 31. Adde tamen Beluif. c. 13. & Cui. 5. obs. c. 25. Bal. cōf. 294. par. 4.

1. Presbyteros. 6.

Pro intellectu huius legis vide Duarenum primo de sac. eccl. ministr. Bald. cōf. 330. par. 1.

A 113.

I. Ne honore nec. 7.

Episcopi an testimonium ferre possint, vide Rebuffum *in procem. const glo. §. numero 27.*

I. Presbyteri citra. 8.

Hanc legem Ioannes Aurpachus libro 1. *sing. allegat cap. 44. explicat. vide §. 2. leg. 25. cum clericis & quæ ibi dixi.*

I. nulla nisi. 9.

Paul. 1. *ad Timoth. cap. 5. vers. 9.*

I. Si quis in hoc. 10.

Pro intellectu huius legis vide Menoch. *in tract. de arb. iud. lib. 2. centu. 4. cas. 389. num. 3. Pet. de Anchar. conf. 15. spiritalis.*

Quod religiosis non liceat vindictam poscere. vide Bonif. *in tract. malefactorum. in Rubri. quis. possit alium defendere. fol. Doctores ad leg. vi vim, D. de iust. & iur.*

Quod vindicta regulariter sit prohibita, vide Alexan. *ad l. qui bona, §. si quis, iuxta vers. aut cautio. nu. 4. de damn. infect.*

An quis possit cogi ad remittendam iniuriam vel similitatem declarat. Abbas *ad c. 3. in fi. de maled.*

An peccet offensus, qui pacem denegat. vide per Alber. *in tract. statut. par. 9. 62. vers. de secundo articulo col. 1.*

I. in ecclesiis. 11.

Vide Paponem, 3. *notar. cap. 6.*

I. Si quis curialis. 12.

Bart. *conf. 96. Ripa. conf. 4.*

I. Si venerabilis. 13.

Pœna huius legis cui applicetur quærit hic Baldus vide Salicet. *in l. multarum. §. de mod. multat. Bart. in l. Agraria de term. mor.*

I. Conuenticula. 15.

Conuenticulas illicitas Cui. 2. *feudor. Bald. legit. Conuenticularum.*

I. Placet nostræ. 17.

An clerici possint esse aduocati, vide *hic gl.*

Scaccorum ludus clericis permittitur, & quid de paxillorum ludo vide Decium *conf. 1551. ad materiam huius ludi quod ingenio naturali consistat, adde quod dicit Gloss. in l. vxor. D. de iure & fact. ignor.*

I. Parabolani. 18.

Parabolani qui sint, vide Alciatum libro 4. *dispunct. cap. 9. Turnebum lib. 13. aduers. ca. 23 Tiraquellum de nobilitate pag. 327. & seq. vide etiam Cuiacium. ad Nouellam 3. Connanus lib. 2. cap. cap. 10. num. 5.*

De hac lege multa vide per Decium, *ad cap. decernimus. coll. 4. ext. de iudic. & per Felinum ad c. 1. de sum. tripit. & fide cathol.*

I. Eum qui probabilem. 19.

Quisquis similis illis præsumitur quibuscū est amicitia, consuetudo & familiaritas, vide Tiraquel. *in legib. connub. §. par. gloss. 1. num. 29. & parte 16. nu. 15. & 16. vide l. adiles, §. pedius. ubi glossa in verbo conseruorum. D. de adil. edit. & in Auth. de menachis, §. cogitandum in fine, vide Cuiacium libro secundo observationum, ca. 19. Euseb. 7. histor. 30. Alciat. 1. pref. 34.*

Auth. Multo magis.

Quis huius Authenticæ sensus sit optime declarat D. Gothof.

I. Si quis presbyter. 20.

Vide Cuiacium ad Nouellam 131. Ludo. Rom. *conf. 296. circa declara.*

I. Ad similitudinem. 21.

Nota hic argumentum ab Episcopis ad illustres personas, de quo vide Bal. hic pluribus declarantur an Episcopi sint illustres. Lud. Roman. *conf. 297. & conf. 338.*

I. Siqua per calumniam. 22.

Dec. *conf. 125.*

§. Quinetiam omnia. 1.

Cæpol. *conf. 11.*

§. Præterea iubemus. 2.

Quod ad has literas de quibus hic mentio fit, vide Rebuffum *tom. 2. tract. de literis r. quistorii num. 7.*

An percussus ignoranter dominum, incadat in feloniam vel canonem. vide Molinæum 1. *consequend. 30. mum. 150. 151. 152. 153.*

I. Quoniam venerabilis. 23.

De Flauiano Episcopo Constantinopolitano, vide Euagrium, 2. *histor. 4.*

I. id quod 24.

Pro intellectu huius legis, vide Bald. *in tractatu de executoribus testamen. Perr. de Anch. conf. 387. Cum conf. 12.*

I. Cum clericis. 25.

Bart. *conf. 179.*

§. Memorati autem. 1.

Clericus conuentus actione pecuniaria, etiam si immobilia non possidet, non teneretur satisfacere, de quo vide Abb. *in c. quoniam frequenter, §. in aliis. 1. coll. vi lite non contest. Bald. conf. 63. parte 5.*

An œconomus iurare cogatur. Cuiacius negat, quem vide Nouell. 49. *in fine, rationi tam consentanea est Gothof. opinio hic.*

§. Statuimus autem. 2.

Ex hoc §. notandum est humanius ac mitius agendum esse cum clerico quam cum laico, de quo tract. lib. 8. 5.

Auth.

Auth. Sed hodiè.

Quid sit Siliqua, & quod nos vocamus Carat. vide Molineum, *de usur. num.* 64. 68.

De Siliquorum exactionibus, de oneribus monopolij, aurariæ fuctionis, vide Cuiaciū *lib. 16. objer. cap. 23.*

Auth. Generaliter.

Quod hodie audiatur actor persequens li-tem, licet non caueat de ea prosequenda vsque ad finem, & de soluendis expensis, vide Rebuff. *in procem. cont. gloss. § num. 37.* Roland. à Valle. *1. conf. 71. num. 19.*

I. Decernimus. 26.

Huc refer dictum Alexandri Seueri ex Lapidio.

I. Nulli licere. 28.

Vide pro intellectu huius legis Ioannem Aurpachium *lib. 1. epistol. cap. 3.*

¶ Legatum relictū in redēptionē captiuorū valet nō obstatē incertitudine personarū

¶ Nota cautionem ad hoc, vt episcopus nō possit post annū effici executor per Capol. *caut. 207.* Bald. *conf. 188.* & *conf. 96.*

¶ Quid iuris de fructibus perceptis per hæ redem ante constructionem templi quod teneatur ad restitutionem, vide Bart. *conf. 58.* & *§ 2. cum. 1. lib. 2.*

¶ Quid de commutatione huius relictī facti pro tēplo. an solus episcopus id possit. Dic vt per Bart. *ad l. legatum ff. de usufr. leg. & à l. si ff. de oper. publ. & in c. n. 109. lib. 2.* Oldr. *conf. 61.* Dec. *conf. 72.* Ludou Rom. *conf. 20.*

¶ Quod propter negligentiam executorū potestas exequēdi deuoluatur ad Episcopū, & quare Episcopus teneatur obseruare ea, quæ tenebatur executor, vide lafonē *ad l. si eū. §. qui iniuriarū. ff. si quis caut. n. 21. 22.* & *24.* & an possit alij cōmittere, Dec. *conf. 72. nu. 2.* Fulg. *conf. 47.* Cum. *conf. 136.* Zabara. *conf. 49.* Pannorm. *conf. 15. parte 2.*

§. Et si quidem. 1.

Ex hoc § habes quod propter negligētiā executorum, potestas exequēdi deuoluitur ad Episcopum.

Auth. Licet testator.

Bart. *conf. 177.* Dec. *conf. 91.*

I. Si quemquam. 31.

Quod ad materiam Simonix attinet, vide peregrinum textum *in can. ex multis. 1. q. 3.*

I. Orphanotrophos. 32.

Quod orphanotrophī inuentarium facere teneantur, & quinam alij, vide Roland. à Vall. *1. conf. 49.* vide Cuiacium *Nonella prima.* Lud. Rom. *conf. 389.* Bald. *conf. 378.*

¶ Pro intellectu huius legis vide Baptistam Pium, *annotamentor. cap. 42.* Socin. *conf. 127.*

I. Omnes qui. 33.

Pius dicto *cap. 42.* Lapsus allegat. 40. Cotta in vocibus *Prochotrophium & Xenodochium.* Bald. *conf. 205. instrumentum parte 1.*

§. Executoribus. 5.

De citatione verbali, & an in alieno territorio fieri possit, vide Baldū & Vvurmserum *1. obs. 6. cap. 9.*

Auth. Statuimus vt.

Ad hanc imperatoris Friderici constitutionem, vide Socinum *conf. 12. col. 5. ver. solus.* Romanum *consilio 369.*

¶ Clericus non potest coram iudice seculari in causā quauis trahi, nec ei iustitia dene-gari sub pœna hīc statuta, vide Federic. de Sen. *conf. 99.* Roman. *conf. 369. nu. 39.* Cottā in memorabilibus, in verbo clerici non possunt.

¶ De verbo statuimus, vide per Felin. *ad cap. super qq. 1. de off. deleg.*

I. Sacrosanctæ. 34.

Zabara. *conf. 79. dico de iure.*

Auth. Sed episcopalis.

Episcopalis dignitas ius patriæ potestatis soluit: sed si desit Episcopus esse, vtum recidat in patriam potestatem, vide l. qui liberatus. *ff. de ad. opt. n. Tiraq. in leg. connub. gl. 3.*

¶ Quod filij Episcopi liberētur a patria potestate, vide laf. *ad l. qui se patris nu. 18. C. unde liberi.* quod procedit si hoc est vile ipsi filio: secus si id cederet in eius detrimentum, vide Tiraq. *in tract. le moy. saisi le vis. par. 7. declar. 1. n. 2.* & *in tract. de nobili. c. 6. n. 49.* & *c. 24. n. 7.*

Auth. Licentiam.

Hanc licentiā optimè Baldus explicat hoc loco. Ioan. de Ana. *conf. 87.* Bald. *conf. 293. par. 1.* Zabara. *conf. 79. dico.*

¶ Episcopus de bonis ante episcopatū quæ sitis rectè testari potest.

¶ Item clerici qui bona antequam ad ecclesiasticam dignitatem promouerentur, acquisierunt post clericatū aliunde quàm ex beneficiis de his testari possunt, *cap. 1. & cap. quia nos, de testam.*

Auth. Presbyteros.

Sacerdotes vel clerici sunt sub potestate patris constituti, possunt tamen de quasi castrensi peculio tam inter viuos quàm in vltima voluntate disponere. Declar. vt per Host. & Inoc. *in cap. indecarum. extr. de atar. & qual. vide addit. ad Port. ad §. filiusfam. Inst. quib. mod. ius patr. potest. sol. Bart. conf. 61.* Dec. *conf. 402.* & *195.* zabara. dicto *conf. 79.* De intellectu Bart. *in tract. de pract.*

I. Omnia priuilegia. 35.

Vide pro intellectu huius legis Cuiacium *lib. 1. obser. c. 12.* Cottam in voce *Orphanotrophium. Oldra. conf. 100. Bald. conf. 132.*

I. Vnaquæque. 36.

De Isauria vide Ammianum *lib. 14.* vide etiam Strabonem *lib. 12.*

I. iubemus. 37.

¶ Nota autem hic improbum eum esse qui nititur infringere pia iudicia defunctorum, *ut optimè notat hic Bald.* ¶ An quolibet iudicium defuncti dicatur pium, licet nō ad pias causas relictum sit, vide in Authen. *de heret. & Falcid. §. si vero expressim.*

§. Primo.

¶ An electio executoris alteri cōmitti possit, notat Doct. in *l. captatoria; C. de mili. test.*

§. Omnes prætere. 2.

An contra simplicem ministrum detur actio, vide hic Bald. & Ioan. Andr. in Addit. Spec. in tit. *de instrument. edit. §. nunc vero ali-qua.*

An episcopus possit executori prorogare terminum anni, vel an episcopus vices suas alteri committere possit, notat hic Bal. & in *l. 1. in fin. de his qua pœna nomine*, notat Bar. in *l. 1. D. de leg. 3.*

Auth. Adscriptitios.

¶ An executor teneatur facere inuentariū vide Bald. in *l. si quis pro redemptione. C. de donation. vbi dicit eum teneri conficere inuentarium*, sic etiā tenet Speculator in titulo *de instrumentorum editione.*

Auth. si seruus.

¶ Et non contradicente, Bart. *conf. 61. Lud. Rom. conf. 311.*

Nota hic quod fauore religionis qui non contradicit consentire intelligitur. ¶ Dicitur autem hic quod seruus eo ipso quod in clericum ordinatus, & ab episcopo, liber ac ingenuus est: cū tamen olim expresse libertas esset cōferenda, ut vidimus in *§. 1. leg. super.*

I. Seruus si dominorum. 38.

Nota hic quod consensus præstitus contemplatione certæ personæ tamdiu duret, quādiu durat ipsa causa: vnde loquitur Bal hic de priuilegio concessio studiosis quod sã nē intelligitur si in studio perseuerent, quare de re vide *cap. 2. de condit. appe.*

I. Repetita. 41.

¶ Vult hæc lex quod clerici non debent se intromittere de iurisdictione ad eos nō pertinente, nec de insinuatione testamētorum.

¶ Queritur autem hica testamentum factum coram episcopo insinuari debeat corā iudice cōmuni quare de re pluribus Bal. hic, & an voluntaria iurisdicctio probari possit, v. eundem.

I. Omnem. 42.

Sacerdotes ob id potissimum ordinari tradit, ut suis precibus benignitatem Dei rebus adquirant communibus hoc etiā est episcopi munus ut testatur Diuus Paulus in *Actis Apostolorum. cap. 6. ver. 4.*

§. De his vero episcopis. 2.

Dicitur hic Episcopus nō habere facultatem testandi vel donandi, vel per aliam quācumque excogitationem alienādi de rebus suis, quas postquā facti fuerint Episcopi possederint & adquisierint, vel ex testamentis, vel donationib. vel ex alia quacūque causa.

§. Post mortem verò. 4.

Oeconomi rationibus reddendis obnoxij post mortem episcopi.

§. Et ipsos quidem. 5.

Præcipit hic æconomos cū iudicio & diligēti discussione creati, ita ut singulis annis rationes reddere teneantur Episcopo suæ administrationis.

¶ Hic autē obiter notabis quod obnoxij rationibus reddēdis, si eas nō reddiderit, onus earum reddēdarū ad heredes trāsmittit.

§. Necessarium quoque. 6.

Nota hic quod præpositi locorum religionis de acquisitis testari non possunt.

§. Prætere. sancimus. 9.

Cōcordat quod hic dicitur cū *can. 28. Apost.*

§. Prætere. sancimus. 10.

De pseudoclericis vide Duar. *1. de sacris. 37.*

§. Tua igitur excellentia. 3.

Ex hoc §. nota pœnā negligentis Episcopi.

I. Sacris canonibus 45.

De his sacris canonibus de quibus mentio hic fit, vide can. *Niconisum dist. 31. & epistol. prim. ad Timoth. cap. 3. vers. 2. & 4. cap. 4. vers. 3. 2. & 3. can. 50. Apostolorum.*

I. Sacris nostris. 47.

Huius legis mentio fit in Nouellis.

I. Si quis ad declinādā. 49.

Quis huius legis sensus sit, vide D. Goth. hic. optimè hanc legem repetiit, Bal. Ludou. *Rom. conf. 30. & 408. & 29. & 33.*

§. in omnibus autem. 8.

Hunc §. optimè explicat Baldus hic. Bald. *conf. 86. Oldra. conf. 61. Panor. conf. 59. & conf. 5. Bart. conf. 3. & conf. 34. Feder. conf. 182. Curmanus conf. 56.*

Authen.

Authentica. Si captiui.

Vide Lud. Bolog. ad l. 4. §. Cato, D. de verb. oblig. nu. 113. & 124. Fulgos. conf. 81. in causa qua vertitur, Tiraq. in tract. cess. caus. in 1 parte, nu. 25. & post l. connub. glo. 8. nu. 284. & 288. Raph. Cuma. conf. 81. Bald. conf. 113.

1. Cum lege. 50.

Zabar. conf. 79.

1. Si quis in. 51.

Optimè hæc lex explicatur à D. Gothofr. *Vide quæ notauimus in l. si quis in conscribendo, C. de pat.

1. Generaliter. 52.

Hoc generaliter vult hæc lex, quod omnes clerici immunitatem habent à tutela & cura, & à præstatione munerum personalium. Panorm. conf. 55. parte 2. & conf. 61.

Auth. Presbyteros.

Ad hanc Authenticam, vide Bart. ad l. legitimos, §. si. D. de legiti. tutor. vide Abba. in cap. ex parte 1. libro 2. de appellar. Bart. conf. 143.

§. Episcopos. 1.

Quod sacerdotes non possint esse tutores, vide Franc. de Arc. conf. 20. Bart. conf. 144.

1. Raptores. 54.

Substantia dicitur ecclesiæ nō prælati, qui solum habet administrationem, de quo per Felinum ad cap. constitutus, num. 29. de rescript. Cum 55. conf.

¶ Ad hunc textum, vide Guid. Papæ decis. 355. Et quo modo committatur raptus, vide quæ scripsit Bar. in l. 1. C. de rap. virg. Ad intel lectum istius textus, vide Aret. in l. 1. in prin. n. 24. vers. non constat: raptores, D. de acquir. possess.

1. Ut non liceat. 55.

In hanc legem, vide Cuiac. 12. obs. 26. in fin.

1. Deo nobis. 56.

Vide Lap. alleg. 109. in quaestione proposita & 109. Rom. singul. 37. Tiraq. in tract. le mort. 2. parte declar. 14. in fin. Doctores ad repetit. leg. Gal. l. 5. §. & quid si tantum, D. de lib. & posthu. vbi Fortun. Garf. num. 55. Tiraq. de viroque retract. tit. 1. §. 1. gl. 8. nu. 19. Bald. conf. 170. & 52. & 481. & 232. Panorm. conf. 27.

§. Hoc etiam cognitum. 1.

Vide Gomesium tom. 1. variar. resol. c. 5. Rinaldum Corsum lib. 2. indag. cap. 23. Boerium quest. 34. Lapum alleg. 102. & 109. Oldrad. conf. 174. Ingressus monasterium retinet ius succedendi & suutatis, vide Rom. sing. 37. Soc. Lun. num. 19. Tiraq. de viroque retract. tit. 1. §. 1. gl. 2. num. 19.

Tit. 4. De Episcopali audientia & diuersis capitulis quæ ad ius curamve, & reuerentiam pertinent pontificallem.**¶ Episcopali audientia.**

Malè interpretatur hic Accursius Episcopalem audientiam pro iurisdictione, nec etiam melius Haloander, pro diocesi, quoniā & foro & apparitione & executione carent episcopi. Audientia igitur est iudicium atque notio quæ episcopo in Clericos & Monachos competit.

1. Negotiatores. 1.

An vendere quis cogatur, notant hic Doctores.

1. Si clericus ante. 2.

Vide Cuiacium obs. 12. cap. 6.

¶ An & qua pœna puniatur appellans frustratorie. An ante diffinitiuam sententiā appellari possit: an licitum sit appellare à citatione. An à primo aut secundo decreto appellari de iure civili liceat, an à nimis magna dilatione appelletur. An appellari possit à sententiā lata super desertione appellationis declarata, vt per Bald. hic.

1. Nemo deinceps. 3.

Vetat hæc lex diebus paschalis captiuos in carcere detineri, nisi pro crimine aliquo enormi. ¶ An & quando ratione criminis quis sit detinendus, vide hic Bald.

nisi semel commissa.

An geminatum delictum venia careat, vide Bellouisanum 3. præf. c. 16. num. 7. & c. 19. num. 10. Papon. 24. Arrest. 10. num. 8.

1. Trestantummodò.

Hæc lex deest in Haloandri editione, est autem vltima iii. 1. de off. prat.

1. Archigerontes. 5.

Hotomanus legit Archigerontes.

¶ Ergastorianorum. Alciat. 3. dispunct. 18. & hoc nomine intelligit dispensatores annonæ principalis: aliter etiam legit Hotomanus.

1. Addictos supplicio. 6.

In hanc legem, vide Egidium Bossium, tit. de captura nu. 15. vult autem hæc lex damnatū ad supplicium neminem posse exin ere, Bar. conf. 102. Oldr. conf. 83.

1. Si qui ex consensu. 7.

Benedictus Capra, in regulis in tractatu de prerogatiuis post conclusionem 153.

I. Episcopale iudicium. 8.

Vide Grammaticum *decisio. 9. Old. conf. 83.*
an episcopus.

Auth. si quis litigantium.

¶ Rolandus à Valle *1. confil. 37. numero 1.*

I. iudices. 9.

Vide Alciatum *lib. 1. parerg. cap. 17. Forcatulum in pen. uris. cap. 23.*

I. Mathematicos. 10.

¶ Quinam dicantur Mathematici, & qui illi fuerint, optimè declarat ibi clarissimus Got.

I. Christianos 11.

Huius legis sensus hic est, vt subditi Romani hostium vicini operam dare debeant, vt captiuis Romanis libera ad suos sit redeundi facultas, qua de re *lib. 5. c. Theo. tit. 4. l. 2.*

I. silenones. 12.

Maritus debet esse author vxori colendi bonos mores, vt notat *gl. in cap. discretionem, qui cog. conf. vxor. su.*

I. Decernimus. 13.

Oldradus *conf. 148. factum.*

I. neque feruum. 14.

Hæc est constitutio Græca ex interpretatione Antonij Augustini.

I. nemo vel in foro. 15.

Nota hic non alios quàm Christianos orthodoxos ad Reip. curam admitti *Nov. 8. c. 3.*

I. Si legibus. 16.

Hæc lex repetitur in *l. vlt. 7. de sponsal. vbi dicemus.*

I. Electione. 17.

Hæc constitutio Græca est ex constitutione Augustini.

I. Milites qui. 18.

Vide Cuiac. *consultatione 49. Veget. lib. 3. c. 4.*

I. iubemus. 19.

Pertinet hæc lex ad *1. de defensoribus ciuitatū.*

Authen. Statuimus.

Quod hæc authentica non approbetur consuetudine, vide hic Bart.

I. Si præsens. 21.

Hæc lex pars est *l. in contractibus, §. vlt. 7. de non numerata pec.*

I. Neminem volumus. 22.

Variam esse huius legis lectionem, notat hic Cuiacius *c. 3. de præscrip.*

I. Priuatos. 23.

Ad intellectum huius legis, vide *l. vn. C. de priu. car.*

I. Quæ de alea. 25.

Episcopi munus est in aleatores inquire-re, eosque castigare.

I. De creationibus. 27.

Quod tutor in dolo versare præsumatur, si inuentarium facere neglexerit, vide Roland. à Valle, *1. conf. 49. num. 55. Bar. conf. 144. index.*

I. iam dementis. 28.

Nota hic, dementem à furioso separari, Raph. Fulg. *conf. 80. quidam.*

§. Quoniam verò. 5.

Metropolitanus quis dicatur, & quæ appelleretur vrbs metropolitana optimè declarat hic D. Goth.

I. Sancimus in. 30.

Hæc est constitutio Græca ex interpretatione Contij.

I. Sancimus vt si. 31.

Multa quæ in hac lege sunt, defunt in veteribus Codicibus.

§. Hæc igitur nobis. 1.

Quod ecclesiasticis personis ne dum alea ludere liceat, sed nec ludentes spectare notat hic D. Gothof.

tit. 5. De hæreticis & Manichæis.

De hæreticis nonnulla scripsit Menochius *de arbit. iur. cap. 37. 2. num. 3. seq. Aegidius Boslius, tit. de hæreticis. Clarus §. hæretici, Conradus Brunus in tractatu de hæreticis.*

I. Priuilegia quæ. 1.

Priuilegia data ecclesiasticis ad hæreticos non pertinet, quoniam odio hæreticos prosequimur, vt in *Nov. 45.*

Auth. Item priuilegium.

Priuilegiū hic contentū est in *l. 12. qui potior.*

I. Omnes veritē. 2.

Quod denarius falsus non sit denarius, plurimum notant doctores, in *l. eleganter, §. sed qui reprobis, D. de pign. actio.*

¶ Quod reproba pecunia nō liberet soluentem tradit Bar. in *l. lecta, in princ. D. si cer. per.*

§. Hæreticorum. 1.

Quis dicatur hæreticus, optimè declarat hic D. Goth. quæ vide, & texus per eū allegatos.

I. Manichæos 4.

De Manichæis, vide Aug. *com. 6. Epiphani. com. 2. hæres. 66. Bart. conf. 217. ad declar.*

¶ Pro intellectu huius legis, vide Cuiacium *lib. 12. obs. cap. 10.*

¶ De Donatistis, vide August. *10. 7. aduersus Donatistas.*

§. Ac

21

§. Ac primum quidem. 1.

Cuiacius 12. *obf. c. 30.*

§. In mortem quoque. 4.

Nota hic argumentum à maiestate terrenâ, ad celestem sumptum.

§. Ergo & suprema. 5.

Vide Cuiacium *lib. 12. obf. c. 30.*

§. sed nec filios. 6.

Pœnitenti ignoscitur, *est can. si habet 24. 43.*

Authen. Credentes.

Ioan. de Ana. *conf. 91. illud.*

I. Arriani & Macedoniani. 5.

De Arrianis, vide Epiphanium, 2. *to. 2. hæref. 59. l. 2. de sum. trin.*De Macedonio, vide Theodoret. 2. *hifor. 6.*De Pneumatomachis, vide Epiphanium, *libro 3. tomo 1. hæref. 73.*De Apollinariorum libris, vide Eusebium 4. *hifor. 26.*De Nouatianis, vide Eusebium 7. *hifor. 7.*De Sebarianis, vide Socrat. 7. *hifor. 5.*De Eunomianis, vide Rufum, *lib. 1. hifor. c.*25. Theodoret. 2. *hifor. 29.* De Valentinianis, vide Tertullianum, *aduersus Valentinianos;* & de iisdem vide Epiphanium, 1. *tom. 2. hæref. 31.* De Paulianis, vide Epiphanium, 2. *tomo 2. hæref. 65.*De Montanistis, vide Epiphanium, 2. *tomo 1. hæref. 48.*

I. Damnato. 6.

Vide Epiphanium *d. loco & hæref. 49.*

I. Curiales. 7.

Aliàs hæc lex incipit *cohortales.*

I. Humanum. 9.

Hæc est constitutio Græca ex interpretatione Contij.

I. Hæretici. 9.

Hæretici legitimo modo, vt cæteri sepe-
liuntur, *can. ecclesia de consecrat.*

I. si qui orthodoxæ. 10.

Actio alicuius popularis nullo modo per-
uenit ad nobiles, facit quod notat Bald. *in l. non dubium, 3. de legib.*

I. Manichæi. 12.

Meminit huius constitutionis, *Nov. 109. de primil. dot.*

I. ex Manichæo. 16.

Contumaci grauior pœna imponitur hic,
quàm in *l. 10. infra de epis. aud.*

I. sanctæ, &c. 17.

Cæ Samaritanorum synagogis, mentio fit
in *Novell. 124. 144. vide apud Epiphanium, 1. tomo 1. hæref. 9.*

I. Quæ de. 18.

Hæc cōstitutio est ex interpretatione An-
tonij Contij.

I. Cognouimus. 19.

Bartolus *conf. 118.*

Authen. idem est.

Restitutus ad bona in alium alienata, non
per hoc recuperat fructus, adde Ias. *ad l. Gal-
lus, §. 7. quid si tantum, n. 64. & seq. ff. de lib. &
posth. Dec. in reg. in conditione, §. 1. num. 2. de reg.
iur. Fortun. Garzi ad l. Gallus, §. 7. quid si tan-
tum, n. 250. Iason, ad l. ff. de const. princip. num.
17. Ioan. Crot. conf. 127. num. 9.*

Authen. Gazaros.

De his nominibus propriis, vide D. Gotho-
fredum hic.

I. Quoniam. 21.

Iudæus testis esse non potest contra Chri-
stianum, vide Felynum *ad cap. Iudæi, de test.*
Afflict. *decis. 214.* Crau. *conf. 73. num. 18.* Alber.
in tract. de test. 1. parre. De quibus actibus le-
gitimis hic mentio fiat, vide Hotoman. 32.
Illust. & Cuiacium 15. *obser. cap. 16. vide Gloss.*
in cap. testimonium, 53. extra de testib.

Tit. 6. Ne sanctum Baptisma.

Damnatur hic secta siue potius hæresis A-
nabaptistarum.

I. Antistitem. 1.

Vide Alciatum 2. *presum. 4.*

I. Nulli. 3. & vlt.

Quæ sit pœna reiterantis Baptisma, vide
hic Bartolum.

Tit. 7. De apostatis.

Apostasia quid sit, & qui illi dicantur, vi-
de paratita Brant.

I. si quis lege. 1.

Salicetus notat hoc loco bona Apostatæ
confiscari.

I. Hi qui sanctam. 3.

Fides heretico data, an priuato seruanda sit
declarat Clarus 5 *sent. §. hæresis, vers. prater ea.*

Tit. 8. Nemini licere. &c.

In hunc titulum, vide Vvaltherum *libro 27. miscell.* Peckium *in præfatione libri de sacrosan-
tis & catholicis ecclesiis reparandis, nu. 3.* quod
autem hic titulus non obseruetur in Gallia,
tradit Bugnon. *in legib. abrog.*

Tit. 9. De Iudæis & Cœlicolis.

Oldradus *conf.* 264. num. 1.

I. Quod Cornelia. i.

Cuiacius *obs. lib.* 7. cap. 36.

I. Iudæis. 3.

Iudæi irruentes in conuersum ad Christi cultum sunt concremandi, vt notat hic Saly.

I. Ne quis. 6.

In hanc legem, vide Alciatum, *libro* 2. *parerg.* cap. 23. Menochium *de arbit. iudic. capite* 290.

Iudæi contrahentes cum Christianis matrimonium, puniuntur pœna capitis, quod ampliari debet etiam si cum Christiana meretrice iudæus matrimonium contraheret, qua de re Didacus, *Couar. in epit. ad lib.* 4. *decret.* 2. *pari. c.* 6. §. 11. num. 3. contra Gomef. *ad c. mulieres*, num. 12. *de iud.* in 60.

Quid de Iudæo habente rem cum Christiana: Oldend. *n. conf. suo ult. Dec.* ad l. 1. col. 2. num. 20. sed de seruo fugit. Gand. *in tract. malef. in Rub. de rapt.* num. 7. Barba. *conf.* 63. *libro* 4. Bertrac. in verbo Iudæus. In materia Cornel. *conf.* 114. *libro* 1. Dec. *ad c.* 1. numero 17. *de const.* Boer. *decis.* 316. Didac. *ubi supra de intellectu*, & *sensu*, d. l. Dec. *conf.* 272. *consulius*.

I. Iudæi. 8.

Iudæi ligant II. constitutiones, & statuta loci, Paris. *latè conf.* 2. *in prin. libro* 4. in materia latissime Isidorus, *in tract. de iudæis*, aliquid per Dec. *in l. si fugiuisti, C. de seruis fugitiuis*, Con. *conf.* 114. *libro* 1. Goz. *ad conf.* 24. col. pen. Ferrat. *caus.* 24. Roman. *conf.* 155. *ad fin.* Iafon *ad l.* 3. §. *in earum*, num. 10. D. *de iur. Dec.* *ad cap.* 1. numero 90. *extra de probat.* Afflictus *decis.* 151. Serenissimus Zoannetus, *rerum quotidianarum*, cap. 60.

I. Nemo. 9.

Inter iudæos vetitæ sunt nuptiæ inter descendentes, & ascendentes, & inter collaterales certis gradibus.

I. Iudæos. 11.

Inuocatio diuini numinis ab homine diuersæ sectæ videtur fieri in contemptum, quod declara. vt per Bart. *ad Rub.* 1. *conf.* 8. C. *Inst.* num. 1. 2. vbi infert quando Iudæus contra fecerit, a quo iudice puniri debeat seculari vel ecclesiastico, Guido Papæ *quæst.* 63. Felinus *ad c. postulat.* num. 4. & *sequen. ex-*

tra de iudæis: ad hunc textum in fine, adde Hip. Rim. *inter confil. diuersi. ad caus. ult. vol. conf.* 165. *volum.* 1. Cuiacium *libro* 12. *obs. cap.* 30. Const. Land. *prater.* c. 11.

I. Hac valitura. 19.

Iudæi non possunt habere aliquem honorem. An hæc lex loquatur solum in administratione publica vel etiam priuata, Iafon. *ad Rub. de inst. & iure*, col. 1. Vbi multa in materia huius leg. ff. & per Afflict. *super Const. reg. in principio*, Felin. *ad cap. si extra de iudæis*, Iafon *ad Rub. de noui operis nunt.* col. 1. Crauet. *conf.* 73. numero 26. Cuiac. *dicto cap.* 30. & *libro* 16. cap. 3.

Tit. 10. Ne Christianum.

In Glossa, in verbo *capitali*. Quod pœna in dubio ad exilium sit extendenda. vide Doct. *ad Imperium ff. de iur. d. omni. iud.* Boer. *decis.* 254. num. 10. & *seq. in lege vel statuto*, Iafon *ad l. si quis iniquum*, §. *hæc pœna*, numer. 3. D. *quod quisque iuris*, Paul. *de Caltr. ad l. presente*, num. 2. C. *de his qui ad eccles. confug.* Immo plenè, *ad l. 2. D. de pub. iudic.* & propterea quando iudex condemnat ad mortem adiicit, *caput separetur à collo*, ita per Fulg. *ad l. 1. Cod. de his qui ad eccles. confugi.* & per Felinum, *in cap. qualiter*, §. *ad corrigend. per totum præserim*, num. 52.

I. Iudæus. 1.

In hanc legem vide Corral. *lib.* 3. *miscell. c.* 17. Maran. *de ordin. iudic.* §. *parie 2. distinct.* num. 47. & 2. *distinct.* numer. 1. & 2. *sequen.* Moder. Ancon. *in tract. de mercatu*, 4. *parie* num. 18. & *seq.* & vide not. text. qui ab aliis non solet ad hoc allegari, contra decisio. huius gloss. *in l. cum autem*, §. *excipitur*, D. *de adilitio edict.* ibi capitalis fraus est propter quam quis capite punitur, & ibi videre poteris Cepo, adde Afflict. *decis.* 404. num. 14.

I. Græcus. 2.

Hæc est constitutio Græca, ex interpretatione Contij.

Tit. 11. De paganis.

Alciatus *libro* 1. *parerg.* c. 13.

I. nequis. 2.

Vide Niceph. *libro* 18. c. 4.

I. Omnia loca. 5.

Apud Gallos obseruatur dominium principis alienari non posse, vide Paponem §. *Arrest.* 10.

Tit. 12.

Tit. 12. De his qui ad Ecclesiam.

Agitur hoc titulo de confugis, sic enim appellantur in l. si qua per calumniam, sup. de episc. & cler. vide can. eos qui, 27. dist.

1. Iudæi. 1.

Nota hic Iudæos criminum reos, vel debitores non frui iure asyli.

1. Fidei. 2.

Alciatus libro 2. parerg. 6. 42.

1. Si seruus. 4.

An fugientes reos liceat officiali vulnerare, lare Grammaticus decis. 41. Bar. conf. 100.

1. Denunciamus. 5.

Plaza lib. 1. miscell. c. 7. Alex. conf. 111. ponderatus, parte 1.

1. Præsenti. 6.

Corrasius lib. 5. miscell. c. 23. vide Ias. in l. vinum, num. 6. D. si cert. per. & ibi decis. Boer. decis. 109. cum seq. Guid. Pap. quest. 12. Alciat. de presum. reg. 3. presump. 33. Lud. Rom. consil. 227. spectabilis.

1. Qui habet. 7.

Græca est hæc constitutio ex interpretatione Contij.

Tit. 13. De his qui in ecclesiam manumitt.

1. Iamdudum. 1.

Bald. conf. 278. dolo parte 4.

Tit. 14. De legibus vel constitutionibus.

Vide Harmenop. 1. tit. 1.

Constitutionum vocabulo, quid hic intelligendum sit, optime declarat hic D. Goth.

1. Inter. 1.

Cuius sit legem mitigare, v. l. 9. 11. 12. infra cod. Vide autem hic quod de iuris & constitutionum differentiis vtiliter scripsit Cuiacius obs. 7. c. 18. Oldr. conf. 287. quest.

1. Quæ ex. 2.

Loquitur hæc lex de privilegiis qua de re vide hic Goth.

1. Leges. 3.

Quibus signis leges generales esse deprehendantur declarat hic D. Goth. Cuiac. 16. obs. 9. Quod leges ab omnibus sint seruandæ, v. c. canonum. 1. extr. de consil. & l. constitutiones. C. de iur. & fact.

1. Digna vox. 4.

Ferrandus, libro 2. explicat. c. 3. Bart. conf. 126. cauetur.

De principis autoritate, vide Alciat. 3. presum. 8. Papa & Imperator legibus velle viuere profitentur, c. canonum. extr. de consil.

1. Non dubium. 5.

Hanc legem Corrasius, ex professio explicuit. Bart. conf. 206.

Facta contra legis dispositionem non valent, nec quæ ex iis sequuntur, nec iuramento confirmantur limita, vt per Ias. in addit. ad Port. Instit. quibus ex causis manus non lic. 2. col. & in §. praterea. Instit. quibus modis ius pot. re. solut. Idem Iason. ad l. 2. §. 1. num. 25. ff. solut. matr. & ad l. 1. num. 10. ff. de lib. & posth. & ad l. 1. num. 8. Cod. de num. iunit. & ad Auth. Sacramentum a puberum, col. 8. in prin. ver. quarto dicunt, Cod. si aduer. vend. Fortun. Garzi. in tract. ult. fin. vir. ius, num. 209. per Alexand. in Authent. ex causa in 2. col. circa med. Cod. de liberis prat. Declarat Marc. Ang. inter cons. diuer. ad c. ult. volun. conf. 83. num. 6. vol. 1. Soc. Iun. consilio 47. num. 6. vol. 3. Ad textum iuncta gl. in verbo pro insectis quæ dicantur esse contra vel prater legem, Tiraquel. de viroque retract. in prefat. num. 31. Dec. conf. 17. viso.

1. Quod fauore. 6.

Dec. conf. 386. licet. Bald. conf. 394.

1. Leges & constitutiones. 7.

Benedictus Capra in Reg. conclu. 6.

1. Humanum. 8.

Sarmientus lib. 3. select. c. 14.

1. Leges sacratissimæ. 9.

In hanc legem vide Corras. lib. 4. Miscell. c. 7. Cuiac. lib. 2. obseru. c. 31. Benedictum Caprã in reg. conclu. 3. & 14. §. 9. Alciatum 1. pres. 31. Quod leges non debeant ab aliquo ignorari declara, vt per Aretin. ad §. suspectus, Instit. de suspect. tutor. per Alex. ad l. 1. §. si quis ita, num. 9. ff. de verb. oblig. Ias. ad l. quod re. num. 35. ff. si cert. petat. Bart. ad l. de quibus. ff. de legat. quem refert Ias. in addit. ad Port. ad §. sed quod principi, num. 24. Inst. de iur. natur. Rip. ad c. sape. 92. extr. de restit. spol. & ad l. 1. §. si quis ita. Abb. ad c. 1. num. 9. extr. locati.

1. Omnes. 10.

Hanc legem Cuiacius restituit, obser. c. 31. libro 2.

1. Cum de nouo. 11.

Nouum ius quod appelleretur, vide hic D. Goth.

1. si imperialis. 12.

De voce Senatus, Menochius de arbit. iud. lib. 1. quest. 7. & numer. 45. Dec. conf. 690. Oldr.

conf. 95. l. 1. conf. 20. Rom. conf. 342. & conf. 260.

Tit. 15. De mandatis principum.

Ad hunc Titulum scripsit Ferretus, quæ autem appellantur principum mandata, optime declarat D. Gothof.

l. si quis adferat. 1.

In hanc legem Cuiacius *12. obs. 32. Peckius de reparat. eccles. 629. nu. 2. Rom. conf. 387. Philip. Dec. conf. 42.*

l. Sancimus. 2.

Hanc legem Cuiacius supradicto loco restituit.

Tit. 16. De Senatusconsultis.

Senatusconsulta fieri vetat, Nouella Leonis 78.

Tit. 17. De veteri iure enucleando.

De responsis Iurifconsultorum, vel constitutionibus Imperatorum, vide hic Vesebeckium.

l. Deo auctore. 1.

Contius *libro 1. lect. subsc. cap. 7. Cuiac. libro 5. obs. c. 25. Cotta in voce Paratitula, Constant. Landus enarrationum ad titul. D. de iust. & iure, cap. 1.*

De confirmatione Digestorum.

Contius *d. c. 7. Alciat. lib. dispunct. c. 23. Goueanus lib. 1. variar. lect. cap. 29. Antonius Roscius lib. 3. memorat. c. 9. Præteius sententiarum, cap. 1. Augustinus lib. 2. emend. cap. 1.*

l. Dedit nobis. 3.

Contius *dicto loco. Alciat. lib. dispunct. c. 23. Goueanus lib. 1. variar. lect. cap. 29. Ant. Roscius lib. 3. memorat. cap. 9. Præteius sent. cap. 1. Augustinus lib. 2. emend. cap. 1.*

Tit. 18. De iuris & fact. ignorantia.

Ad hunc titulum extant Antonij Mensij commentarij: Scripsit & Constantius Landus *enarrat. in tit. de iust. & iure, cap. 4. & 7.*

l. Quamuis. 1.

Ad hanc legem Corra. scripsit: vide Mercetium *lib. 2. opin. cap. 10. Ludo. Rom. consilio 506. Bald. conf. 263. parte 1.*

l. Cum ignorantia. 2.

Fulg. conf. 90. in quest.

l. si emancipata. 3.

Philip. Dec. conf. 402. in causa.

l. si post diuisionem. 4.

Alex. conf. 168. parte 5. Dec. conf. 525. Bartol. conf. 85. Dec. conf. 267. & 351.

l. Cum falsa. 5.

Hotomanus 25. illust. Cuiac. 12. obseruat. 19. Oldr. conf. 133. factum.

l. Error. 7.

Bosius in tit. de confessis, nu. 60. & seq. Lud. Rom. conf. 346. in hac. Bald. conf. 307. proponitur parte 5. Cum conf. 37. & 160. Fulg. consilio 181. Bald. conf. 1.

l. Cum testamentum. 8.

Eadem est inscriptio *l. 7. de cond. indeb. ideo eam coniunge.*

l. Non idcirco. 9.

Card. Zaba. cons. 44. quod ratificatio.

l. Cum quis. 10.

Hanc quoque legem Corra. explicuit: vide Ioannem Robertum, *lib. 1. sentent. iur. c. 6. 7. & 8. Vitalem lib. 2. variar. lection. cap. 22. Philip. Dec. conf. 348. de duobus.*

l. Constitutiones. 12.

Quod leges ab omnibus sint seruandæ, *1. canonum 1. extra de conf.*

l. Ne passim. 13.

An mulieres ligentur statutis terrarum, notat hic Bald. hinc querit an consuetudo liget mulieres.

Tit. 19. De precibus Imperatori offerendis.

Preces & rescripta idem esse pluribus conatur ostendere hic Cuiac. in paratitulis.

l. Licet. 1.

Cuiac. 12. obseru. cap. 22. De adnotationibus, vide Duar. lib. 1. disput. cap. 8.

l. Quotiens. 2.

Cuiacius lib. 2. obseru. cap. 10. Menochius de arb. iud. cas. 203. Oldrad. conf. 37. & conf. 237.

* *Antonius Faber libr. de error. pragm. dec. 25. cap. 3. 1*

l. Nec damnosa. 3.

Menochius d. cas. 203.

l. Vniuersa. 4.

Bartolus conf. 69. viso statuto.

l. Si

1. Si quis. 5.

Bossius in titul. de supplic. aduersus sentent.
fol. 326.

1. Vniuersis. 6.

Oldr. conf. 317. Seneca.

1. Rescripta. 7.

Corraſius ad l. nuptis de Senatoribus. Philip.
Dec. conf. 357. in casu.

1. Instrumentorum. 8.

De instrumentorum vi ac potestate, vide
hic gloss.

titul. 20. Quando libel. prin-
cip. datus litis contest. fa-
ciat.

Ad hunc titulum scripsit Briffonius libro 3.
select. cap. 7.

1. Dubium. 1.

De subscriptione huius legis, vide hic Pac.

1. Temporales. 2.

Pileus quæst. 75.

titul. 21. Vt lit. pendent. vel
post prouocationem, aut
definitiuam sentent. nulli
liceat imp. supplicare.

1. Licet. 1.

Molinæus ad consuetudines Parisienses. §. 52.
glossa l. num. 88.

1. Supplicare. 2.

Petrus de Ancha. conf. 16. viso processu.

tit. 22. Si contra ius vel tri-
lit. publ. vel per mendac.
fuerit aliquid postul. vel
impet.

Rescripta contra ius Dei & sanctorum,
contra ius naturale, contra ius civile lædens
aliquem an valeant, vide hic summam Azon-
is.

1. Non idcirco. 1.

Menochius de arb. iud. lib. 1. q. 37. Benedi-
ctus Capra in regul. consil. 6. & 47.

1. Præscriptione. 2.

Philip Dec. conf. 42. Baldus conf. 341. parte 4.

1. Puniri. 3.

Oldradus conf. 256. clemens.

1. Et si. 4.

Card. Zaba. conf. 145.

1. Et si. 5.

Oldradus conf. 143. thema.

1. Omnes. 6.

Menochius de arb. iudic. cas. 203.

tit. 23. De diuers. rescript. &
pragmat. sanctionibus.

1. Si libellum. 1.

In hunc titulum erant Menesii commenta-
ria. Ludouicus Rom. conf. 455. & conf. 80. Bal.
conf. 341. parte 4.

1. Falso. 2.

Menoc. de arb. iud. cas. 202. & cas. 204. Re-
scriptum est perpetuum non annale, nisi aliud te-
pus definiatur in rescripto: de hoc textu la-
te, & not. Felin. ad c. licet vndique, col. 2. de off.
deleg. Socinus Iun. conf. 89. magna ad fi. vol. 1.
per Aret. §. prætereas, n. 10. Inst. de excep. Fel. ad
c. cum accessissent, nu. 26. de cons. vide gloss. in c.
venerabilis, extra de iud.

1. Sancimus. 3.

Ludouicus Rom. conf. 336. circa.

1. Si qua beneficia. 4.

Rescripta non valent sine die & consule,
can. dicenti, 25. q. 2. Papon. 3. notat. 5.

1. Vniuersa. 7.

Bart. conf. 90. Philip. Dec. conf. 350. visis.

Tit. 24. De statuis.

De statuis & imaginibus, vide hic Vesem-
bechium.

1. Si quis. 1.

Ioan. de Ana. conf. 86. Pet. de Anch. conf. 113.

1. Si quando. 2.

Oldradus conf. 217. super eo.

1. Et virtutum. 4.

Honor alterius damno esse non debet.

Tit. 25. De his qui ad statuas.

1. Quia ad. 1.

Ferrandus lib. 2. explicat. cap. 4.

Tit. 26. De offic. præf.
præt.

Vide eundem titulum, D. lib. 1. tit. 12.

1. Libellus. 1.

Corraſius epistol. quæst. c. 9.

1. Formam. 2.

Alciat. *lib. 2. paradox. ca. 9. Philip. Dec. conf.*
403. *quamuis. Budou. Rom. conf. 2. 8.*

1. Si quos. 3.

Iudex remoueri potest ob aduersam valedudinem negligentiam vel furtum.

Titulus 27. De offic. præf. præf.

1. Quas. 1.

Cuiacius *libro 12. obser. cap. 40.*

1. 2.

Cuiacius *3. obs. 24.*

Titulus 28. De officio præf. vrb. 1.

¶ *Studentibus*, adde *Rom. obs. 192. & obs. 293.*
Grammaticus *de off. 30. à numero 2.* Vbi examinatur iurisdictionis competens inferiori, dicatur competere priuati, ad superiorem autem cumulatim.

1. Quod. 2.

Ludouicus *Rom. conf. 59.*

1. Omnia. 4.

Corporati vnde dicantur, notat hic D. Gothofredus.

1. Primicerius. 5.

Cuiac *lib. 13. obseruat. cap. 1.*

Tit. 29. De officio magistri militum.

Magister militum an illustris sit, notat hic Brant.

1. Cum propitia. 5.

Cuiacius *in præf. æm. institut. Iustiniani*: quomodo restituenda sit declarat.

Tit. 30. De officio quaestoris.

Quæstorum origo, dignitas & munus, explicatur hic à Vesembecchio.

1. Totius minoris. 1.

Quæstor à Cassiodoro dignitas literarum dicitur.

1. Omnis. 2.

Quod fuerit laterculum maius aut minus, vide hic.

Tit. 31. De officio magistr. officior.

Ex quaestore plerumque magister officiorum fit, ideo subiicitur.

1. Curæ tui. 4.

Cuiac *3. obser. 24.*

Tit. 32. De offic. com. sacr. larg.

Comes sacrarum largitionum an sit illustris aut spectabilis, notat hic Aso.

Tit. 33. De offic. com. rerum priuatarum.

De distinctione bonorum, vide hic Cuiac. *in Paratit.*

Tit. 34. De offic. com. sacr. palatij.

1. Ad palatinorum. 1.

Molineus, *an conf. III. 1. in princ. à num. 35.*

Tit. 35. de offic. proconsulis.

Quæ differentia sit inter præsidem & proconsulem, vide Brant. *in parat.*

1. Legati. 1.

Legatorum prouincialium specialia iura notat. *D. h. in Gloss. hic.*

Tit. 36. De offic. comitis orientis.

Is præerat quindecim prouinciis orientis quæ enumerantur hic à doctissimo Cuiacio.

1. Titulus. 1.

Cuiac. *lib. 2. obser. cap. 13. & lib. 8. cap. 21. ad l. 6. D. de excusat.*

Cotta *in voce limenarcha.*

Tit. 37. de offic. præf. Aug.

Quæ prouinciæ & quot fuerint sub præfecti Augustalis cura, notat hic D. Goth.

1. Præfectus. 2.

Cuiac *lib. 8. obser. cap. 21.*

Tit. 38. de offic. Vicarij.

Multa hic de Vicario annotantur Brantio *in paratitilis.*

1. In ciuilibus. 1.

Alciat.

33

Alciat. lib. 2. paradox. c. 12. Corraſius libro 3. miscel. c. 19.

tit. 39. De off. prætorum.

De prætoribus eorumque munere & officio, vide hic Vefembec.

I. Prætor. 1.

Oldr. confil. 214. actum.

titul. 40. De officio rector. prouin.

I. Potest. 1.

Bart. confil. 189. primo.

I. Præſides. 2.

Ammian. lib. 26.

I. Ciuitas. 6.

Cuiac. lib. 16. obſ. cap. 6. Oldr. confil. 100.

I. Ne quis. 8.

Huc pertinet l. ne præſectianus exactoris, C. Theod. lib. 12.

I. Si quis. 13.

Rom. confil. 327. iſte.

tit. 41. Vt nulli patriæ.

Cassiodorus 1. variorum. Paulus 5. ſent. 12. Paſor. 3. notat. 8.

tit. 42. De quadrimenſtruis & breuibus.

De quadrimenſtruis, vide Cassiod. lib. 12. varior. Breuibus, vide Zonaram in concilio Carthagenſi.

tit. 43. De offic. præſ. vigil.

I. Præſecti. 1.

Cassiodorus eleganter de præſecto vigilum.

tit. 44. De off. præſ. anno.

Extat hic Titulus in libro Auredami.

Tit. 45. De off. ciuil. iud.

Cuiacius lib. 16. obſ. cap. 9.

I. Honorati. 1.

An omnibus temporibus iudices olim adi-

ri potuerint, notat hic D. Gothof.

I. Si quis pro publicis. 2. & vlt.

Non præſumitur quis facere aliter quàm debeat, cõcordat l. incredibile, C. de pœnis. Idẽ in voluntate principis, quæ talis eſſe præſumitur, qualis eſſe debet, Bal. ad procm. in verbo Augustus, & ad l. omnes popul. D. de iuſt. & iur. Pariſ. de Put. in tract. ſyndic. verſi. eſt autem circa prædicta.

¶ Et quando aliquid factum eſt, præſumitur ab eo factũ qui tenetur illud facere, Bal. ad l. 1. C. de aſim. pup. præſ. etſi nõ apparet quis ex duobus actibus præceſſerit, præſumitur præcedere is qui præcedere debet, Felin. ad c. paſtoralis, col. 4. extra de reſcript. in decreto. An præſumatur ſolemniſter factum, vide ad l. ex ea parte, D. de probat. in materia, ad l. merito, D. pro ſocio. adde quod per hunc textum dicit Bald. ad l. vn. cam. 1. o. ne quis in ſua cauſa, quod præſumitur pro iudice, de quo late per Alc. de præſump. reg. 3. præſ. 9.

tit. 46. De officio militarium iudicum.

Magiſter militum de curialibus, vel priuatis perſonis nõ habet poteſtatem.

I. Numquam. 1.

Vide Harm 1. iii. 4.

I. Duces. 4.

Cuiacius libro 3. obſ. c. 24.

tit. 47. Nerei militaris comitibus vel tribunis laudæ præſtentur.

I. Omnem. 1.

In hanc legem Cuiacius.

tit. 48. De officio diuerſorum iudicum.

Bellonus libro 1. ſupput. cap. 12.

tit. 49. Vt omnes iudices tam ciuiles, quàm militares poſt adminiſtrationem depoſitam quinquaginta dies in ciuitat. vel certis locis permaneant.

Cicero epist. 11. & 5.

E.

l. Nemo. 1.Lud. Rom. *conf.* 415.**§. Ipse autem. 1.***Per sex menses. De sex mensibus, v. Cuiac. c. 18 de praescript.***Tit. 50. De offic. eius qui vicem alicuius iudicis vel praesidis obtinet.**Bellonus *libro 1. supput. c. 12.* Hic autem titulus in quo differat à titulo, *D. de officio eius cui, &c.* vide ibi.**l. Suggestente. 2.**Oldr. *c. nfi. 102.***Tit. 51. De assessoribus domesticis & cancellariis iudicum.**

Assessor quis, & cur assumatur. An praesides debeant secum ducere domesticos pro officialibus, vide summam Afonis.

l. Studiorum. 1.Oldr. *conf.* 148. *studium.* Philip. Dec. *conf.* 8. *vi soppuncto.* Iure communi cautum est, & rectè ut qui maiorem iurisprudentiae studiis impenderint, in assessorum numero pro suorum studiorum merito ceteris anteponatur, utque laborem honos & salarium sequantur.**l. Praesides. 2.**

Nota hic adfessores non esse iudices, nec libellos posse subscribere.

l. Velut. 7.Ad intellectum huius legis, vide *l. 4. de aduoc. diuer. iud.***l. Si post. 9.**

Nota hic quod potestas tenetur pro familia sua.

lin consiliariis. 10.Brissonius *libro 1. Selectionum, c. 12.***l. Non minus. 11.**

Notatur hic immunitas eorum qui adfident maioribus magistratibus.

l. Liceat. 12.Baldus *conf.* 318. *ponitur, parte 3.***l. Nemo. 14.**Philip. Dec. *conf.* 42. *pro facultate.***tit. 52. De annonis & Capitatione administrantium & eorum adfessorum aliorumque publicas sollicitudines gerentium, vel eorum qui aliquas consecuti sunt dignitates.**

Capitatio quomodo accipiat, vide Azonem hic.

Tit. 53. De contractibus iudicum vel eorum qui sunt circa eos & inhibendis donationibus in eos faciendis & ne administrationis tempore proprias aedes aedificent sine sanctione pragmatica.**l. Quicumque. 1.**Philip. Dec. *conf.* 661. *in casu, Franc. Aret. conf. 24. quatuor.***tit. 54. De modo multarum quae à iudicibus infliguntur.**

Multae quid & in quantum distet à poena, Vesembichius hic.

l. Multa. 1.Raphael. Fulg. *conf.* 71. *mulier.***l. Curator. 3.**Vide Cuiac. *in l. 3. C. de his qui sponte munera, l. 12. obf. 30.***l. Eos. 6.**Rainaldus Corfuss *libro 1. indag. c. 7. Aegid. Bossius in suis tractat. tit. de multis.***tit. 55. De defensoribus ciuitatum.**

Ordines & magistratus municipales proportionem quadam respondent, & similes sunt vrbicis, ut Curia Senatorum, Decuriones Senatoribus, Duumviri Consulibus, Defensores ciuitatum (qui & defensores plebis) tribuni plebis.

l. Si quis. 1.Alciatus *libro 3. dispunct. c. 5.***l. Defensores. 8.**De literis sedis praetoriae, vide Cuiac. *ad N. 8.***titul. 56. De magistratibus conueniendis.**Alciatus *lib. 3. dispunct. c. 5.*

Titul.

Tit. 57. De off. iurid. Alexandria.

I. iubemus. 1.

Cuiacius libro 3. obs. cap. 14.

CODICIS LIBER
secundus.

IN hunc librum secundum scriptit
Franciscus Ramponus * & Petrus
Olicinus Senensis Cōmentaria, Cu-
manus.

Tit. 1. De deedendo.

*In hūc Titulū scripsit Iulius Rōdinellus.
Paulus de Venet. Lælius de Valle discipu-
lus Pauli Castrensis. Vide Alciar. Rip. Cag-
nol. & Ferrerū, in le Furis, Rainaldum Corlū,
lib. 1. m. agat. iur. ap. 2. & lib. 3. c. 6. tradita etiā
huius Tituli interpretatio est in Academia
Roſtochiēſi, à Domino Laurētio Kirchoiūo.

I. Ipse dispice. 1.

Bellon lib. 2. supput. c. 11. Zoānet. scripsit ad
hanc leg. 1. & l. 2. 3. & 4. Auth. si quis in aliquo.
Bald. conf. 23. pramittendum, parte 4. & conf.
98. nam probat, parte 2. Iaf. conf. 103. in hoc passu,
parte 1. Rom. conf. 398. ut clarior.

Ad eius intelligentiam ibi ad offic. iud. vide
Dec. in cap. 1. n. 35. extra. de probat. & in versic.
quemadmodum. Ad communem intellectum
circa fin. Dec. quærit, quæ sit ratio, quod ar-
gentarius non cōueniatur actione mandati,
cū tamen aliter non teneatur, nisi præcef-
ferit mandatum, circa rationem quā ipse assi-
gnat. Sciendū est idē nō dari, quia quædam
sunt operæ, quæ licet locentur, & quædam
merces interueniant, tamen propter earum
nobilitatem non oritur actio iuxta Doct. in
l. unica. C. de suffrag. Repetitionum 7. folio 73.
nu. 40. 42. & 43. & folio 75. num. 34. & sequen.
Repet. 7. & 78. nu. 6. Repet. folio 7 folio 77. nu-
mero 7. Repetitionum 7. Bald. conf. 343. parte 4.
& conf. 98. Iaf. conf. 103. Rom. conf. 398.

I. Is apud. 2.

Bellonus d. l. 2. c. 12. Boffius in tit. de public.
process. Bald. conf. 257. Titius emit, parte 1. Repe-
titionum folio 82. numero 38. 49. 58. 60. & 61.

I. Edita. 3.

Vaconius lib. 1. declar. 26. & lib. 6. declar. 87.
cū duabus seq. Menoch. de arbit. iudic. cas. 176.
Reuard. pro tribun. cap. 9. Bart. conf. 117. Rom.
conf. 381. Dec. conf. 363. Rom. confilio 108.

Libellus sine cōclusionē singulariter non
procedit nec valet, notatur hic per doctores

latē & ad c. examinata, de iudic. Soc. reg. 231 li-
bellus, & reg. 132. & dū hic dicitur quod ante
litē contestatam emendari & corrigi potest
vide Soc. reg. 235. & seq. Ad hūc text. Affli. de-
cis. 44. nu. 3. Caciap. decis. 10. & 116. Vacon. de-
clar. 242. Crau. conf. 273. nu. 7. Tiraq. de utr. veri-
prima par. §. 8. gl. 7. n. 4. Bello lib. 1. supput. c. 9.

Quomodo intelligatur, vide Glossam in §.
si minus, in verbo eodē iudice. Inst. de actionibus
in pr. & ibi Doctores dicentes hāc legem ho-
die esse correctam per Authenticam. Qui se-
mel, C. quomodo & quando iudex, Iafon tamen
ibi tener cōtrarium numero 9. Afflictus decis.
102. Repetit. 7. folio 111. num. 229. & 239. Bar.
con. 117. Ro. conf. 381. Dec. con. 362. Rom. con. 398.

I. Qui accusare. 4.

Actore nō probāte reus absoluitur, intel-
lige reū absolui diffinitiuē, vt per Marf. sing.
169. limita prout in sing. 170. Cur. Iū. ad l. uni-
cam, in fin. C. de sent. quæ sine certa quā. Specul.
in tit. de probat. §. probare, numero 9. & seq. Pro
āpliatione, Matel. singulari 17. in materia, per
Rom. confilio 192. Pro limitatione Rot. Rom.
decis. 15. in no. Rip. ad l. admonendi, nume. 65. vi-
de Cot. in memor. in verbo actore, Iaf. ad §. om-
nium, numero 111. insti. de actio. Rot. decis. 120.
actore, in no. Alexan. ad l. properandum, §. & si-
quidem, C. de iudic.

¶ Ad illud quod reus nō tenetur edere a-
ctori propria instrumenta, vide copiosē per
Felin ad c. 1. extra de probat. nu. 9. cum pluribus
seq. & ibidem latē per Decium n. 47. cum seq.
Soc. reg. 112. edere, vbi ponit 14. limitationes
Alex. ad l. 1. vbi omnes, hoc eodē tit. Vide So-
cinum in reg. 412. Menoch. de arbit. iudic. libro
2. cas. 98.

I. Non est nouum. 5.

De libris argentariorum & mercatorum
& quam fidē habeāt, Menochius tradit. 2. de
arbitrarius iud. lib. 2. casu 91. 92. 93. Fulgosius
confilio 103. Adde Glossam in l. 1. §. dies, D. de
edendo.

I. Iustum est. 6.

Editio fit etiam priuato à fisco ad defensi-
onem probandum.

I. Procurator. 7.

Edens instrumentum an teneatur edere o-
riginale, præter hic dicta à Bald. vide Bart. in
Rub. de noui operis nunt.

Authent. Si quis in aliquo.

Oldra. confilio 121. Decius conf. 36. & 302. 152.
288. Baldus confilio 10. parte 1. Fulgosius confilio
133. & 193. Cumanus confilio 188. Alexander
in l. sciendum, columna 3. D. de verborum obli-
gar. Oldradus confilio 121. Decius conf. 36. & 302.

B ij

Instrumento alterius mentionem facienti non creditur, nisi producat originalē, vel veritas aliunde probetur, Doctores hic, Deci. *consilio* 35. num. 2. Bellonus 1. *suppl.* 16. Cepolla, cautela 116. Doctores, ad l. sciendū, C. de ver. oblig. Socinus regula 136. Baucrius ad §. penul. *Inst. de testamentis*, Ferretus *consilio* 42. Boerius *decis.* 28. numero 4. Bartolus ad l. 1. numero 26. *D. si certum*. Afflict, *decisione* 72. numero 7.

Tit. 2. De in ius vocando.

Ad totum titulum scripsit Alciatus, vide Cuiacium *libro* 13. *obs.* 11.

I Sicut bonis. 1.

Raphael Cumanus *consilio* 82. *casus talis*.

I Venia. 2.

Peckius de *eccles. repar. cap.* 6. tractat illud Bald. quod princeps ius patris lase non possit remittere, Cepol. *consilio crim.* 24. Baldus *cons.* 144. *parie* 1.

Pro intellectu huius textus, Rimin. ad *prin. Inst. de dona. num.* 205. ad textū & glossam finalem hic, vbi Bart. no. quod princeps per suū rescriptum non potest remittere pœnam pecuniariam applicadam parti, secus in ea, quæ applicatur fisco, limita, vt per Ias. ad l. Gallus, §. & quid si tantum, num. 80. vbi alij, D. de lib. & posth. Fel. ad c. super eo. n. 5. de offi. deleg. & quod princeps non possit aliquem priuare dominio suo, Felin. ad *cap. quæ in ecclesiarum*, num. 27. de *const.* Crau. *consilio* 115. num. 21. & seq.

¶ Vide Socinum in *reg.* 148.

Ad istū textū in verbo *heredes*, vide Gom. *Inst. de ad. super gl. in verb. patrono*, in §. pœnales.

¶ Ad declarationem huius legis, vide Azc. in *summa* C. de operis liberti. in 2. *cap.* quod incipit hic assignari, in *pri. verbo*.

I Qui in potestate. 3.

Aret. de patria potestate, §. ius autē, circa *prin.* & ibi *Glos. mag.*

I Qui semel. 4. & vlt.

Cuiacius *libro* 10. *obs.* capite 10.

Tit. 3. de pactis.

Ad legem primam & Rubricam scripserunt Ferretus, Cagnolus & ad totum titulum Alc. & vt audio, Donellus, extat etiam Fran. Hotomani disputatio, de pactis. * In hunc titulum commentaria edidit Vesembecius.

I Conditionis. 1.

Ad hanc legem Ripa scripsit, vide Corraf. *libro* 1. *miscel.* cap. 19. Forcatul. *Necyomant. dial.* §. 1. Bart. *consilio* 212. & 72. Bald. *cons.* 191. Oldr. *consilia* 107. Dec. *consilio* 265. & 379. Bald. *cons.*

89. Fulg. *cons.* 101. Cum. *consilio* 316.

Soc. *reg.* 280. *pactū factum*, & post repet. hic, vide Barbat. ad l. cum acutissimi, C. de *fid. nume.* 186. 194. 202. Forcat. in *Necyom. iur. dial.* §. 1. numero 1. vide per Baldum in eā lege 1. de *cond. ob causam* co. 1.

I Post venditionem. 2.

Franciscus Curtius *consilio* 97.

Vbert. Zuccar. ad *Rub. eo. tit. nu.* 65. Cur. Iun. *cons.* 97. ad *fi. n.* 7. Iaco. de Alb. in *repet. ad Rub. D. de verb. oblig. num.* 83. & seq. folio 136. *nume.* 65. Repet. 7. folio 90. numero 3. 1. Repet. 3.

I Postquam. 4.

Ad hanc Ferrerius, vide Corrafium 4. *mis.* 5. ad Glossam in verbo *renunciasti*, vide Baldum in l. 2. in *principio*, D. de *pactis*, Aretinum in l. *naturaliter*, §. *nihil commune*, D. de *acquirit. da possessione*, Alciatum 4. *parad.* 10.

Renuntians liti mortæ, renuntiare videtur tam instantiæ, quàm iuri in illud iudicium deducto. Adde ad hūc textum post repetitionem hic, quæ ad dec. Capel. Tolos. *decis.* 5. Lu chi. de Curt. *consilio* 111. numero 18. inter *cons. diuers.* ad *caus. vlt. volunt. volumine* 1.

Ad glossam 1. in *verb. postquam liti*, vbi quod renuntians liti, censetur renuntiare instantiæ & iuri. Adde quod fallit in beneficialibus, vt per Rom. *decis.* 38. in *notis*, & Rip. ad l. *naturalis* ter, §. *nihil commune*, numero 107. de *acquirit. poff.* vbi ponit etiam aliam limitationem.

Item renuntians liti, non videtur fateri quod aduersariushabeat ius. l. si te, C. de *ingen. manumif.* Ro. *sing.* 796. Tiraq. ad l. si inquam. num. 203. in *verbo* donatione, C. de *renou. donat.*

I Creditori. 5.

Repetitionum 1. folio 441. numero 35.

* Cuiac. ad l. 1. D. de *pact.*

I Pacta quæ. 6.

Isernienfis *singulari* 2. folio 42.

I debitori. 7.

Guido Papæ *consilio* 226. Romanus *consilio* 276. & *consilio* 26.

I Si paciscenda. 8.

Baldus *consilio* 93. Ioannes *parie* 2. Mathesilanus *singulari* 86. numero 3. folio 148.

I Legem. 10.

Ex professo Ferretus, obiter Sarmientus 1. *sele.* 11. Guido Papæ *consilio* 12. Franc. Curt.

I ex conuentione. 11.

Vide Iasonem in *sine Rubrica de noui operis nuntiatione*, & alios Modernos.

I Pacta nouissima. 12.

Baldus *consilio* 215. Proponitur *parie* 2. & *cons.* 223. *Primo stat. parie* 1. & 363. *parie* 1.

1. In

41

I. In bonæ fidei. 13.

Repetitionum *tomo 7. folio 101. n. 22.* Alciat.

I. Si pacto. 14.

Præcius *sententiarum, ca. 5.* Bald. *consilio 476.*Factum, *parte 1. Repet. folio 476 numero 187. & folio 44. numero 28. folio 69. num. 51. & tomo 7. folio 182. numero 11. & folio 18. numero 6.* Ma-
cheilanus *singulari 76.*Pro intellectu ad hunc textum Præpositus
Senensis *in suis questionibus, quest. 44. ca. 5. Dec.*
ad l. leg. Cod. de pactis, Alciatus *ad rubr. D. de*
verb. oblig. n. 14. ubi Hieronym. Verin. numero
128. Iacobus de Nigris *numero 51.* Dynus *ad re-*
gulā non est in mora. De regulis *in 6.* Socinus *Iu-*
nior ad l. si ita stipulatus, numero 187. D. de verb.
oblig. Bartolus *in d. l. si ita, in fin.* Alexander *ibi*
dem Gloss. in verbo debetur. Inst. de actionibus,
Doctores *ibidem* Aretinus & Iason.

I. Pactum quod dotali. 15.

Guterius *1. parte resolut. cap. 59.* Pilaus *quest.*
120. Oldrad. *consilio 127. viso instrumento, Dec.*
consilio 184. Ludo. Rom. *consilio 293.* Feder. de
Sc. *consilio 140.* Baldus *consilio 440. parte 1.**An habeat locum in pacto iurato & vide
Fachineum *lib. 2. Controuersiarum iuris cap. 101.*

I. Cum proponas. 16.

Panor. *consilio 11. Tria sunt, parte 1.* Card. Sa-
barel. *consilio 148*¶ Vide Socin. *reg. 1. 495. folio 400. numero*
196. Repet. 8.

I. Pactū quod bona fide. 17.

Romanus *consilio 190. viso themate, Decius*
consilio 79. & pro tenui. Fulg. *consilio 133. propo-*
nit, Panorm. consilio 76. parte 1.

I. Si creditores. 18.

Raphael Cumanus *consilio 60. visa copia, fo-*
lio 187. numero 21. & 23. Repet. 7.

I. Licet inter. 19.

Sarmientus *libro 2. select. c. 5.* Forcat. *Necyo-*
mar. dial. 55. Cuia. *lib. 16. obs. cap. 39.* Guid Pap.
cons. 234 non valuit, Dec. cons. 516. quoniam causa.

I. Traditionibus. 20.

Contius *lib. 1. disput. cap. 8.* Duarenus *in com-*
ment. de pactis, folio 38. Zoannetus *rerū quorū.*
cap. 1. Gomeius, *tomo 2. variar. resol. cap. 2. nu.*
5. in fine, Decius cons. 343. & consilio 139. Panor.
cons. 79. & cons. 5. omittis, Baldus consilio 468. fa-
*ctum parte 5.*Limita secundum Castrensem, & intellige
secundū eum, *in l. singularia. in 3. lect. si cert. pet.*In materia huius legis, Dec. *ad l. cū, eq. Co.*
cod. tit. per Tiraq. latē in tract. de viroq. retract.
2. par. 5. l. glo. 7. nu. 6. & num. 12. Limita in con-tractibus principis, Ias. *ad l. ciuitas. nu. 6. D. si*
cert. pet. & ad l. quotus. C. de rei vend. Limita
vt per Diac. *regul. 207. in Emphyteutico iure,*
Corn. *cons. 237. nu. 2. 3. & 9. vol. 1. ad intellectu*
ius legis, Hotom. in comment. verb. iur. in ver-
bo pacta, vers. sic etiā. Ad glo. pe. quod ex præ
scriptione non transferatur dominium dire
ctum, sed vtile, Soc. *reg. 97. dominium.*

I. Cum proponas. 21.

Decius *cons. 382. Conclusio, & consilio 282. viso*
pūcto, Alexander cons. 212. Visis. parte 2. Decius
cons. 264. in instrum.

I. Pactum curatoris. 22.

Ludouic. Roman. *cons. 28. Visa, Panorm. cons.*
45. satis, parte 1. & cons. 39. punio, vol. parte 1.
Decius. *cons. 97. & 255. & 479.*

I. Filius paciscendo. 23.

Baldus *cons. 14. filius scilicet, parte 1. & cons. 496.*
teneor, parte 1. Repet. 8. folio 81. numero 66.

I. Debitorum. 25.

Romanus *cons. 275. quo ad, 1.*

I. Paulo successorum. 26.

Oldradus *cons. 313. thema in 1. addit. Repetit.*
folio 398. numero 73 & seq.

I. Petens ex. 27.

Alciatus *libro 5. paradox. cap. 2.* Cuiacius *libro*
*10. obs. cap. 24. * & ad l. iurigenium 7. §. Quini-*
*mo ff. de pact. Forcatulus dial. 90.*Ad glossam magnam in fine, vide Bar. *in l.*
iurigeni. §. quinde pactis, n. 14. Ad gloss. max.
in verbo, *sed quid si cū ipse alibi interposuit, con-*
sidera vel si hoc illa verba & modo ipse, id est
stipulator in cuius fauorem, sed alius id est
promissor in sui fauorem interposuit, & con
tra Alciat. vide Caccialup.Hiero Grofo *ad l. lecta, numer. 45. D. si cert.*
pet. Bereng. Fern. ad l. pacta conuenia, D. de con
tract. empt. 2. cap. num. 30. Forcatulus *ad Rubr.*
*de verborum oblig. numero 34. & 51.*Repet. 2. *folio 120. numero 45. folio 302. num.*
30. & seq. & 34. Repetitionum 2. *folio 195. nu.*
9. 18. 21. 27. 38. 40. & 41. Repetitionum 7. *&*
folio 200. nu. 13. Repetitionum 7. *Fran. Curt.*

I. Si certis annis. 28.

Corrasius *libro 3. miscell. cap. 15.* Molinæus *ad*
consuet. Parisien. tit. 1. §. 7. Glossa 1. nume 19. Pi-
leus *quest. 21. & 84.* Beroius *qua. 14.* Lud. Ro.
consilio 109. Panor. *consilio 6. parte 2.* Lud. Ro.
cons. 311. Bald. *cons. 425. & 134.* Chaff. *cons. 18. vi*
so, Cardin. Zaba. cons. 118. Socinus *cons. 145.*

I. Si quis in cōscribendo. 29.

Guterius *1. parte resolut. cap. 28. numer. 8. Pa-*
B iiij.

norm. conf. 61. & 72. Baldus conf. 4. Raphael Cumanus conf. 90. Romanus conf. 338. & 167.

¶ Quilibet renūciare potest fauori suo, vltra scribentes, hic, præsertim Curt. & Goz. in re-
petit. vide Tiraq. in tract. le mort saisi, 7 parte 1.
declar. numero 1. & 4. & per tot. Marf. sing. 101.

* Hanc legem desumptam esse ex l. si quis in
conscribendo C. de epis. & cler. verba ipsa & in-
scriptiones & subscriptiones vtriusque legis
indicant.

¶ Fachineus lib. 1. controu. iur. cap. 61.

¶ Vide Socinum in reg. 336.

1. De quæstione. 30.

In hanc Cognolus scripsit, vide Forcat. d.
dialogo 55. Couar. libro 3. variar. resolut. cap. 12.
Ioannem Aupachū libro 3. epist. cap. 2. Pileum
quasi. 67 Oldr. conf. 160. Bart. conf. 8. Deciu conf.
351. & 184. & 293. Bald. conf. 18. Dec. conf. 31. &
465. Ioan. Cald. conf. 1. eod. tit. Curt. conf. 81. &
conf. 98. Pet. de Anch. conf. 115. Bald. conf. 38. Hy
pol. de Marf. conf. 106. Fulg. conf. 73. Guid. Pap.
conf. 31. Bald. conf. 337. Dec. con. 339. & 225. Cor.
conf. 255. Baldum consilio 437. quadam parte 1.

¶ Pactum de hæreditate viuētis non valet,
vide pulchram repetitionem ad hunc textū
per Mant. hic. vbi latissime in materia plenè
per Alex. conf. 28. vol. 3. per tot. Soc. Iun. conf. 95.
lib. 2. Mod. Anco. in tractat. de mercat. in tit. de
sponsio, in 4. par. e. nu. 9. Doct. ad l. 1. Co. eod. vbi
Ias numero 13. Dec. n. 17. inf. Cur. Iun. nu. 24. v-
bi amplia in hereditate eius, de cuius vita du-
bitatur, limita in pacto vicissitudinario, vt
pulchrè per Marf. sing. 333. Pactum.

Ad notata per Bart. ibi in 2. col. in vers. ad istā
lect. vide Ruin. in §. & quid sit tantum, l. Gallus,
de lib. & posthu. in 49. char. Et ad ibi dicta per
Bar. in vlt. col. vers. prædicta foris nō habent locū,
vide Abb. in c. in præsentia, in 5. not. ex. de prob.

Benuenut. tract. de sponsalibus, num. 9. pagina
189. decisionum Capitij.

Tit. 4. De transactionibus.

Ad totum Titulum Alciatus, Padilla, Do-
nellus, plerique alij scripserunt.

1. Neque pactio. 1.

Fulg. conf. 178. Titius aū ageret, & conf. 135. in
proposita quæstione, Cum. consilio 24. Testator.

1. Cum te propo. 2.

Romanus consilio 371. In propositio. Decius
consilio 351. in casu, Romanus consilio 88. tribus,
Cuiacius libro 9. observationum, c. 24. * Ant.
Faber libro 17. coniecturarum c. 4.

1. Age cum. 3.

Lud. Rom. conf. 294. hæc confessio, Socin. conf.
103. in casu, parte 3. Præteius sententiarum capi-
t. 9.

1. Adione. 4.

Baldus conf. 186. ad euidēt. parte 2. Decius
consilio 393. Consiliui.

1. Cum te. 5.

Philip. Dec. conf. 118. Viso instrumento.

1. Cum mota. 6.

Alciat. lib. 5. parad. cap. 6. Repet. 2. fol. 309. nu.
75. Repet. 6. fol. 71. numer. 161. Difficilis textus
secundum omnes hic, post quos, vide scrib. ad
Rubricam, D. de verborum oblig. vbi præcipue
Crot. in prima lect. num. 40. columna 9. in fine,
& ibi Aret. num. 33. Hispanus ad §. sic itaque,
numero 6. Inst. de action. Pro intellectu, Alcia.
libro 5. parad. c. 6. Bulg. Ad d. Rub. de verb. oblig.
numero 37. Veri. numero 207. 261. 316. & sequi.
Niger. numero 161. Torniel. num. 144. & Soc.
Iun. 359. Fernan. ad l. pacta conuentu, 3. & num.
75. D. de contrahend. emp. Corraf. libro 2. miscel.
cap. 10. * Cuiacius ad l. iurisdictionum D. de pact.
cap. 10.

* De conciliatione huius legis cum l.
si constante D. de inoff. testam. vide Fachineum
controuersiarum iuris lib. 1. cap. 10.

1. transactionis. 7.

Roman. conf. 115. Viso, Bologn. conf. 6. re-
uerendi.

1. De alimentis. 8.

Ioan. de Ana. conf. 51. Visis, Rom. consilio 458.
proposita. Hæc autem lex locum habet in sim-
plici transactione, non autem in pacto Ma-
chell. patrocini forens. 28. numero 4. folio 164. Me-
noch. de arbit. iud. cas. 170.

1. De fidei commissio. 1.

Decius conf. 122. pro tenui.

1. Præses. 12.

Panor. conf. 97. Viso, parte 2. & 52. illud, parte
1. Baldus conf. 448. quariur, parte 1. Decius conf.
404. Viso, & conf. 72. Viso, Cumanus conf. 148.
numeralis, cui se subscripsit Fulgosius, Pan.
conf. 15. duo sunt, parte 2.

1. Interpositas. 13.

Guido Pap. conf. 209. Represalia, Decius con-
silio 42. pro facultate, Petrus de Anch. conf. 410.
ponderata, & 299. Visa, Aug. conf. 379. optime.

1. Vt responsum. 15.

Repetitionum 6 folio 234. num. 10.

1. Causas. 16.

Bartolus consilio 87. factum, Decius consilio
295. in causa, Baldus conf. 25. querela, parte 1.

1. Cum proponas. 17.

Guibertus Regius 2. enarratio. cap. 17.

1. Transigere. 18.

Baldus conf. 30. viso, parte 4. & 175. Bart. con-
silio 175. Romanus consilio 213. Prejuppo. & con-
silio 115. viso. Hanc legem repetit Antonius
Del Rio, & Alciatus 5. Parad. 8. & 9. Vide.

45

Vide nouem rationes ad hunc textum per Corraf. lib. 2. miscel. c. 1. in mar. Bar. & alios, ad l. maritus, §. si negauerit. prima col. D. de adul. Romanum sing. 688. lacè Mantu. in repet. ad h. tex. Ferr. Gargia. consi. 123. n. 28. inter cōsi. crim. vol. 1.
* Ad interpretationem huius legis, vide Fachineum Controuerſiarum iuris lib. 1. c. 8. 9.

I. Sub prætextu. 19.

Fulg. consi. 181. in causa, Cumanus consilio 156. uisa serie, Rom. consilio 223. præmissa.

I. Non minorem. 20.

Forcat. auiary, c. 10. Socinus in reg. 369.

I. Si quidem. 24.

Romanus consilio 143. licet.

I. Transactione. 26.

Ripa consi. 15. licet donatio, titulo de donat.

I. Siue apud. 28.

Cornelius consilio 60. uiso, parte 1. & consi. 9. præmittit ead. parte, & 339. quannus, & 6. in hac eadem parte, Corrahus libro 1. Miscel. capite 23. Math. singulari 106. numero 9. folio 159. vide repet. Doct. folio 199. numero 97. & seq.

I. Sub prætextu. 29.

Roman. consilio 118. idem, Panor. consi. 114. attingendo, Baldus consilio 186. in ari. parte 3. & 249. parte 4. Panor. con. 79. Aret. consilio 60. excellenti, Bald. consi. 37. quoniam, parte 2. Maria. Socin. consi. 18. prosequendo, Panor. consi. 97. uiso, parte 2. vide Repet. 2. folio 217. numero 54.

I. Transactione. 30.

Cæpola consilio 57. Franciscus de Biffa. Nemo debet allegare turpitudinem suam, vide de hoc Ang. & quando & quomodo pro cedat, per Bart. ad l. iustitiam, §. procurator, nu. 3. D. de iureiur. ubi etiā Ia. num. 31. cum seq. Gram. consi. 45. Tiraq. de viro. retract. tit. 1. §. 1. gl. 9. nu. 67. & latissi. gl. 18. num. 30. 24. 25. & 27. & gl. 14. nu. 46. & post leg. connub. gl. 8. n. 141. Quid in simulatione contractus, An possit vëditor allegare, Tiraq. de retract. tit. 1. gl. 2. §. 1. num. 15. limita hanc regulā duodecim modis, & vno modo, amplia ut per Dia. in regula 24. & vide Dec. consilio 14. col. finali, & consilio 587. numero 10. Crau. consilio 125. numero 6.

I. Si de certa. 31.

Bart. consilio 90. dilecto, Panor. consilio 6. in q. qua parte 2. Roma. consilio 184. triplici, & consi. 403. pro deci. Bald. consilio 417. in facto, parte 5. Rom. consilio 171. in proposita, Bald. consilio 115. factum, parte 3. Rom. consi. 31. uisus, Alex. consi. 11. uiso, parte 2. Bald. consi. 37. quoniam re, parte 2. Maria. Socin. consi. 18. prosequendo, Socin. consilio 103. in casu, conuenito, parte 3. Rom. consilio 258. in casu, decisi. 285. numero 13. folio 511. deſiſionum Afflicti.

Clausula generalis trahitur ad specificata. Adde Afflicti. decisi. 85. Alexan. consi. 117. libro 1. Ia. ad l. qui Roma, §. duo fratres, D. de verb. obli. numero 47. Curt. Lun. consi. 101. numero 2.

I. Si causa. 32.

Roma. consi. 504. in casu.

I. Si pro fundo. 33.

In hac lege, vide Repet. folio 253. numero 9. folio 241. numero 47.

Si datur fundus ex causa transactionis, debetur euictio, si verò dimittitur, nō debetur, vide ad intellectum huius legis per Alex. ad l. naturaliter, §. nihil commune, D. de acq. poss. vbi Fab. Acoramb. numero 70. Cremenſ. singulari 131. Cæp. consi. 133. numero 81. l. partis.

I. Cum donationis. 34.

Rom. consi. 475. quoad. 1. Cum. con. 170. domin. Fulg. consi. 25. spectabilis, Sarmien. li. 2. select. c. 3.

I. Transactionem. 35.

Romanus consi. 280. præsupposito, Iaſon con. 3. sine alio, parte 1. ad ibi dicta per Bartolum, vide Socinum in l. 1. in 3. not. D. de rebus dub.

Præſentia amicorum facit cessare metus præſumptionem. Adde quod habet locum si vnus tantum amicis addit, ut per Tiraq. ad l. §. vnquam, in verbo susceperit liberos, num. 238. C. de reuo. donat. Hippolitus sing. 417. intelligit hanc l. ubi non agitur de commodo eorum, sed alterius tertij. Bart. ad l. vidua, C. de nupt. Alciat. de præſump. reg. prima præſump. 21. Cotta in memorab. in verbo, contractus mulier, Tiraq. post l. connub. glossa 5. numero 37. & seq.

Idem operatur decretum seu præſentia iudicis & honestorum virorum, Castrenſis hic, & confirmatio superioris, supplet defectum formæ solēnitatis, personæ & alios defectus, secundum Bal. ad l. §. D. de restit. Hip. sing. 35.

I. Promissis. 37.

Cumanus consi. 179. pacta sunt.

I. Transactio. 38.

Philip. Dec. consilio 351. in casu.

I. Quamuis. 39.

Oldradus consi. 231. ut eius, Alciatus libro 5. parad. c. 12.

I. Vbi pactum. 40.

Petr. de Anch. consilio 116. secundum ordi. Mo. linæus, in labyrint. de diuiduis & indiuiduis, parte 2. numero 579. Menochius de arbit. iud. libro 1. quæst. 16. Alciatus libro 2. paradox. c. 12. Repet. doct. folio 442. num. 41. folio 258. numero 1. vide Repet. Doct. folio 458. numero 164. Repet. 6. folio 441. numero 200.

B iiij.

l. si quis maior. 41.

Qualiter hæc lex intelligatur, Guido Pap. *sing.* 620. 3. *de materia* f. 442. *Bart. conf.* 110. *Girardus in flu. Ripa. conf.* 7. *iuste, tit. de donacion.* & *conf.* 8. *in causa*, *Bald. conf.* 142. *dominantib.* *parte 1.* *Philip Dec. conf.* 452. *visa*, *Alex.* 222. *visa*, *parte 2.* *Guid. Pap. conf.* 63. *circa*, *Cum. conf.* 156. *visa*, *Rom. conf.* 258. *in casu*, *Corn. conf.* 40. *viso*, *parte 4.* *Zabarel. conf.* 148. *ad 1.* *Ad hanc etiam legem Cagnolus* *tomo 1.* *Vide Portium lib. 2. reg. conclu.* 10. *Contium ad legem lul. maiest.* pag. 28. *Gutierum 1. par. 2. resol. c. 61 numer.* 31. & *seq.* *Rainaldum Corsum libro 3. indagat.* c. 9. *Materiam periurij tractat Clarus, §. periurium.*

Secundum communem, locum habet non solum in auctore, sed etiam in reo, *conf.* 57. *nu.* 14. *Rolandus à Valle.* Item secundum communem habet locum in quocunque contractu, *ut in numer.* 15. *idem Rolandus à Valle.* Hæc etiam locum habet in fœminis, *Tiraquellus in retract. num.* 213.

Veniens contra transactionem iuratam non solum efficitur infamis, sed etiam patitur pœnas, de quibus hic. Ultra tradita latissime, hic per scribentes, vide *Dec. consil.* 452. *Rom. singul.* 515. *Matel. sing.* 50. *nota magnum periculum*, *Alex. conf.* 131. *lib. 4.* *Sen. consil.* 43. *num. 1.* *Alex. ad Rubri. de verb. oblig. num.* 16. *ad 1.* *sciendum*, *num. 34.* *cum sequent.* *D. eodem*, *Ioan Cepha. consil.* 192. *num. 17.* & *consil.* 265. *num. 2.* & *conf.* 215. *num. 13.* *vol. 2.* *Iacob Niger. ad l. si insulam*, *nu.* 290. *vbi Anni. de Cano. num.* 164. *Bolog. conf.* 18. *nu. 3.* *Guido Papæ conf.* 31. *Moder. Anco. in tract. de mercat. in tit. de contr. mercat. nu.* 18. *Cotta in verbo, mora non obft.* *Ferrat. caut.* 20. *Diaz. regula* 777. *Plot. ad l. si quando*, *num.* 543. *C. unde vi.* ¶ *Adde quod hæc lex habet locum & in fidei præstatione*, *Zoannet. in tract. de differ. inter ius Cano. & Civil. num.* 92. *item non solum in auctore, sed etiam in Reo*, *Bapt. de sancto. Blas. in tract. correlat. nu.* 15. *item in vniuersi. & repub.* *Ias. conf.* 118. *Remitto, libro 1.* *item in eo quod fit modicū, super quo transactio non seruatur*, *Crauet. conf.* 182. *num. 16.* *item etiam copulatiuè*, *Iason consil.* 9. *lib. 1.* *item in laudo compromisso præcedente iurato sponte facto*, *Ias. consilio* 11. *alleg. libro primo*, *item in societate omnium bonorum contracta cum iuramento*, *Corn. conf.* 266. *lib. 3.* *item in omni pacto, & in omni contractu*, *ut per Bartolum hic, numero* 12. *qui communem approbat, ut per Curt. conf.* 16. *super præmissa*, & *consilio* 43.

Limita in herede qui seruauit, notat *Corn. conf.* 251. *n. 9. lib. 1.* *vbi dicit hanc exorbitantē.* Adde quod difficultas excusatur à pœna legis, imò omnis causa exclusiua doli, post *Alex. & Bald. vbi ibi Rip. ad l. quod te, num.* 40. *ff. si certi.*

per. Dec. d. conf. 452. *n. 4. de commu.* *Cagno hic num.* 187. *Alcia. num.* 3 *in materia ad hanc legem, vide nouit. Phil. Port. lib. 2. regul.* 10. *vbi ponit 28. ampliaciones, & 1. limitationes.* *Io. Cephal. conf.* 24. *n. 32.* & *conf.* 41. *num.* 13. *vol. 1.* *Roland. à Valle conf.* 57. *volum. 1.* *vide glossam in cap. testimonium, §. 3. extra de testib.*

* ¶ *Fachineus controuersiarum iuris lib. 1. c.* 11. 12. 13.

l. si ex falsis. 42.

Bart. consil. 159. *visa, in fin.* *Lud. Rom. consil.* 66. *viso*, *Bald. consil.* 66. *factum, parte 3.* *Lud. Bolog. consil.* 77. *idcirco*, *Cum conf.* 156. *visa serie*, *Cuiac. lib. 6. obseru. c. 11.* *Menoch. lib. 2. de arbit. iudic.* 15. *Ioan. Aurp. lib. 1. epis.* 3. *c. 11.* *vide Bart. in l. si unus testam.*

l. iubemus. 43.

Cuiacius libro 12. obs. c. 35.

Tit. 5. De errore calcul.

Transactio retractatur propter errorem calculi.

l. Errorem. 1.

Lud. Rom. conf. 346. *in hac causa*, *Dec. consil.* 350. *visis*, *Ioan. de Ana. consil.* 6. *viso*, *Fulg. consil.* 1. 1. *Titius*, *Baldus conf.* 98. *non probant, parte 2.* *Corn. conf.* 62. *quauquam, parte 4.*

* Extat huius legis breuis enodatio Iacobi Airer.

tit. 6. De postulando.

Lucius §. placit. 1.

l. Nec cæterorum. 2.

An in patrono, vel iudice requiratur eruditio, *D. Goth. hic.*

l. si sub specie. 3.

Romanus consilio 238. *pro habendo.*

l. Quisquis. 6.

Parladorius, quæstion. quotid. c. 2.

l. Prouidendum. 7.

Ferrandus lib. 2. explic. c. 5.

tit. 7. De aduocatis diuerforum iudiciorum.

Quid sit aduocatus, vide *Asconium, Cuiacium 4. obs.* 40.

l. Si patronum. 1.

Cuiacius 9. obs. ult.

l. Qui necessariò. 2.

Vide *Cuiacium hic.*

l. Ne quis. 3.

De vestigalibus loquitur hæc lex. *L. Quicq. u. id.*

1. Quicquid. 5.

Vide Nouell. Valentin. de postulando.

1. Sancimus. 6.

Notatur pœna eorum qui violant priuilegia aduocatorum.

1. Cum aduocatio. 8.

Cuiacius libro 16. obs. cap. 22.

1. Binos. 10.

Rom. consilio 25. viso, Lopus alleg. 88. sub fi. Arius Pinellus, C. de bonis maternis.

1. Aduocati. 14.

Chassa. consi 64. viso, Fulgo. consi. 173 in causa, Ferrand. d. l. 2. c. 6. Hugolinus in consi. pro filia Senatoris, Cuiacius libro 16. obs. cap. 9.

1. Post duos. 15.

Philip. Decius consilio 70. & pro tenui. Repet. doct. folio 255. numero 25.

Tit. 11. Vt quæ defunt aduocatis partium iudex suppleat.

Iudex regulariter non interponit suum officium nisi imploratus l. non dubitandum hic, l. 4. hoc autem iudicium, D. de damno infecto. Sed vide 35. fallentias hic positas per Soc. in regul. 245. incip. iudex potest, & c. Bened. Capr. in reg. concl. 17.

1. Non dubitandum.

Rom. consi. 227. spectabilis, vide Aret. Inst. de Accep. in prin. in 2. col. verni. in die, & Bart. in l. Affianus quam in suis, de lega. l. 3. Soc. in reg. 197.

Tit. 12. Ex quibus causis infamia irrogatur.

Paulus 1 sent. in 2. §. 1. Harmenop. 15. Lamprius in Alexandro.

1. Infamiae. 1.

Cuiacius libro 15. obs. c. 7.

1. Neque. 2.

Pœna peculatus quæ, vide Glossam hic.

1. & tñ. 3.

Collige hic infamiam ad tempus iniri posse.

1. Si possidonium. 4.

Cuiacius 20. obs. c. 38.

1. Decuriones. 5.

An iniuriæ nominatim damnatus sit infamis, D. Goth hic.

1. Ad tempus. 6.

Cuiacius 15. obs. 21.

1. Nemo. 7.

Abstinere à bonis paternis infamiam non affert.

1. Si furti. 8.

Zafius 2. libro 5. intell. c. 2.

1. Neminem. 9.

Qui infames non fiant, declarat hic Glossa.

1. Debitores. 11.

Nou. 3. 4. Hotom. 24. illust. Cui. ad Nou. 135.

1. Si te expilasse. 12.

Et ibi Glossa in verbo euitasti, ubi dicit. Item nota furto improbius esse crimen expilatæ hæreditatis, sed rapinam improbiissimū. Sed tamen adde text. in l. 1. §. 1. popularium. ff. de effractor. appellat expilatores fures atrociores.

1. Ea quæ. 13.

Cuiacius ad Nou. 18. fol. 367. in fin.

1. Nullam. 14.

An sit infamis qui fustibus castigatus est ad torquendam veritatem, vide hic Bald.

1. Decreto. 15.

Baldus cons. 478. quadam parte 5. Fulgo. cons. 17. proposita.

1. Fustibus. 16.

Cuiacius libro 13. obs. c. 3. & libro 8. c. 7.

1. Verbum. 17.

Cui. 13. obs. c. 13. Forcat. in sphaera legali fol. 17.

1. Non damnatos. 18.

Harmenopulus 1. iii. 10. & 6. iii. 15.

1. Interlocutio. 19.

An admonitio præsidis infamet, vide Bartolom hic.

1. Improbum. 20.

Mol. in tractatu contractuum, numero 44. & 45. & sequenti. de foeneratorum pœnis, Menochius de arbit. iud. cas. 398.

1. Si fratres. 21.

Vide Math. fog. 49. clem. 1. de vsur.

1. Fidem. 22. & vlt.

Harmenopulus 6. iii. 16.

Tit. 13. De procuratoribus.

Procurator competens pro alio, si certum sit eum habere mandatum, regulariter non tenetur cauere de rato. Adde duas fallentias per Socinum in regula 317. incip. procurator, si adu. & c.

1. Cautio. 1.

Adde 3. fallentias, Socin. in regula 275. Nota.

quod quando procurator est dubius de mandato, cum cautione de rato admittitur. Adde 20. fallentias per Socinum 318.

Procurator ad negotia non potest reuocari re non integra. Ita Rom. conf. 553. col. 2. per l. si quis prohibuit. D. de public. Et in l. si pecunia, §. si si quis dederit, de cōd. ob causam. Panorm. conf. ex corde, parte 2. Fulgo. conf. 15. quadam.

Ad vnum quod dicitur per Glossam, vide Abb. c. 1. in 2. not. extra eod. & Aretinum, post Ioannem Fabrum in fit. de satisf. §. si autem per procur. inter Glossam magn. inter 2. part.

l. Eum qui. 3.

Adde, an & quando ex cōtumacia procuratorum dominus teneatur, vide Socinum reg. 394 Et Felinum in ca. 1. ut lite non contestata, Rom. conf. 428 in terminis. Repetitionum 5 f. 153. numero 67. Socinum in reg. 321.

Michael. Vrcur. ad l. si finita, §. Julianus, D. de damno infecto, numero 67.

l. Reum criminis. 6.

Roman. conf. 297. in casu Aret. Inst. de except. §. fin. vide Glossam in c. testimonium, 53. extra de testibus.

l. Militem. 7.

Bartolus conf. 159. visa.

l. Quisquis sibi. 8.

Procurator regulariter non potest substituere alium procuratorem. Vide 6. fallētiās per Socinum reg. 352. Hanc legem limita, ut per Socinum in regula 319. & ad ibi dicta per Cynum, vide Bartol. in l. si is qui pro emptore.

An si quis in instrumento procuratorio, non dedit expresse potestatem substituēdi, sed promisit habere ratum quicquid fuerit gestum per procuratorem, vel eius substitutum, an videatur data potestas substituēdi, vide Gemin. in c. 1. §. extra, de procurat. lib. 6. Et Hypo. sing. 60. alias nota, &c.

l. Qui stipendia. 9.

Oldadus conf. 303. brevis.

l. si Procurator. 10.

Ad c. nonnulli, §. extra de rescriptis, & aliqua per Doct. maxime Abb. in c. cum M. in glossa. infra de constit. Rom. conf. 259. approbo, Cuman. conf. 148. Romanum conf. 60. mandatum.

l. Neque tutores. 11.

Tutor ante litem contestatam procuratorem dare non potest, d. l. neque tut. §. ipsi etiā. Prælatus tamē potest, tanquam habens libriorem administrationem, potius quā tutor aut curator text. vbi signanter voluit I-

mol. in c. pen. de iur. calum. Oldradus conf. 130. Iason. conf. 4. & veritas. Fulg. cōf. 182. & 150. Socinus cōf. 131. Romanus conf. 3. 6. in cōsul. m.

Vide Rot. decif. 345. in antiq. quid in patre adminitratore filij, dic fecus, ut per Matef. singulari 190. & ibi quid in Prælato vel Clerico litigante nomine ecclesiæ beneficij sui, notat Romanus decif. 223. de procu. in nouis.

l. Exigendi. 12.

Minor 25 annis, maior 17. etiā in negotiis, ad quæ procurator deputatus est, in iudicio procurator esse non potest. Quod si factum fuerit, & parte tacite consentiente, processus cum ipso iure nō tenet, d. l. exigen. Et l. minor, Cod. eod. sed vide decif. Egid. de Bellam. 143. in ut. de procurat. charl. 29. Panorm. cōf. 7. parte 2. ¶ Gloss. in verb. non cogitur. Conuictus non admittitur sine mādato in casibus, in quibus requiritur speciale mādatum. Adde quod idem tenet Abb. in c. cum M. in 1. glossa, extra de constit. 1. Bald. decif. 92.

Amplia proce dere in valde amico, & seruatur in Pratiā, refert. Ias. ad l. Tria. nu. 14. D. de verborum oblig. n. ut. de procur. Fort. Garzi. ad l. 1. D. de iustit. & iur. num. 50. Bald. decif. 92. Cotta in memor. in versiculo coniuncta persona. limita non habere locum in coniunctione spiritali. Fel. ad c. edoceri, num. 10. de rescrip.

l. Ita demum. 13.

Ludouic. Rom. conf. 407. Oldr. conf. 317. Roman. conf. 235. Socin. eod. 109. Roman. conf. 384. Benedictus Capra in reg. concl. 57. Repet. 1. f. 26. nu. 50. vide Iaso. in l. si arrogata ff. de adopt. Alex. in conf. 13. vide l. 4.

¶ Exceptio dilatoria debet opponi ante litem contestatam, missa in causa principali non potest opponi in causa appellationis, v. Ioan. Bapt. Ferrer. com. 2. 3. n. 8. vbi amplia hūc textum etiam in religioso, in materia, vide Mathef. in not. 98. nota text. quem pauci sciūt, & ibi multa in addit. Paris. ad c. pastoralis, nu. 52. extra de except. quatuor modis limitat Felyn. ad c. ad audientiam, extra de rescr. num. 13. & per eundem in materia, ad c. except. extra de except.

l. Non eo. 14.

Bart. confilio 159. Roman. confilio 316. Alex. conf. 3. Oldr. conf. 110.

l. Litem. 15.

Cuiac. 8. obser. 31.

l. Procuratorem. 16.

Zabar. conf. 89. Bald. conf. 138.

l. inuitus. 17.

Cuiac. lib. 13. obser. e. 5. Pileus q. 16.

l. Alic-

53

I. Alienam. 18.

Vide *can. tria* 3. q. 6.

I. Nihil arbitramur. 20.

Socin. *reg.* 16.

I. Maritus. 21.

Maritus potest agere nomine vxoris sine mandato. Ita Rom. *conf.* 417. & in *c. constitutus* de procura. sed distin. vt per Scriben. in *ista* l. & in l. *fin. infra* de pactis.

¶ Add. l. maritus. Ibi *fin. autem mandatum*, nota quod inclusio vnus alterius est exclusio. Vide Ripam in *lib. 2. Respon. c. 3.*

¶ Add. l. maritus ad propositum hic ab auctore allegatum, vide Tiraquell. in *tractat. de legib. connub. gloss. 5. num. 212.* & praesertim ubi alia loca citat.

¶ Maritus potest agere nomine vxoris sine mandato. Distingue vt per Scriben. hic, & ad l. *fi. C. de pact. conuent.* Socin. Luntor *conf.* 105. num. 11. lib. 1. Et ad hunc textum adde Tiraq. post *legib. connub. gloss. 5. num. 212.* Quod non procedat in sponso de futuro, Roland. à Valle in *tract. de lucr. dot. q. 12. num. 9.*

¶ Oldrad. *conf.* 290. & 368 Cumanus *conf.* 104. Roman. *conf.* 461. Cornel. *conf.* 209.

I. Procuratoribus. 22.

Oldr. *conf.* 317. & 130.

I. Nulla. 23.

Fulgos. *conf.* 182. Titius fecit. Cuiac. *lib. 2. obseru. c. 31.*

I. Licet. 24.

Procurator falsus quis dicatur. Ultra Alex. in *ista* l. in *princ.* adde Baldum in l. *falsus* 1. notat. *infra* de furris. Et adde, quod habens mandatum generale, & faciens actum requirentē speciale, dicitur fuisse falsus procurator, secundum Bald. in *c. nonnulli* 1. *colu. de rescript.* Et quis falsus procurator dicatur, vide Ioan. de Ana. *conf.* 96. Roman. *conf.* 285. Panor. *conf.* 18. Rom. *conf.* 170. Dec. *conf.* 198. Ioan. de Ana. *conf.* 104. & 96. Chassan. *conf.* 44.

¶ Regulariter tenetur quis per se in iudicio maxime criminali litigare cap. *pastoralis*, extra de *iudicijs*. Sed vide 17. fallentias, Socin. *reg.* 395.

I. In pecuniariis. 26.

Oldr. *conf.* 198. profunda, Cuiac. d. c. 5.

I. Constitutio. 27. & vlt.

Menoch. de *arb. iudic. lib. 2. cas. 68.*

Tit. 14. Ne liceat potentioribus.

Id est, ne potentiores actionem ad alium

pertinentem vel procuratorio vel suo nomine moueant.

¶ In hunc titulum Cuiac. *lib. 8. obseru. c. 31.* Menoch. de *arbitr. iud.* 276.

I. Diuina. 1.

Bald. *conf.* 151. Fulg. *conf.* 248. Oldra. *conf.* 83. an episcopus.

I. Si cuicumque. 20.

Cessio est regulariter permessa. d. l. sed videas 9. fallentias per Socin. *reg.* 67. incip. *cessio.*

¶ Non potest fieri cessio in potentio- rem. Adde & limita per Ias. ad l. *si ita quis*. §. ea lege, n. 13. ff. de *verb. oblig.* Rot. Rom. *decis.* 177. in nouis. Adde Socin. *reg.* 48. *cessio*. Petr. Reb. ad l. *unicam*. C. de *sentent. qua pro eo quod interest*, n. 341. & 347. Tiraq. ad l. *si unquam*, in *prafat. nu.* 53. C. de *reuoc. donat.* ubi limitat vt non solum in filium potentio- rem fieri possit cessio, sed etiam in alios consanguineos. limita in casu, c. 2. *extra de feud.* ubi Abb. in *ult. noi.* Rom. *conf.* 518. in *casu*. Rip. *conf.* 39.

Tit. 15. De iis, qui potentiorum nomine.

Bart. Bald. in l. *sanctum* de *rev. diuis.* Chass. in *conf.* Burg. Rub. des *iust.*

I. Vel vela regia.

Nota, quod supponens, Titulum vel alia regia, rebus ab alio possessis, iuste vel iniuste, si plebeius est, ultimo supplicio afficitur, si aut nobilis est, deportatur. Licet etiam vnicuique ista frangere, etiam tollere, de quo non poterit accusari. Et iudex recipiens accusationem, non punitur poena hic statuta. Nota etiam, quod clericus pro nobili habetur. Bartol. in *Kubr. de rebus Eccles. non alien.* coll. 14.

Tit. 16. Vt nemo priuatus.

Gilbertus *Reg. lib. 1. enantioph. c. 5.*

I. Ne quis. 1.

Ræuardus libro 5. *varior. c. 11.* Menoch. de *arbitr. iud.* cas. 338.

Tit. 17. Vt nemini liceat.

Gilbertus d. c. 5. Ræuardus d. libro 5. cap. 16. Fornerius libro 1. *select. c. 24.*

Tit. 18. Ne fiscus vel Respub.

Vide Paulum Castr. hic.

Tit. 19. De negotijs gestis.

Cicero in *Bruta*.

I. Cum tutores. I.

Baldus *conf.* 363. & 74. Concenatius *libro*
2. q. c. 6.

I. Cum puberes. 2.

Cumanus *conf.* 86. Fulgositius *conf.* 246.

I. Siue. 3.

Vide Bartol. *in l. 2. §. ex tuo, in 2. col. pro de*
claratione. & Di. Papien. in 5. colum. n. 10. char.
de verbor. oblig.

I. Si pecuniam. 9.

Panorm. *conf.* 7. Rom. *conf.* 201. pro decisio.

I. Alimenta. II.

Nota quod si mater expendit in alimenta
pro filio, ab eo non repetitur: quia videtur ex
pendisse pietate materna, & non animo re-
perendi: Secus quod expeditur circa res filij.
Nam id negotiorum actorum ratione repe-
tere potest. Et videtur gl. *in verbo, materna,*
quæ facit distinctionem. Pan. *conf.* 48. Bal. *conf.*
478. n. 87. 27. Soc. *conf.* 286. & *conf.* 5. Bol. *conf.*
27. Corn. *conf.* 165.

¶ Adde l. *alimenta, ad gl. magnam.* vide Ioan.
de Ana. *consil.* 144. quod mater intra triennium
debet alere filium: adde c. *ex lucris, de com.*
in fid. ubi aliquis, & c.

¶ Beronius *quæst.* II.

I. Si filius. 12.

Dec. *conf.* 442. & *conf.* 21. vide Bart. *in l. 2. §.*
si vero, ff. de donat.

I. Quod in uxorem. 13.

Panorm. *conf.* 85. Cumanus, *conf.* 175 Socin. *conf.*
286.

I. Si paterno. 15.

Panorm. *conf.* 85. videtur *parte 2.* Cumanus, *conf.* 87.
casus talis. Rom. *conf.* 255. quoad 1. Cuias. *libro*
9. *obser. c.* 18.

I. Si negotium. 16.

Decius *conf.* 21. *viso.*

I. Curatoris. 17.

Forcatulus Necomant. *dial.* 63. & 65. Ro-
man. *conf.* 13. Fulgositius, *conf.* ult.

I. Ab vno. 19.

Decius *conf.* 282. *viso puncto.*

I. Tutori. 20.

Rom. *conf.* 426. *negotiorum.* & 413. *quo ad 1.*
Marian. Socin. *conf.* 2. *sequendo ordinem.*

I. Negotium. 22.

Dec. *conf.* 7. & *pro tenui.* Rom. *conf.* 413. *quo*
ad.

I. Negotiis. 23.

Roman. *sing.* 129.

I. Si quis nolente. 24.

Vbi aliquis aliquid impedit contra eius vo-
luntate expressam, etiam si vertatur in eius
utilitatem, illum non liberat, nec potest repe-
tere regulariter, per istam l. etiam. per l. *si pro-*
pter ff. Mand. etiam per Bart. *in l. spius, ff. solut.*
matrim. licet Rosfred. ibi dicat contrarium. Ad
de 6. fallentias per Socin. *in reg.* 180. *incip. ex-*
pendens. Oldra. *conf.* 38. Panorm. *conf.* 9. Rom.
conf. 292.

Ad eandem l. vide Cottam *in verbo, benefi-*
cium. Et Socin. *reg.* 157. Alciat. *lib.* 2. c. 17. *parer.*
Pileum *quæst.* 6. Bald. *conf.* 8. Petr. Ancharan.
conf. 316.

Prohibitio domini tollit negotiorum ge-
storum actionem, in his quæ post prohibitio-
nem geruntur, ut licet impederit aliquid in
domini utilitatem, non tamen possit repe-
tere. Vide Socin. *reg.* 137. *expedens.* Menoc.
de arbor. in iur. lib. 1. q. 69. n. 27. An si quis sol-
uerit pro carcerato ipso inuito possit repe-
tere, & an si medicus curauit prohibentem in-
firmum, possit mercedem petere, vide per Frac.
ad c. si de foro. comp. in c. Fel. in c. inter ceteras.
de rescr. n. 13. in fi. Adde Dec. *conf.* 691. Soc. *conf.*
286. *visa protestatione.*

Tit. 20. De iis quæ vi metus-
que causa gesta sunt.

Papon. 3. *No. ar. cap.* 9. *De force & violence.*
Paul. 1. *sent.* 7.

I. Persecutione. 1.

Vis an & quomodo committatur, vide
Bossum *in p. ax. tit. de plurib. violent.*

I. Cum te non. 2.

Adde quod idem est in gestis in dolo: quia
si postea ratificantur ex intervallo, vel adim-
plentur cessat dolus, & non possunt eo capite
rescindi. Vide decis. Socin. 220. *in hoc dubio:*
& Glossam *in can. Quarendum* 18. c. 2. q. 7.

I. Si vi. 3.

Vide c. *in me. extra, hoc tit.*

I. Non interea. 5.

Vide c. *Abbas.*

I. Ad inuidiam. 6.

Quis dicatur metus iustus declarat hic D.
Gothofr.

I. Si donationis. 2.

Bellon. 2. *sup. c.* 2.

I. Cum

57

l. Cum si. 8.

Bald. *conf.* 240. *donatio. parte 1. Decius. conf. 219. viso puncto. Iason. conf. 72. in causa. parte 1. Fulgof. conf. 191. Titius. insit.*

l. Merum. 9.

Alexand. *conf.* 156. Iason. *conf.* 7. Fulg. *conf.* 191. Cuman. *conf.* 68.

l. Accusationis. 10.

Vide Boffium in titulo de violentiis, numero III. & 112.

l. Si per impressionem. 11.

Dec. *conf.* 41. *pro facultate. Fulgof. conf. 191. Titius. Cuiac. lib. 16. obseruat. cap. 13. Zoannetus rerum quot. cap. 44.*

Tit. 21. De dolo malo.

Paulus 8. *sent. tit. 1. Papon. 3. Notar. cap. de dolo. & fraude.*

l. Si fideiussori. 1.

Cuiacius *lib. 3. obser. cap. 37.*

l. De dolo. 2.

Actio de dolo cum qua concurrere possit, vide hic Glossam.

l. Cum proponas. 4.

Corras. *lib. 2. miscell. cap. 10. * Cuiac. ad l. in-
rangentium D. de pact.*

l. Si superstitite. 5.

Gilbertus Regius *li. 1. enant. cap. 15. Cuman. conf. 180.*

l. Dolum. 6.

Cuiac. *libro 11. obseruat. cap. 11. Bald. conf. 250. & 75. Fulgof. conf. 80. Zabar. conf. 115. Socinus conf. 264.*

tit. 22. De in integrum re-
stitutione.

Vide. Paponem 3. *Notar. cap. 9.*

l. illud. 1.

Oldr. *conf.* 237.

l. si curatorem. 3.

Adultus habens curatorem non potest, si-
ne eius autoritate res suas vendere: sed an
poterit mortis causa donare, cum donare sit
alienare: vt Corra in verbo, decretum continens
Dic vt per Tiraq. post leg. comment. gl. 5. num.
12. Vbi an super eo liberè testari possit. Et n.
23. Vbi an mortis causa donare. Vide Fab. &
post eum Angel. *Instit. quibus alien. licet vel
non. §. Nunc autem. Soci. Reg. 346. Rom. confil.
218. Iaf. confil. 48.*

Minor habens curatorem, si contrahat, si

ne illo, contractus est ipso iure nullus, secus
si non habeat, quia solummodo restituitur.
Iaf. *ad l. videamus. numero 17. ff. de in lit. iuran.*
Emanuel Costa *lib. 2. Select. cap. 10. * Declara-
tur hæc lex à Fachineo controuerfiarum iuris
libro 3. capite 1.*

l. si minorem. 4.

Bald. *conf.* 418. *parte 2.*

l. Minoribus. 5.

Alciat. 2. *praf. 54.*

l. De tutela. 7.

Rom. *conf.* 396. Bart. *conf.* 137.

l. Non videtur. vlt.

Cuiac. *libro 16. obf. capite 14. Cuman. conf. 72.*

tit. 23. De filiofamilias mi-
nore.titul. 24. De fideiussoribus
minorum.

tit. 25. si tutor vel curator.

tit. 26. si in cōmuni eadem
que causa in integrum re-
stitutio postuletur.

l. Nec si maior. quæ est l. vnic.

Pactum sororis non præiudicat fratri, nec
restitutio minoris, prodest maiori secum
communem causam habenti. vide Alex. *conf.*
55. *numero 17. libro 5. Ruin. con. 77. libro 4. Afflict.
decis. 213.*

tit. 27. si aduersus rem iudi-
catam.

Zoannetus *rerum quotidian. cap. 21. Boffius
tit. Si aduersus rem iud. fol. 323.*
¶ Gloss. in verbo constat. De ista glossa Bald.
in cap. Barrol. in 3. C. de re iud.

l. Minus. 1.

Ad limitationem eorum, quæ ibi habentur
per gloss. 1. & Doct. vide ea, quæ latè ponit A-
ret. in l. 1. §. si stipulanti. de verborum oblig. Rom.
conf. 450. & *conf.* 295 in casu.

l. Aduersus. 3.

Declara vt per Abb. in capite studiiffi. *extra
de off. delegat.*

tit. 28. Si aduersus venditionem.

l. Si minori. i.

Menochius *de arbit. iud. cas.* 1. 2. Pileus qu. 118.

Auth. Sacramenta.

Iuramentum præstitum à pubere in contractu nullo, facit cōtractum valere, vltra ea quæ hic per doct. latissime, præsertim in recept. an habeat locum in pupillo doli capace, & an talis iurans possit vltra quadriennium dicere se enormiter læsum. Afflict. *decis.* 322. dominus. An hæc dispositio habeat locum in contractu donationis per Dec. *conf.* 81. Affli. *dec.* 333. num. 11. Hippol. *sing.* 299. Tiraq. *de ll. connub. glo.* 3. num. 49 An in donat. iuris patro. Dec. *conf.* 639. An in donationibus remuneratoriis & refutationibus, & sic vbi oritur obligatio ex parte minoris quod sic est communis opin. Curt. *conf.* 65. Dec. *d. conf.* 639. A. lex, *conf.* 125. *visis lib.* 1.

¶ In materia Dec. *conf.* 31. nu. 2. Guid. Papæ q. 35. Bologn. *conf.* 44. Tiraq. *de ll. connub. gloss.* 5. num. 7. & num. 127. & 128. Soc. Iun. *conf.* 144. num. 19. lib. 1. & num. 28. & seq. & *conf.* 48. nu. 27. eod. lib. Annib. de Cano. ad l. nemo potest numer. 287. ff. de leg. 1. Rom. ad §. 2. num. 24. Instr. quibus alien. lic. vel non. & ad prin. eo. tit. nu. 212. Curt. Iun. *conf.* 141. sacratissime, Dec. *conf.* 45. & 349. Afflict. *dec.* 322. Socin. Iun. *conf.* 3. libro 2. Paris. *conf.* 96. num. 53. lib. 1. latissime post alios quos ibi citat, vt hæc dispositio non procedat data enormi læsione, Cepha. *conf.* 207. nu. 74. vol. 2. & *conf.* 208. nu. 8. & eodem volum. Pro intellectu Ferd. Vasq. in tract. de success. creat. §. 10. numero 648. Hæc autem est noua constitutio Friderici.

Marth. *sing.* 164. num. 2. fol. Repet. 4. fol. 167. nu. 287. Repet. 2. folio 305. numero 7. 24. 26. 30. & 32.

Tit. 29. Si aduersus venditionem pignorum.

l. Finali.

Vbi Bald. per hunc textum dicit, appellatione contractus non venire propriè distractus. Vnde statuta facientia mentionem contractus, non procedunt in distractibus. Vide Tiraq. *de ll. connub. gl.* 5. in prin. & per tot. etiam max. num. 6. & 28. vbi dicit id procedere in odiosis.

Tit. 30. Si aduersus donationem.

tit. 31. Si aduersus libertatem.

Pilæus q. 130.

l. Et si minor. 2.

Ræuarius *protribun. cap.* 12. Repet. 6. folio 116. num. 47.

tit. 32. Si aduersus transactionem.

l. Vnic.

Ad l. primam istius tit. vide Tiraq. in tract. de legibus connub. gl. 3. num. 216. q. 2. Bart. *conf.* 159. Per. de Anch. *conf.* 404. Soc. *conf.* 254.

l. Cum in integrum.

Bart. *conf.* 159. *visa.* Per. de Anchor. *conf.* 404. tr. 2. Socin. *conf.* 254. *visa.*

tit. 33. Si aduersus solutio.

Cuiacius 17. obs. cap. 6.

l. Indebito.

Deci. *conf.* 348. de duobus.

tit. 34. Si aduersus dotem.

l. Quoniam.

Rom. *conf.* 314. in casu. Bald. *conf.* 108. quaritur parte 1.

tit. 35. Si aduersus delict.

l. Licet.

Rom. *conf.* 279. *viso thema.* Fulg. *conf.* 52. quidam Antho. Bald. *conf.* 303. *maser.* parte 4. Fulg. 36. quidam mag.

tit. 37. si aduersus fisc.

l. Edicto.

Dec. *conf.* 357. in casu, Bald. *conf.* 253. illustris parte 1.

tit. 39. si minor ab hered. se abstin.

l. si uos.

Oldr. *conf.* 171. *thema.* Gloss. in verbo ob eam rem: adde quod si filius tanquam hæres conueniatur, non sufficit probare quod sit filius, nisi quod sit hæres.

Resti-

Restitutio aduersus hereditatem conceditur post tres menses, si citandi citati non compareant. Vide ad istum tex. Rot. decis. 9. in nou. Declara vt per Guid. Pap. decis. 141. & 143.

Auth. si omnes.

Decius conf. 700. in causa.

titul. 41. In quibus, causis in integrum restitutio non est necessaria.

I. Adolescentia. 2.

Cuman conf. 147.

I. Sancimus fin. 1.

Ad regulam, quæ non possunt præscribi. vide Franc. Bald. in tract. de præscript. in 5. part. 5. vel 6. partis principalis. in 4. quæst. Dec. consil. 423. negari.

De materia huius legis quando præscriptio currat contra pupillum & adultum, vide omnino Bald. in tract. præscript. prima parte 6. par præscr. 23. cas. ubi refert omnium doctorum dicta hic & in aliis locis circa hanc materiam, & reducit ad ordinem, & vide Dec. consil. 556. Balb. decis. 319.

tit. 42. Qui & aduers. quos restit. in integ. non possu.

I. In consilio. 1.

Roma. consil. 318. quaritur. Et 481. præsentis.

I. Cum apud 2. & ult.

Gilbert. Noforen. lib. 1. enantioph. cap. 15. Bart. conf. 70.

tit. 43. Si minor se maiorem dix.

I. si cum. t.

Roland. à Valle conf. 37.

I. si alterius. 3.

Vide decisiones Rotæ, 137. Ias. in Auth. sacram. pub. Cod. si aduers. vend. Boerium qu. 43. Gramm. decis. 12. à n. 5. Panorm. consil. 71. Curt. consil. 118. Franc. Creme. sing.

I. Cum circa. 4.

Adde in materia huius legis latè, & an cõperat exceptio nullitatis. Paris. consilio 97 lib. 1. Ruin. conf. 103. lib. 4. contra Soc. Iun. conf. 3. libro 2. Cur. Iun. conf. 119. Crem. sing. 163. Rot. Rom. decis. 137. Rim. ad §. 2. numer. 30. Inst. qui bus alien. lic. vel non. limita vt per Rom. consil. 12. nu. 4. cum seq. Moro suo tract. tract. de fid. reg. & pac. par. 1. quæst. 10.

tit. 44. Si sapius in integrum restitutio postuletur.

Paul. 1. sent. §. 3.

tit. 45. De his qui veniam æratis impetrauerunt.

Papon 3. notar. 9. c. des lettres de iustice.

I. si quis, quæ est l. fin.

Verba debent propriè & naturaliter intelligi, non ciuilitè & fictè vel impropiè, vide tex. in l. ex ea parte, §. in Insulam ubi Bartol. & omnes Ias. plenè in 1. not. D. de verb. obl. Fort. Garzi. ad l. Gallus, §. & quid si tantum D. de lib. & possum. nu. 121. declarat hunc textum Soc. Iun. consil. 63. num. 49. vol. 3. Rom. consil. 92. Dec. consil. 404. Romanus 82.

tit. 46. Si maior factus ratum habuerit.

I. Cum proponas.

Ias. ad l. procurator. ad fi. D. de cond. indeb. Paris. consil. 49. num. 9. 38. & 47. lib. 1. Forcat. in neoyom. iur. dial. 100. num. 4.

I. Si quando.

Alienatio rei minoris facta sine decreto, quæ non valer, confirmatur superueniente maiori ætate, prout hîc distinguitur, adde Alexan. consil. 117. viso processu. lib. 5. Bald. consil. 45. quanquam contract. & consil. 184. ad intellectum huius leg. vide Cor. consil. 36. in hac consultatione. lib. 2. & consil. 207. vide tur prima facie. lib. 3. & vide Dec. ad l. quod ab initio de reg. iur. num. 11. Paris. consil. 33. num. 29. lib. 1. consil. 49. num. 56. eodem volum. & consil. 16. numer. 96. volum. 2. Roma. sing. 778. vide Cagnol. ad d. l. quod ab initio. numer. 2. ubi exornat. Ad hunc textum in vers. cum autem. vide Mari. Soc. in tract. de oblat. libel. 9. num. 25. & quomodo intelligatur, Cachera decis. 179. num. 13.

tit. 47. Vbi & apud quem cognitio in integrum restitutionis agitando.

I. Quoniam. 2.

Couarruias lib. 1. var. res. c. 4.

tit. 48. De reputationibus quæ sunt in iudicio in integrum restitutionis.

Tit. 49. Etiam per procuratorem causam in integrum restitutionis postulari posse.

tit. 50. In integrum restitutione postulata.

Limita vt per Socin. *In reg. 419. incip. Restitutio in integrum.*

titul. 51. De Restitutionibus militū & eorum qui Reip. causa absunt.

Charondas *lib. 1. verif. pag. 46.*

titul. 53. De temporibus in integrum restitutionis.

1. Ea quæ. 5.

¶ Et ibi gloss. In verb. adita hæc. Vbi nota quod aduersus hæreditatem iacentem præscriptio non currit, nisi fuerit adita. Adde Dyn. *in reg. sine possessione de reg. iur. in 6.* Et ibi Boer. *in verb. hæreditatem iacentem.* Petrus de Anch. *conf. 403. viso.*

1. Petendæ. 6.

Roman. *Conf. 246. charissime.*

*Masue. *in pract. for. tit. 2. de dilat. num 20.*

1. Superuacuum.

Quadriennium quod ex persona pupilli mortui in pupillari ætate maiori hæredi ipsius pupilli competit, currere incipit, nedum a tempore, quo maior hæreditatem huiusmodi pupilli adiuit, sed statim post mortem pupilli etiam hæreditate iacete, per l. *ad diem. c. l. cum filius. §. 1. etiam ibi Bar. ff. de verborum obligat. etiam l. fin. ff. de naut. fœn. & per Dyn. in reg. cum quod in iure. de reg. iur. in 6. vide decif. Agid. Bella. 653. Inst. de in integ. restit. chart. 77.*

Pro anno vtili datur hodie quadriennium continuum, ad implorandam restitutionem in integrum, vide ad hunc textum Innocen. Abb & alios ad c. *in literis, de restit. spol.* Cur. Iun. *Conf. 110 num. 14. Dec. conf. 36. n. 9. Agid. decif. 653. in tit. de in integ. restit. Iaf. ad §. rursus. Inst. de act. num. 74. Sed melius declarat Boer. decif. 39. Soc. Iun. conf. 128. num. 164. cum pluribus seq. lib. 1. Rom. conf. 38.*

titul. 54. Quibus ex causis maiores in integrum restituantur.

Papon. 2. *notar. 9. folio 657. Oldendorp. clas. 6. art. 9.*

1. Respublica. 4.

Glossa in verb. *Solent.* Semper allegatur quod res pupilli & ecclesiæ semper equiparantur. Adde Gloss. in c. *auditis & ibi per Abb. de in integrum restituit.* Ad istam vide Cepoll. *Caui. 139.*

Ad gloss. hñc, dum quærit, an Castrum vel villa debeat restitui in integrum, adde an & quando ciuitas vel vniuersitas restituatur, per Soc. *conf. 2. 9. Capto primo. vol. 2. & per Iafon. ad §. rursus, num. 35. Inst. de act. & communis opin. est, quod vniuersitates etiam parua habeant restitutionem in integrum. Corn. confilio 1. 8. Viso quoniam libro 1. numero 10. & procedit in ciuitate, Dec. *conf. 41. in fin. num. 13. & Respublica videtur iure minoris. Iafon. confilio 118. omittit. libro 1. audacter firmat Marf. sing. 699. privilegia, quod est pen. sing. vbi de communi.**

tit. 55. De alienatione iudicij mutandi causa facta.

Cuiacius *lib. 8. obseru. c. 31.*

1. Cum in rem.

Circa illud verb. p. ff. *declara* vt intelligatur siue verè, siue fictè, Item vt large intellige, siue sit possessio, siue detentio, nam & possessio hæc dari potest rei vindicatione vt latè declar. per Iaf. in l. *naturaliter §. nihil. col. 1. de acquir. possess.* Bellonus, *lib. 1. sup. c. 9. Dec. conf. 187. & protenus.*

tit. 56. De receptis arbitris.

Modum huius actionis vide apud Ferrarientem in forma compromissi.

1. Ex sententia arbitri. 1.

A sententia arbitri non est appellandum l. 1. quam hñc nota. Add. 13. fallentias, per hoc reg. 31. incip. *Appellare, & c.* Per. de Anch. *conf. 210. Inter. Ludouicus Vitalis libr. 6. variarum lectio. c. 6.*

A sententia arbitri non licet appellare, vide Socin. *in reg. 17. in versi. appellare, vbi limitat Felin. ad c. super his, num. 6. extra de accusat. Boer. decif. 284. num. 16. Annib. de Cano. ad l. nemo potest. de leg. 1. numer. 437. Duen. reg. 57. arbitri.*

1. Si

I. Si contra. 2.

Vurmser. 1. pract. 3. ob. 1.

I. Arbitrorum. 3.

Panorm. conf. 56. Oldr. conf. 156. Zabar. Conf.

139.

I. Ne in arbitris. 4.

Panorm. Conf. 81. Oldr. conf. 251. Fulg. consilio 142. Corta in voce Homologare. Cuiac. lib. 17. obf. cap. 16.

I. Cum antea. 5.

Adde quod Ecclesia, non obstante homologatione & non obstante quod esset lapsum quadriennium, & non obstante quod præleus seu rector iurauerit, potest in integrum restitui aduers. laudum. Felin. in l. placuit 6. columna de prescriptionib. Vitalis, d. l. i. capite 4. & 5.

Vide Anni. de Cano. ad l. nemo potest, de leg. l. nu. 430. 437. 441. & 445. Marant. de ordin. iudic. vide Parr. vers. appellatio. nu. 113. & numer. 250. cum plurib. sequent. Zucca. ad Rubr. Co. de pact. post nu. 81. fallit decisio huius legis quando ex hoc sequeretur enormis lætio. Dec. cõf. 60. colum. fi. Alex. conf. 131. si causa lib. 2. Adde quod hæc lex loquitur in arbitriis, non in arbitratoribus, Bartol. ad l. si societatem, §. arbitratorum, n. 16. D. pro Socio. Sequitur Immol. ad l. si conuenerit, D. de re iud. vide las. ad l. iulianus. n. 23. D. de condict. indeb. Genera arbitratorum tria sunt, vt per las. ad §. omnium Instit. de act. in materia Hippol. sing. 467. Ad textum in versic. plenius, vbi quod acta coram arbitris facta scribenda sunt. Limita duobus modis, vt per Socin. in reg. 5.

I. Sancimus. 6.

Cuiacius lib. 13. obf. c. 23.

Tit. 57. De satisfando.

Paul. 1. sen. Tit. 11. Vurmser. 1. pract. 10. obf. 1.

Tit. 58. De formulis & imputationibus actionum sublati.

Quomodo conciperentur formulæ istæ, ponit Alciat. in l. pecunia, §. actionis verb. de verbor. signif.

I. iuris formulæ. 1.

Charondas de Iuris. pagina 50.

I. Nulli. 2.

Alciat. lib. 4. diffunct. c. fin.

Tit. 59. De iureiurando propter calumniam dando.

Vurmser. 1. pract. 14. vid. Rebuff. in procm. conf. gloss. 5. numero 50.

I. Cum & iudices. 3.

Gloss. in verb. narrationem &c. Nota ex d. gloss. quod illud quod fit in continenti post actum, dicitur fieri in principio actus. In add. meliorem gloss. in l. Pomponius, §. Ratihabitioni in fine. De procuratoribus. quæ fortius dicit quod id quod fit post actum, quia post litis contestationem dicitur fieri autem, dummodo fiat in continenti. Ad istam regulam cumulat las. nomina familia in l. edita sup. de Edendo. Pilaus Quæst. 40.

* Ad iurandum de calumnia non datur parti nec eius procuratori aliqua dilatio, secus in iuramento ad litem & in iuramento veritatis & maxime si factum est anti-quum.

Auth. Principales.

Cuiac. lib. 1. obser. c. 21. Pilaus Modic. quæst. 1. Decius conf. 268.

CODICIS LIBER
Tertius.

In hunc lib. 3. scripsit Andreas Losæus, Franciscus Ramponus.

Tit. 1. De iudiciis

Ad totum hunc titulum Zasius scripsit. Iudex post completum officium per 50 dies manere debet in ciuitate, vt reddat rationem per eum gestarum. §. fin 9. de collation.

¶ Iudex antequam veniant scandala prouidere debet, ne veniant ad rixam & arma l. æquissim. D. de vsuf. Alex. in l. quemadmodum. D. de acquirenda possessione.

¶ Iudex dare debet aduocatos petentibus l. nequaquam, §. obseruare, ver. aduocatos. D. de officio. proco. & leg.

¶ Iudici non obediens propter decretum, inualidum nõ incurrit pœnam i. iuste possider. & ibi Alexander in pen. col. D. de acquir. poss. c. sollicitudinem, de appell.

¶ Iudex, quando sunt plures opiniones, opinionem Glo. sequi debet Bald. in l. 1. D. de C.

vulg. & pupill. & ibi Imol. lac. Butri. in l. i. j. qui pro sua iurisd. &c. Bald. in l. de eo precio. de iudic. qui male iudic.

¶ Iudex in dubio opinionem ordinariam tenere debet Bald. in l. 2. in princ. j. de sent. qua sine cert. quant. Apost. in l. de precio. de public.

I. Iudicio cœpto 1.

An petitio fortis impediatur cursum vsurarum pendente iudicio, vide hic Bald.

I. Licet iudice. 2.

Roman. conf. 98. Iaso. conf. 48. Bald. conf. 516. casus, parte 5.

I. Quoties. 3.

Oldr. conf. 126. Dec. conf. 77. Gilbertus Reg. lib. 2. enantioph. c. 20.

I. si cum tibi. 4.

Vide hic D. Godofr.

I. A iudice. 5.

Adde quod etiam delegatus à principe sub delegat. cap. pastoralis, & cap. si. extra de off. deleg. ca. pastoralis. §. praeterea, extra de off. ordin. de quo vide per Alexand. cap. 1. de off. eius cui per. Dec. cõsil. 456 Panorm. conf. 61. Fulg. conf. 144. Menoch. de arbit. iudic. lib. 1. q. 54.

Auth. Ad hæc.

Probat iuncta cõmuni intelligentia Gloss. in verbo delegatus, quod facilius permittitur iudici ordinario delegare causas integritate, quàm delegare reseruata sententia: contrariũ videtur de directo probari in l. placet, C. de pedan. indic. secundum Bart. vide Vaconium in l. 6. cap. 236. Fulg. conf. 167. visis, adde Ioan. Bapt. Ferrer. in conf. 116. Ioã. Longol. ad l. Imperium. nu. 37. & 39 ff. de iur. omn. iud.

I. Seruus in iudicio. 6.

Seruus in iudicio stare non potest, vt hac lege, nisi pateretur liber, l. Barbarius. D. de offic. praes. & l. i. C. de testam.

I. Cum debitoris. 7.

Cuiac. lib. 12. obser. cap. 1.

I. Placuit. 8.

Panorm. conf. 69. & conf. 13. parte 1. Duaren. libro 2. disput. cap. 18. Augu. lib. 4. emend. cap. 8. Moder. Ancon. in tract. de mercat. in titulo, quo modo in casu mercat. procedendum sit. 1. parte, nu. 4. Fortun. Garz. ad l. 1. ff. de iust. & iur.

I. Iudices. 9.

Rebuffus como 1. tractat. de senten. praiud. siue pronisio.

Auth. Iubenius.

Oldr. conf. 320. breues. * optimè hic Iason.

I. Nulli prorsus. 10.

Ad eã vide cap. dispendia, de rescript. In quo iudice hæc lex procedat, vide Alciatũ parat. libro 2. cap. 5. quid sit continentia causæ idem Parerg. lib. 1. cap. 9. cap. 61. vel 69. Dec. conf. 700. Ias. cõf. 9. Cuiac. libro 9. obser. cap. 10. Menoch. de arbit. iudic. cap. 371. Afflict. decif. 353. Io. Ign. in repetit. l. necessarios. §. non alias. D. ad Syllan. in 2. parte.

I. Subtilitatem. 11.

Cuiacius hanc legem restituit. 9. obs. 20.

I. Omnes magistratus. 12.

Hæc est constitutio Græca ex interpretatione Contij.

I. Properandum. 13.

* Masuer Tit. 2. de dilat. num. 3. in fine. In regno Neapolitano intra tres menses causa est decidenda const. incip. causas alias. Sed in constit. ponitur tempus breuius duorum mensium. Vide practicã Reginæ Ioannæ in chart. 97 & pro tẽpore duorum mensium vide cõst. regn. incip. Instit. 7. arg. quod intelligendum est, dummodo iustitia petatur à parte, alias imputari non potest negligentia officiali, vide Par. de Pute. char. 17. cum consil. 58. Fulg. cõf. 150. Cuiac. dicto libro 9. cap. 22. Ræuard. libro 4. uariar. ca. 14. Nicolaum Vallam de rebus dub. tractat. 15. Guter. resolut. parte 3. ca. 5. Cuiac. libro 17. obseruat. capite 23. Vvaltherum libro 20. Miscell. cap. 14. libro 1. cap. 1.

¶ Ciuiles causæ debent intra triennium, à tẽpore litis cõtestatæ terminari. Adde Rot. Neapol. decif. 346. Corta in memorat. in verbo, instam, Bald. decif. 392. Alexand. consilio 50. numero 7. volum. 2.

§. Et si quidem. 2.

Repet. 2. fol. 320. numero 81.

§. Huiusmodi. 5.

Istum versiculum intellige quando non cõstat de causa vt possit ferri definitiua, quæ casu si eramus in fine triennij, ferebatur absolutoria ab obseruatoria obseruatione iudicij, & sup. in §. & si quidem, cum seq. alias si de causa constaret nihil prohiberet fieri definitiua parte absolvere, l. ad peremptorias, D. eodem, vide Bartolũ in §. & si quidem: Monochium libro 1. de arbit. iudic. q. 74. Ioan. Aurpa. lib. 1. sign. alleg. cap. 10. & 30.

§. Illo

§. Illo proculdubio. 9.

Iudex tenetur exprimere causam in sententia quæ ipsum mouet, adde l. quod ait, §. penult. D. de his qui notantur infam.

I. Rem non nouam. 14.

Guid. Papæ, consilio 157. Ferrandus libro 2. ex lib. c. 7. Ræuardus libro 5. varior. c. 8.

Auth. Hodie.

Litis contestatio qualiter & quotupliciter fiat, adde gloss. in c. dudum, in verbo Responsionem, & in verbo plectio, extra de elect. & elect. potest.

I. Sancimus. 15.

Panorm. consil. 64. Menochius de arbit. iudi. libro 1. q. 36. & libro 2. cap. 154.

I. Apertissimi. 16.

Iudex delegatus etiam principis ex iusta causa suspicionis potest recusari, & partes tunc coguntur arbitros recipere, qui officio delegati fungantur, adde Staff. de lit. grati. & iust. In materia recusationis, vide Lanfrancum, in tract. & volum. tract. fol. 146. Barb. in tractat. de Cardinal. legat. à La. 3. q. Basil. numero 14. declarat Iacob. Menoch. in tract. de arbit. iud. lib. 1. q. 74. numero 51.

¶ Cuiacius libro 6. obs. 10. Menoch. de arbit. iud. c. 152.

¶ Recusatione Iudici facta, ligatæ sunt Iudici manus, & quicquid ab eo gestum est, non tenet, l. 1. C. si quacunq. præd. potestate. Et Bar. in l. quia poterat, D. ad Senat. Trebell. Petr. de Anchar. in c. iudex, de off. deleg. in 6.

¶ Notarij recusatio ut suspecti, solum iuramentum sufficit, quia ex hac recusatione non inferitur magnum præiudicium, Petr. de Anch. cons. 251. incip. in Christi nomine. allegat in argumentum l. thesaurus, D. de exhib. etiam. c. ex literis, de integ. restit.

¶ In eadem l. apertissimi. Ibi gloss. in verbo accusare, sufficit allegare suspicionem. Adde Gloss. in l. quia poterat, D. ad Senat. Trebell. etiam in l. ita suspectus, D. de procur. Abb. in c. si quis contra, 3. col. extra de foro comp. quæ ponit differentiam inter Ius Canonicum & Civile. Pro ista Gloss. est tex. in l. pariter, D. de lib. causa. Adde cons. Petr. de Anch. consil. 63. vbi dicit, quod Consultor, Procurator & Notarius, etiam Magister actoris possunt amoueri, ut suspecti sine causæ allegatione, sequitur Alex. Consil. 104. incip. circa pretium, in 5. volum. Vide etiam Matth. de Afflict. in constitut. regni, institut. & c. 4. notab.

¶ Adde, quod in regno lite contestata nullatenus potest allegari suspicio Iudicis, ut est in constitutione regni incipiens, prolixitatem. Etiam quod post litem contestatam emergerit, ut ibi habetur, sed secus est de Iure

communi, l. 2. Vbi de consort. eius lit. & Ias. hic.

¶ Item in regno Iudex hodie non recusat absque causâ infera & probata, prout est constitut. regni incip. Item, si contingat Iudicem, chari. 98.

¶ Etiam si de nouo emergat suspicio post conclusionem in causâ, non potest opponi exceptio suspicionum. Ita Abb. in c. 2. in 4. coll. extr. de ord. cog. Sed tu omnia vide Philipp. Franc. in c. cum speciali, 5. col. vers. septimo quaritur. de appellat.

Auth. Si verò.

Panorm. Conf. 69. Bart. Conf. 159.

I. Certi. 17.

Ibi cum sciamus. Nota argumentum à communiter accidentibus validum esse in Iure. Vide Hippol. sing. 1. latè Panor. conf. 47. Coras. lib. 5. miscell. c. 19. Menoch. de arbitris iud. casu 237.

I. Cum specialis. 18. & ult.

Hæc Lex quotidie allegatur, quod ab arbitris iuris appellatur. Adde textum in c. ab arbitris, de off. deleg. Cuiacius libro 9. observation. cap. 23.

Et Ias. ad §. omnium nu. 9. inst. de act. A lex. ad Rub. D. de off. eius, col. 3. circa med. & ad l. à diuo Pio, in prin. de re iud. & ibidem Ias. & Rui. ad h. tex. in fin. Menoch. in tract. de arbit. iud. libro 1. q. 74. numero 50.

tit. 2. De Sportulis & Sumptibus in diuersis iudiciis faciendis & de executoribus lictum.

I. Quisquis. 1.

Cuiacius 12. obs. 22.

I. Qui constitutiones. 2.

Cassiodorus libro 9.

I. Omnibus. 3.

Cuiacius ad Nou. 82.

I. Qui publica. 4. & ult.

Cuiacius 12. obs. 22.

Quid sit Sportula, vide Alciat. libro 3. diff. c. 13. vel 17. Bud. l. si mulier. D. de donat. inter virum & uxorem.

Tit. 2. De pedaneis iudici- bus.

De pedaneis & vnde dicantur vide Nou.
71. & 81. & ibi Cuiac.

1. Procuratori. 1.

Alciatus libro 1. parerg. c. 43. Crinitus lib. 15.
de honest. discip. c. 7. Corrasius Epistolic. quat.
c. 2. Rainaldus Corrasius libro 2. indagat. c. 21.
Aulus Gell. libro 3. capite 18. Briffonius libro 3.
selectar. c. 18.

1. Placer. 2.

Per moder. Sabin. libro 6. declarationum iuris
ciu. c. 235. lo. Longual. ad l. imperium, numero
20. & 35 de iuris. om. iud.

Ex professio totam hanc legem explicuit
Corrasius multa obiter Alciatus lib. 2. parad.
c. 2. Charondas de iuris dict. pag. 51. Vandus lib.
1. q. iuris c. 10. Vaconius libro 6. declarat. 82.

1. Placuit. 4.

Cuiacius libro 1. obfer. c. 6.

1. Quædam 5. & vlt.

Cuiac. d. Nou. 82.

titul. 4. Qui pro sua iurisdic- tione iudices dare dariue possunt.

Vurmser. lib. 1. pract. tit. 1. obs. 4.

1. in causarum. 1. & vlt.

Rom. Conf. 3. o. Zaba. Conf. 105. Menoch. ar-
bitr. iud. lib. 1. q. 54. Cuiac. lib. 1. obs. c. 6. Bened.
Capr. in reg. 76. Marant. de ord. iud. 4. par. 5. dist.
num. 27. Et de intellectu huius legis vide per
Doct. aa l. 1. D. de off. eius, vbi Ias. post Alex. n.
63. vers. 3. principaliter, & Dec. num. 84. & Mo-
dern. Bonon. num. 136. & 137. Sebast. Sapia. n.
86. Gaspar Valas. ad l. imperium, D. de iur. om.
iud. nu. 112. vbi Longuallius numero 28. Iac.
Menoch. in tract. de arbitr. iudic. libro primo q.
37. numero 33. & q. 54. mun. 17. * Fachineus
conircuers. iuris libro 1. c. 47. & 48.

Titulus 5. Ne quis in sua cau- sa iudicet, vel ius sibi dicat.

Oldendrop. c. 6. de sen. & re iud. Roland. a
Valla. 1. consilio 99.

1. Generali. 1. & vlt.

Vide quinque fallentias, Socin. in reg. 243.
incip. Iudex in causa, & c. Oldr. Conf. 234. Bald.
conf. 43. Oldr. Conf. 156. Glossa in c. ceterum, 5.
extr. de iudiciis.

¶ Iudex in causa propria quis minimè esse
potest, vide Soc. in reg. 195. iudex. Felin. ad c. cū
venissent in fi. de iud. Ias. ad l. qui iuris. de iuris.
om. iud. aliquid per Soc. in reg. 203. limita in
eo qui est magnæ famæ, & sanctæ vitæ. Ias. ad
Auth. iubemus, C. de iud. num. 11. & quod stetur
iudicanti in causa propria, quando de eius
sententia partes non opponerent, per Ias. ad
l. parte furioso, D. de his qui sunt sui vel alien. iur.
Hip. sing. 405. vide in §. fin. Inst. de vulg. substit.
vbi princeps fuit Iudex in causa propria, idè
in episcopo, d. c. eum venissent, & in Impera-
tore, l. si quis forte, §. si quis, de pœnis, & in quo-
vis iudice quando vult declarare de incom-
petentia, l. si quis ex aliena, D. de iud. vid. Balb.
deci. 107. & aliquos casus, in quibus quis ius
dicit, vide per Forcatu. in Necyom. iur. dial. 6.
num. 5. An Papa possit esse iudex in causa sua
vide Glo. in c. cum venisset, extr. de iud.

Tit. 6. Qui legitimam perso- nam standi in iudiciis ha- beant vel non.

Ad istam Rubricam quæro an minor pos-
sit constituere procuratorem in iudicio? Dic
quod non: nisi quando illum constituerent
ad petendum sibi dari curatorem. Vide Pau.
de Castr. in l. munus, §. licet, D. de procurat. Et
est text. in l. neque tut. de procurat.

¶ Ad eadem Rubricam vide quædam infr.
in Auth. excipitur, sub tit. de bonis, quæ li. quan-
tum videlicet ad filiumfam. pertinet. Quia
autem hîc dicitur, quod minor non possit
constituere procuratorem, vid. Tiraq. post l. l.
commun. gl. 5. num. 183. cum seq.

1. Si cum esses. 1.

Dec. Conf. 549. requisitus.

1. in rebus. 2.

Oldendorp. cap. 12.

1. Momentanea. 3. & vlt.

Momentanea possessio dicitur ea, quæ a-
pta est parum, vel quia cito debet expediri
eius iudicium. Vide exemplum Inst. de inter-
dict. §. recuperanda.

Tit. 7. Vt nemo inuitus agere vel accusare cogatur.

l. Inui-

I. inuitus. i. & vlt.

Ad gloss. verbi *inuitus* ibi solet queri: An Bononien. &c. Tu adde: An Iudex possit compellere ad agendum. Par. de Put. in *tract. de Sind. in verbo, accusatus*. Pet. de Anch. *confi.* 306. *efficax.*

Tit. 8. De ordine iudiciorum.

Gilbertus Regius, *lib. 1. enantioph. c. 23.*

I. Adite. I.

Et ibi Gloss. in *verb. quoniam*. Nota ibi, an incidenter sit pronunciandum, & distinctionem inter incidentem & emergentem. Adde etiam gl. *l. quasiisset*, D. de re iud. Barto. *confi.* 91. Oldr. *confi.* 187. Pet. de Anch. *con.* 62. Robert. *lib. 1. sent. iur. c. 12* Menoch. de arb. iud. *cas.* 168.

* Antonius Faber *lib. 17. Coniect. c. 8.*

I. Cum ciuili. 3.

Vide Symmachi epistol.

I. Quoniam. 4. & vlt.

Prius de criminali est pronunciandū, quā de ciuili causa cognoscatur. Ista lex intelligitur quando ciuilis intentatur ab vno, & criminalis ab alio, tunc ciuilis cessat, donec criminali finis imponatur, & iste est communis intellectus, vt per Dec. ad l. edita, *num.* 65. vbi Claud. de Scif. n. 68. C. de edend. Fab. Acorambo. ad d. l. naturaliter, §. nihil commune, *nu.* 108. D. de acq. poss.

Titul. 9. De litis contestatione.

Parladorius, *rerum quotid. cap.* 14.

I. Res in iudicium. 1.

Dec. *confi.* 302. Cuma. *confi.* 71. Fulg. *confi.* 190. Cuiac. *lib. 9. obs. cap.* 21. Zoannet. *rerum quotid. cap.* 52.

Auth. Offeratur.

Zabarel. *confi.* 139. *factum*. * Masu. in *tract. for. tit. 2. de dila. num.* 6.

Auth. Libellum.

Vurmser. 1. *pract.* 13. *obseru.* 2.

Tit. 10. De plus petitionibus.

Paul. 1. *sent.* 10.

I. Omnis actor. 1.

Menoch. de arb. iud. *lib. 2. c. 52.* Qui per dolum exigit cautiones plures & etiam de plus petendo, punitur poena, de qua hic, nempe toto debito, nec locus est poenitentiae, ad euitandam hanc poenam nisi ad litis contestationem, idem est de iure canonico *vt in c. l. etiam*

ibi per Doct. de plus petit. Sed vide quatuor fallentias positas per Socin. *reg.* 64.

I. Si quis actor. 3.

Hæc lex restituta est à Cuiac. *lib. 12. obs. c. 21.*

I. Odiofas. 4.

Panorm. *confi.* 71. Rom. *confi.* 391. & 346. Iaf. *confi.* 111. Ful. *confi.* 179. Lapus, *alleg.* 82.

Tit. 11. De dilationibus.

Vide Rebuffum *tom. 2. tract. de dilationib.* Ant. Gaill. *lib. 1. obs.* 91. Harmen. 2. *obs.* 12.

* An pendente appellatione sententia ferri debeat, Bald. & alij in *l. siue pars*, C. b. i. vide Iacius Sebastian. Vantium de nullitate sentent. in *tit. ext. de off. iuris d. & c. nu.* 157. Salycet. in *l. si. in 2. col. C. de rest. Camp. in tract. de restib. reg.* 281. Anton. Thallara de error. notar. c. 78. *nu.* 4. Hennig. in *process. iudic. par. 1. Rub. 21. numero 1.* Ferrar. in *pract. form. resp. in lib. in a. 7. hypor. §. & renuntiationis, num.* 2. & 3. De dilationibus Syluester Aldobrandinus Florentinus, in §. & si in rem, & §. si quis aliud. *Instit. de action. Cornel. Iaco. Omphal. lib. 5. de usurp. leg. c. 4. numer.* 3. Ioan. Bellon. in *communibus iurium sententiis*, Socin. *reg.* 93. Boer. *decis.* 294. *nu.* 21.

Dilatio quid, Bart. in *l. fin. ff. de feris*. Christ. Brechter. in *process. iudic. tit. de dilatio. in prin.* an & quando iudex dicatur abreuiare vel propagare dilationes à iure statutas vide Bar. in *l. i. ff. de re iud.*

I. Quoniam. 1.

Panorm. *consilio* 64. Rom. *consil.* 226. Menoc. de arbit. iud. *lib. 2. c. 52.*

I. Si quando. 2.

Can. *inducia* 3. q. 3.

I. Siue pars. 3.

Appellatione pendente nihil est innouandum, & iudicis officium quiescit. Sed vide 7. fallentias per Soci. in *reg.* 42. vide Federic. de Senis folio 223. vbi ponit qualiter intelligatur iste terminus nihil innouari, Bald. *consilio* 71. quando, *parte* 3.

* Masuerus in *pract. form. tit. 2. de dilationib. numero* 22.

I. A procedente. 4.

Bartolus *consilio* 199.

I. Cum à nobis. 5.

Bartolus *consilio* 309. & 358. super eo, Zabarel *consilio* 23. in *causa*.

I. Nec de statu. 7. & vlt.

Pet. de Anch. *consil.* 62. *duplici.*

C iij

Tit. 12. De feriis.

Vide tom. 2. des ordonnances royaux tit. 16. du temps des vacations.

I. Quoniam. 1.

Oldendorp. c. 31. de exception.

I. Ut in die. 2.

Alciat. lib. 6. parergon. c. 9.

I. Omnes iudices. 3.

Harmenop. l. 11. 4. Nouel 4.

I. A nullo iudice. 4.

Vide Pap. 3. notar. 8. des lettres de series.

I. Publicas. 5.

Cuiac. cap. 13. de præscription.

I. Quadraginta. 6.

De quadraginta diebus vide c. 11. de præscript. Cuiac.

I. Omnes dies. 7.

De septem diebus vide Cuiac. c. 6. de præscript. Forcat. in sphaera legali.

*Extant Barnabæ Briffonij in hanc legem commentaria.

I. Actus omnes. 8.

Pet. de Anch. conf. 116. Oldr. conf. 253. factum

I. Prouinciarum. 10.

Paul. 2. sent. tit. 25. Alciat 3. dispui. 30. Duar. 2. dispui. 12.

I. Dies festos. 11.

Debitor fugitiuus potest capi die feriata etiam in honorem Dei, secundum Doct. hic ultra glossellam in verbo fideiussorum, & etiam propria autoritate per casum singularem in l. ait prator, §. si debitor, D. de his qui in fraud. credi. & est gloss. notab. Inst. de action. in princ. in verbo persequendo, & gloss. in c. 1. de pari. iur. fer. de quo videtur casus in l. generali, de decurionib. lib. 10. sed vide duas fallentias per Soc. in reg. 3. incip. debet fugitiuus. Bal. c. 6. statuto, parte 1. & conf. 2. parte 2. Extant hominis eruditi libri duo diuinarum & humanarum obseruationum, Parisiis ante paucos annos excusi, quibus multa ad hanc legem pertinentia fuisse traduntur. Citatus die feriata ut sequenti die veniat, nihil valet hæc citatio. adde scribentes in c. conquestus, de feriis, conseruato tamen distincte admittit quod quis citari possit, die feriata in honorem Dei pro alia die feriata: ita Ioh. Andr. in c. finali de feriis. Bart. in tractat. suo de citationibus 7. quest. Menoch. de arbit. iudi. li. 1. quest. 28. Bartol. in l. cum filiis, §. final. D. de verb. oblig. Qui actus extraiudiciales fieri possint in diebus feria-

tis, vide Alciat. li. 6. parer.

¶ Nullus debet vexari in die feriato, nec actus iudiciarius expediri, & præsertim in die dominico. Limita ut per gloss. ad quam adde Iasonem ad l. vinum, numero 3. D. si certum petatur. & in quibus causis sit concessa executio in diebus festiuis. Guid. Pap. decisio 215. Iason. ad l. num 71. de offic. eius. Balb. decis. 2. Et de debitore fugitiuo, vide Soc. regul. 28. in ver. debitor. & quod possit capere etiam propria autoritate. Casus est singularis in l. ait prator, §. si debitor, D. de his qui in fraud. cred. Rui. ad l. 1. nu. 169. D. de nou. oper. nunc. exponit d. tex. Menoch. de arbit. iudi. li. 1. q. 30. nu. 13.

Tit. 13. De iurisdictione om. iudic. & de foro competente.

Briffon. lib. 3. select. cap. 18.

I. Non quidem. 1.

Panorm. conf. 61. in causa.

I. iuris ordinem. 2.

Actor regulariter sequitur forum rei. d. l. sed vide 8. fallent per Soc. reg. l. 15. incip. actor. & c.

¶ Actor debet sequi forum Rei, non reus fori actoris. Adde in reg. 10. in verbo, actor. Vbi limita & quod forum fortietur quis pluribus modis, & pluribus ex causis, Hipp. singul. 404. & ad cognoscendum ad quem fori spectet cognitio delicti per eundem Hipp. singul. 480. Adde ad hunc textum, Tiraq. Post l. con. nu. glo. 5. numero 8.

I. Priuatorum. 3.

In gloss. verbo, priuatorum. Consensus vel ratihabitio patris, licet possit validare processum vel iurisdictionem prorogare illius, qui alias non est Iudex, non tamen potest inducere deuolutionem nec iurisdictionem. Vide decisio. Bellameræ, in titul. de for. compet. 25. charta 6. Pro intelligentia dictæ gloss. priuatorum, vide Bart. in d. l. col. 10. vers. ex prædictis de dignitatib. li. 10. Panormit. conf. 92. contra part. Fulg. conf. 167. visis.

I. Nemo post. 4.

Roman. conf. 242. & 392. Bald. conf. 142. in casu. Odoric. parte 5. Rom. conf. 30.

I. in criminali. 5.

Vbi gloss. in verbo, habeatur. Quando lex est futuri temporis, & aliquid vetat, dicitur quod

77

quod isto casu requiritur sententia: secus, si verbo præsentis temporis utatur, quia tunc intelligitur ipso iure, de quo allegatur ista gl. Habetur etiam in Glo. in *Authen. habita. j. ne filius pro patre*. Et est Glo. in *l. iubemus, §. Oeconomus, super de sacrosanct. Ecclesiis*. Et quod dicit Anth. But. in cap. quemadmodum sequenter. §. porro. ut lite non contestata. Sed vide 10. fallentias, Soc. in reg. 446. incip. sententia requiritur. Et Bald. in *Authen. ex causa, infra. de li. prate*. Sed vide fallentias ad d. Bald. in *l. ext. iuxta fi. D. quod meus causa*. Ad d. gloss. vide etiam c. quicumque de heret. in 6. de quo etiam per Bal. in *l. final. Locat.* & idem quod ista glossa sentit. Lud. licet ipsam non alleget, in c. Imperialem §. i. em si filius, in princ. de prohib. feud. alien. per Frid. etiam, in c. sancimus. l. 1. columna 5. vers. damne ur. de re milit. vbi tenet, quod saltem quoad reuocandam possessionem requiritur sententia. Pileus q. 126.

Ad Gloss. hic ab Accursio allegatam. Et ad idem Propos. vide Ro. sing. 2. Et quæ ibi latè per Nicol. Pig. adiuncta sunt.

¶ Trahès aliquem in verito examine, perdit causam & puniuntur qui præstant milites suos executoribus Iudicum incòpetentium Iud. Borg l. si se subyciat. num. 118. ff. de iudic.

¶ Ad gloss. in verbo habeatur, de verbo futuri temporis, quod quando lex per verbum futuri temporis loquitur, requiritur sententia secus si per verbum præsentis temporis, quia iura intelligunt requiri ipso iure, vide Socinum ad reg. 360. sententia requiritur. Rom. sing. 2. & quæ ibi ad eum not. Rip. ad c. sape. de restit. spoliat. n. 99. Balb. deci. 229. Cort. in verb. verbum futuri temporis. Cremon. sing. 70. Mathesil. not. 111. c. 114.

Titul. 4. Quando Imperator inter pupillos vel viduas vel alias miserabiles personas cognoscat & ne exhibeantur.

1. Si contra. vnic.

Personæ miserabiles non debent trahi in ius extra provinciam, sed ipsæ alios trahere possunt. quænam sint personæ miserabiles, vide Affli. deci. 257. per Fel. ad c. significatibus. de offic. delegat. Et in materia de vidua priuilegia habète, vide Didac. Couar. li. pract. quas. c. 7. & licet iste textus non habeat locum in vxore: tamen militat in spõla de futuro. Roland. a Vall. in tract. de lucr. dot. q. 12. nu. 8. Declarat hunc text. Iaco. Menoch. in tract. de ar-

bit. ind. lib. 2. cent. 1. cas. 66. num. 4. in mat. Rol. consilio 20. libro 2.

¶ In vers. quod si pupilli, &c. Quænam sint personæ miserabiles, vide Rot. deci. 257. Grà mat. deci. 20.

tit. 15. Vbi de criminibus agi oporteat.

1. Quæstiones. 1.

In d. l. notatur, quod in delictis regulariter non habet locum remissio. Ita Bart. hic, & est tex. in *Auth. vi null. in d. §. si quis non comp.* Adde 6. fallentias per Socin. in reg. 415. Et tres alias fallentias in reg. 417. vbi regulariter in contractibus non habet locum remissio, sicut in delictis. Et vide Salic. conf. 167. 3. volum. Panorm. conf. 25 parte 1. Bald. conf. 471. præsupponitur parte 3. Fulgos. conf. 149. epigram. deci. 26. Gramm. deci. 26.

1. Sciens. 2.

Vide Socin. reg. 336.

tit. 16. Vbi de possessione agi oporteat.

1. Vbi. v nica.

Philipp. Dec. conf. 694. pro resolu.

tit. 17. vbi fideicommissum peti oporteat.

Zoannetus rerum quot. cap. 15.

1. Fideicommissum. 1. & ult.

Hotom. 3. obser. 7.

tit. 19. Vbi in rem actio exerceri debeat.

1. in rem. 1.

Bart. Conf. 219. Fulg. Consil. 194.

1. Si quis alterius. 2.

Et ibi per glos. Quid autem si conuentus reali actione dixit se possidere, & postea in termino conclusionis dicit, quod alieno nomine possidet, an ipse sit condemnandus. Vide deci. Ias. conf. 126.

C. iiii.

¶ Adde Dec. cons. 62. & Moder. Sen. cons. 46.
li. i. de quo etiam per Bisig. decis. i. in titulo de
offic. Archid. & Afflict. decis. 217. vtrum con-
uentus in causa possessorij recuperare possit
in iudicio nominatim dominum. Lud. Bolo.
ad l. si finita. §. Iulianus. ff. de dam. infect. nu. 184.
Ias. in §. omnium. Inst. de act. nu. 100. & 103. Me-
noch. in tract. de arbit. iud. libro 1. q. 74. nu. 34.
* Masuer. in pract. for. tit. 1. de dilat. nu. 17. pag.
17.

I. Actor. vlt.

Nota istam glossam, quod est in electione
actoris quādo quis habet plures iudices, sub
quibus potest conveniri coram quo conue-
niat: vide cons. Lud. 412. Abba. in ea. cum sit. in
2. notab. de foro compe. Limita vt per Bald. hic
in fine. Rom. cons. 212. Old. cons. 83. Bart. cons.
196. Rom. cons. 127.

**Tit. 20. Vbi de hæreditate a-
gatur, vel vbi hæredes scri-
pti in possessionem mitti
postulare debeant.**

I. Illic. 1. & vnic.

Chassan. consil. 19. nobilis in fine.

**Titul. 21. Vbi de ratiociniis
tam publicis quā pri-
uatis agi opotet.**

Qui ratiociniis obnoxij sint vide hic D.
Gothofr.

I. Eum qui. 1.

Guid. Papæ cons. 209. Panorm. cons. 36.

**Tit. 22. Vbi causa fa status agi
debeat.**

I. in litibus. 6. & vlt.

Forner. 2. Select. cap. 23.

**titul. 23. Vbi quis de curiali
vel cohortali aliāue con-
ditione conueniatur.**

Curiales & cohortales qui dicantur, vide
D. Gothofr. hic.

I. Si quis. 1.

Forcat. Necyomant. dial. 96.

**titul. 24. Vbi senatores vel
clarissimi ciuilitè vel cri-
minaliter conueniantur.**

I. Quicumque. 1.

Gueuarra, ad l. 3. ff. de off. pref. num. 8.

¶ Delinquens in alieno territorio secūdu
ius commune, & non secundum statutum il-
lius loci punitur. Contrarium tenet distin-
guendo Anc. ad c. populasti col. 29. vers. 3. quaro
de for. comp. præsertim Ias. ad l. 1. num. 30. C. de
summa trin. in materia Bart. ad l. præses. de off.
praesid. Si clericus litigat in curia seculari, tūc
actor sequitur forum rei, an debeat seruare
ius Ciuil. secul. An clericorum ius. Abb. ad
c. quod clericis. nu. 6. de for. compe.

I. Senatores. 2.

Menoch. de arbit. iud. lib. 2. cas. 86.

**Tit. 25. in quibus causis mili-
tantes fori præscriptione
vti non possunt.**

**Tit. 26. Vbi causæ fiscales vel
diuinæ domus hominū-
que eius agantur.**

Pro intellectu huius tituli vide Cuiacium
hic.

I. Non deffensæ. 1.

An præses cognoscat de homicidio, notat
hic D. Gothofr.

I. Non animaduertimus. 2.

Ias. cons. 100. in presenti. parte 1.

I. Procurator. 3.

Nota ex hac lege quod procuratores Cē-
saris funguntur plerumque vice præsidis.

I. Cum vendente. 4.

Bald. cons. 266. ponitur. parte 1.

I. Dominicis. 7.

Cuiac. lib. 8. obseruat. c. 32.

I. Cum aliquid. 8.

Cuiac. 13. obs. c. 35.

**Tit. 27. Quando liceat vni-
cuique sine iudice se vin-
dicare, vel publicam deuo-
tionem.**

Quæ dicatur & appelletur publica deuo-
tio, notat hic D. Goth.

I. Libe-

I. Liberam. 1.

Alexand. *conf.* 1. circa 1. parte 2. Rom. *consilio* 365. Præcius *de veter. iurisp.* pag. 24.

Tit. 28. De inofficioso testamento.

Ferdinandus Vasquius in *lib. de successionum resolutione*.

I. Cum de inofficioso. 1.

Goueanus *lib. 1. variar. lect. cap. 5.*

*Explicatur hæc lex ab Antonio Fabro, libro 17. *coniectur. c. 1.*

I. si mater filiis. 3.

Fulg. *conf.* 69. Bart. *conf.* 235. Gomeſius *tom. 1. variar. resol. c. 5.* Menchaca *illust. quest. cap. 66.* Gilbert. *Reg. libro 2. enantioph. c. 20.* Carolus Molinæus *ex profess.*

*Antonius Faber libro 9. *coniecturarum c. 15. & 16.*

I. Cum ex causa. 4.

Paul. 2. *sent. 5. §. 2.*

I. Cum queritur. 6.

Dec. *conf.* 228. Cuiac *lib. 3. obs. cap. 8.*

Auth. nouissima.

Si filij sint quatuor vel infra, est tertia pars totius assis, si sunt plures est dimidia, inter eos æqualiter diuidenda, vide 4. fallētias positas per Soc in *reg. 152. filius legit & Mod. rep. hic Paris. conf. 5 lib. 3. nu. 70. & seq. & per totum. & in conf. 55. n. 13. & seq. eod. lib. Corn. conf. 48. in fi. lib. 2. Soc. Jun. conf. 25. lib. 1. per totū. 10. Cepha. conf. 245. num. 23. Fab. de Grochis vel Grochus.*

Nota quod legitimā filius iure institutionis habere debet, alias potest agere inofficio si querela testamēti, & ita Bar. in *Auth. ista*, & est cōmunis opinio in *c. aliud quoque*, ut cū de appellat. cognoscat. Sed vide 4. fallētias Socin. in *regu. 196.* Dec. *conf.* 228. Roman. *conf.* 312. Iaf. *conf.* 65. Per. de Anchar. *conf.* 152. Fulg. *con.* 34. & 35. & 36. Cuman. *conf.* 70. Fulgos. *conf.* 60. Cuman. *conf.* 66. & 35. Panormit. *consil.* 63. videtur, parte 1.

Auth. Vnde si parens.

Bart. *conf.* 234. Rom. 95. *viso.*

I. Neptem. 7.

Neptis ex filio querelā inofficiosi potest mouere aduersus testamentum aui.

I. Parentibus. 8.

Oldr. *conf.* 231. Fulgos. *conf.* 84. Oldendorp. *conf.* 237.

I. De inofficioso. 9.

An querela inofficiosi locum habeat in iuris testamento, vide hic D. Goth.

I. si hæredum. 10.

Dec. *conf.* 53. *viso.*

*Emendatur hæc lex ab Antonio Fabro *lib. 17. coniect. cap. 2.*

I. In arenam. 11.

Vbi pater arenarius filium arenarium ex-hæredare non potest, an idem sit in patre filiam meretricem exheredante, vide Tiraqu. in *ll. connub. gl. 1. Hypp. de Marf. conf.* 58.

I. si pater. 12.

Legitima fratri debita quanta sit & quando debeat. Decius *conf.* 2. Sed nunquid legitima ita à matre debeat sicut à patre. vide Ripam in 34. *incip. 7. & 8. q. Cuman. conf.* 72. *visis pactis.*

I. Cum duobus. 13.

Hotoman. *conf. fol. 51.* Cuiac. 10. *obseru. cap. 20. in fine.*

I. Eum qui. 14.

Is testamentum falsum dicere potest, qui inofficiosum non probauit.

I. Filiam. 15.

Quid operetur querela inofficiosi testamenti, vide hic D. Goth.

I. Contra maiores. 16.

Post quinquennium querela inofficiosi moueri non potest.

I. Cum filium. 17.

Vide Nou. 155. *cap. 3.*

I. Cum te pietatis. 18.

Vvrmf. 1. *pract. 37. obs. 8.*

I. si filiam. 19.

Dec. *conf.* 231. *viso casu.*

Auth. Sed si post.

Frater an testamentum fratris rumpat, vbi est turpis persona instituta in totum, vel saltem quantum ad legitimam, vide Socin. *conf.* 2. Panorm. *conf.* 12. *ut clare.*

I. Filia. 20.

Bart. *conf.* 188. *statuto.*

I. si maritus. 22.

Pileus *quest.* 88.

I. Testamenti. 23.

Vide l. 2. *si quis aliquem testari. Cod.*

I. Filiis. 25.

Dec. *conf.* 442. Cuiac. *lib. 4. obs. c. 24.*

I. Ex tribus. 26.

Dec. *conf.* 371. Rom. *conf.* 239. *in re.*

I. Fratres. 27.

Dec. conf. 530. & Iaf. conf. 71. Cuiac. libro 17. obferu. cap. 40. Clarus §. testamentum. q. 50. & 52. numer. 5.

I. Liberi. 28.

Amicus inimici mei, cenfetur inimicus mihi, vide plenè Doctores cap. cum oportet, de accus. Faciens legem cum inimico meo, videtur meus inimicus. ita per Salycet. & Bart. in l. ista. vide plenè per Andr. de Ifern. in §. porro. in titul. qua fuit prima causa beneficij amittendi.

I. Quoniam. 29.

Pater non potest priuare filium sua legitima regulariter. d. l. quoniam, & l. si quando, infra eod. & Bart. Socin. in conf. 246. incip. eleganter. vers. ex quibus, circa fin. in 2. volum Sed fallentias 3. posuit Socin. in regu. 350. incip. pater filium. Bart. conf. 44. Cuman. conf. 10 in ciuitate.

I. Omnimodo. 30.

Bart. conf. 13. Dec. confilio 346. Pet. de Anch. conf. 407. Fulg. confilio 84. Oldr. conf. 123.

Ille cui est relictum aliquid in testamento, non potest illud impugnare: sed agit ad supplementum legitime, nisi probetur ingratius. Paris. conf. 36. nu. 38. lib. 2. & conf. 58. n. 19. eo. vol. in materia nonnulla per Crau. conf. 109. cum. seq. & conf. 141 Pro intellectu huius l. vide Fernan. Vafq. in tract. de success. crea. §. 18. nu. 57. & §. 30. num. 110. & §. 10. nu. 157. & 400. & 608. Socin. conf. 97. vol. 3.

Quid in filia que habuit dotem non legitima, & eam acceptauit. vide Dec. conf. 89. Rot. Ro. decis. 333 in nouis.

Onus probandi ingratitudinem incumbit hæredi, vt hinc Alciatus regul. 1. præfcript. 16. num. 1. & quando tempore præscribatur iuri agendi ad supplementum legitime, de qua in hac l. Balb. in tractat. præfcriptio. 4. parte 4. parte princip. questio. 23.

Ad hanc legem copiose scripsit Molinæus in labyrintho, de inofficio testamento. Clarus §. testamentum. q. 38.

I. Quoniam. 32.

Bartol. confil. 29. & 198. Cuman. confil. 52. p. conf. 92. & confilio 127.

Filius non potest grauari in legitima, Socin. conf. 97. præfens consultatio. vol. 3. Amplia vt per Rip. ad l. qui Roma. §. duo fratres. nu. 42. de verb. obl. & ad l. in quartam. ad l. Falci. vbi Pic. latè & Socin. Iun. in repet. Corn. conf. 106. lib. 2. Dec. conf. 456. nu. 7. Matefi. fing. 163. Doct. ad l. ex tribus. vbi Bart. & alij C. de inoff. test. Alc. reg. 1. præfumpt. 1. Aug. Bero. q. 87. vbi ponit duas

limitationes ad hunc textum. Prima, quando onus legitime est adiectum in fauore filij. Secunda, quando est adiectum toti hereditati. Declara & limita hunc textum nouiter, vt per Fernan. Vafq. in tract. de succe. crea. §. 10. num. 199. & 400. & §. 30. nu. 246. cum seq. Port. de Imol. libro 1. conclus. 42. vbi ponit 12. ampliationes. & 29. limitationes, Ludo. Frac. de Alber. confilio 74. num. 1. inter conf. diuers. ad cau. vlt. volum. volum. 1.

Hanc repetiit Lodericus Xuares, Benedictus Capra in regul. conil. 8. Zoannetus rerum quoniam. cap. 14.

I. Si quis suo. 33.

Nou. 115. cap. 3. & cap. 4.

I. Si quis filium. 34.

Filius non portabit iniquitatem patris, ca. 1. & 2. 24. q. 3. Dec. conf. 530. Bart. of. 105. & conf. 118. & confilio 14 Baldus conf. 8. & 340. Fulg. conf. 84. & 69. & 94. Bald. conf. 340. parte 4.

Querela competens, vel quæ speratur competere, transmittitur ad liberos, etiam non præparata Transmissio querelæ, quæ fit beneficio huius l. non habet locum, quando exheredatus in vita renunciauerit querelæ, & expresse textus hinc in fine dicit. Declara vt per Iaf. ad l. cum mora. numero 15. & 19. C. de transact. Ant. Rub. ad l. pater filium, numer. 96. ff. de inoff. testa. Diaz in reg. 635. Gozad. ad l. qui se patris. columna 4. C. unde liber. numero 205. & sequ. usque ad num. 217. & ibi Angel. de Vbal. nu. 112. Pro intellectu ad hunc textum vide Soc. Fun. conf. 64. numero 12. libro 2. Ant. de Andaul. inter conf. diuers. ad caus. vlt. volum. conf. 77. nu. 15. volum. 1. Menoch. in tract. de arbitr. iud. lib. 2. cent. 2. ca. 163. num. 4.

I. Si quando. 35.

Nota Roman. Princeps est qui iure tenetur cap. ecclesia nostra, c. 2. in vers. neque enim de elect. in d. l. §. & generaliter. pater si donat aliquid filio regulariter, id non computatur in legitimam, nisi sit dictum, d. §. & videas vnam fallentiam positam per Socin. in reg. 354. incip. pater si filio 287. Ro. conf. 350. Dec. conf. 144. & conf. 392. Rip. conf. 5. & 10. Dec. conf. 228. & 346. Fulg. conf. 84.

Quomodo intelligatur ista concessio imperialis condendi testamenti post gloss. hic. declara vt per Bartol. ad l. i. Co. de sacrosanctis eccles. quem refert, & sequitur Iaf. ibi. nu. 20. idem Iaf. ad l. final. num. 35. ff. de constit. Felin. ad cap. causâ quæ numero 10. de rescript. Meno. in tractat. de arbitr. iud. libro 1. q. 7. num. 40. Ad illud quod priuilegia sint stricti iuris, dic ita esse verum vt in eis masculinum non concipiatur, Tiraqu. de vtr. retr. tit. 1. §. 1. gl. 2. num. 184. & in materia huius legis quod non cen-

85

non censetur derogatum iuri in præiudiciū tertij, vide quæ cumalat latissime Felin. ad c. 1. numero 17. *de clara extra de rescri.* Cuiac. libro 8. *observacionum* c. 32.

In generali renuntiatione, quam facit filius de bonis paternis, non censetur renuntiare supplemento legitimæ, limita vt per Rip. ad l. 1. numero 69. *de vulg. & pup.* Soc. reg. 287. Diaz. reg. 212. Cagnolus ad l. iura sanguinis, numero 5. *de regu. iur.* Mate. ad l. filium quem habentem, numero 47. c. *famil. ercif.* Pro intellectu post Iaf. & alios hic vide Dec. *confi.* 300. numero 5. & *confi.* 304. numero 9. & *confi.* 505. numero 3. & *confi.* 525. *visis.* numero 4. per Soc. Iun. in q. *confi.* 122. *perspectus, colum. fin. l. 1.* & latissime Dec. *confi.* 136. *columna penultima & fi. cod. l. 1.* Paris. *latius confi.* 9. numero 5. libro 3. & *confi.* 43. numero 20. libro 3. Guterius 1. *par. e resol. c. 10.* Menoch. libro 1. *de arbit. iud. q. 7. num. 40.* Zoannetus *rer. quorid. c. 22.*

1. Scimus. §. Repletionem. 36.

Legitima debetur filio ex substantia patris. Adde quod si testator relinquat certam quantitatem pecuniæ, potest adhuc filius refutare pecuniam, & petere legitimam in corporibus hereditariis, Bart. ad l. *secus quoque, in fin. prin. ff. de hered. inst.* Adde Iaf. ad l. *non amplius. §. cū bonorum, numero 7.* & sequent. *ff. de legat. 1.* Dec. *confi.* 236. *ante fin. numero 15.*

Ad textum ibi ex *substitutione*, vbi glossa intelligit in substitutione facta in legato. Adde quod simpliciter cum hoc intellectu transit Cornel. *confi.* 106. libro 2. *colum. final.* & quod iste textus in substitutione facta legatario loquatur, nō autem in substitutione facta hæredi. vulgariter vel per fideicommissum tenuit Bart. ad l. *in quartam, in pen. q. ff. ad l. Falcid.* aliter intelligit Baldus hic in *septimo notabili*. & Salycet. in 3. Adde quod D. Vincen. Hercul. ad d. l. *in quartam, columna 30.* & seq. ponit nouum intellectum ad hunc textum vt intelligatur de substitutione, & iure accretendi factis ab extraneo, non à patre, vt ibi per eum, post quem vide ibidem Socin. Iun. & nouissime nostros numero 380. & 496. vltra alios. Adde quod iste textus prout generaliter loquitur, intelligitur vt nunquā debeat computare. Ratio, quia substitutio est secunda conditionalis dispositio, & sic quod prouenit ex substitutione venit ex conditione, sed filius debet legitimam habere sine aliqua conditione.

Item quia incontinenti debet habere legitimam, ideo in usufructu non computatur. & circa usufructum, intellige clarius, quando ille filius vel erat socius in usufructu, vel alius, vt non haberet proprietatem. Et ad hunc textum adde Corraf. ad l. *filium quem habentem*, c. *famil. heret. secund. num. 297.* & ibi polit. num. 128. & seq. Fernan. Vafq. in *tract. de success. creat.* §. 10. num. 376. & 392. & §. 30. nu. 248. Viuan. lib. 1. *comm. opin. in vers. filij debent.* Franc. de cap. *confi.* 78. n. 3. 4. 9. inter *confi. diuers. ad cau. vlt. volunt. vol. 1.* Menoch. in *tract. de arbit. iudic. 2. centur. 2. cas. 163. numero 10.*

1. Cum antiquis. 37. & vlt.

Oldrad. *confi.* 228.

In principio legis pro *Præfatis legionum*, Contius reponit *Præsidum legatis*. Cuiacius autem in notis ad titulum *Insitit. de milit. testament.* mauult legere *Proconsulum legatis*, ex l. *ab esse ff. ex quibus cau. maior.*

Tit. 29. De inofficiosis donationibus.

Cuiac. 5. *obser. c. 14.*

1. Si vt allegatis. 1.

Ad legem primam vide Decium *confi.* 246. Rom. *confi.* 95. *viso.*

Querela inofficiosa donationis datur, cū filij fraudatur in quartam, amplia vt per Iaf. l. *emancipata, in fi. c. qui admitt. & ad l. cū mora, num. 14. C. de transact.*

Ad glossam hic magnā in sexta quæstione ibi, *quid enim, si in mari omnia proiciat.* Nota quod pater potest disponere de rebus suis, ad placitum etiam proiciendo & fraudando filios. Vnde potest dare maiorem dotem vni filia, quam alteri, & illa non potest petere supplementum, vt per Dec. in *confi.* 26. & 547. & quod filia congruè dotata non possit agere ad supplementum, cū semper in dubio dicatur congruè dotata, ponit Laur. de pala. in *tract. quod stantib. mase. col. 21. par. 2. n. 16. ver. sed an filia.* & quod pater possit dotare filiam, quomodo vult, consuluit Alex. *confi.* 33. *ib. 4. contra facit.* l. *si filia par. de leg. 3.* vbi dos debet constitui secundum facultatem patrimonij, & filiorum numerum, l. *cum post. §. gener. de iure dot.* & arbitrio boni viri constituitur, & per Iudicem, vt per Bald. nouell. in *tract. de dot. in 6. par. vers. predicta conferunt.* in 17. *pruul.* vbi tandem concludit, quod quando filia dotata excluditur à successione, potest agere supplementum dotis si congruè dotata non sit, vide ibi, & quid iuris, si dos non ascendit ad legitimam, an residuum peti possit viuente vel mortuo patre, & an auctis facultatibus patris, possit etiam augeri dos, vide Decium *confi.* 277. 89. 379. 392. numero primo & secundo. Cuiacius libro 5. *obseruacionum* c. 14.

I. Si pater. 2.

Nota casum in quo valet donatio inter patrem & filium. Oldr. *conf.* 771. & 151. Appel. de Marf. *conf.* 106. Guid. Papæ *conf.* 60. Bald. *conf.* 430. Gilbertus Regius libro 2. *enantiophan. c.* 18.

I. Si filius. 4.

Parentibus licet reuocare immensas donationes à liberis factas.

I. Si totas. 5.

Adde Gloss. *ad cap. si quis irascatur. 13. quæst.*
2. An superuenientes liberi reuocent totam donationem factam à patre, An solum vsque ad legitimam, adde post Bartolum *ad l. Titia imperator numero 6. de lega. 2. l. ad Aur. si quæ mulier, num. 6. Cod. de sacros. eccles. Dec. a. 1. 3. numero 4. C. de pact. Rip. *ad l. si unquam, 49. q. 2. C. de reuoc. don. vbi etiam Tiraq. in verbo liberis, numero 42. & 67. cum seq. Anto. Rub. *ad d. l. Titia Seia, §. imperator, num. 106. & 186. Di. dac. Couar. libro 1. variarum resolutionum, c. 19. Molinæus in labyrintho, de inofficios. testamento & Ludouicus Carrio libro secundo antiquar. capite 8. Rainaldus Corfus libro 2. in augur. c. 26.***

I. Cum donationibus. 6.

Papon. 3. *notar. §. c. des donations.*

I. Si mater. 7.

Ex hoc loco peti potest explicatio l. 87. §. 3. *D. de legatis 2.*

I. Si liqueat. 8.

Molinæus in dicto labyrintho.

I. Non conuenit. 9. & vlt.

Decius *consilio* 394. *pro vera.*

Tit. 30. De inofficiosis dotibus.

I. Cum omnia. vnic.

Promptum est iura iuribus concordare. Ad detextum in c. *cum expediatur, de elect. libro 6.* Et remedium dictæ legis, an possit intentari constante matrimonio inter dotatam & virum, vide Socinum *consilio* 16. Panorm. *consilio* 54. *videtur 1. ar. 1. Molinæus vbi supra.*

¶ Filius grauatus in legitima potest agere querela inofficiosa dotis, adde vtrū hoc possit facere constante matrimonio, Afflic. *decis.* 36. *sui dubitatum, Soc. consilio* 16. vbi quod nõ nisi soluto matrimonio, Antonius Rub. *ad l. Titia Seio, §. Imperator, numero 22. D. de legatis 2.*

Tit. 31. De petitione hæreditatis.

Vide Oldendrop. *claf. §. aff. §.*

I. Senatusconsultum. 1.

Nota hic de Senatusconsulto Hadriani.

I. si post mortem. 2.

Nota quod petitio hæreditatis non intentatur contra titulo possidentem, §. 1. Et per Doct. hic, & maxime Paulum Castrensem in l. *pro hærede, & in l. nec ullam, D. eod.* Adde 6. fallentias per Socinum in regula 364. quæ incip. *petitio hæreditatis*, Oldrad. *consilio* 61. quod *pro eo, & 194. factum*, Parladorius rerum quotidianarum c. 5. Antonius Faber lib. 17. *consecraturam c. 1.*

I. Hæreditas. 3.

Vna & eadem hæreditas nobis deferri potest diuersis successioneibus.

I. in restituenda. 4.

Nota de expensis circa infirmum factis.

I. De hæreditate. 5.

Repetitionum 2. foli. 280. numero 29.

I. Si putas. 6.

Cuiacius 9. obf. capite 13.

I. Hæreditatis. 7.

Baldus *consilio* 61. parte 5. Bellonus lib. 2. *supput. c. 3. Vitalis libro 1. 2. variarum testonum c. 18.* Parladorius rerum quotidianarum c. 1. §. 11.

I. Liber necne. 8.

Bartolus *consilio* 185.

I. si filius familias. 10.

Ibi probatur, quod ex diutina possessione solenitas extrinseca probeatur, vide Iosonem in l. *sciendum*, numero 16. *D. de verb. obl. vbi de cõmuni testatur.* & ibi. Et Alex. *col. 5. & consilio* 12. incip. *viso processu, in vlt. col. libro 4. Diaz. reg. 310.* Et Granet. *de antiq. temp. in 3. parte, n. 13.* Franc. Curt. *conf.* 76. Romanus 252. *conf.* 265. Bartolus *conf.* 129. Decius *conf.* 222. & 125. & 442. & 486. Per. de Anch. *conf.* 176. l. ad *conf.* 2. Per. de Anch. *conf.* 117. Baldus *consilio* 396. Menchac. *illust. quæst. c. 64.*

Ex Hyppolito *singulari* 323. Decius *consilio* 341. *columna 6. post. med. & in consilio* 558. *column. 2. numero 5. Craueta in tractat. de antiq. temp. 2. parte numero 11. & 3. parte, nume. 13. Felinus ad c. sicut, numero 26. cum seq. extra de re iudic. & bi supra 2. parte prin. n. 59. cum seq. Guid. Pap. de cis. 13. Dec. *conf.* 36. Fel. *ad d. c. sicut, n. 31. in fine.* Decii *ad d. l. 1. n. 9. in 1. lect. c. qui adm. Adde Socinum Iuniorum consilio* 56. *numero 6. libro 1. Io. Ceph. consilio* 148. *numero 18. libro 1. Crot. consilio* 5. *ad finem. Gozad. consilio* 73.*

1. Co-

I. Cogi. 11.

Nora quis regulariter non tenetur dicere titulum suæ possessionis. Adde 3. limitaciones per Socinum *in regula* 515. *incip. titulum suæ possessionis*, Romanum *consil.* 177. *licet*, Baldum *consilio* 325. *in petitione*, parte 2.

I. Cum hæreditatis. 12. & ult.

Oldradus *consilio* 23. Cuiacius *libro* 9. *ob. et unionum*, c. 27.

tit. 32. De rei vindicatione.

Papon 8. *Arrestorum* 13.

I. Si inferiorem. 2.

Baldus *consilio* 311. Socinus *consilio* 233. Romanus *consilio* 2. 6 Baldus *consilio* 312. Facheus *controuersiarum iuris libro* 1. c. 55.

I. Mater. 3.

Romanus *consilio* 276. Baldus *consilio* 322.

I. Aduersus. 4.

Res aliena à bonæ fidei emptore potest rescipi.

I. Domum. 5.

Romanus *cons.* 454. Fulg. *consilio* 117. Rom. *consilio* 255. Sarmientus *libro* 1. *Select.* c. 10. Copus *de fructibus*, *libro* 7. *tit.* 3. c. 9.

I. Si ex ea pecunia. 6.

Res empta per alium eius nomine ex pecunia mea non est mea, sed e mentis, vt hic, & l. ad probationem, *infra de probat. onibus*. Sed vide sex fallentias per Socinum hic, *in regul.* 415. Rom. *consilio* 291. & *consilio* 159. Dec. *consilio* 99. & 435. Lapum *allegat.* 72. Ant. de But. *consilio* 71.

I. Partum ancillæ 7.

Partus sequitur matrem quoad libertatem, quoad dignitatem patrem, fallit in c. no uir. *extr. de iudiciis*, & quod ibi dicit Ioan de Isernia, & Glo. & Ang. *in Auth. de incest. nupt.* columna 9.

I. si vt proponis. 8.

Vbi Glossa in verbo *non negabitur*, adde glo. in §. cum vero, *de his qui feud. dar. possess.* & vide Socinum *reg.* 4. §. siue 343. Bald. *cons.* 2. 5. & 298. Zabart. *cons.* 17.

I. Doce ancillam. 9.

Phil. Decius *cons.* 521. *consilius*, Socinus *cons.* 289. *difficult.* Bald. *cons.* 51. Corra *libro* 5. *miscell.* c. 14. Gilbertus *de dote*, pag. 44. Quæstula *libro* 1. *quæst. iur.* c. 14. Vaudus *libro* 2. *quæst. l. a. riar.* c. 4. Glof. in c. quamuis, 35. *extra de sentent.* & *re iudic.*

I. Cum super 10.

An & quomodo dominium possit probari, vide hic D. Gothof.

I. si quis sciens. 11.

Baldus *cons.* 257. Titius, *parte* 1.

I. Inciule. 12.

Molinæus *ad Rubric. D. de verborum obligation.* c. 58.

I. Ordinarij. 13.

Philip. Dec. *cons.* 424. Romanus *cons.* 330. Vaconius *libro* 2. *declar.* 44. Menochius *de arbit. iud. cas.* 371. Berolius *quæst.* 23.

I. Cum à matre. 14.

Decius *cons.* 445. 185. Ripa *cons.* 16. Dec. *cons.* 208. & *cons.* 395. & 194. Chassac *consilio* 47. Fulg. *consilio* 67. Dec. *consilio* 86. *viso puncto*,

Hæres non potest venire contra factum defuncti, vide Crauet. *consilio* 200. Iaf. *ad l. fin. §. in computatione*, num. 9. cum seq. *Cod. de iur. deliber.* & ibi Paul. de Castr. Cur. Sen. *consilio* 1. *column. si. in si. Gram. deci.* 93. *in causa illustrissimi Ducis*, numero 8. & seq. Bart. *ad l. 2. C. si in frau. patro.* Paris. *consilio* 33. *ut præsens*, *consultatio*, numero 95. cum seq. lib. 3. Dec. *ad l. si debito. ri.* l. lim. C. *de pact. Horman. ad l. 4. §. Cato*, numero 435. D. *de verb. oblig.* vbi etiam Soc. *Iun.* numero 211. & *in nouis impress.* numero 132. *in fin.* Declara vt per Ari. Pinel. *in repetit. ad l. i. C. de bon. mater. in 3. parte*, nu. 81. & seq. Moder. *Imol. libro* 3. *conclus.* *utri iur. conclu.* 8. Et an procedat in fendis, Socin. *Iun. cons.* 112. numero 11. *libro* 2. *amplia*, & *limitata*, vt per Tiraq. *de viroque retract. tit. I. §. i. glof.* 9. numero 47. & seq. numero 57. Molinæus *de diuinijs* & *indivinijs*, *parte* 2. numero 469.

I. Quotiens. 15.

*An hæc lex locum habeat in pig. non, vide Neg. *tract. de pignor.* pagina 5. *membro* 1.

Limita nisi secundus emptor sciret rem alteri fuisse venditam, quia tunc nõ potest conueniri à primo emptore. Ita hanc legem singulariter limitauit Baldus in *Rubrica* 1. *de reuoc. his quæ in fraud. creditorum*, refert & sequitur Iafon. *in l. si penul. col. 5. de sacros. eccles.* & vide cap. 5. *sing.* 82. vbi etiam limitat quinque modis, & Iaf. *ad istam l. quoties*, vide vnũ *sing.* Ludoui. Rom. *in verbo iudicio*, vbi querit quid si vterque emptor probat rem sibi fuisse traditam quid iuris, & cui præsumatur prius tradita: nota quod si dominus rem vendidit duobus separatim, ista est potior, cuius primo fuit tradita, *l. quoties*. Adde 9 fallentias positas per Socinum *in reg.* 155. Bart. *cons.* 74. Bald. *cons.* 468. Ripa *con. si. Rom. con.* 270. Dec. *con.* 432. Ultra ea quæ dixi in ista lego

vide Roman. sing. 381. Curt. conf. 22. Angel. conf. 387. Alexand. conf. 122. Couarruu. lib. 2. variar. resolut. c. 19. & ad c. quamuis. lib. 6. de pactis. parte 1. §. 4. num. 2. Gomecius variar. resolut. tomo 2. c. 2. num. 20. Guter. 1. parte resolut. c. 20. Ioan. Aurp. libro 2. epist. iurid. c. 8. Duorum emptorum ille prior est, cui primò possessio tradita est, vide Soc. in reg. 118. emptorū, Guid. Papæ decif. 22. & 509. vbi quod ista lex nō haberet locum in emptore, qui per precariū habuisset possessionē, nam requiritur traditio vera, quod tamen non procedit duobus casib⁹, vt per eum dicitur, decif. 112. Tiraq. in irac. de in. conf. poss. prima parte, n. 21. Dec. ad reg. contractus n. 18. de reg. iur. & conf. 247. Hier. Zoan. in tract. de differ. inter ius cano. & ciui. numer. 15. & 17. Aret. ad §. actio nū, col. 11. Inst. de actio. Paris. conf. 1. n. 106. lib. primo. Limita post Iasonē hic non procedere in priuatis, secus in ecclesiasticis, Ias. ad l. si. n. 29. & seq. C. de sacros. eccl. Paris. con. 77. n. 2. & nu. 6. & seq. vol. 1. & cui in dubio præsumatur prius res tradita, vide Ias. ibi numero 28. Hippol. singul. 82. An habeat locum in locationibus, & contractibus ecclesiasticis, Alex. conf. 122. nu. 3. libro 5. Amplia etiā quod in prima venditione affuerit iuramentum, Ferrat. caut. 48. si quis, nu. 2. Bald. conf. 39. pulchrè per Soc. Iun. conf. 93. & seq. lib. 2. vide per Rom. sing. 381. & quod hæc lex habeat locum in locatione, Soc. post Rot. Rom. conf. 29. vifs. col. 1. & seq. libro 4. Andr. de Bess. ad l. 1. C. de sacros. eccl. n. 240. Ias. ad §. item si quis, el. 1. n. 116. Inst. de actio. Quid in pignore Ant. Negus. in tract. de pigno. & hypot. primo membro 5 par. nu. 46. in 9. vol. tract. & quod non habeat locum in hypothecis, nouissimè Cachera decif. 133. n. 4. Ad hunc textum, vide Rot. in antiquis, 878. vers. virum Lex quoties, Didac. Cou. in tract. vari. resolut. lib. 2. c. 19. num. 1. cum seq. Port. lib. 2. conclus. suarum conc. 40. Mod. ab Aquilia lib. 1. commu. opi. in verbo vendens, Ceph. conf. 97. num. 2. prima par. & conf. 147. nu. 11. & 18. Paris. consilio 69. n. 155. vol. 3. Didac. de test. prima parte, c. 5. nu. 9. cum seq. Emanuel zoares in thesau. recept. sent. sub litera l. nu. 157. cum seq. Adde quod dispositio huius legis corrigitur per statutum Perus. libro 3. c. 176. limitat hunc textum Socin. Iun. consilio 48. num. 7. & 10. vol. 3. Pilæus quest. 22.

* An itæc lex locum habeat in personis ecclesiasticis vendentibus, Vide Fachineum controuerfiarum iuris lib. 2. c. 32.

1. Si in area. 16.

Baldus consilio 257. Titius emit, parte 1.

1. Si fundum. 17.

Nota quod malæ fidei possessor in fructibus percipiendis propter simulam emulatur.

d. l. & hic per scrib. Sed adde 4 fallentias, per Socin. positas reg. 308. Corn. consilio 229. Iaso. consilio 29. Bald. conf. 257. Molinæus ad consuet. Paris. tit. 1. §. 22. numero 50.

1. Indicia. 19.

Indicium quid sit & quis effectus indiciorum Baldus in l. siue possideatis, 1. de probat. & D. Anto. in c. fin. col. 7. ext. de iureiuran. Plenè per Salycet. in l. si. col. vlt. de questio. & per quor testes probetur indicium, Imol. in c. sicut extra de simonia, & quid sit indicium ad torturam, Alexan. conf. 40. de iudiciis indubitatis, vide per Gal. in tract. malef. in Rub. de iudiciis & præsup. Bald. & Imol. in l. si. D. de hered. inst. & in l. si. de probat. & an sint sufficientia ad condemnationem & in pœnam mortis, & quid in pœna pecuniaria, vide per Paulum de Castr. plenè conf. 136. vbi in primo casu negat, in secundo verò admittit, de quo per Baldum in l. pactū, D. de hered. inst. Ioan. Calder. c. vestra, extra de colab. cleric. Indicia sufficientia ad torturam, vide Lanfr. in cap. quoniam, §. confessiones, vers. aduertendum tamen ibi remissive per cels. in apost. in verbo non valet, extra de proba. Dec. conf. 428. & 146. Bald. consilio 181. An fama sufficiens sit ad torturam, Doctor. in c. veb. 1. extra de testibus, Roman. consilio 7. Bartolus conf. 18. An & dubitatis indicis condemnari quis possit, Rom. consilio 451. Castr. consilio 77. Cepol. consilio 27. & 38.

Dominium in instrumentis, & per indicia probari potest Paris. con. 104. num. 102. libro 1. limita in instrumento locationis, Paris. conf. 17. libr. 1. & addo ego ad l. ad probationem, Cod. locati.

1. Non seruum. 20.

Seruus rem meam detinens, non conuenitur, sed eius dominus.

1. A possidentibus. 21.

Aduersus quem iuret dominus, vide hic D. Gothof.

1. Certum est. 22.

Vide l. si fundum, 17. §. & quæ ibi dixi, Curt. consilio 71.

1. Si mancipium. 23.

Vendicare rem suam non videtur possessori precium offerens, l. 12. hic per Castr. sed adde 3 fallentias per Soc. in reg. 534. num. 439. indicans.

1. Nullo iusto. 24.

Menchaca controu. illust. c. 83. cum seq.

1. Solemnibus. 25.

Romanus conf. 275. & 291. Panorm. conf. 67. Bald. consilio 1.

1. Moræ

I. Moræ litis. 26.

Præscriptio longissimi temporis, per litis contestationem interruptitur & amplius non est, adde 3. fallentias positas per Socinum in reg. 373. Annib. de Cano. ad l. naturaliter, D. de usucap. num. 260.

I. Seruum. 27.

An rei traditio dominium transferat, vide hic D. Gothof.

I. Res alienas. 28. & vlt.

Rom. consil. 268. Oldr. consil. 69. consuevit.

Tit. 33. De usufruct. & habit.

Oldendorp. clas. 3. act. 6.

I. si usufructus. 1.

Ad istum textum, vide Alexan. consil. 58. vol. in 3. colum. vers. non obstat. & Soc. consil. 9. num. 5. Bart. consil. 137. Dec. consil. 418. Bald. consil. 456. Ias. consil. 40. Soc. consil. 9. Bald. consil. 21. Clarus §. testamentum, 9. 64.

¶ Cautionem quam usufructuarius præstare debet, non potest testator remittere, & ante eam præstita super usufructu vel quasi, non potest actionem intentare, vide Gozad. consil. 91. num. 5. Dec. consil. 418. vide in materia, quæ ponit Port. de Imol. lib. 3. concl. 18. Iul. Clar. lib. 3. sent. §. testamentum, 9. 64.

I. si patri. 3.

Rom. consil. 503. Diligenter.

I. V usufructu. 4.

Paulus 1. sent. tit. 11. §. vlt.

I. si pater. 5.

Cuiac 9. ad Africanum, folio 204.

I. Interest. 6.

Paria sunt proprietatem vendere, vel eam æstimatam dare.

I. Eum ad quem. 7.

Cornel. consil. 81. circa 1. parie 4.

I. neque fructuarius. 8.

Mench. illust. controuers. c. 73.

I. V usufructu. 9.

V usufructuarius alienare non potest rei fructuariæ proprietatem.

I. si domina. 10.

Giraldus Longolius post tractat. de usucap. seruit.

I. Ambiguitatem. 12.

Oldradus consil. 44. quaritur.

I. Cum antiquitas. 13.

Ad intellectum istius legis, vide plenè Cepolam in suo tract. de seruit. c. 60. & in quantum ille textus dicit, quod ille qui habet habitationem, possit illam locare, vide Decif. Neapol. 401. Panor. consil. 66. Cornel. consil. 305. Buttrig. consilio 30. Alexandrum consil. 223. Fulgositum consilio 207. Socinum consilio 281. in casu.

I. Antiquitas. 14.

Vide Bartolum in l. gallus. §. etiamsi pater, in vers. quaro. ff. de liberis & posthumis, & ibi Alex. col. 3. etiam alios quos vide ibi Romanum notanter loquentem in 85. char. in fine cum seq. Bartolum consilio 96. Decium consil. 355. dispositum.

Appellatio hæredis relata ad id, quod de sui natura nõ est transmissibile ad hæredes, in persona primi hæredis finitur, vide Tiracuellum in tractatu le mori salsit, declar. 4. parte 4. & in 2. declar. 5. parte, num. 6. Iasonem ad l. in annalibus, C. de legatis, Crottam ad l. 4. §. Cato. numero 151. & seq. D. de verb. oblig. Bartolum ad l. Gallus, §. etiamsi parente, vers. quaro istis casibus, num. 7. de liberis & posthumis. vbi etiam Alex. Ruin. & omnes.

I. Corruptionem. 16.

Bartolus consil. 118. Baldus consil. 123. Cepola consil. 58. Hanc legem Molinæus explicuit in nouis intellectibus.

I. Ex libris. 17. & vlt.

Romanus consil. 343. Gemin. consil. 80. Cumanus consil. 73. Romanus consil. 308 pro habenda.

Tit. 34. De seruit. & aqua.

In hunc titulum Menesius scripsit.

I. si quas actiones. 1.

Vbi Glossa in verbo Si qua, vbi dicit & sic consuetudo æquiualeat veritati, adde ad hæc Alexandrum consil. 104. in 4. volumine, etiam in l. de quibus, D. de legib. & ita latè Ias. Abb. & alij in c. de consuetud. Signor. de Homer. consil. 91. Alex. consil. 174. Ias. consilio 98. Socinus consilio 141. Ræuardus ad legem Scriboniam, c. 5. Corraf. ad l. seruitutes 4. in princ. numero 46. D. de seruit.

I. si aquam. 2.

Franciscus Aretinus consil. 30. viso, Panor. consil. 29. firmiter parte 1. Et 18. primo quod communitas, par. 2. Oldradus consil. 254. quia tota, Baldus consil. 420. verba, parte 1. Et consil. 367.

venerabilis, parte 3. Alexander cons. 108. in causa, parte 2. & 142. consideratis parte 1. Oldradus consilio 30. factum, Decius consilio 373. visc, Ruardus dicto libro cap. 8. Menochius de arbit. iud. lib. 2. cau. 161.

1. Et in prouinciali. 3.

Romanus consilio 444. *an dictum castrum.*

1. Aquam. 4.

Vide l. 8. D. de aqua & aq. plu. arcend.

1. Præses prouinciæ. 6.

In verbo *proximum*. Ordinata charitas incipit à seipso: ad d. textum, & Glossam, in c. licet, extr. de suppli. neglig. pralat. Glossa in cap. uni, extra de sacros. eccles. & Abbas, in d. c. licet, ubi infert, quod aduocatus, qui pro aliis patrociniatur, multo fortius hoc facere debere in causa propria, & qui propter suas merces saluandas alienas proicit, non tenetur ut l. qui seruandorum, ff. de præscript. verb. facit textus in l. qui firmo, §. i. & l. quemadmodum, §. item Labeo, ff. ad legem Aquiliam, & in materia charitatis, Carol. Molinæus in tract. de usur. in nu. 72. quæst. 2. Romanus cons. 374. Dec. cons. 131.

1. Si manifestè. 7.

Vide Decium cons. 224. Baldum cons. 254.

Socinum cons. 79.

¶ In aquæ ductu antiqua consuetudo seruatur: consuetudo autem quomodo probetur, vide Bald. ad l. i. C. ad Velleianum, §. 5. vers. sed hic quæro, Paris. cons. 13. per totum præcipue, num. 32. & 34. vol. i. Dec. ad l. i. numero 18. Cod. de edend. & quod consuetudo in dubio attendatur, Afflict. decis. 192. num. 4. & si dubitetur quæ ex duabus consuetudinibus præualeat, attenditur posterior. Alex. cons. 5. col. 2. volu. 5. Capic. decis. 163. num. 4. consuetudo quam vini habeat, vide Cottam in verbo Consuetudo, Romanum singul. 19. Cremenf. singul. 150. Gerar. not. 83.

1. Altiùs. 8.

Ad intellectum istius legis, vide Cepolam in tit. de seruit. urb. prædio. in Rub. de seruitur. altius tollendi, Socinum in regul. 101. Parladoriū verum quotidianarum, c. 15. Menochium de arbit. iudic. libro 2. cau. 156. Baldum consilio 188. & 429. Decium cons. 373. Cepolam cons. 35. Alexandrum cons. 174. Iasonem cons. 98. Socinum cons. 141.

¶ Domum suam vsque ad cælum eleuare quilibet potest, limita hanc regulam, quādo quis ita edificat ut sibi profit, secus si ad æmulationem alterius, Doct. hic Ias. ad l. quominus, numero 23. D. de flumi. Veron. in tract. de seruit. urbanorum prædiorum, cap. 39. numer.

2. in materia, vide Socin. in reg. 101. domum, & Hippol. singulari 154. Angelum ad l. de pupillo, §. meminisse, D. de noui operis nuntiatione, Zaf. libr. i. respon. cap. 10. Decium ad l. domum, D. de regul. iur. Cagnolum ad l. nullus videtur, numer. 3. de regul. iur. per Decium consil. 101. Viui. libro i. commu. opin. in verb. feudalis, Duen. regula 33.

1. Si tibi seruitutem. 10.

Vvrmser. i. præct. 27. obseru. i.

1. Per agrum. 11.

Nota quilibet potest domum suam eleuare vsque ad cælum, & est ratio, quia solum est liberum vsque ad cælum. Vide 4. fallentias positas per Socinum in regu. 137. incip. domum suam. Et Hippol. singulari 154. ad istum textum, vide limitationes, Felin. in c. humanum, quod scribit post tractatum de iure patron. in vers. 6. cons. Oldr. cons. 30. factum.

1. Non modus. 12.

Decius cons. 244. Baldus cons. 407. Fulgos. consil. 37. Corrañus ad l. i. de seruiut. numer. 2. pag. 53.

¶ Licet prædia quibus debetur seruitus 2. quæ fuerint aucta, non tamen augetur modus aquæ ducendæ à principio limitatus, declarat Cephalus consil. 10273. numero 15. Quid in dote, puta est donata filia in 10. & postea augetur bona paterna, an debeat augeri dos, dic ut notat Iason Auth. res quæ C. commu. de leg. numero 27. vers. 6. not. Laur. de Pale. in tract. quod stant, masc. v. p. numero 16. vers. sed an filia. Quid in fideiussore, an teneatur de augmento, quod non ad augmentum debiti principalis, Abba. d. c. constitutum, sub numero 7. de fideiuss.

1. Sicut vsumfructum. 13.

Paulus 2. sent. tit. 6. §. 30.

1. Cum talis. 14. & vlt.

Ferrar. in forma libelli seruitutis confessoria.

§. Cum autem. i.

Area in qua messis tritatur, si non potest habere ventum, nisi ex vna parte, & aliquis ibi ædificet, prohiberi potest ædificans ultra Bart. qui ad hoc reputat istum §. singularem. Adde Angelum in l. Imperator, D. de seruitur. urb. præd. Et Imol. in l. si prius, in fin. D. de oper. noui ratione.

tit. 35. De lege Aquilia.

Harmenopolus 2. tit. 6.

1. Damo

1. Damnum. 1.

Paulus 5. *sententiarum* 3. §. vlt.

1. Legis Aquilæ. 2.

Gaill. 2. *obs.* c. 22.

1. Ex morte. 3.

Imbertus negat hanc legem feruari in Gallia.

1. Contra negantem. 4.

Paulus 1. *sent. titul.* 9 §. 1.

1. De pecoribus. 5.

Harmenopolus 6. *tit.* 14.

1. De his quæ. 6. & vlt.

Paulus 1. *sentent.* 11. 15. §. 1.

Tit. 36. Familia erciscundæ.

Paulus *lib.* 2. *sent.* 11. 18.

1. Si non. 1.

Actione familia erciscundæ agitur ob res indiuisas.

1. Vxor tua. 2.

Romanus *conf.* 406. Valth. *libro* 2. *miscell.* cap. 36.

1. Aduersus. 3.

Vide 1. vlt. D. de *crim. expil. hared.*

1. Si filiusfam. 4.

Romanus *conf.* 291.

1. in ipsius. 5.

Menochius de *arb. iud.* *libro* 2. *cas.* 121.

1. Ea quæ. 6.

Mercerius *lib.* 2. *opin. cap.* 5.

1. Si qua fideicommissorum. 7.

Iudex diuidendæ hereditatis de prælegatis cognoscit.

1. Quotiens intra omnes. 10.

Quid si pater diuidit in vita inter filios, Decius *conf.* 8. vlt. col. Oldradus *conf.* 8. Iaf. *conf.* 18. Fulg. *conf.* 90.

1. Inter filios. 11.

Nou 118. cap. 3.

1. Non ideo. 12.

Diuisio hereditatis non requirit scripturam.

1. Cerrum. 13.

Romanus *conf.* 406. Decius *conf.* 86.

1. Si familia. 14.

Pileus *quæst.* 62. Romanus *conf.* 503. *diligenter, in fine.*

1. Si diuisionem. 15.

Arbiter dari solitus est familia diuidendæ causa.

* Cuiac. ad l. 1. ff. de pact.

1. Filij patris. 16.

Alexander *conf.* 22.

1. Cohæredibus. 17.

Decius *conf.* 672.

1. Filia cuius. 18.

Zoaes à Ribyera *lib.* 1. *obs.* c. 33. reprehensus à Cuiacio *lib.* 9. *obs.* c. 17.

1. Incerti. 19.

Baldus *conf.* 445. *quidam partes.*

1. In familia. 20.

Cohæres nomine proprio rem hereditariam distrahens, quomodo teneatur, vide hic D. Gothof.

1. si cogitatione. 21.

Vide Cuiacium ad *Nov.* 22.

1. Seruum communem. 22.

Vide Cepotam *can.* 132.

1. Licet pacto. 23.

Cohæredum pactiones creditoribus non nocent.

1. Filium. 24.

Oldradus *conf.* 113. *quæst.* Signo. de Home. *conf.* 35. *casus*, Petr. de Ancha. *conf.* 128. *si huic*, Baldus *conf.* 69. *quidam*, *inst.* *parte* 3. *et* 318. *proponitur*, *parte* 5. *et* 277. *quæritur virum*, *parte* 1. Romanus *conf.* 277. Baldus *conf.* 328. *et* 217. Scripsit in hanc legem ex professo Ferrutus, & copiose Corraffius, obiter Alciarius *libro* 6. *parad.* c. 5. Charon. *lib.* 2. *metaph.* pag. 86. Vaconius *libro* 4. *declar.* 59.Latissimè hic per omnes præcipuè per recentiores, in repetitione ad hunc textum, & adde Moder. Sabin. *lib.* 4. *declar.* c. 145. Bereng. Fernan. ad l. in *quartam*, cap. 3. numero 40. *et* seq. D. ad *legem Falc.* *et* ibidem recentiores nostri, num. 36. *et* 188.

1. Ex causa. 25.

Cuiacius *lib.* 13. *obs.* cap. 33.

1. Inter omnes. 26. & vlt.

In Gloss. verb. *vel in iudiciis*. Indicium quando est à remotis, per duos testes probari debet, ita communiter scribentes in ista glossa quam reputant singularem hic. Adde aliam in *Authen. de testament.* col. 8 quam ibi ad hoc ponderat Angelus. Et notat Imol. in cap. *sicut elapso. de simonia*. Bart. in l. *admonendi*, in 10. col. de *iure iur.* Bald. in l. *cum à socero*. Cod. de *iure dot.* Et in l. 2. in princ. D. de *excus. tut.* *et* 1. fin. D. de *eo, quod met. causa*. Panorm. *conf.* 11. Oldrad. *conf.* 119. Ripa *conf.* 1. Curt. *conf.* 98. Rom. *conf.* 306. Zabbar. *conf.* 149. Fulg. *conf.* 90. Panorm. *conf.* 105.

Tit. 37. Comuni diuidundo.

Oldendorp. claf 4. añ. 22.

I. Frater tuus. 1.

Oldrad. conf. 235. Petr. de Anch. conf. 279.

I. si probatum. 2.

Cuiacius 10. obf. 26.

I. Ad officium. 3.

Tot libellis opus est, quot sunt socij.

I. si maior. 4.

Ad Gloss. 1. quod ex diuturna possessione præsumatur diuisio facta, dic cum gloss. esse communem opinionem, vt per Rip. ad c. sepe, num. 2. de restit. spoliat. Felin. ad c. sicut, extra de sent. & re iudic. Limita vt per Pract. Papien. in for. libel. pro hered. vel re sing. diui. in glo. communiter, vers. sed pro declarat. prædictorum, num. 5. & ad propositum gloss. hic plura cumulat, Ias. ad l. i. c. qui admit. Alexand. conf. 92. vol. 2. Dec. consilio 79. de commu. Iason ad l. sciendum, numer. 1. ff. de verbor. obligat. Balb. in tract. præscrip. fol. 27. numer. 40. item diuturna præstatio facta ex mera liberalitate non producit obligationem, secundum Innoc. ad c. cum ecclesia, de causa posses. & proprietatis, nisi facta sit ad piam causam, ex qua quis obligatur. Marfil. sing. 192.

Item diuturnitas temporis operatur, vt omnia præsumantur sollemniter acta, latè per Marf. vbi limitat, & declarat sing. 323. & 436.

Vbi Gloss. in verb. si maior. Ista gloss. (quã communiter approbatam esse testatur Ias. in l. sciendum, num. 18. D. de verbor. obliga.) est singularis, quod fratres per longa tempora bona separata possidendo, diuisio inter eos facta præsumitur. Plura ad hoc propositum cumulat Ias. in l. i. c. qui admittit, & c. Sed limita secundum Bald. hic, quando in fin. circa modum faciendę diuisionis inter fratres. Vide plura apud Bartolum ad d. l. si maior, Cepo. conf. 22. Petrum de Anch. conf. 149. Raph. Cum. conf. 80. Rom. consilio 205. Bald. consilio 396. & 47. Cuiac. d. lib. 13. c. 35.

I. In communione. 5. & ult.

Amplia, vt per Hippol. sing. 9. Et limita nõ procedere in feudis, Nam non potest vnus solus prouocare ad diuisionem, si sunt vltra duos, nisi alij consentiant. Vide ibid. & Ias. in l. si non forem, §. si centum, D. de cond. indebit. Oldrad. conf. 241. Cepol. conf. 41. Dec. conf. 265. Güter. resolut. parte 1. cap. 58.

Titul. 38. Communia vtriusque iudicij tam familię erciscundę quàm communi diuidundo.

I. Diuisionem. 1.

Decius conf. 202. vt præsens, parte 1.

I. Etiam. 2.

Panor. conf. 92. contra, parte 1. Et 61. in causa dicta, parte 1. Et primo quod communitas, parte 2. & 44. in præsentis, parte 1. Petr. de Ancha. conf. 67. querela, Bal. conf. 365. Si V. a. fallus, parte 5. Fulg. conf. 144. syndici, & 167. visis.

Sententia nulla potest de consensu partium approbari, vide Dec. conf. 499. ad si. vers. vlt. non ob. Paris. conf. 46. lib. 1. num. 14. in materia de laudo inualido & nullo, quod possit fieri per partes, vt valeat in vim pacti, Affli. decif. 117. Rom. conf. 173. ad fin.

I. maioribus. 3.

In diuisionibus subuenitur ei, qui est deceptus dolo aduersarij vel re ipsa vltra dimidiam iusti precij, Ioan. Bartol. Plot. ad l. si quando, Cod. vnd. vi. num. 321. & seq.

In materia diuisionis, de qua Bald. hic. Ias. ad l. i. D. si cert. pet. col. 4. num. 39. vbi Rip. numer. 70. Guid. Papæ q. 289.

Et si fuerit facta per vim, an possit retractari, vltra, Bald. ibi, Cot. in memor. in verb. foris, Moder. Ancon. in tract. de mercat. in tit. de spons. 4. partes, vers. quare igitur, num. 8.

Bart. conf. 90. dilecto, Dec. consil. 351. in casu, & 408. in præsentis, Bald. conf. 91. facti, parte 2. & 386. proponitur, parte 1.

I. si patruus. 4.

Rom. conf. 274. dicta mater, Guid. Pap. conf. 226. ad 1. Dec. conf. 435. in causa, & 66. de duobus, Bald. conf. 19. casus, par. 1. Chaffa. consil. 57. factum, Zaba. conf. 27. orta lite, Socin. conf. 254. visa, & confid. Corn. consil. 212. videtur, part. 4. & 214. in hac dicta parte, & 98. licet.

I. De instrumentis. 5.

Molinæus de vsur. q. 83. num. 628.

I. Si cum patruo. 6.

Vide Ferrariensem in forma libelli in causa venditionis 37.

I. si fratres. 7.

Romanus conf. 396. in casu, Dec. consil. 187. & pro tenui. Oldrad. consil. 233. perlectis.

I. si inter vos. 8.

Vide l. 5. supra familia erciscundę, & l. 45. D. de pactis.

I. Fam. 1.

I. Familiae. 9.

Diuisio non cadit ubi non est communio.

I. scriptura. 10.

Oldradus *conf.* 258. *innocen.*

I. Possessionum. 11.

Ioan. de Ana *conf.* 54.

I. illud. 12. & vlt.

Bald. *conf.* 38. Soc. *conf.* 301.

Practica iudicandi in materia confinium,
Bal. in c. de probat. * optime Campegi. in tract.
de dote, pag. 5. num. 1.

titul. 39. Finium regundo-
rum.

Paulus 2. *sent.* tit. 16.

I. Regionem. 1.

Cuiacius d. c. 35.

I. Successionum. 2.

Corne. *conf.* 333. capio. parte. 1.

I. si quis. 3.

Bald. *conf.* 420. *verba Principis*, parte 1. & 468.
qualiter, parte 3. & 376. *seq. par.* 1. & 445. *quali-*
ter, parte 5. & 286. *ibidem* parte 2. Ias. *conf.* 6. *spe-*
culatissime, parte 1.

I. Si constiterit. 4.

Bald. *con.* 436 *statuto*, parte 5. & 144. *presup-*
positio, parte 1. Corn. *conf.* 213. *usio te*, parte. 4.

I. Quinque pedum. 5.

Charon. *libro* 3. *veriss.* pag. 163. Nicol. Valla,
de reb. dub. tract. 8. Crinit. *libro* 25. *de hone. disc.*
c. 4. eam reperit And. Alciar.

I. Cunctis. 6. & vlt.

Panor. *conf.* in q. parte 2.

tit. 40. De consortibus e-
iusdem litis.

I. Explosis. 1.

Sidonius 4. *epist.*

I. Commune. 2. & vlt.

In gloss. in verbo *cauere*. Nota istam gloss.
quæ secundum Bald. communiter hic allega-
tur, quod exceptio dilatoria potest opponi
post litem contestatam, quando de nouo eue-
nit. Adde text. & gloss. in c. *insinuante*, de off. de
leg. Abb. in c. *sum M. de constit.* Et istum tex-
tum quod consors pro consorte admittatur,

¶ Limita, vt per Apost. d. c. *cum M. inter*
quæ limitatio cõmuniter allegatur, vt pro-
cedat post litē contestatam, & hoc per istum
tex. Tamē iste tex. videtur probare cõtrariū.
Nam hic dicitur consortem admitti post li-
tem ordinatam. Lis autem ordinata dicitur,
oblato libello antequam contestetur, iuxta
not. in l. 1. *qui dare iur.* & *cur. possunt*. Et ad istā
glossam adde, quod in simili habetur, quod
exceptio contra personam testis non potest
opponi post publicationem. Et tamen fallit,
quando talis exceptio comperiretur de no-
uiter, vt in c. *presenti*, de testib. Et Bald. in l. *si*
quis testib. Ea enim, quæ de nouo emergunt,
nouo egēt auxilio, l. *de atate*, §. *ex ea*, D. *de in*
terrog. act.

¶ Istam tamen Glossam limita non proce-
dere, quādo talis exceptio obuenit facto vo-
lentis eā opponere, vt per Alex. in l. *natura-*
li. er., §. *nilil*, D. *de acquirenda possessione*. Et an &
quando cõsors eiusdem litis admittatur pro
consorte, sine mādato. Adde Felinum in d. c.
cum M. 4. col. vers. in glo. 1. Adde quod exceptio
suspicionum Iudicis licet superueniat post
conclusionem in causa, tamen non poterit
opponi. Abb. in c. *cum dilect.* §. *col. vers. sed circ.*
de ord. cog.

* Masuer. in pract. for. tit. 2. de dilat. n. 17. pag.
37.

tit. 41. De noxalibus actio-
nibus.

I. si serui. 2.

Panorm. *conf.* 19. Romanus *conf.* 4.

Statutum disponens super eo, super quo
disponit ius commune, interpretatur secun-
dum ius commune, & restringitur ne sequa-
tur absurdum, vide Alexandrum ad l. *inter ca-*
tera, numero 5. de liberis & posth. Paul. de Cast.
ad l. *fin.* §. *in computatione*, in fin. c. de iur. delib.
vide Angelum, qui infert ad statutum consilio
6. *lata sententia*, quem sequitur Ias. ad l. 1. nu-
mero 22. D. de leg. 1. *licer.* Alex. & Soc. *ibidem* con-
tra, & nouis. Hercul. & Soc. *lun.* 7. *column.*

I. siue seruum. 3.

Cuiacius *libro* 5. *obs.* c. 40.

I. si feruus. 4.

Nota hic quod raptus crimen publicum
est.

I. si tibi. 5. & vlt.

Cuiacius 6. *obs.* c. 2.

Tit. 42. Ad exhibendum.

Oldendorp. *claf.* 3. *act.* 1.

D ij

I. Si dominium. 1.

Cuiacius 9. *obs.* c. 7.

I. Si criminis. 2.

Persona exhibenda est interdum ratione criminis.

I. Non ignorabit. 4.

Ibi Glossa in *verf. f. iiff.* Nota quando editio scripturę petitur officio iudicis ex tit. de edēdo, necesse esse quod scriptura sit penes eum, a quo petitur tempore litis contestatę. Et de hoc etiam est textus in *l. si iuncta glossa, de fid. instru.* Et si aduersarius diceret, se perdidisse, an sufficiat sacramentum, vide Alex. *cof. lio 199. in 2. vol.* Et de materia istius legis, vide Cast. in *l. publicatis, in fi. de testibus.* Et ibi per Alexandrum & alios, vide Aretinū. *conf. 219. Romanum conf. 329.*

I. Ad exhibendum. 5.

Nota hic de Modestino, de quo meminit *l. vl. j. de mun. & honor.*

I. Instrumenta. 6.

Cumanus *conf. 42. viso processu,* Cuiacius *d. 635.* Nota hic quod inuasor instrumentorum criminaliter accusari potest & ciuilitur ad exhibendum.

I. Si res tuas. 8.

Exhibitio rerum commodatarum peti potest.

I. si ex quocumque. 9. & vlt.

Instrumentum condicere potest naturaliter liberatus.

Tit. 43. De aleatoribus.

Legem de alea latam fuisse testatur Cicero, Philippica secunda.

I. Victum. 1.

Am. Marcel. *cap. 28.* Cicero *d. 2. Phil.* Cuiacius *cap. 32. de diuersis temp.*

I. Constitutio. 2.

Alea vitiosa est, vnde ait Seneca, Aleator quanto est in arte melior, tanto est nequior.

I. Alearum. 3.

Pius *annotament. posterioribus cap. 32.* Alciat. *libro 1. praterm.* Turneb. *lib. 2. aduers. c. 33.* Cuiacius *lib. 11. obs. cap. 20.* Menoch. *de arbit. iud. cas. 399. & 400.* Rainaldus Corfius *libro 3. indagat. cap. 11.* Constantius Landus *enarrat. in rit. de iustitia & iur. capite 6.* Clarus, §. *ludus, per totum,* Benedictus Capra *in regul. concl. 86.*

Tit. 44. De religiosis & sumptibus funerum.

Paulus 2 *sent. tit. 21. de sepulchris & lugendis.*

I. si vi fluminis. 2.

Anniversaria sacrificia quo fini olim fierent, notat Plutarchus in Antonino.

I. Inuito. 2.

An res sacra vendi possit, vide Rip. *in l. 6. D. de pactis.*

I. Legatum. 3.

Legatario legatum petere licet cum expensis.

I. si sepulchrum. 4.

Dom. de sanct. Gemin. *conf. 32. pro examinatione.*

I. Militis voluntatem. 5.

Paul. *ad 3. sent. tit. 5. §. 10.* Mynsing. *5. obs. c. 79.*

I. Monumentorum. 6.

Sepulchri inscriptioni fides nō adhibetur, *d. l. vide gloss. in verb. patrum, in cap. quanto, de iureiur.* vbi loquitur de monetę inscriptione. Et quod literis scriptis in marmorib⁹ antiquis sit danda fides, Bal. *conf. 345. incip. an patronatus,* & quid de libris censualibus, Abbas *conf. 101. & 105.* & quid de libris ecclesię, an faciat fidem, Dec. *conf. 146. col. 6.* & ad omnia prædicta per scribentes, in *cum causa, ext. de probat.* Forcat. *Necym. dial. 1.* Negant autem quidā publicę incisa in es, vel in marmor fidem non facere, qua de re vide supra.

I. statuas. 7.

Oldrad. *conf. 228. quod fratres.*

I. ius familiarium. 8.

Coniunge *l. 2. in fine, §. eod.*

I. Locum quidem. 9.

Quid sit locus religiosus, vide Cuiac. *lib. 10. obs. c. 37.*

I. si necdum. 10.

Concordat. *l. 1. & 2. C. de cadaver. pun.*

I. Obnoxios. 11.

Iure Gallico hæc lex seruatur, teste Rebuffo in *proem. const. num. 54. & 55.*

I. Mortuorum. 12.

Paul. 1. *sent. tit. 21. §. 2. & l. 6. C. Th. de sep. vno.*

I. ius sepulchri. 13.

Coniunge *l. 7. & 8. D. hoc tit.*

I. Nemo. 14.

Prat. *de veteri iur. prudentia, pag. 244. & seq. l. Nul-*

I. Nullo 15. & vlt.

Huius vectigalis meminit l. 37. D. de hoc tit.

CODICIS LIBER

quartus.

tit. 1. De rebus creditis & iurariando.

PAVLVS lib. 1. sen. tit. 2. Harm. lib. 1. tit. 7. Ferar. in forma iuramenti, quod præstatur à parte parti, 6. Old. class. 1. act. 9.

I. Causa iurariando. 1.

Paulus 2. sent. 1. §. 3. Harm. 1. tit. 7.

I. iurariando. 2.

Ioan. Robert. lib. 2. sent. iur. c. 20. Cuiac. lib. 2. obf. ca 19. Menoch. de arbit. iud. lib. 2. cas. 319. Aul. Gell. lib. 7. c. 18. Torcl. de Prat. obf. 41. n. 2.

I. in bonæ fidei. 3.

Pet. de Anch. conf. 385. Rom. conf. 292. & 251.

*Vide Fachineum controuersiarum iuris lib. 1. c. 15.

I. Si ad excludendam. 4.

Pupillo non deferitur iuramentum, nec is etiam deferit. Harmenopolus lib. 1. tit. 7.

I. Cum etiam. 5.

Ad faciliorem huius legis intellectum, vide Cuiacium libro 3. obf. c. 27.

I. Cum proponas. 6.

Nota hic quod iurandum deferri potest super causa status.

I. Nec filius. 7.

Decius conf. 58. & pro tenui.

I. Actori. 8.

Vandus lib. 1. quest. iur. quest. 13. An autem ex iuramento nascatur actio in factum, vide Oldendorp. class. 1. act. 9.

I. Delata. 9.

Vide Paulum libro 2. sent. tit. 1. §. 2. Cuiacium 4. send. 36. folio 548.

I. in actione. 10.

Iurare tenetur vel saltem referre, cui deferitur iuramentum.

I. Si quis iurandum. 11.

Baldus consilio 170 Iason. con. 85. Socinus con. 184. difficilis. Nota autem hic quod per appellationem suspenditur sententia.

I. Generaliter. 12.

Romanus conf. 290. Fulg. consilio 145. vide lib. 2. feud. tit. 58 Roland. à Valle consilio 52. An chorani. 1. quest. 55. numero 8.

*Explicatur hæc lex à Fachineo controuersiarum iuris lib. 1. c. 17. Ab Antonio Fabro lib. de error. pragmatic. decad. 19. c. 2.

§. sed iuramento. 1.

Mynsing. 1. obseruationum, c. 13. optime autem notat hic Salycerus posse iurari appellatione pendente.

§. Sin autem. 2.

Sententia emendata nõ parit dispendium.

§. siue autem. 3.

Balbus decis. 8. vide Glos. n. c. 1. de his qua vi metusue.

§. His de præsentibus. 4.

Menochius de arbit. iudic. cas. 228. Mynsing. libro 1. obf. c. 5.

§. in omnibus. 5.

An iuramentum iudiciale prætextu testamenti retractetur, vide Rom. sing. 97.

§. similique. 6.

Cuiacius lib. 20. obf. c. 3.

I. Cum quis. 13. & vlt.

Bart. conf. 90. Rom. conf. 350. Dec. consil. 424. Rom. conf. 102. Forcat. 18. cupid. 7. N.

tit. 2. si certum petatur.

Harmenopol. lib. 3. tit. 5. Oldendorp. class. 4. act. 17.

I. Neque. 1.

Obligatio personalis non sequitur fundum & prælegatum. vlt. 1. §. si hæres, D. ad Trebell. nec transit etiam instantia contra successorem vide quinque fallentias per Soc. reg. 339. vel 277. incip. obligatio personalis, Bal. obf. 87. & 57. & 237. Rom. conf. 189.

Qui pecuniam alienam suo nomine credit, sibi stipulando ius quærit.

I. Quamuis. 2.

An stipulatio sequens nouet actionem, que oritur ex enumeratione, vide hic Glossam.

I. si absentis. 4.

Panorm. conf. 83. videtur, parte 1. Dec. obf. 58. Panorm. conf. 81. videtur, parte 1. vide Cuiac. lib. 5. obf. cap. 29.

Papon. 1. notat. cap. de prest.

I. si non singulari. 5.

Bald. conf. 54. Roman. consil. 114. Baldus con. 393. parte 3. Molinaus quest. 7. de usur. nu. 132. & seq. *Pap. 1. notat. c. de prest. mutu.

D iij;

Si ex pretio. 6.

Bald. *conf.* 268. *sciendum*, parte 3. Cuman. *conf.* 160. Bad. *conf.* 142. parte 5. Nouam autem huius legis interpretationem adfert Paponius *lib.* 3. *notar.* c. 9.

I. Non vnde. 7.

Bald. *conf.* 249 *super libris*, parte 1. & 298. *hac materia*, parte prima, Molin. *de usur. quæst.* 23. n. 229. *quæst.* 86. *num.* 559. & 561. *cum seq.*

I. Si pro mutua. 8.

Paulus 2. *sent. tit.* 14. §. 2. Quis huius legis sit sensus, declarat hic D. Gothof. *Papon. 1. *notar.* c. *de prest. mutuel.*

I. Cum te. 9.

Cumanus *confil.* 172. Fulg. *confil.* 209. Baldus *confil.* 262. *quia plenè*, parte 5. Dicitur autem hic quod in eodem libello potest quis agere, partim suo nomine, partim alieno.

I. eo quod. 10.

Oldradus *conf.* 174. *thema*. Nota hic quod in vno contractu possunt contineri plures obligationes plurium personarum.

I. incendium. 11.

Bald. *conf.* 348. & 65. Cumanus *confil.* 185. Oldradus *confil.* 221. Molinæus *quæst.* 8. *de usuris*, *num.* 134.

I. Si in rem. 12.

Qui pro alio soluit etiam si sit eius correus, potest ab eo repetere.

I. eum qui. 13.

In mutui obligatione consideratur quid contrahentes inter se egerint.

I. Mutuæ pecuniæ. 14.

Non obligatur ex mutuo qui vt testis subscribit.

I. non aduersus. 15.

An creditor cogatur crediti nomine relicto debitore, experiri aduersus debitorem debitoris, vide hic D. Gothof.

I. Quisquis. 16.

Aciat. *lib.* 4. *disputat.* c. 22. vide quædam in in hunc locum apud Cuiacium *Nov.* 8. Ciceronis *libro de Orator.*

I. Super chirographariis. 17. & vlt.

Panorm. *confil.* 53. *attinendo*, parte 2 Cuiac. 16. *obs.* c. 14. vide in hunc locum elegantissimè Harmenop. *libro.* 1. c. 6.

Auth. sed nouo iure.

Nota hic quod maior solemnitas requiritur in contractu in urbibus quam ruri.

Tit. 3. De suffragio.

Ad hanc Rub. vide Alciat. *lib.* 2. *paradox.* c. 14. & *lib.* 4. Amnia. *lib.* 22. vide Cuiacium hic, & Duar. 2. *disp.* cap. 21.

I. si qui. 1. & vnica.

Duaren. *libro* 2. *disputat.* cap. 21 Ioann. Robert. d. 1. 2. cap. 21. Bart. *confil.* 65. Alex. *confil.* 109. Fulg. *confil.* 42. *tranuersi*, vide l. 1. C. Theodos. *hoc eodem titul.*

§. Et si quid. 1.

Vide Vincentium Lirinensem aduersus profanas.

§. Quod si prædia. 2.

August. *epist.* 129 & 118. Cassiod. 7. *variar.*

§. Quod si quis. 3.

Ferrar. *in forma sequestri.* 9. *versiculo sapiens vir.*

Quomodo accipiat hæc vox, declarat Alciat. *lib.* 2. *parerg.* c. 26.

Tit. 4. De prohibita sequestratione pecuniæ.

Corraf. *lib.* 3. *miscell.* cap. 2. vide Ferrarium *in forma sequestri*, adde Rebuff. *tom.* 3. *tract.* Papon 8. *arrest.* 10.

I. Quotiens. 1. & vlt.

Ioan. Robert. *lib.* 1. *sentent. iur.* cap. 5. Dec. *conf.* 125. & 366. Roman. *confil.* 312. circa. Cur. *conf.* 60. Zabarel. *confil.* 145. *quidam.*

Tit. 5. De conditione indebiti.

Formulam huius actionis, vide apud Oldendorpium *class.* 6. *art.* 6.

I. Pecuniæ. 1.

Corraf. *lib.* 2. *miscell.* cap. 7. Pilæus *quæst.* 141. Dec. *conf.* 350. & 348. Fulg. *confil.* 69. *visio totius* Molinæus 16. *de usur.* q. 186.

I. Si citra. 2.

Decius *conf.* 350. & *consilio sequenti.* Soluit qui delegat, idè quæ vt indebiti soluti, ita indebitè delegati conditio est.

I. Cum & soluta. 3.

Nota hic argumentum à maiori ad minus. I. Ea

1. Ea quæ. 4.

Paulus 1. sent. 19. §. ultimo.

1. Si à patre. 5.

Vide Cuiacium 8. obser. cap. 9.

1. Si per ignorantiam. 6.

Debitor nõ auditur si dixerit malè se conueniri.

1. Fideicommissum. 7.

Loquitur hæc lex de ignorantia iuris, non autem facti.

1. Creditoris. 8.

Soluentem non liberat, qui soluit falso procuratori.

1. Indebitum. 9.

Oldradus consilio 1. 6. natura. Dominus soluens ex contractu falsi procuratoris, contra-ctum eius approbat.

1. si quis seruum. 10.

Molinæus de diuid. & indiuid. parte 2. num. 136. Cuiacius libro 8. obs. cap. 35. Dubitans non donat.

1. Pro dubietate. 11. & vlt.

Decius consil. 267. non excedit. Nota autem hic quod non præsumitur transactio nisi proberetur.

Tit. 6. De conditione ob causam datorum.

Clarus 4. sent. §. donatio, q. vlt. Oldend. class. 6. añ. 4.

1. Pecuniam. 1.

Decius consil. 350. visis, & 151. in casu. Deficiente causa ad effectum producendum necessaria, deficit effectus.

1. si (vt proponis.) 2.

Facto resolutio oriuntur conditiones ob causam dati.

1. Ea lege. 3.

Forcat. in Cupid. iurisp. c. 13. ad hanc legem melius quàm ad cæteras scripsit Ioannes Sighardus, Pilæus quest. 68. Panorm. consil. 91. Oldrad. consil. 160. & 159. Panor. consil. 3. Bald. consil. 482. magnifici, parte 1.

1. si cum exigua. 4.

Cautio eatenus condici potest, quatenus pecunia non est numerata.

1. si militem. 5.

Sarmientus libro 2. select. cap. 3.

1. Cum ancillam. 6.

Ex hoc textu, collige regulam quod perfecta donatio reuocari non possit.

1. si repetendi. 7.

Dec. consil. 168. Baldus consil. 381. Panorm. consil. 101. & 93. Romanus consil. 417. in præposito.

1. Dictam legem. 8.

Cornel. consil. 349. in hac parte 1.

1. si liber. 9.

Cuiacius 2. feudor. 23. in fine.

1. Pecuniam. 10.

Vide l. 5. D. de condict. causa data.

1. Ad uocationis. 11. & vlt.

Pilæus q. 54. & 71.

tit. 7. De conditione ob turpem causam.

Oldendorp. class. 6. añ. 7.

1. si ex cautione. 1.

Nota hic quod promissum ex causa turpi peti non potest.

1. Cum te propter. 2.

Vide l. 128. D. de reg. iur.

1. Quod euitandi. 3.

Robert. dicto lib. 1. cap. 10.

1. Quotiens. 4.

Corrasius d. cap. 7.

1. Mercalem. 5.

Nota hic, aliquem non audiri allegantem turpitudinem.

1. Eum qui. 7. & vlt.

An fur teneatur de re furtiua, etiam extincta, vide hic D. Gothofred.

titul. 8. De conditione furtiua.

1. Præses. 1.

Baldus consil. 329. quidam, parte 4.

tit. 9. De conditione ex lege, & sine causa, vel iniusta causa.

Oldendorp. class. 6. añ. 5. & añ. 7.
D. iiii.

1. Licet. 1.

Emanuel Costa libro 2. *select. ca. 15.* Vvaltherus libro 2. *miscell. c. 37.* Baldus con. 250. in *quast. prima parte.*

1. Diffolutæ. 2.

Baldus hic legem hanc optimè explicat.

1. Mala fide. 3.

Robertus libro 2. *sentent. iur. cap. 15.*

1. Si non est. 4. & vlt.

Chirographum non numeratæ pecuniæ condicatur.

tit. 10. De obligationibus & actionibus.

1. Data. 1.

Ludouicus Romanus *conf. 374. presens est.* Zafius libro 2. *sing. respon. cap. 5.* Cuiacius libro 2. *obs. cap. 31. & ad Nou. 134.*

*Antonius Faber lib. 12. *Coniect. cap. 2.*

1. Nominibus. 2.

Quæ sit huius legis ratio, collige ex l. 1. §. e.

1. Ob causam. 3.

Peckius *cap. 4. de iure sistendi, num. 17.*

1. Bonam fidem. 4.

Cuiacius 8. *obs. cap. 14.*

1. sicut initio. 5.

Sicut ab initio sunt voluntarij, & ex post facto necessarij, d. l. & sic affirmat Archidiaconus in c. de forma 24. & Bald. in l. 1. numero 124. ff. de rerum diuis. & in l. cum Archimed. in fine, C. vi. in possess. Socin. *conf. 186. visa pro testa. vide Dynum in l. quod semel placuit, extra de reg. iur. Ita Renuntiare, &c. Renuntiare feudo vassallus non potest inuito domino, cum eius fauore introductum sit, vt hac lege.*

1. Si in solutum. 6.

Forcat. *auiar. cap. 6. num. 5.*

1. si à creditore. 7.

An mandatum remunerandi re integra morte mandantis finiatur, vide hic D. Gothofredum.

1. si quidem. 8.

Romanus *conf. 298. circa.*

1. Nimia credulitate. 11.

Benedict. *Cap. in reg. concl. 75.*

1. Ob æs alienum. 12.

Rauardus libro 2. *Variar. cap. 18. & ad leg. 12. tabul. cap. 8.* Rodor. Xuares sub titulo de los go-uernos, Aul. Gell. libro 20. *cap. 1.*

1. Eum cui. 13.

~~M. de iure sing. cap. 6. ibi de~~

1. Est in arbitrio. 14. & vlt.

Oldendorp. *tract. de iure sing. cap. 6.* ibi de priuilegijs fideiusforum.

Auth. sed hodie.

Nota hic multas leges restringi, quæ nimis generaliter traduntur.

tit. 11. vt actiones & ab hæredibus, & contra hæredes incipiant.

Cuiacius libro 3. *obs. cap. 34.*

1. Cum stipulationes. 1. & v-nica.

Bartolus *consilio 212. promitto.* Francisc. Cur tius *conf. 81. viso.* Cumanus *conf. 141.* Oldradus *consil. 114.*

titul. 12. Ne vxor pro marito, vel maritus pro vxore, vel mater pro filio conueniatur.

1. Ob maritorum. 2.

Ripa *conf. 1. tit. de legi. numero 27.* Bartolus *conf. 209. viso processu.* Bald. *consil. 514. ad euidentiam partis.* *vide l. 4. §. 2. §. de off. procons.

1. Cum te possessiones. 3.

Nota hic casum in quo maritus pro vxore fideiubere potest.

1. Cum te ideo. 4. & vlt.

Panor. *consil. 87. dico, parte 1.* Decius *conf. 21. viso.*

Auth. sed omnino.

Qua actione teneatur, qui personam aut res alterius indebiti arrestari fecit, vide Peshium, *cap. 18. de iure sistendi.*

titul. 13. Ne filius pro patre, vel pater pro filio emancipato, vel libertus pro patrono, vel seruus pro domino conueniatur.

Ad hanc Rubricam, vide Cottam in verbo *restituere*, & Capol. *cani. 245. cum seq.* LNeque

I. Neque ex eius. 1.

Decius *conf.* 319. *in causa*, Dom. Pet. de Anch. *conf.* 73. *visis*, Iason. *cōf.* 113. *circa* 1. *parte* 1. Fulg. *consil.* 50. *quidam*.

Auth. Habita.

Nova est Friderici constitutio *habita* & in glossa in verbo *optione* in fine. Si studiosus, qui habet fori electionem, semelelegerit, an possit variare. sed nunquid priuilegium istud datum studioso, vt possit conuentus eligere forum locum habeat quando agit. Vide Sali. hic in 4. notabili, *in verbo quare*. Priuilegia quæ dantur studiofis, procedunt contra non scholares, secus contra scholares, nisi respectu fori, Dec. *ad c. in praesentia*, nu. 173. *extra de probat.* & ibi quod vbi studiosi habent plures iudices, vno electo, possunt nihilominus mutare, si tamē non fiat nisi semel, Iason *ad l. edicta*, n. 27. *C. de eden.* & si rescriptum impetretur de alio iudice, non facta mētiōe de qualitate scholaris, non valet, Decius *ad c. 1. extra de rescript.* n. 59. Et nota hic, quod studiosus debet comparere coram suo iudice. Amplia, quod si à Prætorē citaretur, non teneretur cōparere, Dec. *ad c. cum ordinem* fi. n. 18. *extra de rescript.* Iason *ad l. c. si Prætor*, n. 6. *D. de offic. eius.* Adde priuilegia hic concessa, habere locum in studiofis Grāmatices, Rhetorices, & huiusmodi. Addo *ad §. item Roma*, num. 4. *Inst. de excus. tutor.* Declara hunc textū, vt per Barb. *in tract. de praestan.* Car. 2. q. Basil. 1. *parte*, num. 8. Abb. *ad c. si diligenti*, col. pen. num. 25. *c. 28. de for. compet.* Dec. *ad c. ceterum*, nu. 26. *de Ind.* & de priuilegiis studioforū, habetur latissime per Petrum *Rebuffum, qui hanc Authenticam copiosissime elucidauit.

¶ Ad Gloss. fin. in fi dum dicit, quod appellari potest à sententia eius, qui competentē se dixit, Rom. *sing.* 130. *si iudex*, Dec. *conf.* 160. *numero* 3.

Tit. 14. An seruus pro suo factō post manumissionem teneatur.

Coniunge l. 146 ff. *de reg. iur.*

I. Creditoribus. 2.

An libertus possit conueniri ex contractu in seruitute facto peculio & legato, vide l. 1. §. 10. *D. de dote preleg.*

I. Promissæ. 3.

Pecunia ob libertatem promissa, petitur per actionem in factum.

I. Licet. 4.

Serui delictum quod non parit actionem in seruitute, parit in libertate.

I. Si vt allegas. 5.

Non tenetur seruus, qui coluit prædia dominica etiam si liber factus fuerit.

I. Siue serui. 6. & vlt.

Seruus liber factus non tenetur ex delicto in dominum commissio.

Tit. 15. Quando fiscus vel priuatus debitoris sui, debitores conuenire possit, vel debeat.

An fiscus habeat actiones utiles in debitorem sui debitoris, vide hic D. Gothof.

I. Propter æs.

Quæ sit huius legis ratio, vide Nouell. 52. *cap. 1.*

I. Si in causa. 2.

Quod non est controuersum solet prius capi.

I. Si debitum. 3.

Huius legis sensus petendus est ex l. 4. §. *ead. iur.*

I. Non prius. 4.

Exactor publicorum tributorum excutit, & exigit.

I. insolutum. 5. & vlt.

Vide l. 6. *C. de oblig.* & l. 7. §. *de hæred. vel act. vend.*

Tit. 16. De hæreditariis actionibus.

Quæ dicantur hæreditariæ actiones, notat hic D. Gothof.

I. Pecuniam. 1.

Forcat. *Necyomant. dial.* 64. An creditor succedens pro parte debitoris omne debitum amittat, vide hic D. Gothof.

I. Pro hæreditariis. 2.

Bald. *conf.* 194. Rom. *conf.* 189. Dec. *conf.* 337. Quis huius legis sit sensus, vide eundem hic.

I. Hæredem. 3.

Loquitur hæc lex de actione, de dote.

I. Sub prætextu. 4.

An ætas minor debitoris auferatius agendi creditori, vide Post. hic.

I. Vt debitum. 5.

Nota in hac lege præposteram scripturam non nocere in testamentis.

I. Si adulta. 6.

Cuman. *conf.* 133 iunge l. 19. in fine, D. de reg. iuris.

I. Creditores. 7. & ult.

Romanus *conf.* 189. & 254. Decius *conf.* 387. Qua actione creditor aduersus debitorem hereditarium agere possit, vide hic D. Gothofredum.

Tit. 17. Ex delictis defunctorum in quantum heredes conueniantur.

Huc refert quod Clarus ait lib. 5. sent. 5. ult. q. 86. & seq.

I. Post litis. 1. & vnica.

Lud. Bolog. *conf.* 8. Cuiac ad l. 16. in fine, D. de eo quod met. cau.

* Explicatur hæc lex à Petro Rebuffo.

titul. 18. De constituta pecunia.

Paulus 2. tit. 2. §. 13. Harmenopolus libro 1. tit. 3.

I. Si pro alieno. 1.

Harmen. lib. 3. tit. 6.

Auth. Si quando.

Bald. *conf.* 93. Rom. *conf.* 186.

Ex ista Authentica habes, quod impersonalitas ex parte promittentis vitiat obligationem. Adde, quod secus ex parte stipulantis, Bart. in l. stipulatio ista, §. si quis ita, D. de verb. obligat. Et Dec. *conf.* 83. vbi extendit etiã in libello. Testis autem loquens impersonaliter, improbat Dec. *conf.* 94 si responsum sit impersonaliter stipulanti, an vitietur stipulatio. Vide Alciat. lib. 2. parerg. c. 26. De particula &, & aut, vide hic D. Gor.

I. Receptitia. 2.

Fulg. *conf.* 209. Corn. *conf.* 229. licet, part. 4. Aulus Gellius lib. 16. cap. 6. De argentariorũ officio, vide Cuiac. ad Nou. 136.

I. Diui Hadriani. 3. & ult.

Paulus 1. sent. 20. §. vn.

* Emendatur hæc lex ab Antonio Fabro lib. 11. Coniecturarum cap. 20.

Tit. 19. De probationibus.

Duaren. lib. 1. disput. cap. 27. Harmen. libro 1. cap. 2.

I. Ut creditor. 1.

Alex. *conf.* 79. vlt. part. 4. Roma. *conf.* 419. in primis. An reus suam exceptionem probare debeat, vide hic D. Gothof.

I. Possessiones. 2.

Petitori possessionis non ei qui possidet onus probandi incumbit.

I. Ex persona. 3.

Fulg. *conf.* 78. Cuman. *conf.* 8. duo erant. Alciat. presumpt. 25. Hanc autem legem transpositam esse quidam aiunt.

I. Proprietatis. 4.

Dec. *conf.* 16. Petr. de Anch. *conf.* 310. Fulg. *conf.* 145. Pithæus ad fragment. iuris. con. pag. 76. Nota hic quod dominium probari potest testibus & instrumentis.

I. Instrumenta. 5.

Panor. *conf.* 54. Romanus *conf.* 318. & 373. Decius *conf.* 94. Cumanus *conf.* 136. Romanus *conf.* 291.

I. Rationes. 6.

Panorm. *conf.* 54. & 21. & 34 Ioann. de Anach. *conf.* 53. Socin. *conf.* 295 81. Guterius 2. parte resolution. cap. 6. Cuiacius in Nouell. 48. ca. 1. in fine.

Auth. Quod obtinet.

Rom. *conf.* 205.

I. Exemplo. 7.

Panorm. *conf.* 81. videtur, parte 1. & 21. videtur, parte 2.

I. Frustra. 8.

Probationes non extinguuntur à reo, sed ab actore.

I. Cum te minorem. 9.

An qui de ætate excipit, eam probare cogatur.

I. Neque natales. 10.

Panorm. *conf.* 64. venio, parte 1. Roman. *conf.* 292. sicuti, & 41. in primis. Roland. à Vall. *conf.* 152. num. 12. & 913.

I. Si scriptum. 11.

Nota hic apud quẽ agatur de hereditate.

I. Cum res. 12.

Dec. *conf.* 222. non patitur, Bartolus *conf.* 209. viso processu, Bald. *conf.* 185. punctus, parte 1. & 29. in 486.

* Vbi Gloss. in verb. vacuum. Simile in precedenti fuisse translatum in eam possessionem per cõstitutũ, not. debet probare, quod confluens

constituens possidebat. Vide Angelum, *post Gloss. num. 3. in struct. in fin. de acquir. poss. ubi Bal. mel. Ang. in l. nunquam, inf. de donat. Lan. franc. in repetit. cap. quoniam, extra de probat. in verb. testes, vers. 3. venit proband.*
 ¶ Ad istam Glossam, in verb. *vacuam*, vide *Cast. confil. 941. Et Alex. confil. 11. vol. 4.*

I. non epistolis. 13.

Panorm. *confil. 54. & 29. firmiter, Rom. conf. 255. Consanguinitas quomodo probetur, vide Hartmannium 2. pract. 13. obs. 2.*

I. non nudis. 14.

Briffon *lib. 1. selett. c. 5. Panormit. obs. 105. ex processu, parte 1. Oldr. conf. 258. & 172. quia omnes, Dec. conf. 54. in causa, Ias. consilio 106. p. 1. Filiatio ut probetur, vide l. 5. infra de testam. l. 26. supra de transact.*

I. Vis eius. 15.

Harman. 2. *pract. 13. obs. 1.*

I. Siue possidetis. 16.

Bald. *conf. 486. quidam, parte 1. vide Alciat. 2. præsumpt. 20. & 2. præsumpt. 27.*

I. Matrem. 17.

Dec. *conf. 623. in casu, Baldus consilio 106. cum peteretur, parte 1.*

¶ In tempore fundanti intentionem suam onus incumbit temp. probandi. *Adde l. eum, D. de neg. gest. Clem. fin. de rescr. cum gloss. Scribentes in l. testium, Cod. de testibus. Bart. in l. non solum, §. sed ut probari, D. de operis non. nunciat. vide l. 10. sup. eod. & l. 22. inf. hoc tit. & l. 17. inf. de liber. cau.*

I. Cum precibus. 18.

Baldus *conf. 265. creditor, parte 1.*

I. Exceptionem. 19.

Pet. de Anch. *conf. 322. visa.*

¶ Exceptio dilatoria debet opponi ante litem contestatam. Limita, *ut per Socinum in reg. 167. & 171. incip. exceptiones.*

Auth. at qui semel.

Roman. *conf. 479. in eo Pet. de Anch. conf. 322. visa, Rainal. Corf. lib. 2. indagat. c. 6. Aupachus lib. 2. allegat. c. 4. vide quæ notavi in §. Quia vero, in Auth. de testib.*

* In hanc Auth. extrat Michaelis Crassi Pomerani repetitio.

I. si de possessione. 20.

Romanus *conf. 346. in hac causa, Petrus de Anchar. conf. 133. circa.*

I. ad probationem. 22.

Oldr. *conf. 316. breues, Dec. conf. 162. in causa.*

¶ Res empta per alium eius nomine de pecunia mea, non est mea, sed ementis, *l. ex ea, supra de rei vend. Sed vide 6. fallentias positas per Socin. regul. 425. vel melius 343. incip. res empti.*

I. Actor. 23.

Ista Lex est canonizata, *in capite accusator, 6. quæst. 5.*

¶ Ad istam l. aliquos modos probandi negatiuam, ultra communes, vide Ias. *in §. item in fraudem, Instit. de actionibus.*

¶ Adde quod testis, qui deponit super mera negatiua non coarctata, loco & tempore præsumitur deponere falsum, & deponit falsum, *l. si quis alium, §. docere ff. ne quis eum. Et ibi Ang. Sed tu vide Alexan. in l. 2. ff. qui quisquam, in d. ubi aliter loquitur, & de modo probandi negatiuam in his, qui in affirmatiua per scripturam probatur, vide Ias. in l. Titia, in 4. notab. ff. de leg. 1.*

¶ De negatiua improbabili, vide Cort. *in Memor. in verb. negatiua.*

Oldradus *conf. 256. Clemens, Bartolus conf. 90. dilecto, & conf. 102. charissime, Decius conf. 422. in causa, Card. Zaba. conf. 140. factum tale, & 139. magister, Bartol. Romanus, conf. 254. in facto.*

Negatiua probari non potest, ut hic per Bart. *& ad l. si constante, num. 7. D. solut. matr. Sed Dec. ad l. si emancipati, num. 2. in fin. Cod. de collation. & ibidem Cagnol. docent remissi uè modum probandi negatiuam, Afflict. decif. 400. nu. 9. Crauet. conf. 1. Aret. conf. 83. Bar. conf. 81. & 102. latissime per Rip. ad l. in illa, ff. de verb. oblig. post alios ibi, & ad cap. cum ecclesia sutrina, num. 72. & seq. extra de caus. poss. & proprie Bart. ad l. Tertia texores, de leg. 1. Dec. ad l. i. num. 8. Cod. de bon. poss. secundum tabul. Limita ut per Bart. ad l. in illa. Qui cõmuniter approbatur, ut per Cagnol. ad d. l. si emancipati, num. 35. C. de collat. Multa in materia, de negatiua probanda per Marti. de Fan. *in tract. de negat. 5. volum. tract. Aliquid, inf. ad l. cum de leg. D. de probat.**

I. Iubemus. 24.

Vbi Gloss. in verb. *suspect.* Nota istam gloss. quod in crimine falsi suspicio habetur pro veritate, de quo vide Alex. *conf. 77. 1. vol. ubi allegat istum textum. Ad hoc etiam Felin. in c. affectu, 4. col. vers. 3. Limita præsumptiue, & Dec. consilio 189. 1. col. & c. ns. 101. Et Ioan. de Anan. de præsumpt. Et Dec. consilio 189. 1. col. & conf. 101. Et Ioan. de Ana. *conf. 48. Et Franc. Curt. conf. 55. Bald. conf. 92. Fulg. conf. 07. Baldus conf. 444. Dec. conf. 17. Bald. conf. 79.**

¶ Magis creditur duobus testibus assignatibus causam scientiæ, quàm duobus nõ as-

signantibus etiam non interrogatis. Ita Bar. *conf.* 18. col. 5. Adde quod testis non assignans causam scientiæ, non probat semiplene, licet de ea non sit interrogatus. Vide Bart. in *ver. testes quot & quales*. Et Alexan. omnino, in l. 1. in princip. in ult. col. D. de operis noni nunc. Bald. in l. presbyteris supra de episc. & Cler. in fi. Et vide Lanfranc. in c. quoniam, in verb. testis, de probat.

¶ Pro intellectu ad hunc textum latè & authenticè post Doct. & Arch. ad c. in memoriam 19. distinct. v. Dec. *conf.* 189. letatui sum, col. 1. & ad c. porrecta, 3. not. extra de confir. viril. vel inut. Soc. Iun. *con.* 61. num. 11. lib. 2. & *conf.* 45. num. 11. vol. 3. For. Garz. *conf.* 113. nu. 24. inter *conf.* crimin. vol. 1.

1. Sciant. 25. & fin.

Hanc legem limita, vt per Alciat. in *tract. de presumpt.* in 2. reg. *presumpt.* 9. In criminalibus probationes luna clariore esse debent. Adde Bald. in l. 1. 3. oppo. C. de his qui pœna nomine, & c.

¶ Ad istā legem adde, quod cōsultuit Fran. de Aret. in *consilio* 13. post Bald. quem ipse allegat. Qui licet in criminalibus vnus testis de veritate cum fama non prober vltra, nisi vltra famam alia adminicula prober, Gram. *decis.* 42. Clarus lib. 5. §. assassinium, num. 6. vide Glossam in c. at si clerici, 4. extra de iudicys, Rom. *conf.* 349. dum quaritur.

Tit. 20. De testibus.

Cuiacius lib. 13. obs. cap. 38.

1. Contra scriptum. 1.

Testis minus idoneus examinatus cum idoneo, qui sit cōtestis, probatio est illius adiuncti. Vide Bald. in ista leg. 1. in 5. col. Et Bald. & Ang. & Mod. in l. si is ex argentijs, Lud. Rom. *conf.* 290. incip. in cas. propof. *consul.* ultim. col. Alexan. *conf.* 336. incip. viso processu causa, in 2. vol. par. colum. in fin. Bald. *consil.* 250. In contrarium facit textus in c. eum causam, de testibus, Cuiac. lib. 16. obs. cap. 25.

1. Si tibi. 2.

Quomodo hæc lex intelligenda sit, vide hic B. Gothof.

1. Etiam. 3.

Domestica testimonia repelluntur, adde pro limitatione huius legis Marf. *sing.* 5. regula est, Tiraq. in *tract. cess. caut.* 1. parte, nu. 101. Guid. Pap. *qu.* 45. Diaz. *reg.* 746. & per Franc. Turzar. ad *reg.* 75.

Limita duobus modis, vt not. per Hippol. *sing.* 5. domestici, & c. Adde c. in sinuat, de off. & pot. iud. deleg. Et Bart. in l. seruos, Cod. de quæst. Bald. in l. qui testament. §. quicumque, D. de te-

stam. Fran. Aret. *conf.* 61. Pet. de Anch. *consilio* 246. Roman. *conf.* 352.

1. Sol. 3.

Nota, quod si testis non reddit causam sui dicti, non valet eius dictum, adde 9. fallentias, Soc. in *reg.* 496. Panorm. *conf.* 105. ex parte 1. Pilæus *quæst.* 76.

1. Eos testes. 5.

Paulus 5. *sent.* tit. 15. §. 1. Harmen. lib. 1. tit. 3.

1. Parentes. 6.

Bald. *conf.* 219. Ioan. de Anach. *conf.* 52. Alex. *conf.* 125. Perr. de Anch. *conf.* 64. Iafon *conf.* 24. Bartolus *conf.* 61. Duaren. libro 1. *disput.* c. 28. Menochius *de arbit.* iud. libro 2. *cas.* 100. 101. 102. & 104.

¶ Ascendens & descendens pro se vel cōtra se, non fert testimonium. limita hoc non habere locum in leuibus, Za. lib. 4. *respond.* c. 11. An frater pro fratre, post Bald. & Salic. hic Alciat *reg.* 1. *presum.* 23. n. 2. Thom. Gram. *conf.* 12. num. 8. vbi latissime, & de consanguineis & affinis, an admittantur vel repellantur, vide Gram. *conf.* 45. *redemptoris.* numer. 3. 5. & 15.

¶ Quid in focero & focru, Progenero & nuru. Grammat. *dicto* *conf.* 45. & 16. Quid in marito pro vxore, vel econtra, Grammat. d. *conf.* num. 6. Soc. *conf.* 17. libro 1.

1. Nimis graui. 7.

Nota hic quod nemo aduersus se testes producere cogitur.

1. Seruus. 8.

Paulus 1. *sent.* 12. §. 4. & 5. *sent.* 16. §. 5. & 2. *sentent.* tit. 17. in fine.

1. Iurifurandi. 9.

Lud. Rom. *conf.* 30. viso, Socin. *consilio* 195. in causa, & 103. in casu, Bald. *consilio* 79. proponitur, parte 5.

Ad validitatem dicti testis requiritur iuramentum, & vox vnus, vox nullius. Amplia, vt per Marf. *sing.* 214. ad validitatem, & in materia Iafon, ad l. 1. num. 66. C. de sum. trin. ad l. nec is, col. 1. de acquir. hered. ad l. admonenti, n. 105. D. de iureiur. ad l. 1. §. si quis absens, num. 9. D. si ex. nox. cau. Hieron. Grat. *consil.* 152. num. 5. lib. 2. Marf. *sing.* 402. 406. 434. Crau. *consilio* 178. num. 7. Cottain memor. in *ver. testis*. Alexand. *consil.* 72. lib. 1. Roman. *sing.* 8. Felin. ad c. per tuas, de testib. D. Tindar. in *tract. de test.* c. 9. de test. var. num. 8. libro 1.

1. Omnibus. 10.

Dec. *conf.* 342. in casu, Rom. *conf.* 382. quo ad, & 186. in casu.

1. Quoniam. 11.

Bolog. *conf.* 27. Bartolo.

Auth.

121

Auth. Si testis.

Rom. conf. 331. Oldr. conf. 18 Bald. conf. 364.
 & conf. 10. Menoch. dicto libro cap. 110.

1. Libertorum 12.

Cuiac. libro 8. obser. cap. 13. Libertus si deponat de domo an valeat eius testimonium, vide ibi Gloss. D. eod. Testis qui deponit si bene recorder an prober, Fracis. de Aret. conf. 64.

¶ Deponens testis iudicio meo an valeat. Iason. in l. ff. de iurciur.

¶ Testis de auditu licet non prober, facit tamen præsumptionem aliquam.

¶ Testis deponens de auditu, an & quando faciat præsumptionem. Vide Decium conf. 82. 1. volum. quod tamen limita nisi testis in sua propositione protestatur, quod ex suo dicto non intenditur consequi commodum, non valet depositio: Ioan. de Ann. in cap. cū Duceff. 2. colum. extra, de vsur. Felin. in ca. personas in fine respondetur. extra, de testibus. Thom. Ferrat. ca. 1. 40.

1. Qui falsa. 13.

Cuiac. libro 13. obser. cap. 38.

1. Nullum. 14.

In hanc legem Couarruias præf. quæst. c. 18 Menoch. de arbit. iudic. libro 1 quæst. 91. Benedictus Capra in regul. conclus. 74. Ioan. Aurpach. libro 1. sing. alleg. cap. 29. Glossa in verbo præscrip. ista Glossam reprobatur Abbas in cap. ecclesia 3. ma. 3. extra, de consuet. & Innoc. in c. verum, extra, de foro compet. & vide Socinū conf. 230. & an contra testes deponētes falsum super causa matrimoniali in curia ecclesiastica, possit querelari de falso in foro seculari, & an utraque curia procedere possit contra testes. Vide decif. Socin. conf. 219. Teste deponēte falsum testimonium, eius dictum nihil valet, & potest puniri, etiam coram iudice coram quo falsum testimonium dixit. d. l. nullum. & hic per Bald. etiam si ille iudex sit alterius fori, vt tenet Pet. de Anchar. in c. ea qui dem, de regul. iur. in 6. in 249. & Federic. de Senis consil. 88. licet in hoc ultimo communis opinio sit in contrarium, vt tenet Ioan. Andreas in c. utrum. extra, de foro compe. & ibi Abbas & cæteri scribentes, & istam opinionem pro constanti tenent Paul. de Castro Raph. Fulgos. d. l. nullum. & Angel. in l. si vacante. C. de bonis vac. in 151. quæst. etiam Roman. in l. 2. D. de iurisdic. omn. iud. Sed vide vnam fallentiā per Socin. in reg. 520. alias 20. in ap. Testamentum falsum: Guid. Papæ. conf. 45. Cuman. consilio 91. an productus. vide Glossam in cap. nisi clerici 4. extra, de iudiciis.

1. Hanc legem. 15.

Aliā huius constitutionis interpretationē Contij. vide in noua editione parisiensi.

1. Constitutio. 16.

Hanc legem Cuiacius restituit, libro 13. obser. cap. 8.

§. Omnibus. 1.

Huius §. mentionem facit Cuiacius lib. 8. obser. cap. 13.

1. Si quis testibus. 17.

Vide Crauetram conf. 188. numero 5. Cuiac. dicto cap. 13. & dicto cap. 38.

1. Testium. 18.

Cuiacius dicto cap. 38. Testis deponens per verbum credo non probatur: hac lege gloss. in l. iurand. D. de iureiurad. Bald. in l. 1. D. de ver. in spi. Sed vide vnam Fallentiā, Socin. in reg. 521. incip. testis consuetudo aliquid solum in præsentia parit. quæ pars post parietē faciat stare notarium & testes, quoquo audito pars rogauit tabellionem, & testes super confessione testis, quæ confessio per tales testes probatur, licet non viderint personam loquentem, scribentes in istam legem testium. vide Abb. in ca. literis, 2. col. nu. 5. ver. quidem tabellarius ha. consuetudines. & ibi apost. ad Abb. Idem si testes essent in loco obscuro testator erat infirmus, & vox eius nota erat testibus, deponere possunt ipsi testes de ipso testamento: vide Imolam Haffred. ad ca. praterea. extra, de testib. Franciscum de Aret. conf. 37. & conf. 45. Alex. conf. 24. & 97. 2. vol.

¶ In hac eadem lege vbi glossa in verbo præsto fuerit, testes de crudelitate an & quādo audiantur, Bart. post gloss. l. 2. §. Labeo. D. de aqua pluui. arcen. & plenē Canon. in c. quoties, extra, de testib. vide Socinū in fall. reg. 518. incip. testes de credulitate.

¶ Ad istam legem, vide Cynum in l. optimam. de contrahenda stipulatione. singul. 157. Socinū regu. 407. ad gloss. mag. vbi de auditu, Cepoll. caut. 230. Corraf. in l. admonendi. numero 41. de iureiur. vide Alexandrum consilio 116. libro 5. & 187. libro 2. Afflic. decif. 275. vel 277. Crauetram in tract. de antiq. temp. in 1. par. te. sectione qua incipit, viso de fama. num. 2. Vbi in antiquis testimonium de auditu valet, quod verum est, si fama concurrat. Crauet. in dicto loco. Et Dec. conf. 148. Et Cornel. consil. 333. Vide Bartolum in l. 1. numero 29. D. si cert. pet. Et ibi in Apostill. Oldrad. conf. 209. in caus. sa. Hospit. Bart. conf. 102. Dec. conf. 882. Bald.

confi. 153. Socin. confi. 129. Bald. confi. 25. punctus, parte 3.

Auth. Rogasti.

Iaf. in repetition. l. i. numero 24. Cod. de summa Trinitate, &c.

l. si quando. 19.

Vbi glos. in verbo, *nohuerit*. Iſtam legem reputat ſingularem Lanfran. *in repet. c. quoniam contra, in verbo teſtium, in 6. q. de probat.*

¶ Quando teſtes iurant neutra parte præſente, non valent eorū deſcriptio, vt refert Rapha. Fulg. *in l. i. infr. quomodo & quando Iudex*. dicens: quod in ciuitate Padua ſæpiſſimè id obſeruauit. Et adde Socin. *reg. 523. incip. teſtium de poſ. & reg. 499.*

¶ Et ad d. l. limitationē, quando teſtes poſſunt examinari parte non citata, vide Felin. *in repet. in verb. teſtimonium examinat parte non citata.*

¶ Et quod de teſte citato ad iurandum die 20. ſi iurat ſequenti die parte non citata, vltè rius nec præſente, vide Felin. *in c. in nomine Domini. verſi. vlt. de teſtib.* Ad quod adde, quod dixit Bart. *in l. 5. in ſumma*. Et ibi Alexan. *in l. Apoſtill. D. vii poſſidetis*. Et Hippol. *ſing. 24.* Et ad iſtam gloſſ. vide Thomam Ferrar. *caut. 12.* Et idem in ſententia, quia ſi eſt data neutra partium inſtante, eſt nulla, vt eſt Gloſſ. *in l. ſancimus, infr. ad Trebell.* Et Ang. *confi. 267. incip. multorum actorum*. Bart. *confi. 166. calama.* Rom. *confi. 192. ſicuti.*

Auth. ſed & ſi quis.

Quando producendi teſtes. vide Oldend. *c. 3. de teſtib.*

l. Cum apud. 20. & vlt.

Teſtes examinati & publicati coram arbitris, non faciunt fidem in quacunque inſtancia, quia debent iterum per Iudicem examinari, vide plenè de hac lege finali per Lanfr. *in tract. de arbitr. q. 33.* Soc. *reg. 8.* Iaco. Menoch. *in tract. de arbitr. iud. libr. 2. Centu. 2. caſ. num. 9.*

titul. 21. De fide instrumentorum, & amiſſione eorum & de apochis & antapochis faciendis, & de his quæ ſine ſcriptura fieri poſſunt.

* In hunc Titulum ſcripſit Veſembechius. Duo inſtrumenta Procuratoris ſi reperiuntur, in quibus duæ diuerſæ perſonæ conſtituuntur Procuratores, quis cenſeatur verus Procurator. Socin. *in l. i. in prin. D. ſolut. matrim.*

Iaf. in l. fin. in vlt. col. verſi. & quid in duobus. l. e. dicit. d. Adrian. toll.

Et quid in duobus inſtrumentis factis eodem die, vbi non conſtat de prioritate, quod præſumatur præceſſiſſe. Idem Iaf. *in d. l. col. pen.* Et adde Cott. *in verbo, actus. l. bi plenè.* Et vide quæ ponit Pariſ de Pu. *in tract. feud. charta 272. in quaſtio. qua incipit, an ſi reperiatur.* Inſtrumentum præſumitur vitiatum ab eo, penes quem reperitur Vbert. Inchar. *in l. fin. de edict. d. Adrian. toll. num. 200.* allegans Bart. *in l. fin. vnus, in fin. C. de teſtam.* vbi Ang. & communiter Doct. & Paul. *in l. 2. §. ſed conſulid. in fin. D. de his, qui in teſtamento del. Fel. in c. ex li. teris, de ſid. inſtr. in §. declarat.* Iaf. contra Alex. *in d. l. ſi vnus, C. de teſtament.*

¶ Inſtrumentum deductum in iudicio per vnum teſtem ſubſcriptum, an poſſit repeti ab aliis teſtibus, qui nominantur ab eo teſtamento, & ſic interim in iudicio produci non poſſet. arg. *Auth. de equal. d. i. §. ordine alius, §. dedi. mus, verſi. ſi autem, col. 2.*

¶ Quid de teſtamento redacto in publico inſtrumentum an debeant ſubſcribi omnes teſtes, vide Decif. Socin. *confi. 166.* Inſtrumentum raſum vel cancellatum quando valeat ad fidem. Barrol. *in l. fin. §. de edict. diui Adrian. toll.*

Inſtrumenta & iura quæ habet venditor, an & quando emptori tradere teneatur. Iaf. *in l. ſi. vlt. col. nu. i. verſi. & ex hanc. §. de rei vnd.* & quid de hærede legatario, de re legata per deſunctum idem Iaf. *in l. inſtrumento, vbi gl. & alij ante eum: de fidei uſſo.* inſtrumentum garen tigiatum quid ſit. Paul. de Caſt. *confi. 73.* Inſtrumentum cancellatum an ſit præſumptio debitorum ſoluiſſe, l. i. §. ille autem, l. de latu. lib. toll. Bart. *in l. Labeo, §. fin. ff. de pactis.* Si inſtrumento deſunt clauſulæ conſuetæ, pro appoſitis cenſentur l. ſi. §. ſi. i. de fidei uſſ. quam legem pro hoc notat Bald. *in l. i. 7. colum. infra ſoluto matrim.*

l. Debitores. i.

Amiſſione inſtrumenti debitum non perit creditor.

l. Si vteris. 2.

Panorm. *confi. 16. parte 2.*

l. Si aduerſarius. 3.

Fulg. *confi. 177. publicar.*

l. Illatæ. 4.

Iunge l. 5. C. de edendo,

l. Sicut iniquum. 5.

Oldr. *confi. 209. in cauſa. Hoſpit. Zaba. confi. 25. excellentiſſimi.*

l. Statum

I. Statum. 6.

Briffonius libro 1. *select.* c. 5. Vvatherus libro 1. *miscellaneor.* c. 16. Ræuardus *de author. prud.* c. 7.

I. Si solemnibus. 7.

Vegetius libro 2. vide Cuiac. ad l. 11. §. de *proff.* & *med.*

I. Si constiterit. 8.

Quis huius legis sensus sit declarat hñc D. God. quem vide.

I. instrumentis. 9.

Iunge l. 17. *Codic. de pactis*, & l. 1. *Codic. si maior.*

I. Cum instrumentis. 10.

Paulus 2. *sententiarum*, T. uul. 17. §. 2. *in fin.*

I. Emancipatione. 11.

Emancipatio an requirat scripturam, vide hic D. Coth.

I. Non idcirco. 12.

Traditio vacua possessionis testibus probari potest.

I. Apud eos. 13.

Congruit l. 9. *supra de his qua vi metus ve.*

I. scripturæ. 14.

De subscriptione huius legis quidam dubitant, ideo vide Cod. Theod. libro 11. *in uul.* 39. l. 2.

I. in exercendis. 15.

Zafius lib. 2. *sing.* c. 23. Cuiac. libro 10. *obser.* c. 8. Dec. *conf.* 169. & *diligenter.* Instrumentum quot testium numero reprobari possit: *ult. gl. in ista lege.* adde Bald. in l. 1. *D. qui testament.* Gloss. & ibi Ano. in §. *item verbo.* *Instit. de inutil. stipulat.*

¶ Tantum valet instrumentum ad probandum, quantum depositiones testium, & e contra. Vide Zuccar. ad l. *si num.* 129. ubi limitat, C. de *edict. diui.* Adr. toll. & aliqua in materia per Ruin. in *conf.* 35. & 36. lib. 5. Paul. de Cast. ad l. *testium.* C. de *testib.* Cepol. *caut.* 253. Amplia habere locum etiam in statutis. Hippol. *sing.* 157. Dec. *conf.* 169.

I. Si conuentus. 16.

Hanc legem Cuiac. restituit, libro 10. *obser.* c. 8.

I. Contractus. 17.

*Fachineus *controu. iuris* lib. 2. c. 97.

Zafius d. l. 2. c. 24. & de fide protocolli in mundum non redacti, multa Menoch. *de arb. iud. cas.* 187. Dec. *con.* 404. *viso*, & 159. *refus qui.* Pan. *conf.* 98. in *quæst. part.* 2 Bar. *conf.* 46. Oldr. *conf.* 119. Bart. *conf.* 197. Bald. *conf.* 7. & 33. Fulgos. *conf.* 200. Arret. *conf.* 128. Fulgos. *conf.* 9. Pa-

norm. *conf.* 105. Maran. *de ord. iud.* 4. *part.* 9. *dist.* numero 97. Rimin. *Inst. de donat.* in Rub. *num.* 63. & 73. Vide eundem Rim. *ead. tit. de donat.* §. 1. numero 56. *Cuiacius ad l. *iurifgenium.* D. de *pactis.*

I. iudices. 18.

Testes an & quomodo iurent, vide Vurml. 1. *pract.* 18. *obs.* c. 29.

Auth. Apud eloquentissimum.

De materia istius Authenticæ vide Alexā. in l. *hac consultissima.* §. *fin. de testam.* Sed quid si in ciuilibus committat audientiam vni, an ille possit alteri cōmittere? De hoc vide Ioānem Andream in c. *cum causam, extra de testib.* & responder non posse, ratio est quoniam delegatus ad vnum articulum causæ, non potest subdelegare. Abb. in c. *cum Berth.* 9. *de re iud.* Adde Bald. in ista Authen. ubi mouet quæstionem si sint testes forenses & nolint venire, & sic ne probatio pereat, ad eos mitti necesse est, nunquid ob causam fieri possit commissio receptionis testium? & concluditur talem commissionem, non solum propter necessitatem, sed etiam propter publicas occupationes fieri posse. vide Gl. in c. *si clericus.* 4. *extra de iud.*

I. Plures. 19.

Quid sit Apocha, & quomodo differat ab Antapocha. Vide Alcia. lib. 1. *praterm.* col. 1. Ripa in l. *admonendi*, nu. 95. ff. *de iureiur.* & quando apocha priuata fidem faciat. vide Math. de Afflict. *decis.* 181. & 204. vel 1104.

Comparationes. 20.

Menoch. *de arbit. iud. cas.* 114. Gramm. *decis.* 34. & n. 15 Bal. *conf.* 218. Fran. Curt. *conf.* 118. *præsupponitur.* Quod hodie lex ista corrigatur in apocha. vide Alex. *conf.* 239. num. 3. fol. 179. De hoc textu quādo & quomodo procedat, & an sit correctus hodie post Gl. Bar. & scribentes hic Arret. notat *consilio* 64. col. 3. & seq. Gozad. *conf.* 3. n. 16. & quod iste textus sit solum correctus in Apocha non in epistola, tenet Bar. ad l. *admonendi.* nu. 30. ff. *de iureiuran.* de quo vide ibi per Iason. num. 139. & per Rip. num. 132. facit dictum Boer. in *decis.* 282. Adde Morder. Anco. in *tract. de mercat.* in tit. *quomodo in merc. procedendū sit*, in 5. pag. n. 9. Zaf. lib. 2. *resp.* c. 25. Anton. Quet. *inter conf.* Zaf. *conf.* 5. n. 26. & seq. lib. 2. Dec. *conf.* 219. Menoch. in *tract. de arb. iud.* libro 1. q. 58. numero 5.

Auth. ad hanc.

Roman. *consil.* 319. in *causa.* & 505. *viso.* Panl. *consilio* 61. in *contr. part.* 2. Corn. Peru. *consilio* 333. capio, *part.* 1. Rom. *conf.* 165. *liber.*

Auth. At si contractus.

Vbi Glossa in verbo, *ei soli*. Adde in scriptura priuata, quando excedit libram auri, requiruntur tres testes. *Alex. consi. 128. 4. vol.*

I. Cum quidam. 21.

Ad intellectum & limitationem huius legis vide *Decis. Soc. consi. 330.* in hac lege nota scripturæ vel rescripti amissionem ad probandum ipsius tenorem, quæ requirantur *Gloss. in verb. signanti. in c. nobiliss. dist. 97. Molin. ad consuet. Paris. Tuul. 1. §. 5. Gloss. 1. numero 45.*

I. Si postuletur. 22. & vlt.

Hanc legem Cuiac. restituit. *lib. 1. c. obseru. 8.* eius etiam meminit Iustinianus edicto nouo.

Tit. 22. Plus valere quod agitur, quàm quod simulatè concipitur.

De exceptione simulationis, vide *Olden. c. 60. de excusation.*

I. in contractibus. 1.

Romanus *consilio 102. super eod. & 520. circa. Bald. consi. 35. tria, parte 4. Et 268. sciendum, parte 3. Angel. consi. 387. Sempro. Alexand. consi. 111. viso parte 3. Ludou. Bologni. consilio 72. viso puncto.*

I. A & a. 2.

Francisc. Aret. *consilio 65. in presenti. Baldus consi. 249. super libris, parte 1. Chass. consilio 7. visis, Cuman. consil. 184. M. CCC.*

I. Emptione. 3.

*Decius consil. 18. viso. Bald. cōf. 464. videamus parte 3. Et 359. hunc passum, parte 5. Panor. consi. 76. tria succincte parte 1. Roma. consi. 423. pro pleniori. Cuiac. lib. 16. obs. cap. 26. Ad hunc textum iuncta Glossa ibi quod iuramentum interpositum in contractu simulato nihil valet, vide *Dec. consi. 167. & quæ probationes sufficiant, Dec. consi. 18. declarant Doct. ad l. nemo potest, de leg. 1. vbi Iason. num. 44. & Rip. num. 65. cum seq. Ratio est quia cum tale iuramentum non habeat consensum, dicitur carere anima. Paul. Cast. ad l. si quis pro eo. col. 6. de fideiuss. nec est opus petere absolutionē in tali iuramento. Ias. ad §. fuerat, num. 86. Inst. de action. Vide per Iason. ad l. non dubium, colum. 2. c. de legi. Mar. Anto. Baue. in tract. de virt. iur. q. 64. in materia Cepol. in tract. de simul.**

contr. pref. 7. & 26. Hipp. sing. 474. & 327. Paris. consi. 111. lib. 4. num. 12. & consi. 86. in si. lib. 3. Gozad. consi. 69. num. 11. & consi. 28. num. 7. & 15. Afflict. decis. 60. Socin. Iun. cōf. 50. lib. 1. Gram. decis. 45. & Gallef. in tract. de obligation. in for. com. 2. q. ad 6. pari. Ruin. consi. 154. lib. 4. Tiraq. de retract. tit. 1. Gl. 2. §. 1. nu. 12. Cotta in memor. in verbo, contractus simulatio, & de variis simulationis speciebus, Bartol. consilio 95. factum Rot. Rom. decis. 494. in nouiss. Egid. decis. 716. in tit. de donat. Cagnol. ad l. imaginaria venditio de regul. iur.

Et an huiusmodi iuramentum hæredem liget, *Afflict. decis. 381. nu. 8. Guid. Pap. q. 414. iuramentum. Cor. consil. 112. libro 4. Abb. ad ca. cum contingat. col. 2. de iure iur.*

Glossa emptione. De varietate istius Glossæ scilicet an contractus simulatus iuramento firmetur, & an requiratur relaxatio & absolutio a iuramento. *Iason. in §. fuerat. Inst. de action. in 6. column. num. 87. Et Marf. sing. 227. except.*

I. Si quis gestum. 4.

De simulatione sumpta ab vna persona ad aliam vide hic *D. God.*

I. Si falsum. 5. & vlt.

Bald. consilio 307. proponitur parte 5. Puluxus de aliena rei distract. c. 10.

Tit. 23. De commodato.

Paul. lib. 2. sent. Tit. 4. Harmenopolus libro 2. tit. 10. Oldendrop. class. 4. act. 15.

I. Ea quidem. 1.

Bald. consi. 307. proponitur parte 5. Pileus quæst. 69.

I. Cum eum. 2.

Nota hic quod fidem suscepam interdum cogimur agnoscere.

I. De restituendis. 3.

Congruu. l. 5. §. 12. D. hoc eisdem Titulo.

I. pretextu. 4. & vlt.

Cuiacius in notis ad recep. s. n. ent. Iulij Pauli libro 2. c. 12. & obseruation. libro 9. c. 37. Forner. libro 2. selectar. c. 4. Mercerius libro 1. opinio. c. 14. Gilbertus Regius lib. 1. enantiophanon. capite 8.

Tit. 24. De pignoratitia actione.

Cuiac. lib. 11. obs. c. 31.

1. Ex

I. Ex pignore. 1.

Hæc fuit constitutio græca, & in latinum sermonem conuersa.

I. Quod ex operis. 2.

Alexand. *conf.* 21. *viso, parte 4.* Ias. *conf.* 93. *circa 1. parte prima.*

I. Creditor. 1.

Panormita. *consil.* 15. *duo sunt: parte 2.*

Ad istam Legem vide textum, & quod ibi per Iohannem de Anania, in c. 1. de *usuris.* vide limitationem positam per Angel. in l. *se debitor, D. de pignor.* Et vide omnino quæ ponit Ias. in l. *diuortio, §. ob donationem. 2. col. D. solut. marri.*

¶ In ista Lege quæro, an debeat apponi exceptio extenuationem sortis propter fructus vide Bal. in l. *peremptorias sent. rescindi nō posse.*

I. Pactum. 4.

Cuiac. 4. *obs. cap. 34.*

I. Si creditor. 5.

Panorm. *con.* 82. *illud. de iure parte 2.* Oldr. *conf.* 221. *ad quæst. Pilæus quæst. 41.*

I. Quæ fortuitis. 6.

Bald. *conf.* 493. *multiloquium. parte 4.* Rom. *conf.* 395. *vires.* Deci. *consil.* 7. *pro tenui.* Bald. *conf.* 53. *considerandū, parte 4.* Et 145. *ca. ius, parte 3.* Ioan de Anach. *ob.* 78. *visis.* Et 71. *visis.* Ias. *conf.* 116. *in causa.* Et 107. *attingam, parte 1.* Soci. *conf.* 123. *circa præsent. parte 14.* Cuma. *conf.* 185. Ser. Lauren.

I. Creditor. 7.

Quis restitutionis effectus sit vide l. 18. §. 4. *D. de usuris.*

I. Si nulla. 8.

Facit hic l. 10. §. *de distract. pignor.*

I. Pignus. 9.

Philip. Deci. *conf.* 179. *viso eleganti.*

I. Ne creditores. 10.

Roma *conf.* 329. *præsent. consulta.*

¶ Vbi Gloss. in verbo, *dominium.* An qui habet causam, à me possit referre quæstionem dominij. Vide Bar. in l. *si alienam, D. solut. matrim.*

I. Pignoris. 11.

Molinæus *ad consuet. Paris.* §. 5. *Gloss. 1. num.* 138.

I. Quominus. 12. & vlt.

Vide l. 2. *infra de pactis pignorum.*

titul. 25. De institoria vel exercitoria actione.

Paul. li. 2. *sententi. Tit.* 8. Oldendorp. *Class.* 4. *act.* 5.

I. seruus tuus. 1.

Paul. 2. *sent. tit.* 6. §. 53. Harmen. *lib.* 1. *tit.* 21.

I. Ex contractibus. 2.

Domini obligantur peculio tenus ex seruatorum contractu.

I. institoria 2.

Dominus institoris tenetur ex deposito facto apud institorem.

I. Et si à muliere. 4.

Vide l. 1. §. 16. §. 21. *D. de exercit. actio.*

Tit. 26. Quod cum eo qui in aliena potestate est negotium gestum esse dicetur vel de peculio siue quod iussu aut de in rem verso.

Oldendorp. 4. *class. act.* 7.

I. Cum filiusfamilias. 1.

Molinæus *ad l. 1. in princ. num.* 35. *D. de verb. oblig.* Cuiac. *lib.* 13. *obs. c.* 34. Vitalis *lib.* 2. *varia. lect. cap.* 26.

I. Eius rei nomine. 2.

Nota hic paria esse mandare iubere & subscribere.

I. Etiam si non. 3.

An subscriptio vim habeat mandati vide hic D. God.

I. Nulla res. 5.

Filiusfamilias maior, fideiubere pro alio potest.

I. si seruus. 6.

Cuiacius *lib.* 3. *obs. c.* 35.

I. Ei qui. 7.

Baldus *conf.* 125. *quidam, parte 5.* Socin. *conf.* 154. *consultationem.*

I. si mandator. 8.

Actio mandati an concurrat cum actione quod iussu vide hic Bart.

I. Dominum. 12.

Baldus *conf.* 334. *creditor, parte 1.*

I. Dominos. 13. & vlt.

¶ Literis commendatitiis an & quando sit credendum. Vide Bart. in l. *Lucius, D. de fideiuss.* Et per Scribentes hic Bal. *conf.* 334. *creditor 1. parte.*

**Tit. 27. Per quas personas
nobis adquiratur.**

I. Excepta. 1.

Roma. *conf.* 440. *praesens.* Baldus *conf.* 31. *pro-*
ponitur parte 1. Fulgos. *conf.* 202. Corn. *consilio*
263. *constat, parte 4.*

I. Cum liberam. 2.

Adde l. fin. secundum intellectum Bartoli
de donat.

**Tit. 28. Ad Senatusconsultum
Macedonianum.**

De Senatusconsulto Macedoniano vide
post hunc titulum.

Adde quod si tempore, quo vxor incumbit
hypothece alicuius rei mariti, maritus habe
bat res sufficientes pro satisfactione dotis, &
tunc postea quando agit pro exactione dotis,
non sufficiunt, adhuc procedit ista Authen.
quod non obstat renunciationi. Vide decis.
fieri. conc. l. Neapol. 313. & 312. Et quid in ciui-
tate Neapolitana. Et quid sit pecunia rebus
mariti venditis peruenit ad vxorem, vide de
eil. sacr. concil. 313.

I. Si filius. 1.

De exceptione Macedoniani vide Olden-
dorp. c. 49. *de exceptio.*

I. Zedonorus. 2.

Bartolus *consilio 79. quidam.*

I. Si permittente. 4.

Oldr. *consilio 26. pater.*

I. Macedoniani. 5.

Si filius studuerit de voluntate patris, pater
tenetur emere libros, & non potest poenite-
re, nisi de cecitate filij appareat. Ista refert
Bar. in ista l. & si sine causa contradiceret, pro
consentiente habetur, secundum Ang. in ista l.
& Ioan. And. in c. 1. *de magist.* & adde Gloss. in
capite 1. 65. distinction. & clare per Scribent.
post C. Antho. in *capite 1. de constitution. in 6.*
in 3. col.

I. si filius tuus. 6.

Filij appellatione facta à lege quis veniat,
vide hic Bart.

I. si filius familias. 7. & vlt.

Panorm. *con. 28. parte 1. & 86. visis, parte 2.*
Rom. *conf.* 238. *& con. 250.* Socin. *conf.* 126. Lud.
Bolog. *conf.* 46. Felg. *conf.* 154. *super eo.*

S. sin autem. 1.

Molinæus *de usur. q. 38. num. 291. & 292.*

**Tit. 29. Ad senatusconsultum
Velleianum.**

Paulus 2. *sent. 11.* Harm. libro 1. c. 13. Olden-
dorp. c. 48. *de exception.*

I. Mulieribus. 1.

Pro intellectu huius legis vide Paul. de Ca-
stro hic.

I. Frustra senatusconsulti. 2.

Velleianum Senatusconsultum quibus
non subueniat, notat Bart. hic.

I. si cum ipse. 3.

Papon. *arrest. 12. 9. num. 4.*

I. senatusconsultum. 4.

Donanti mulieri an detur beneficium Vel-
leiani, vide hic Gloss.

I. si sine. 5.

Rom. *conf.* 457. circa. * optimè Accurs. hic.

I. si mater. 6.

Cuiac. *ad l. filio. D. de in iusto rupto.*

I. sin autem. 1.

Paulus 2. *sentent. Tit. 11.*

I. si paternam. 8.

Vide Bartolum in l. non recte. D. de duob. reis.

I. Etiam constante. 11.

Panorm. *con. 8. tria, parte 2.* Fulgos. *con. 206.*
Rom. *conf.* 28. *in re presenti.*

* Negulant. *tract. de pig. memb. 4. 2. par. princ.*
num. 88.

I. si dotare. 12.

An & quando mater non iquetur Velleia-
no, vide hic D. Gothof.

I. si funebris. 13.

Papon. 12. *arrest. 5. num. 4. ibi septimo.*

I. Mulierem. 14.

Molinæus *de usur. q. 38. numero 203.*

I. si vxor. 15.

Mulier mandans fideiuberi non tenetur
ex mandato.

I. si mulier. 4.

Velleiano quando locus non sit, notat Gl.
hic.

I. si cum pater. 17.

Vide l. supra plus valere quod agitur.

I. Fœminis. 18.

Nota hic quod subuenitur mulieri aducr-
sus calliditatem creditoris.

I. Cum ad eas. 19.

Pro intellectu huius legis iunge l. 8. §. 14.
infra eod.

l. Heres

1. Hæredes. 20.

Oldr. *conf. 2. 3. quo ad fratres.*

1. iubemus. 21.

Fulg. *conf. 206. Socin. 125. Federic. consilio*141. *Romanus consilio 187. & 140.**Vide Neguf. *tract. de pignor. memb. 4. 2. part. prin. numero 88.*

Auth. Siue à me.

Vide Cuiac. *ad Nou. 61. in fine.*

§. Et multo. 1.

Ducitur hic argumentum à donatione propter nuptias ad dotem.

1. Si mulier. 22.

Papon. *12. arrest. 5. numero 7.*

Auth. Si qua mulier.

Glossa in verbo *nullatenus.*

Nullatenus, nullitatem importat ipso iure, de isto textu Card. in *c. super literis*, extra de *rescriptis*, & alibi dicitur. Vbi cūque verba nullitatem important, non admitti dispensationem, tamò & contra est Gl. sing. in *cl. ment. ubi hi qui de ætate*, quam singularem reputat. Imola & Ang. in *l. 3. D. de testam.* facit textus in *l. si. vers. nullo modo*, & ibi Alex. post alios *C. de testam. m. l. Panorm. consilio 44. Bal. consil. 5. Fulg. consil. 106. Bolog. consil. 45. Panor. consilio 8. Bologni. consilio 39. Domina Dorothea.*

1. Antiquæ. 23.

Contra præsumptionem iuris & de iure nõ admittitur probatio in contrarium, notatur in *l. si. S. de his qua vi metusve cau. & c. qui pñe ex despons.* Sed vide 7. fallentias, Socin. *reg. 384. incip. probatio in contrarium 314.*

§. sed si minus. 1.

Delegata muliere non soluendo creditor superfluum ab antiquo debitore potest petere.

§. Non autem. 2.

Vide Socinum *regul. 145. vel vel 273. Adde 2. fallentias ad Felin. in c. si diligenti. extra de foro compet. col. 5. ad textum & Gloss. in verbo credendum. Vide Euerad. in Top. in loco à veri simili & c. & Socin. reg. 314. Guterium 1. parte resoluti. c. 20. numero 67.*

1. Veterum. 24.

Mulier intercedēs pro seruo vt libertatem consequatur an iuuetur hoc Velleiano, vide hic D. Goth.

1. Generaliter. 25. & vlt.

Ad intellectum istius legis quæ probat, maritum vxorem expellere posse, quæ dotē non soluit: vide Bal. in *l. si donaturus. §. 1. D. de cond. ob caus.* & pulchrè. Iason. præterea mari-

tus vxorem alere non tenetur, si dos promissa non soluatur, vt est Gloss. not. in *Auth. de non elig. secun. nub. in §. si. in verbo oera.* Sed eam expellere poterit vt probatur in *d. l. generaliter* quam legem optimè ponderat Bald. in *l. diuisione. D. solut. mar. Bal. & Moder. in l. si cum dot. §. si autem. D. eod. & per Bar. in l. si donaturus. D. de condit. ob caus.* Sed vides tres fallentias per Socin. in *reg. 315. Dec. consil. 348. de duobus: & 301. in causa Bald. consilio 106. punctus, parte 5.*

¶ Mulier fideiubens pro dote danda, non iuuatur Velleiano, fauore dotis cessat Velleianum. Adde Bald. Nouel. in *tract. de dot. 6. parte prin. prinul. 12. Rimin. Institut. de donat. in rubrica numero 93. & 42.*

¶ Et ad verbi, & sic à viro forsitā repelli, quòd mulier indotata potest expelli per istum textum singularem, vide Prepos. Alex. ad *c. per vestras, columna 1. in fin. extra, de don. inter virum & vxor. Ioan. Campegi. in tract. de dote, parte, 2. quæst. 54.*

¶ Quid si est dos promissa, & non data, an possit expelli. Laurent. de Palat. in *tract. stant. mascul. 2. part. prin. numero 14.*

¶ Et an, & quando vxor indotata possit expelli, vide plenè per Rom. *consilio 517. in casu propositio, in prin.*

titul. 30. De non numerata pecunia.

Harmenop. *libro 2. titul. 2. Oldrad. 52. de exception.*

1. si pecuniam. 1.

Cepol. *consil. crim. 22. consulationis.*

1. Minorem. 2.

Pro intellectu huius legis vide Baldū hic.

1. si ex cautione. 3.

Panorm. *consil. 41. videndum, parte 1. Bald. consil. 457. factum, parte 4. & 190. Sempr. parte 2. Fran. Aret. consil. 4. ex facto. Bald. consil. 251. duo rei, parte 3. Ioan. de Ana. consil. 97. in causa Alex. consil. 179. visa, parte 2. Fed. consilio 54. eodem modo. Socin. consil. 143. diu. profecto. Bald. consilio 73. interdum parte 5. Fulg. consil. 137. quia ex facto. Forcat. Necyom. *diul. 75. copiosissimum commetarium* huius legis edidit Emanuel Costa.*

1. Cum fidem. 4.

Panorm. *consil. 17. in quæstion. parte 2. Roman. consil. 222. dubitatur. Cuman. consil. 160. Ioā. Fulg. consilio 133. proponitur.*

Auth. Cōtra qui propriam.

Rom. *consil. 373. in casu. Panor. consil. 17. in quæstio parte 2. Ad materiā istius Auth. vide Cast. consil. 125. Ludouic. consil. 323.*

I. Aduersus. 5.

Exceptio hic contenta quando locum habeat, vide D. Goth. hic.

I. Frustra. 6.

Exceptionem nō numeratæ pecuniæ quis opponere non possit, notat Gl. hic.

I. Si quasi. 7.

Roman. cons. 128 pro habenda.

I. Si intra. 8.

Nota hic regulam quod exceptio non numeratæ pecuniæ datur in hæredem.

I. Cum ultra. 9.

Hanc legē optimē explicat Bart. hic quem vide.

I. Adseueratio. 10.

Cuiac. lib. 13. obser. cap. 1.

I. Si transactionis. 11.

Exceptio hæc non obicitur petenti ex transactione.

I. Tam mandatori. 12.

Dec. cons. 74. & diligenter. Bald. cons. 307. pas. sus diff. parte 3. Fulg. consil. 105. Raynaldus Sarmentus libro 3. selet. cap. 12.

I. Generaliter. 13.

Bart. cons. 160. Titius. Rom. cons. 290. in casu. Et 373. in casu. E. 54. eodem modo. Zabar. cons. 44. pro domino. Cuiac. cons. 37. quida. Panorm. cons. 85. videtur, 1. parte 2. Et 15. duo, in fin. Cuiac. lib. 13. obser. cap. 1.

¶ Adde Oldrad. cons. 320. Allegationes.

¶ Adde hunc textum habere locū non solum in cōfessione ore proprio facta, sed etiā in præsumpta puta ex contumacia, vt si statum dicit, quod cōtumax habeatur pro cōfessio. Oldr. ubi supra, & per Marf. singul. 12. & 257. De intellectu D. Tind. in tract. de testam. 2. libr. c. 7. numero 5. & quod non procedat in cōfessione tacita. Fert. Garg. cons. 126. nu. 88. inter cōf. du. ad caus. crim. vol. 1. Cōfessio facta in iudicio ita valet sicut facta cū causa. Glo. est. in l. 1. in fin. per illum text. ff. de interrogat. act. Adde, quod ex ea nascitur actio, quæ vocatur actio utilis. Ad hoc singulare Roman. 22. incip. ex cōfessione. Secus est, quando cōfessio fit extra iudicium, l. publica. §. fin. ff. de pos. Et vide Nicol. Pig. in add. ad Rom. dicto loco.

¶ In eadē l. in verbo eamque. Prouisio sine causa non valet etiā stipulatione vallata, nisi appareat, quod animo donandi fuerit facta. Adde l. si ita stipulat. fuisset. ff. de fideiussor. c. si cautio. de fide instrumēt. Et firmat hoc ista Gl. super verbo, eam, quæ in hoc clarior est ceteris. & reputat singularem Ioā. de Imol. in l. à Titio ff. de verborum obligat. Licet istud idem

videatur dicere Gloss. in l. nūquam. in pr. in 6. Glo. D. de acquir. rer. domin. & in l. generaliter, num. 14. Et Bald. in l. ista. in 4. & in opposit. Et Angel. in ista l. refert se ita consuluisse. Et ibi firmat Salyc. referēs istam esse communem opinionē vltromontanorum. Et hæc etiam tenet Roffred. in libellis suis, in Rubrica certi cōdictio. quæ ex stipul. Et Ioā. Andr. in addit. Spec. in titulo, de consensu. §. nunc videndū, super verbo, quæ est ratio. Anth. Butr. Imol. Abb. in dicto c. cautio. Paul. Castrenf. in l. si dimort. D. de verborum obligat. Et Ludouic. Roman. in l. generaliter. D. de verborum oblig.

¶ Testator si confitetur se habuisse de bonis tantum, vel vsuris tantum si postea conualefcit, an possit ad istud conueniri. Petr. firmat istam quæstionem. Et Cyn. refert in ista l. Et Bart. in ista l. cum quis decedens. §. codicillis. vers. hac faciunt. ad quæst. D. de leg. 2.

¶ In eadem l. vers. nimis. hæc est canonizata in cap. per tuas, extra de probat. Amplia etiā in cōfessione tacita seu præsumpta. Vide singul. Hyppol. 12. Ad istā l. vide Bartolum hic.

¶ Et de materia confessionis factæ absente parte, quomodo plenē probet, vide per la sonem post alios in repet. l. admonendi. D. de iureiurā. Et Ias. in l. cum te transegiſſe, supra, de transactio. Felin. latius, in cap. cum cautio, de fide instrument.

¶ Nota, quod licet cōfessio facta parte præſente plenē probet, hoc limitatur non habere locum, quando talis cōfessio fieret propter aliud principaliter, & accessorie esset facta cōfessio. Ita Abb. in cap. fin. 3. colum. extra success. ab intest. Item limita dummodo acceptetur à parte. Et ab eo testes deponere debēt esse factā præſente parte & acceptante. Iason in l. postquā liti, supra de pactis. Alexand. consil. 19. volum. 4. Et de cōfessione facta propter aliud, quod non probet. Paris. de Put. in tract. Synd. in verbo corruptio. Aret. in l. si cert. ult. coll. supra de pactis, quem omnino vide.

¶ Et adde, quod cōfessio, quæ fit in iudicio, dispositionē debitam præceſſiſſe inducit, & actionem. Adde alios duos casus, vbi cōfessio extra iudicialis inducit dispositionē per Bal. decis. 79. Illa verò, quæ fit extra iudiciū, inducit solum probationem, nisi sit geminata, quia tunc etiam dispositionem inducit. Vide Iason. in l. tritici. ultima colum. D. de verborum obligat. Et Iason. in Rubrica, de verborum obligat. nume. 11. Quod hic de geminata cōfessione dicitur, vide Bartolū in l. cum seimus. in fin. Cod. de agricolis & cens. Et Rimin. in cons. 72. libro 4. ultra ea, quæ ibi ad Bartol. adiūta sunt.

¶ Et ad regulam, quod cōfessio absente parte non probet, vide aliquas fallētiās per Felinum in c. si cant. extra, de fide instrument. plures

137

plures per Socin. *reg. 86. incip. confessio absente.*

¶ Confessio coram muliere facta extra locum, tribunaliter nō valet, vt notatur in *l. de cōfess. quod limita vt per Socin. regul. 92.* Vide etiam Felinum in *cap. al. si cleric. 6. col. extrā, de iudic.*

¶ Ad id quod dixi, quod confessio facta præsente parte, requirat acceptationē. Adde, quod contrarium consulit Socinus *conf. 228. incip. in causa. Sed vide Felinum in cap. capitulum, colum. 2. vers. 2. pro opin. Bart. extra de rescript. Barb. in c. fin. de success. ab intest. Ia. in l. error. supra de iuris & facti ignor.*

¶ Et cōfessio facta in processu arbitrorū, nisi fiat coram ipsis arbitris, vel parte præsente non pręiudicat, Cyn. *l. 1. Cod. de confess. Alexander confil. 13. volumine 2.*

¶ An autem cōfessio facta coram arbitris probet corā iudice. Vide *decis. Socini confil. 178.* Adde etiam, quod confessio extra iudicium facta reuocari potest etiam non probata errore. Vide Iasonem in *l. magistratibus. D. de iurisdictione omn. iud. Felinum in cap. ut si clerici, extra de iudiciis. Thom. Ferrar. caus. 27.*

¶ Eodem modo confessio facta in iudicio sine deliberatione & pręcipitanter, potest reuocari etiam nō edocto de errore. Vide Felinum in *principio suarum opin.*

¶ Et quid operetur in criminalibus confessio facta parte absente extra iudicium. Vide Felinum in *c. olim. 2. & 3. colum. extra de rescript. Et Arctin. conf. 36. incip. casus talis est.* qui dicit, quod confessio absente parte probatur, quādo agitur de iure reali, & super dominio, & quādo sumus in antiquis. Et vide omnia Apostil. ad Bald. in *l. 3. infra de repudianda hered. vbi habetur, quod non potest obtinere is, qui probatur per testes dicentes de confessione præsente parte, si non dicunt intelligentē, ex quo præsencia non infert intelligentiam. Et ita dicit Bononiā obtinuisse. Vide & Iasonem in l. error. 1. colum. supra de iuris & facti ignorant. quod cōfessio debet esse acceptata expresse.*

1. In contractibus. 14.

Ad intelligentiam illius §. vide Iasonem in *l. manifeste, de iureiur.*

¶ Adde l. in contractibus ibi. *Sed intra solū biennium.* Quid de æquitate Canonica, vide Marf. *singul. 463.* Et quid si confiteatur se habuisse & recepisse, & habere centum à Titio mutuo, an tunc possit opponi exceptio non numeratę pecunię. Roman. *singul. 636.* Bald. *conf. 165. parte 1. Roman. conf. 431.*

Ad §. in omni. 1.

Et ibi Bart. Vide Tiraquellum in *legibus cōmunibus. Gloss. 5. n. 8.* qui disputat, an distractus forum sequamur vt cōtractus. Guterius dicta parte *l. c. 37. Couarr. ad cap. quamuis, ex*

ira de pactis. in 6. parte 1. §. 3. numero 12.

1. Si cui non. 15.

Vide *l. 15. D. de fideiussor.*

1. Indubitati. 16. & vlt.

Exceptio non numeratę pecunię competit etiam appposito iuramento, & iuramentū intelligitur secundum naturam actus super quo interponitur. adde ad hūc textū Tiraquellum in *tract. de const. 3. par. 7. lim. num. 34.* Iacob de Nigr. *ad rub. D. de verb. obl. num. 18.* Fortun. Garzi. *ad l. si unus §. pactus ne peteret. num. 68. D. de pact. Dec. conf. 240. 351. In casu numero 8.* Didac. *ad Rubr. extra de test. 2. parte, num. 12.* Limitat Cachera *decis. 49. numero 9.*

tit. 31. De compensationib.

Cuius libro 6. *obser. c. 16. 12. libro 15. ca. 12.*

1. Et senatus. 1.

Ad limitationem istius legis vide *decision. Socini. 192.* Vide ad istum textum omnino vnam *decisionem, conf. 192. Cuman. conf. 172.*

1. Ex causa. 2.

Nota istum textum quod exceptio compensationum possit opponi etiam post sententiam latam, vt per Bald. hūc. Et per Scriben. *§. de iuris & facti ignor. in penult. col. Fel. in c. ubi borta, de re iud. Roman. conf. 76. Titius.*

1. In ea. 3.

Reipublicę quando possit obici compensatio, notatur hūc.

1. Si constat. & 1. Compensationes. 4.

Compensatio fit ipso iure vsque ad cōcurrentes quantitates, vide Soc. in *reg. 61. compensatio. Rom. conf. 204. col. 2. nu. 9.* Angel. *conf. 131.* Quid in debito iurato ad non iuratum, Affli. *decis. 163.* Viu. *lib. 1. comm. opin. in vers. compensatio. 43. opin. Fulgosi. conf. 196. & 201. Socin. conf. 130. parte 4.*

1. Etiam si. 5.

Debitum ex testamento potest cōpensari.

1. Neque scriptura. 6.

Pro intellectu huius legis iunge *l. 8. §. eo.*

1. si ex venditione. 7.

Compensationē quisnam patiatur, vide hūc D. Goth.

1. si velut. 13.

Brissoni. *libro 3. select. cap. 11.*

E. iij.

I. Compensationes. 14. & ult.

De liquido ad liquidum non fit compensatio regulariter de leg. Sed vide fallentias per Socin. *pos. in regul.* 86. Bald. *conf.* 201. *punctus, parte quinta.* & 384. duo sunt, parte 1.

Tit. 32. De vsuris.

Ad hanc rubricam nota, regulariter quis accipere non debet quid ultra sortem. Sed vide 37 casus in quibus permittitur recipere etiam ultra sortem positas per Socin. *reg.* 6. *Ad hunc titulum Ioannis Borcholti commentaria.

I. Si interrogatione. 1.

In Glossa, in verbo *non fit*. Nota hic quod testes etiam debeant deponere interrogatorem & responsionem fuisse inter præsentes & incōtinenti per Gloss. in l. si unus. §. pactus. Gloss. u. verbo factum. & ibi Bart. in vlt. Charta, in princip. Gloss. D. de pactis. & Gloss. in l. iurif. gentium. §. quod vero. eod. tit. notatur in l. 1. §. qui præsens. D. de verb. oblig.

I. Vsuras. 2.

Panorm. *conf.* 56. Dec. *conf.* 39. Alexā. d. *conf.* 221. Socin. *conf.* 261.

I. Quamuis. 3.

Corra. libro 2. miscell. c. 7.

I. Per retentionem. 4.

Multa possunt retineri quæ non possunt peti. Vide per istum textum in notabili quaestione, Perus. *conf.* 19. Alexand. ad l. non solum. §. morte. D. de noui oper. nunciis. & ibi Anton. Rub. numero 197. Fortun. Garz. ad l. idem. quia. §. idem Iuliano. numer. 3. D. de pact. Roma. *conf.* 151. pramissum.

I. Aduersus. 5.

Cuman. *conf.* 80. *visita. copia.*

I. si creditrici. 6.

Molinæus q. 39. de *vsur.* numero. 297.

I. Creditor. 7.

Pro intellectu huius legis, vide D. Gothofredum hic.

I. Quamuis. 8.

Quis huius legis sensus sit vide eundem.

I. Vsuræ. 10.

An ista lex sit emendata. Vide Molinæum in tract. contractuum. nume. 46. & sequen. Bud. in l. 1. D. ad legem Iuliam de maiest. Alciat. libro 1. parerg. c. 33. Hotom. de *vsur.* libro 1. capite 10. in 1. vol. var. disput.

I. Ex prædiis. 11.

De oblatione, vide l. 9. §. de solutione.

I. Frumenti. 12.

Pecuniæ vsuræ non debentur, nisi ex stipulatione.

I. Si ea pactione. 14.

Cuman. *conf.* 181. & 184. Panormit. *conf.* 15. Dec. *conf.* 111. Rom. *conf.* 423.

I. Cum allegas. 15.

Oldr. *conf.* 207. Bald. *conf.* 154. Petr. de Anch. *conf.* 150. Cuman. *conf.* 189.

Auth. Ad hæc.

Rom. *conf.* 139. Alex. *conf.* 1. Ias. *conf.* 117. Per. de Anch. *conf.* 150.

I. Si ea lege. 17.

Cuiac. lib. 3. obs. c. 35. Ioan. Aurp. lib. 1. epist. iurid. cap. 5. & 10. Oldr. *conf.* 207. Dec. *conf.* 123. Rom. *conf.* 238 & *conf.* 520. & 308. ego hunc.

I. Indebitas. 18.

Cuiacius lib. 8. obs. c. 39.

I. Acceptam. 19.

Menochius de arbit. iud. cas. 232. ad istam legem vide Socin. in l. qui Romæ. in princip. in 2. notab. D. de v. r. oblig. Panorm. *conf.* 56. parte 1. Bald. *conf.* 104. sex funi. parte 1. Rom. *conf.* 287. in proposito.

I. Constitutionibus. 20.

Brissionius lib. 3. l. c. c. 1.

I. Si vsuras. 21.

Cuiac lib. 2. obs. c. 31.

I. Pignoribus. 22.

Cuiacius lib. 8. obs. c. 17. Rom. *conf.* 507. in casu.

I. Oleo. 23.

Vide l. 17. §. eodem.

I. Si inter. 24.

Cuiac. Nou. 33.

I. Pro auro. 25.

Molinæus de *vsur.* q. 85.

I. Eos qui. 26.

Ad interpretationem istius legis vide Carol. Molin. in tract. conuent. num. 54. & an dispositio istius legis locum habeat in omni vsura, siue ex mutuo, siue aliunde debita, idem Molin. in eod. tract. num. 4. in fine. & vtrum hæc modificatio iuri diuino repugnet. Anchoranus post alios canonistas in ca. peccati venia q. 3. coll. 7. de reg. iu. in 6. & quæ notat Molinæus in tract. comm. nu. 9. circa fin. & sequen.

*Papon. 1. notar. tit. de prest. vsuraire 12.

Donellus in tract. de vsuris. Ioannes Aurpachus lib. 1. epist. c. 2. Ferrandus lib. 2. explicat. c. 8. Hotomanus libro 1. de *vsur.* capite 8. in 1. vol. disp. Pet. de Anch. *conf.* 4. statuto.

I. De

1. De vsuris. 27.

Molin. in tract. vsur. num. 46.

1. Vt nullo. 28.

Carol. Molin. in tract. vsur. num. 44.

1. Vfuræ. 29.

Hæc est constitutio Græca.

tit. 33. De nautico fœnore.

Vide Nou. 106. & 110.

1. Traiectitiam. 1.

Brissonus lib. 3. select. cap. 1.

1. Cum dicas. 2.

Nota istum textum quod si quis suspicit in se periculum non tenetur de periculo vel casu causato culpa alterius partis, & valet ad multa. de quibus per Bald. hic. Et adde textum in l. qui offici. in fin. D. de contrahen. empt. Roma. conf. 47.

1. Cum proponas. 3.

In Mari, Passagia an imponi possint. Bald. in l. pen. col. pen. C. eod. Ang. in l. si. D. de vsuris. Ioan. de Plat. in l. si diligenter. C. de aqueduct. li. 10. Dec. conf. 70. & pro tenui.

1. Traiectitiæ. 4. & vlt.

Rom. conf. 404. in casu.

Titul. 34. Depositum vel contra.

Oldendorp. class. 4. act. 23.

1. si in cursu. 1.

Dec. conf. 7. & pro tenui.

1. Vfuræ. 2.

Paul. 2. sen. 12. §. 3.

1. si depositi. 3.

Cuias. 17. obs. cap. 102.

1. si deposita. 4.

Concenarius lib. 1. q. 1. multa de iudicis officio. Rom. conf. 449. inquiriur.

1. si is qui. 8.

Roland. a Valle 1. conf. 17. num. 2. 345.

1. Cum hæreditate. 9.

Cuiasius ad l. 31. D. de hered. instit. Bolog. conf. 50. & in presentia.

1. si quis. 1.

Depositarius compellitur sine aliqua dilatione depositum restituere nec potest aliquid in contrarium allegare, vide Felin. ad c. si quis.

num. 3. in fin. de sent. & re iud. Ias. ad l. C. de ede. vbi Dec. num. Boer. decis. 355. num. 7. Bellon. li. 4. suppu. c. 6. Mathes. sing. 5. limita vt per Ioan. Bapt. Plot. ad leg. si quando. C. vnde vi. nu. 431. Cagnol. ad l. contractus, nu. 16. de reg. iur. & ad l. neque pignus, nu. 8. eodem titul. Cardin. Zab. conf. 120.

Auth. Sed iam.

Rom. 141. eximie doctor.

1. superuacuum. 12. & vlt.

Oldendorp. class. 4. act. 24.

*Vide Negusant. tract. de pignor. 2. memb. 5. pari. num. 35. pag. 105. & 106.

titul. 35. Mandati vel contra.

Actio mandati contra quem competat notat hic Cuiasius.

1. Aduersus. 1.

Præter materiam legis ponitur quod fuga operatur reuocationem mandati. Cuman. conf. 146.

1. Cum ex causa. 2.

Fideiussor soluere potest pro reo.

1. si pater. 3.

Vide l. 16. D. de procurator.

1. Etiam si. 4.

Ratio dubitandi petenda est ex l. 20. §. 1. D. de nego.

1. si maritus. 5.

Mandarius si quid in rem domini necessarium neglexerit tenetur.

1. si fideiussor. 6.

Mandare videtur qui paritur pro se fideiubere.

1. si tibi. 8.

Vide Nou. 4. c. 1.

1. si pro ea. 10.

Fideiussor non potest regulariter contra principalem debitorem agere, vt eum liberet, antequam soluat. d. l. Sed vide 4. fallētias per Soc. in reg. 192. incip. fideiussor. contra in eadem l. in Gloss. in verbo, appellatione.

¶ Nota, an & quando imputatur fideiussori, qui omisit opponere exceptionem crediti.

1. Procuratorem. 11.

Dec. conf. 464. placet.

E iiii.

I. Cum mandati. 12.

Cum. *conf.* 148. *venerabilis vir.*

I. A procuratore. 13.

Gilbertus Regius libro 1. *enantiophanon. capite* 19.

I. Si secundum. 14.

Vide *hic Salycetum.*

I. Mandatum. 15.

Mandatum morte mandantis reuocatur, *ut hic, & l. quia, D. de iurisdic. om. iud. latè per Soc. reg. 254. mandati. Marf. sing. 41. mādātum. Restaur. Castal. in tract. de imperio. q. 115. Gui. Papæ q. 119. Tiraq. in tract. le mort. quinta decl. 7. par. num. 12. Dec. conf. 404. Soc. Iun. conf. 97. nume. 4. lib. 1. latè per Felin. ad c. 1. relatum, extra de offi. delega.*

I. Salarium. 17.

Alex. *consilio* 109. *parte* 6. Bald. *consilio* 98. Socin. *consilio* 196.

I. Si contra. 20.

Cuiacius libro 8. *observationum* c. 31.

I. in re mandata. 21.

Coras. *epistol. quæst.* c. 20.¶ Condemnatus mandati directè, efficitur infamis, quia licet quis in re propria sit moderator, & arbiter non idem tamen est in re aliena. adde & limita ut per Marf. *sing.* 419. licet Rim. *Inst. quib. alien. licet vel non. ad Rub. nu. 6. Ias. ad l. serui election. §. Labeo. & ibi Rip. nu. 11. ff. de leg. 1. idem Rip. ad l. ex facto. §. si quis rogatus. D. ad Treb. num. 39. circa med.*

I. Per diuerfas. 22.

Casus aliquot, in quibus cessio fieri non potest, ponuntur per Socin. *reg.* 67. *incip. cessio.* Bart. *conf.* 90. Panorm. *conf.* 60. Fulg. *conf.* 242.¶ Ad materiam cessionum, vide Practicam Pap. ad libellum vend. * An hæc constitutio pertineat ad indubitatas obligationes, vide Antonium Fabrum libro 12. *Coniectura- rum* c. 12. Et per Angel. de Aret. in §. *præterea* in 7. *char. Inst. de except.* Et per Bald. hic, ubi tangitur.¶ An cessionarius utatur privilegio ceden- tis, & est 17. q. hic. Tu vide Molin. de *usur. nu.* 60. & 61. scilicet an cessionarius agēs teneatur ostendere instrumentum cessionis. Vide per Alex. in l. *Aristot. D. de acquir. hered.* Et An- gel. Aret. *Inst. de actionibus. §. appellat.*¶ Cessio quando fit titulo donationis, an sit necesse probare, quod merita præcesserint. Vide Alex. *consilio* 36. 2. *vol.* sed aduerte, quate- nus Bart. hic dubitat, quia Bald. in hac l. in §. *quæst.* tenet contrarium, talem cessionem va- lere, etiam si merita non probentur. Quia ta-lia verba adiiciuntur ad roborandam dona- tionem. Et propterea non debent diminue- re effectum. Et cōtra Bart. tenuit etiam Ca- strenf. in l. *affectionum, D. de donat.* Et ibi vide vnam Apost. quamvis multa alia innuat. Et idem tenet Salyc. *hic in* 16. *quæst.* Sed quid si donatio est facta ob seruitia & merita illa exprimenda, quæ tamen facta sunt & non ve- ra, an donatio vitietur. vide Iason. in l. 1. *D. de condic. ob caus.* Quid autem si fieret cessio in- ter coniunctas personas, an præsumatur ex causa donationis, vide Bald. in l. 2. *C. ne liceat poten. Cuiac. libro* 16. *obf.* c. 24.

I. Ab Anastasio. 23.

Vide Alex. in l. *singularia in vlt. col. D. si cert. petat.* Cuiac. libro 16. *obf.* c. 16. Bart. *conf.* 90. n. 3. Fab. de Monte, in tract. de *emprione & vendit.* 2. *quæstio prin. num.* 20. Bald. *consilio* 154. *instru- menti* *parte* 2. & 249. *proponitur parte* 1. Fulg. *consilio* 242. Zabar. *conf.* 125. *resp. deo, Socin. conf.* 135.

I. Præsens. 24. & vlt.

Hanc constitutionem restituit Cuiac. libro 16. *obf.* c. 26.Tit. 36. Si seruus extero sec-
mi mandauerit.

I. Si seruus 1. & vnica.

Oldendorp. c. 22. *de exceptionib.*

Tit. 37. Pro socio.

Oldendorp. *class.* 4. *act.* 21. Papon. 15. *arrest. 2. de commun. & societè.*

I. Societatem. 1.

Corn. *conf.* 98. Bald. *conf.* 26. 260. & 396. 104. de Ana. *conf.* 92. Per. de Anch. *conf.* 149. Socyn. *conf.* 5. Dec. *conf.* 21. Cum. *conf.* 9. Socin. *con.* 265. Zabar. *conf.* 139.

I. Cùm proponas. 2.

Ementes prædium communiter, videntur tacite contraxisse societatem, tam rei quam onerum supportandorū propter rem. Adde ad notata per Bartol. hic quod emens rem nomine suo, & alterius, præsumatur in dubio emisse propria pecunia, & ideo qui partem rei consequi vult, tenetur partem precij red- dere, nisi aliud probet, & pro ampliacione & limitatione huius legis vide Boer. *decis.* 27. v- bi plenè Berous *quæstio.* 46. *num.* 3. Rom. *conf.* 274. Dec. *conf.* 348. *num.* 4. & *consilio* 442. *nu.* 38. Alex. *conf.* 78. *numero* 5. *vol.* 2. & *consilio* 77. *vol.* 6. & *consilio* 134. *volum.* 5. Crauet. *conf.* 129. *proponitur in facto.*

I. Cum

1. Cum in societatis. 3.

Panorm. *conf.* 46. *tria mihi, parte 1.*

1. Si societatis. 4.

Quis huius legis sensus sit optimè D. Gothofr. hîc.

1. Tamdiu. 5.

Cepol. *conf.* 41. *super causa. Rom. conf.* 136. *visio thema.*

1. De societate. 6.

Vide Vlpian. 9. §. 2.

titul. 38. De contrahenda
emprione & venditione.Oldendorp. *class.* 4. *act.* 1. 2. 3.

1. Venditiones. 1.

Gabella solui debet in loco, vbi est contractus celebratus, non vbi res est: ita Bal. in l. ista. Bar. in l. cunctos populos. C. de sum. trinit. Vide Tiraq. in tract. de viroque retract. tit. 1. §. 1. Gloss. 2. num. 46. cum seq. Gabella an solui debeat à forensibus & à clericis ibid. Gabella solui debet in loco, vbi est dies destinata solutionis vel contractus. Bal. m. l. multum interest circa fin. l. si quis alteri vel sibi.

1. Emptionem. 2.

De furioso vide l. 13. §. 1. ff. de off. presid.

1. si donationis. 3.

An donatarius cogatur implere conditionem appositam in donatione vide hîc D. Goth.

1. Cum res. 4.

Vvaltherus lib. 2. miscell. c. 19. Panorm. *conf.* 3. *notar. parte 2.*

1. Cum ipse. 5.

Corras lib. 6. miscell. c. 14. Decius *consilio* 410. Bald. *conf.* 347. Dec. *conf.* 441.

1. Si gaudentius. 6.

Donatio perfecta non vitatur, licet perueniat ad casum à quo non possit oriri.

1. si ancillam. 7.

An & quis dicatur fraudulenter donare D. Goth. hîc.

1. Empti. 9.

Cuiac. 8. ad Affrican. fol. 192.

1. si mater. 10.

Vide l. 2. supra plus valere quod agitur.

1. Inuitum. 11.

Gomez. tom. 1. var. resol. c. 2. num. 51. Couar. lib. 8. var. resol. cap. 14.

1. Non idcirco. 12.

Ferrariens. in forma libelli, in causa venditionis 37.

1 In vendendis. 13.

Quid autem de promittente vèdere rem pro precio declarant Cott. vel Corn. *consilio* 29. 3. volum. Ioann. Robert. lib. 2. sent. iur. c. 12. *De limitatione huius legis vide Ioan. Pet. Surdum in *decis.* 70. numero 28. & *decis.* 52. numero 10. Contractus collatus in arbitriū alterius ex contrahentibus, non valet. Adde hoc non esse verum de æquitatē Canonica. Ita transeunt, communiter Doct. vt per Alex. & Soc. ad l. 1. D. solutio matr. & ad l. iia stipulatus. D. de verb. oblig. Afflict. *decis.* 337. num. 10. sic fallit in dote. l. cum post. §. genere. D. de iure dot. vbi notatur ad textum hîc, in §. fin. vide Ias. ad l. post dotem, num. 40. D. solut. matrim. & ad l. si quis arbitratu, num. 2. D. de verb. oblig. Soc. Iun. ad d. l. iia stipulatus. nu. 142. & 131. secundum antiquam impressionem. Rom. *conf.* 257. Fulg. *conf.* 25.

*Declaratur hæc lex à Ioh. Pet. Surdo. in *decis.* 82. num. 4.

1. Dudum. 14.

Sarmientus lib. sele. 7. 3. Rom. *conf.* 484. Guid. Pap. *conf.* 6. Dec. *conf.* 182. Zaba. *conf.* 144. Rom. *conf.* 107.

*In hanc legem extrat commentariolus Benauidis.

1. Super rebus. 15. & vlt.

Rom. *conf.* 502. Dec. *conf.* 404. Bart. *conf.* 166. Dec. *conf.* 340. Panorm. *conf.* 80.tit. 39. De hæreditate vel a-
ctione vendita.

An hæreditas vendi possit declarant Doctores ferè omnes hîc.

1. Æs alienum. 1.

De iure & priuilegiis fisci vide Bald. hîc.

1. Ratio. 2.

Pet. de Anchar. *conf.* 3. pro parte. Dec. *conf.* 492. *testator.*

1. Nominis. 3.

An omne ius omnisque actio cedi possit, vide hîc D. Gothof.

1 Qui nondum. 4.

Vide hîc l. 9. ff. de dolo.

1. Emptor. 5.

Iunge hîc l. 136. §. 5. ff. de reg. iur.

1. Qui tibi. 6.

Dec. *conf.* 432. cum sit parte 3.

1. Postquam. 7.

Nomen pignori potest & vendi.

l. Certe. 9. & vlt.

Vide pro intellectu istius legis. Soc. in l. generaliter. §. nihil commune ff. de acquir. poss. in 1. col. num. 13. Dyn. in rub. in de reg. iur. in 3. colum. & ibi per Nicol. Boer. in verbo uniuersus. & Cepoll. in Rubr. de verbo. & ver. fig. in §. prins. in q. 6. in fine.

Tit. 40. Quæ res vendi non possunt, & qui vendere vel emere vetantur.

Briffonius lib. 4. §. l. c. 4.

l. Fucande. 1.

Cotta, in voce, purpura. Baysius in lib. de re vestiaria.

l. Comparandi. 2.

Zabarel. consilio 144. statuit.

l. Quia. 3.

Vide l. 17. inf. de nauicul.

tit. 41. Quæ res exportari non debeant.

Ad istum Titulum, vide Bal. in l. cum proponas, sup. de nau. fen. vbi quid si aliquis solum extraxit vt portaret & nondum portauit Briffonius d. cap. 4.

l. ad Barbaricum. 1.

Alciatus lib. 4. dispun. c. 11. Cuiacius lib. 9. obseru. cap. 9.

l. Nemo. 2. & vlt.

Vide Gloss. in can. qui contra. 3. c. 24. q. 1.

tit. 42. De Eunuchis.

Coniunge hic Nouel. Leonis. 62.

l. Si quis. 1.

Plaza miscell. lib. 1. cap. 24. Briffonius lib. 2. select. cap. 21.

l. Romanæ. 2. & vlt.

Tabellio quis dicatur notat D. Goth. hic.

tit. 43. De patribus qui filios suos distraxerunt.

Paul. 5. sent. tit. 2. §. 2.

l. Liberos. 1.

Hac lege liberos neque vendere neque oppignerare licet.

l. si quis. 2. & vlt.

Orosius aul. 12. ff. de legib. Couarruias lib. 3. var. resolui. c. 14. Gilbertus Regius lib. 1. enantioph. c. 21. Pater propter nimiam egestatem paupertatemque filium, filiamque vendere potest. Vide ad hunc textum Alc. lib. 2. de verb. sig. l. 109. Gloss. & doctores aa l. eum qui. §. an pater. in verb. palam est ff. de fur. Marf. sing. 101. Boer. in addit. ad Dy. in regu. in argumentum, in littera A. de reg. iur. in 6. Gerard singul. vlt. Adde ad hunc textum notata per Tiraq. in tra. d. viroque retr. tit. 1. §. 26. Gloss. 1. na. 21. & seq. vbi quod procedit, prout loquitur in fame, non in alia quavis necessitate. Soc. reg. 174. homo liber. Cagn. ad L. non debet cui. num. 4. de reg. iur.

¶ Liber non potest dari in obfidem. Vide Azo. in sum. de testament. Sed vide duas fallencias positas per Socin. in regul. 218. incip. homo liber. Clerici non possunt dari in obfides. d. l. §. 1. 2. supra de pactis. Et Gloss. in c. ex rescriptis. de iure iur. Sed vide duas fallencias Socin. reg. 414.

Et filius Clericus non potest in necessitate vendi Hostiens. in c. p. Luuorum, de aiat. & qual. Et Ioan de Anan. in cap. si quis. in 2. col. de fur.

¶ Quarta & quæ propter necessitatem permittantur, vide vltra Scribentes in d. l. si quis. Per de Anchor. cons. 84. incip. in Rhetor. Et Roma. c. ns 228 Et Per. de Anch. cons. 95. Et Bald. consil. 70 lib. 3. vbi dixit, necessitatem magistratam esse virtutis Et an ratione necessitatis possit imponi charitativum subsidium. Chald. consil. 3 & quod voluit consil. 2. in tit. de censib. Et plura ad societatem vide cumalata per Zach. in Apost. in verb. temp. necessitatis. Adde Abb. in c. 5. de consuet.

tit. 44. De rescindenda venditione.

Harmen. lib. 3. tit. 3.

l. si pater. 1.

Vide Cuiacium l. b. 8. obs. c. 10.

l. Rem maioris. 2.

Quomodo intelligatur quod deceptus vltra dimidiam restitui debet, cū hæc lex locum nō habeat quando interuenit substitutio cū decreto iudicis, l. 1. C. de pradu. Curial. lib. 10. Et ibi Bar. Et quando non esset deceptio vltra dimidiam sed modica. Vide caut. rescindendi contractum per Ias in l. pen. sup. de pact. Et plura pro limitatione d. l. rem. &c. Vide Alex. in l. si quis enim. Alias 4. 15. col. ff. de verb. oblig. Remedium istius legis non habet locum, quando testator iussit vendi rem cer-

to pretio, nisi probaretur testatorem errasse, *l. si de iussoribus §. i. vbi l. as. de leg. 1.*

* An in transactio. locum habeat hæc lex vide Pet. Santernam de assensu. *l. spons. par. 5. numero 5.*

* An in foro conscientie liceat etiam. $\frac{1}{2}$. dimidium iusti pretij decipere. Vide Tiraquel. in *ll. communib. 9. par. 1.* Gloss. p. num. 8. & per eam Gloss. & sequitur etiam numero 11. Et hanc ait esse communem opinionem quod not.

* An & cur remedium huius legis sit introductum tradit Phan. in comment. de lucro dotis.

* Item, an hæc Lex locū habeat, si spes vendatur, quam quis ad aliquam rem habet, si dimidio minus pro spe solvatur, quam communiter pro ea spe solui deberet Vide Tiraquel. in *ll. c. communib. Gloss. i. numero 38.*

* An habeat locum in contractu pignoris. Negulant. tract. de pig. membro 5. in prima par. e. numero 42.

* Enormis læsio facit præsumi debitum dolum. Bart. in *l. si D. de prator. stipul.* Bald. in *l. 3. supra de dote promissa.* Et *l. i. col. 8. supra, de his, quæ pæna nomine.* Et in Rubrica, supra de pænis iud. qui male iud. Petr. de Anch. consil. 204. incip. iudex, & c. Chald. in disput. incip. duo litigantes. Et ideo ratione doli iuramentum redditur inefficax, cap. quamvis, de pactis, in 6. & c. si verò, de iureiur. Imo. & maior 25. annis in læsione enormi potest absolui à iuramento. Bald. in *l. pen. infra, except. arbit.* Angel. in disput. incip. duo ad invicem. Abb. in c. quinta. col. 25. de iureiur. Et ibi per Felin. quòd intellige, quando iurans probat ignorantiam damni tēpore iuramenti affuisse, secus si sciisset. Quia scienti & volenti dolus non inferitur, *l. cum donatio, de transactio.* & Bart. & alij in d. l. rem maioris. Vide 12. fallentias, Socin. reg. 281. Alexan. consilio 47. vol. 1. & consil. 27. eodem vol. & consil. 127. alias 128. 2. vol. & consil. 53. 3. vol.

* An habeat locum contra singularem successorem. Fachineus Controuersiarum iuris lib. 2. cap. 18. 2. o. 21. 22.

* Venditio ultra dimidium pretij regulariter non valet, dicta l. Sed vide 12. fallentias Socini in reg. 531.

* Rescissa venditione remedio huius legis an resoluatur hypotheca, medio tempore contracta. vide Fachineu. controuersiarum lib. 2. c. 23.

* Minor quando possit cōueniri renuntiatione iuramento firmata. Dec. consil. 81. nu. 2. & seq. vol. 1. Ultra dimidium iusti pretij venditor deceptus non modo minor, sed etiam maior habet in integrum restitutionem. a. l. de i. cum dilecti, & c. cum causam, extra de emp. & vend. tamē ista iura ex identitate rationis. & ad emptorem ultra dimidiū deceptū extenduntur: ita scribentes in istis iuribus superius allegatis, & Spec. in tit. de emp. & vend. §. nunc viden-

dum, col. 2. vers. ut eodem modo.

* Vtrū venditione rescissa remedio huius legis res venditori restituenda sit, simul cum fructibus ab emptore perceptis, consule Fachineum Controuersiarum iuris lib. 2. c. 24.

* Mulier minor & rusticus, etiam si sciēter decepti sunt, ultra dimidium in contractu, contractū rescindere possunt, nisi certiorati fuerint de beneficio istius legis, ita Bal. in *l. i. §. 34. refert & Alex. in l. qui cūque, C. qui admit. scribētes in l. si. de iure fisci. & in l. 1. de edend.*

* An hæc lex locum habeat in emphyteusi declarat Fachineus Controuersiarum iuris libro 2. cap. 22.

* Læsio enormis quæ dicatur & quando Decius consilio 29. numero 7. folio 36. vol. 10.

* An hæc lex locum habeat in permutatione beneficiorum ecclesiasticorum exponit Fachineus Controuersiarum iuris lib. 2. c. 22.

* Mulier quando in contractu transactionis dicatur enormiter læsa, & an propter enormem læsionē cōtrauenire possit nō obstante iuramento, Decius consil. 203. per tot. consil. fol. 154. vol. 1. Adde ad materiam huius legis pretium considerari secundum locum vbi fit vēditio: textus est melior in iure in *l. fin. §. si. 1. de adm. tu.* Quid si testes deponunt de tempore ante contractum, non autem quo tempore contractus tantū valuerit. Vide Cynum in Auth. sed quamvis, in fine. l. de rei uxor. act.

* Decepto ultra dimidiā iusti pretij, suppletur iustum pretium, vel reddito ab eo pretiores recuperatur. Ultra ea quæ hic latissime ponunt Scribentes. Adde quæ per Rim. in *l. quib. alien. lic. vel non. in prim. nu. 142.* Pro intellectu vide Arct. d. §. actionum, n. 7. Inst. de actio. in materia huius legis Crauet. consil. 7. per tot. Caccial. in tract. de feud. cogni. art. 6. nu. 31. Fab. de Mont. in tract. de emp. & vend. in 8. par. nu. 7. Gozad. cōf. 44. n. 15. Cra. cōf. 114. col. pen. & 151. n. 6. 25. & 31. & cōf. 129. 160. col. 2. & 152. Calder. cōf. 2. in tit. de emp. & vend. Cassad. in dec. s. vnic. de emp. & vend. Ro. cōf. 423. Dec. ad l. si. n. 18. ad si. c. de pact. & ad l. quatenus ff. de reg. iur. Idē Dec. cōf. 181. n. 4. & cōf. 210. 309. & 583. vbi limitat plurib. modis, Soc. Iun. cōf. 50. col. 2. l. i. & cōf. 50. n. 13. lib. 2. Tho. Ferrat. caur. 4. Ant. Negul. in tract. de pig. & hypot. 5. par. 1. mēb. n. 41. in 9. vol. tract. Alex. cōf. 118. n. 6. cū seq. vol. 7. Tiraq. de retract. §. 1. gl. 18. n. 64. & 66. cū seq. & ad l. si unquam, in tract. nu. 127. C. de reuoc. donat. Bald. in tract. de retract. 26. q. 4. par. prim. n. 1. in 8. vol. tract. Soc. in Reg. 26. vbi limitat multis modis, Boer. decif. 253. n. 4. Gerar. sing. 22. Steph. Forcat. in nece. iur. dial. 100. non iuste late, sed remissius per Phil. Forti libro 1. cōcl. vtr. iur. concl. 36. in tract. act. Ioan. de Ana. consilio 33. nu. 4. Ioan. de Neui. consilio 89. nu. 2. Ioan. Crot. consil. 12. & consil. 120. n. 18. & consil. 145. n. 4. Vt non procedat in læsione enormi, si constet de scientia stante

iuramento, & quando constat venditorē donare voluisse, Ioan. Cep. *consilio* 210. numero 70. *vsque ad num.* 27. volumine 2.

* An sit extendenda hæc lex ad omnes contractus stricti iuris tradit Fachineus *Controuerfiarum iuris lib.* 2. c. 22.

¶ Et an porrigatur ad dationem insolutum, idem Cephal. *consilio* 261. numero 1. eod. volumine.

* Fachineus *Controuerfiarum iuris libro* 2. c. 16.

¶ An in venditione & subhastatione.

¶ An cum eius remedio expresse renuntiatum est, vel cum iusiurandum appositum est, nullo modo contractui contrahentium iri, Emanuel, in *Theaur. recept. sent. sub litera l. n.* 145. Cacher, *decis.* 41. numero 9 In Dote Phan. de lucro dor. *glossa* 10. numero 22.

* An hæc lex locum hobeat in datione insolutum differit Fachineus *controuerfiarum iuris lib.* 2. c. 21.

¶ Hanc legem repetierunt copiosius ceteris Cagnolus, Pinellus, & Menesius. Vide Vilalobos *commun. opin. litera l. nu.* 203. Couarruiam *pract. quæst.* c. 3. & libro 2. *variar. resol.* c. 3. & 4. Curtium Brugen. *lib.* 2. *arg.* ad Fratrem, c. 10. libro 3. ad *Viniū collegam* c. 5. & 9. Prateium *sententiar.* c. 8 Fornerium libro 2. *se lect.* c. 9. Gomefium *tom.* 2. *var. resolution.* c. 2. *a num.* 22. *vsque ad num.* 27. Gutierum 1. *par. e re solut.* c. 26. Menochium, de *arbit. iud. cas.* 144 & seq. Cuiacium *lib.* 16. *observation.* c. 18. Zoanetum *rerum quotidiana.* c. 47. Pileum *quæst.* 20. Castro libro 1. de *potesta. leg. per ual.* c. 5. *documento primo.* * Antonius Faber *lib.* de *erorib. pragmaticorum Decad.* 7. c. 8. & 10.

I. De contractu. 3.

Nota hic quod fiscus vititur plerumque iure priuato.

I. Ad rescindendum. 4.

Vide Bartolum in l. 3. §. *hac pœna.* D. *quod quisque iur.*

I. si dolo. 5.

Cuiacius libro 8. *observation.* c. 10. Fulgos. *cons.* 80. *quidam*

I. Non est. 6.

Harmenop. libro 3. *tit.* 3.

I. Ratas. 7.

Cuiac. *ad l.* 4. *infra de iure fisci.*

I. si voluntate. 8.

Dec. *cons.* 42. & 341. Ias. *cons.* 55. Fulgos. *cons.* 127. *quidam.*

I. Pretij. 9.

In solutū proprie dicitur & de iure appellatur, quando debitor sponte venditori dare pro aliquo debito, adde l. *cū a quo.* C. de *sol. l. si prediū.* C. de *enit. l. delegat. in pr.* & ubi not.

D. de *piz. Dec. cons.* 418. Guid. Pap. *cons.* 39. *circa.*

I. Dolus. 10.

Capola *tractatu de simulatis contractibus.*

I. Venditor. 11.

Scienti & consentienti non inferitur iniuria.

I. Non idcirco. 12.

Cuiacius libro 16. *obs.* cap. 18.

I. Si maior. 13.

Guid. Papæ *sing.* 102.

I. Quisquis 15.

Ignorantia vitium sui matrimonij non est probabilis, limita plurib⁹ modis vt per Port. & ibi per Ias. in *addit. ad eum ad §. in fraudem.* colum 2. quibus ex causis manumitt. non licet. & per Socin. lun. *cons.* 73. colum. fin. libro 2. & quo modo probeatur scire quem valorem rei suæ. Dec. *cons.* 583. Socia. *cons.* 48 libro 4.

I. Si quos. 16.

Angel. *cons.* 387 Fulg. *cons.* 172.

I. Hi qui. 17.

Vide Cuiacium libro 16. *obs.* cap. 13.

I. Vestium. 18. & vlt.

De Palatinis, vide hic D. Gothofr.

Tit. 45. Quando liceat ab emptione discedere.

Harmenopulus libro 3. *tit.* 3.

I. Re quidem. 1.

Panorm. *consilio* 5. *omissis.* parte 1.

I. Perfectam. 2. & vlt.

Gloss. in *verbo recuperari.* Pro singulari allegauit Ang. *Inst. de empt.* quod tunc arra vel pecunia intelligitur data solutionis nomine, quando esset data pecunia numerata.

* Cuiacius libro 1. *recept. sent.* Paul. *tit.* 1.

Titul. 46. Si propter publicas pensitationes venditio fuerit celebrata.

Quadrat hic Titulus cum Titul. 21. & 10. de *capitend.* & *distrab. p. gn.*

I. Venditionem. 1.

Menochius de *arbit. iud.* libro 2. *cas.* 55.

I. Si deserta. 2.

Nota hic quod possessio iniusta nemini auferenda est sine causæ cognitione.

I. Si quis. 3. & vlt.

Cuiacius libro 8. *obs.* cap. 32. Corn. *cons.* 315. *prima facie.* parte 1.

Tit 47.

titul. 47. sine censu vel reli-
quis fundum comparari
non posse.

Census quid sit, optimè hîc D. Goth. quem
vide.

I. Ex conventionem. 1.

Prateus *geminat. cap. 67.* Bartol. *consil. 180.*
si aliquis.

I. Rei annonariæ. 2.

Roman. *consil. 275. quo ad Petr. de Ancharan.*
consil. 86. in l. i. e.

Auth. sed &.

Quis huius authenticæ sensus sit, declarat
hic D. Goth. quem vide.

I. Omnes. 3. & vlt.

Oldrad. *consil. 266.* Dec. *consil. 285. & pro tenui.*
Federic. *consil. 81.*

tit. 48. De periculo & com-
modo rei venditæ.

Periculi nomine quid intelligatur, vide
hic D. Goth.

I. Post perfectam. 1.

Adde & limita istam legem, quod quando
notoriè constat de iustitia illius qui rem cui-
cit, puta quia habebat Hypothecam, tunc ve-
nditor tenetur de euictione, licet nò fuerit de-
nuntiatum venditori, vide Alex. *consil. 67. vol. 3.*
& in quantum Bartol. hic dicit, non sufficere
venditorem scire litem motam, nisi sit denun-
ciatum, limita nò procedere quando emptor
esset minor, quia sufficit sola scientia vendi-
toris sine demonstratione: ita Bald. hic licet
de dicto Bar. videatur dubitare Francisc. Aret.
consil. 26. col. 5. Ad Gloss. i. huius l. 7. quatenus in
ea probatur quod emptio conditionalis non
patitur pœnitentiam. vide Paris. *consil. 59. libro*
10. Cornet. *consil. 325. parte 1.* Bartol. *consil. 116.*
Dec. *consil. 74. & 312.* Petr. de Anchara. *consil. 151.*
Bald. *consil. 214. parte 1.*

I. Cum conuenit. 2.

Ad intellectum istius legis cum loquitur
de venditione facta ad mensuram, & ad pon-
dus. vide Decium *consil. 179.* Angel. *libro 1. emen.*
cap. 6. Curt. *consil. 76.*

I. Dolum. 3.

Emptor agere potest ex contractu inito
cum fraudulento venditore.

I. Cum inter. 4.

Contractu sine scripturis inito.

Hæc desunt in quibusdam exemplaribus.

I. Cum speciem. 5.

Incendium rei emptæ ad quem spectat, vi-
de hic D. Goth.

I. Mortis casus. 6. & vlt.

Vide §. 3. *Instit. de emptione.*

tit. 49. De actionibus empti
& venditi.

I. Aduersus. 1.

Nota hîc Iudicium venditi accipi proven-
diti actione.

I. Venditi. 2.

Roland. à Valle *consilio 53. numero 17. & se-
quentibus.*

I. Ex arrali. 3.

Cuiacius *libro 10. obs. cap. 24.*

I. si traditio. 4.

Roman. *consilio 270.*

I. curabit. 5.

Interesse pretij non soluti debetur. Limita-
vt per Afflict. *decis. 10. numero 5.* Adde quod
hic tenetur ad vsuras & fructus, quia in omni
cōtractu vltro citroque obligatorio eo ipso,
quod vnus implet ex parte sua, alter dicitur
in mora, vt in contractu dotis. Alex. *consil. 147.*
*col. 1. lib. 6. & ad l. de disuisione, numero 12. D. solu-
to matrim.* ad hunc textum vide Gomef. *ad §.*
actionum, num. 19. Inst. de actio. Soc. consil. 133. lib.
1. & consil. 88. lib. 4. Paris. *consil. 75. nu. 17. lib. 4. consil.*
90. libro 1. Dec. consil. 183. ad fi. Alex. ad l. Iulianus,
§. offerri. ff. eod. Bottigel. *ad l. vinum, nu. 35. D. si*
cert. pet. Declarat Corn. *consil. 250. nu. 4.* Didac.
Couar. *in tract. variar. resol. lib. 3. c. 5. Viu. libro 1.*
comm. opin. in ver. venditor. Gloss. *in verbo ratio.*
An hoc verum sit de iure canonico: vide Soc.
consil. 109. Vbi intelligit istud procedere quan-
do non deducitur in pactum, & *consil. 153. & de*
intelligentia per Alex. in l. Iulianus, §. offerri. ff.
de actio. empt. & an ista vsura seu interesse de-
beantur, quando non est facta venditio, sed
pactum de vendendo, vide Dec. *consil. 183. in fin.*
Istæ etiam lex non habet locum quâdo em-
ptor ideo non soluit pretium, quia immine-
bat euictio, & venditor non dedit ei fiduci-
sore pro euictione, quia tunc non tenetur
ad vsuras ratione fructuum, ita Bald. *in l. 1. So-*
cis. consil. 20. Couarruu. *libro 3. var. resol. cap. 4.*

ad totam legem scripsit Cagnolus & Zoan-
netus rerum quot. ad cap. 9.

*Vide Fachineum Controuersiarum iuris li-
bro 2. cap. 31.

I. Venditi. 6.

Actione exempto ad quid interdum aga-
tur, notat hic Glossa.

I. si pater. 8.

Ad hunc textum adde l. si fundus. & ibi Bar.
& doct. de fund. dor.

I. si minor. 9.

Anton. Guibertus libro 1. quaest. iur. cap. 1.

I. si ancillam. 11.

Seruus sub conditione legatus manumitti
non potest.

I. si cut. 12.

Forcatulus auriarj cap. 2. Alexand. conf. 120.
emissis, parte 2. Corn. conf. 59. licet, parte 4.

I. Fructus. 13.

Roman. conf. 10. questionis. Decius conf. 285.
Cornel. conf. 150.

I. Emptor. 14.

Molinæus de vsur. numero 225.

I. vltra. 15.

Paulus 2. sentent. 17. §. 9.

I. Post. 16.

Panorm. consilio 66. duo, parte 1.

I. expulso. 17. & vlt.

Nota istam legem in quantum dicit vendi-
torem, non tenere defendere emptorem de
violencia sibi illata, quod singulariter limita
non habere locum in contractu locationis.
ita Bald. & Ang. in l. filiosfam. §. si. Cuiac. lib. 12.
opser. cap. 6. Panorm. conf. 49. parte 2. Dec. conf.
405. & 74.

Tit. 50. si quis alteri vel sibi,
sub alterius nomine, vel
aliena pecunia emerit.

I. si pecunia. i.

Rom. conf. 274. Ripa conf. 4. Rom. conf. 291.
Zabar. conf. 27. oria lite.

I. Quamuis. 4.

Socin. conf. 129. tota difficultas, parte 4.

I. Multum. 6.

Guid. Pap. conf. 226. Rom. conf. 191. Bald. conf.
295. Alexand. conf. 133. Fulgo. conf. 32. Cuman.
conf. 172.

§. si verò.

Quod potui nolui, quod potui adimplere
nequii. Adde cap. super Abb. de off. & potest. iud.
deleg. adde etiam quod ista duo perficiunt a-
ctus hominum, secundum Boerium volun-
tas & potestas: ita Bald. in d. cap. super Abb. ali-
bi dicit, Bald. in l. cum testamentum. C. de iur. &
fact. ignor. Soc. conf. 264. Guid. Pap. conf. 104.

I. Cum per eos. 7.

Petr. de Anch. conf. 127.

I. Qui aliena. 8.

Panorm. conf. 16. Roman. conf. 291. & conf. 3.
Zabar. conf. 27.

I. Nihil prohibet. 9. & vlt.

Petr. de Anch. consil. 117. Roman. consil. 295.
donatio.

Tit. 51. De rebus alienis non
alienandis, & de prohibita
rerum alienatione, vel hy-
potheca.

Ad hunc titulum spectant libri duo singu-
lares Puluxi de prohibita rerum alienatione &
de rei distractione.

I. si præsidi. 1.

Fulg. conf. 137.

I. Distrahente. 2.

Puluxus de rei aliena distract. cap. 10. Bartol.
conf. 199. Bald. conf. 75.

I. venditrici. 3.

Longobard. de vlt. volunt. 4. Feud. 70.

I. Mancipia. 4.

Ratihabitio conciliare potest, id quod ge-
stum fuerit inutiliter.

I. si fundum. 5.

An defunctus rem successori possit aliena-
re, vide D. Goth. hic.

I. Nemo res. 6.

Rem alienam, an & quomodo quis aliena-
re possit, vide hic Glossam.

I. Sancimus. 7. & vlt.

Prohibita alienatione videtur prohibitus
omnis actus per quem alteri queritur ius rei,
& bonum est argumentum de testamentis ad
statuta, & è contra, in materia, vide Rip. ad l.
filiosfam. §. diui. D. de leg. 1. Tiraq. post ll. conuub.
in Gloss. 5. per tot. l. ad leg. ita stipulatus, col. 10. in
fin. num. 17. D. de verbor. obliga. De intellectu d.
textus, vide Fabian. de Monte in tract. de empir.
& venditio. 22. q. prin. num. 11. Panorm. conf. 91.
Bald. conf. 495. in causa, parte 1.

Tit. 52.

tit. 52. De communium rerum alienatione.

Cuiac. 2. Feud. tit. 4.

l. Si nulla. 1.

Dec. conf. 282. Panor. conf. 83. videtur, pari. 1.

l. Multum. 2.

Glossa in cap. quamuis, 35. extra de senten. & re iud.

l. Falso. 3.

Dec. conf. 179. viso.

l. Portionem. 4.

An socius partem sui socij alienare possit, vide hic D. Gothof.

tit. 53. Rem alienam gerentibus, non interdici rerum suarum alienatione.

l. Non est. 1. & ult.

Cuiac. 5. Feudor. c. Imperialem.

titul. 54. De pactis inter emptorem & venditorem compositis.

Adde tit. 2. lib. 18. D. de in diem additione.

l. si ea lege. 1.

Iunge hic l. 8. D. de lege commiss.

l. Si fundum. 2.

*Cuiac. ad Liurifgentium 7. §. quinimo 5. D. de pact.

Vbi Gloss. in verb. oblatam. Ad hoc vide consil. Petr. de Anchor. 331. pactum, de restituend. & vendend. an sit idem. Vide Paulum Castrensem conf. 326.

Et an istud pactum probetur per vnum testimonium cum fama. Imol. conf. 92.

¶ Quid si ille, cui est facta promissio, de reuendendo ad certum tempus est mortuus superstitere minore, qui non tenuit in tempore, an minori detur, in integrum restitutio. Vide textum in l. Aemilius, de minorib. Et an ille, qui tenetur ad vendendum ex pacto, non teneatur solum ad reuendendum, verum etiam ad tradendum. Vide conf. Aret. 6. in 1. volum. Hanc legem Cagnolus repetiit, vide Corraf. lib. 3. miscel. c. 9. Forcat. Necyom. dia. 91.

¶ Quid autem si emptor fecit sumptus an istos reciperet. Vide Ang. in l. emptor, de verb. oblig. Couar. lib. 1. variar. res. c. 7. Pactum de reuendendo alicui si illo vnquam tempore vellet redimere, valet, & heredes continet, ultra tradita hic latissimè per Cagnol. & Go-

zad in repetitione huius legis in materia retrouendendi, vide aliqua per Tiraquel. de utroque retract. tit. 2. per totum, Iaso. ad l. nemo potest, nu. 12. de leg. 1. Angel. conf. 199. ad hunc textum, adde Crauet. conf. 156. Iaso. ad l. si ita quis promiserat, §. Seia, numero 10. D. de verbor. obligat. pro intellectu, & limitatione, vide Fab. de Mont. in tract. de empt. & vend. in 7. q. princ. num. 1.

¶ An istud pactum possit cedi, vide Ias. ad l. 1. §. fin. num. 5. de oper. nou. num. Aret. ad §. praeterea, num. 24. Instit. de except.

¶ Quid si fuerint duo venditores, alter vult retroemere, alter non: Socin. ad l. 1. §. sed & quoties, ad Trebell.

¶ Adde quod hoc pactum non praesumitur vsurarium, esto quod modicitas precij concurrat, nisi emptor sit solitus fenerari. Ias. de commu. conf. 150. & sequ. lib. 2. & ibi quid in datione in solutum.

¶ Ad Gloss. hic quod admittantur heredes, etiam si de iis in pacto reuenditionis mentio facta non fuerit. Tiraquell. de retract. conuent. §. 1. Gloss. 6. in princ. Amplia etiam si esset adiecta dictio taxatiua tantum in persona venditoris, contra Bertran. vbi ibi in singulari successore, Socinus vide consilio 229 col. 1. lib. 2. col. 3. vbi ponit cautelam, Rainaldus Corfus lib. 2. in agat. cap. 10. Zoannetus rerum quot. cap. 45.

l. Qui ea lege. 3.

Cuiac. lib. 19. obs. cap. 29.

l. Commissoriae. 4.

Ex pacto legis commissoriae, ipso iure transfertur dominium, an autem procedat in solo contractu venditionis, vel in solo contractu quolibet, in quo tale pactum est appositum, Castrenf. in l. 1. de donation. Et Salyc. in l. ea lege, supra de conditione ob causam. Videtur velle, quod sit generale in omni contractu. Sed tu, vide Alexand. consilio 10. 1. volum. & chari. conf. 12.

¶ An ille qui promisit reuendere in certum tempus, teneatur elapso tempore, vide Ang. consilio 199. incip. super puncto. Alius Tiriarius rem quam emit, ut per Iason, in l. nemo potest, D. de leg. 1. num. 12. in prima lect. Et consil. 123. incip. viso, & c.

¶ Et ad probandum factum de reuendendo, an possit deferri iuramentum suppletorum. Vide conf. Alexan. 123. in 2. volum. Socin. consil. 253.

¶ Quid autem si est pactum factum de reuendendo, quotiescunque voluerit. Vide Angel. conf. 55. Et Soc. conf. 15.

¶ Quid autem si emptor, qui tenetur ex parte ad reuendendum interim rem obligauit, & postea reuendit, aut venditor illi Hy-

potheca stare teneatur, & oneribus impositis per emptorem, Bart. in *lan diem*, D. de *aqua pluuiæ arcenda*.

¶ Quod si aliquis vendidit syluam aut nemus cum pacto de reuendendo, aut emptor possit illam recuperare. Vide Bart. Cepoll. in *tit. de tract. de seruitut.*

¶ Et quâto tempore præscribatur huic pacto de reuendendo. Ang. in *cons. 55. incip. Guilhelmus & Franci. consulti, quod. 30. annus*. Sed tu omnino, vide Fabr. de Sen. de *san. sen. enzia*, in *tract. de empt. & vend. in 7. part. princ. vbi multa de isto pacto* Et Ias. in l. *petens, supra de pact.* Vbi etiam subdit, quod Petr. de Anch. in *cons. 332. incip. visis diligenter actus, &c.* consulu- luit, quod si per decem annos non petatur, non potest ulterius peti. Idem Ias. in l. *si mater, vlt. col. sup. de cond. inst.*

¶ Et quid si emit à duobus rem aliquam, & ambobus promisit retrouendere. Postea vnus tantum petit sibi retrouendi, alius non cogitur emere partem suam, Bart. in l. *cui v- sus fructus*, D. de *usu fruct. leg.* Et illud sequitur Soc. *consil. 200. vol. 3. vide in octauo*. Item in secundo vol.

¶ Et quid si is, cui est factum tale pactum, relicto herede papillo, qui nõ petit retro- uenditionem in tempore, an iuuetur per restitutionem in integrum. Vide Curt. *cons. 59. incip. & Christi & gloriosiss.*

¶ Eligens viâ contractus, non potest trans- ire ad viam pœnitentiæ & distractus. Crau. *consil. 151. num. 8.* Paul de Castr. *ad l. 2. ff. de do- nat. post Bart. ibi, num. 10.* Alexand. *consil. 10. 1. vol.* Curt. *consilio 12.*

I. Cum te. 6.

Oldr. *consilio 159* Baldus *consil. 458.*

. I. si à te. 7.

Panorm. *consil. 56.*

* De sententia & lectione huius textus, vide Antonium Fabrum de *error. pragmat. de- cad. 25. cap. 2.*

I. Tempore. 8.

Pactum pacto contrariò tollitur, vide l. 3. *supra de rescind. vend.*

I. Si quis ita. 9. & vlt.

Baldus *consilio 309. parte 4. & 482. magnifi- ci, parte 1.*

Tit. 55. Si seruus exportan- dus veneat.

Demothenes in *Timocrat. Alian. in epistol.* Dion 54.

I. Lege. 1.

Nota hic quod omne delictum fiscum ha- bet vltorem.

I. si vt manus. 2.

Oldr. *consil. 231. vi. ius.*

I. Ancilla. 3.

An contra pactum ancilla possit manu- mitti, vide hic D. Gothof.

I. Moueor. 4.

Nota hic casum singularem de domino à seruis suis vendito.

I. Qui exportandus. 5. & vlt.

Rom. *consil. 408 in proposita.*

tit. 56. si mancipium ita ve- nierit ne prostituatur.

Congruit cum hoc Titulo l. 1. §. 8. D. de off. *praf. urb.*

I. Præfectus. 1.

Nemo potest remittere pactum, vbi re- missio continet delictum.

I. mulierem. 2.

De lectione huius legis, vide hic D. Go- thofredum.

I. Eam quæ 3. & vlt.

Quod vna via prohibetur, altera non de- bet admitti.

Titul. 57. Si mancipium ita fuerit alienatum vt manu- mittatur vel contra.

I. si Patroclus. 1.

Cuiac *lib. 1. obs. c. 19.*

I. si ea lege. 2.

Vide quæ notantur in *Nou. 28. cap. 4.*

I. si iusta. 3.

Cuiac *10. obs. cap. 21.*

I. si is qui. 4.

Vide Cuiac, dicto loco.

I. Ea quidem mancipia. 5.

§. nec tamen. Ex d. §. not. quod quâdo pro- pter aliquem actum debet incidere in pœ- nam, si illum actum nulliter facit, nõ incur- rit pœnam. Ex quo Bart. in *fin. §. 1. commu- nia, de legat.* decidit, quod si stat statutum, & qui vendiderit aliquid, nec soluit Gabellâ, incidit in pœnam. De quo latius per Alex. in *Apostill. in l. unum ex famul. in princ. de legat. 2.* Et

Et Bar. in d.l. f. Alciat. l. 5. paradox. c. 13. Est etiam textus in l. 2. Et ibi Bar. in f. de euctionibus. Et in l. non dubium, in princ. s. de leg. 6. Ang. & alij in l. Marcellus, s. res qua, D. ad Trebell. Et vide Baldum in l. 2. de Episc. aud. ubi refert ad pulchram quaest. An si Notarius committat falsum in testamento alias nullo, incidat in poenam. Bar. in l. 1. §. hac verba, D. quisquis iur. Et addit, quod si quis consentiat contractui sibi praedjudiciali, vel continenti renunciatio nem proprii iuris, si ille actus non valet, non sequitur praedjudicium, l. si debitor, §. 1. D. quib. modis pign. vel hyp. Et adde quod si officialis tulit sententiam nullam, non tenet iniudicialis ad poenam. Bart. in l. fin. D. de variis exco. traord. c. 8. Pap. in l. 1. §. 1. omnes iud. tam civil. Alex. in d. l. p. §. hac verba, D. quisquis iur. Ang. in §. pen. In f. de actio. 9. col. Et omnino textus qui dicit in contrarium in l. eam, qui duos, cum his, quae ibi sentur ibidem per Doct. 7. de a. iur. Sed pro concordia & ampliatione materiae late per Felin. in c. ex tenore, 2. col. cum seq. 5. col. ex ord. de rescript. Adde ad hanc legem, Alcia. paradox. lib. 5. c. 13.

1. Si puellam. 6. & vlt.

Cuiac lib. 16. obs. c. 24.

Titul. 58. De adilitiis actionibus.

Cuiac. obs. 9. ubi de adilitiis actionibus.

1. si non simpliciter. 1.

Vide l. 13. §. 1. D. ad. empt.

1. Cum proponas. 2.

Coniunge l. 54. D. h. tit.

1. si apud. 3.

Magna in seruo praesumptio est integritatis, si apud priorem dominum non fugit.

1. si praedium. 4.

Cuiac. lib. 16. obs. c. 24.

1. Habito. 5. & vlt.

Iunge hic l. unicam, Cod. Theod. h. tit.

Titul. 59. De monopolis & conuentu negotiatorum illicito vel artificio ergolarum nec non balneatorum prohibitis & pactionibus illicitis.

Cuiac. lib. 16. obs. cap. 23.

Liubemus. 1. & vnic.

Ferrandus lib. 2. explicat. c. 9. Cuiacius lib. 10. obs. c. 19.

Tit. 60. De nundinis & mercationibus.

1. Qui excercendorum. 1. & vnica.

Quid differant nundinae à mercationibus, vide hic D. Gothof.

Titul. 61. De vectigalibus & commissis.

Bossius tit. de vectigalibus. fol. 395. cum 7. titu. seq. Fornerius lib. 1. select. c. 20.

1. si iure. 1.

Seruus improfessus manumitti potest, ante quaestionem commissi.

1. Neque. 2.

Vide Cuiac. c. 14 de praescriptio.

1. Omnibus. 3.

An militibus remittatur poena commissi, vide hic D. Gothof.

1. Penes illum. 4.

In quod usque tempus locentur vectigalia, vide Varronem de ling. Latin.

1. Vniuersi 5.

Ad materiam istius legis, vide cons. Anchor. 260.

1. Omnium. 6.

Quid sit vectigal, declarat hic D. Goth.

1. Ex praestatione. 7.

De vectigalibus centesimae & quadragesimae, vide Cuiac. 6. obs. 18.

1. A legatis. 8.

Harmenop. lib. 2. c. 5.

1. Vsurpatione. 9.

Cuiac. lib. 8. obs. c. 37. Turnebus lib. 27. aduersar. c. 25.

1. Vectigalia. 10.

Nota hic quod quaelibet ciuitas vectigalia sibi imponere potest, ad necessarias utilitates.

1. si quis sine. 11.

Briffonius lib. 4. select. c. 4.

1. Exceptis. 13. & vlt.

Vide hic Salycet.

F.

**Tit. 62. Vectigalia noua insti-
tui non posse.**

Bossius *titulo vectigalia qua possint imponi,*
folio 396.

1. Illorum. 5. & vlt.

Est singularis & notabilis additio. An Rex
de iure possit imponere nouum vectigal. Vi-
de per Abb. in c. quibusdam, §. prator, de verbo-
rum signif. Bart. in l. si publicanus, §. si. de pub.

**Titul. 63. De commerciis &
mercatoribus.**

1. Negotiatores. 1.

Cuiacius libro 8. obs. cap. 14.

1. Non solum. 2.

Bellouif. 2. pract. 6. num. 40.

1. Nobiliores. 3.

Fornerius libro 2. select. cap. 3. multa. Tiraqu.
de nobilit. cap. 13. à num. 31.

1. Mercatores. 4.

Vide Bellouif. 3. pract. 10. num. 7.

1. Cessante. 5.

De collegiatis, vide hic D. Gothof.

1. Si quis inclytas. 6. & vlt.

Forner. 2. select. cap. 21.

**Tit. 64. De rerum permuta-
tione, & præscriptis verbis.**

Coniunge Tit. forum, lib. 19. tit. 4.

1. Si cum. 1.

~~Malin. conf. 1. 55. Gl. ff. de iur. iur. 27. Vaco-~~
nius libro 1. declar. 27. Vandus libro 1. variarum
quaest. 25.

1. Permutationem. 2.

Multa hic de permutatione notat D. Go-
thofredus.

1. Ex placito. 3.

Cuiacius libro 11. obs. cap. 17.

1. Cum precibus. 4.

~~Malin. conf. 1. 55. Gl. ff. de iur. iur. 27. Vaco-~~
nius libro 1. declar. 27. Vandus libro 1. variarum
quaest. 25.

1. Quoniam. 5.

Concordat l. 4. in fi. supra eodem tit.

1. Rebus. 6.

Vide l. 2. supra de pactis inter empt.

1. E a lege. 8.

Cuiacius libro 11. obs. cap. 17.

**Tit. 65. De locato & condu-
cto.**

Cuiac. lib. 2. obs. c. 18.

1. Dominus. 1.

Locator vim & casum non præstat, sed cul-
pam.

1. Aduersus. 2.

An in locato veniant vsuæ ex mora, vide
hic D. Gothof.

1. Æde. 3.

Adde, quod colonus & inquilinus licitè
possunt resistere, quando iniuste expellun-
tur. Vide Bad hic in princ. Et in l. si de fund. in-
fra eod. Ad istam legem quæro nunquid ista
lex locum habeat in contractu emphyteuti-
co, & possit expelli pro vsu directi domini,
vide sing. Hipp. 92. Couar. lib. 2. variar. resol. c.
25. Menoch. de arbit. in d. cas. 78. lib. 2.

Qui soluit pensionem, non potest de do-
mo, durate locatione expelli per dominum,
nisi propter necessitatè domini, vel propter
necessariam refectionem rei, vel culpam in-
quilini aburentis, vide Dec. ad c. pastor. in
princ. extra de appella. Iason. ad l. qui re eius mo-
di, num. 12. Cod. de sacros. Eccl. vbi limita, quã-
do Dominus promississet in instrumeto eum
non expellere. vide Dec. conf. 667. m. 8. & com.
473. in materia Marf. sing. 94. Iason. ad l. auor-
riorum, 38. D. solut. matr. Rip. ad l. 1. in fi. eod. tit.
Crem. sing. 77. limita non habere locum in
scholare, vt per Rip. ad l. in fin. Adde idem si
necesse fuit conductori recedere, Marf. sing.
615 vide per Petr. Duo fratrib. 8. q. 33. & q. pr.
limitat Cachera. decis. 608. m. 9.

Ad hunc textum, vide Didac. in tract. var.
resolut. libro 2. cap. 15. numero 4. nouissime per
Phil. Port. li. 1. conclus. 33. Si cõductorexpelli-
tur propter necessariam refectionem, quod
ea resecta possit petere se reponi in re loca-
ta, Rom. sing. 235. Dec. conf. 103. in cau. à nu. 14.
Alciat. lib. 6. Parerg. c. 10. Tiraq. in tract. necess.
cau. par. num. 160.

1. Ex diui. 4.

Vide Paponem 22. arrest. 9. num. 14. Zahum
ad l. 1. D. solut. matr. num. 39.

1. Certi iuris. 5.

Duar. ad rit. de pactis, fol. 22. Charond. lib. 3.
veriss. pag. 162. Forcat. Necyom. dial. 17.

Inuecta & illata coloni obligantur do-
mino scienti pro mercede: inquilini verò i-
gnoranti. Fortun. Garzi. ad l. item, quia, D. de
pact. num. 18. parie 1. Socin. in reg. 192.

* Hugo Donel. tract. de pignor. Franciscus
Balduinus. Cuiac. ad l. 4. ff. de pact.

1. Nemo.

I. Nemo. 6.

Vide Vvrmser I. pract. 30. c. 10. Noucl. 14. c. 1. 27. §. I. D. de vsur.

I. Si cum Hermes. 7.

Pro ista lege, vide *Item quaro*, §. qui impleto, D. locati, vide Alexand. in l. si unus, in princ. D. de pact. §. l. 1. Cod. de iudic. & ibi per Ias. & idem Ias. in l. lecta. D. si cert. pet. Scribentes in c. consuetus. de fideiussor. & per Felin. in c. eod.

I. Licet. 8.

Menoch. de arbit. iud. lib. 2. cas. 76. & 77.

I. Emptorem. 9.

Succesor an & quando tenetur stare colono. Vide Scribentes in ista l. & in l. si filio, §. si vir, D. solu. matrim. quid in beneficiis, vide de omnino Bald. in l. habemus. Cod. de sacrosan. eccles.

* An hæc lex locū habeat in colono partiaris secundum multos doctores, vide Petr. Surdum in dec. 265. num. 11.

¶ Succesor singularis nō tenetur stare colono. Adde 5. fallentias ad istam legem positas per Socinū in reg. 4. o. in cap. succesor. Vxor tenetur stare colono, cuius maritus locauerit, ratio est quoniam necessarius est succesor, Gloss. in l. diuortio, circa princip. Gloss. mag. D. solu. matrim. & l. si filio, §. si. 10. Adde ad hanc legem quod ait Bart. hic, singularem succesorem colonum expellere non posse, quando scilicet ius habet in re. nota tamen aliquando singularem succesorem colonū expellere posse, si offerat precium, vide Iasonem in l. si iusfam. §. diu. D. de leg. 1. 12. ecl. in fine, vide per Alexand. in l. qui absent, §. 1. D. de acquir. poss. Sed quid si singularis succesor nō expulit colonum, colonus cui soluere tenetur successori, an verò locatori? Vide textū in l. Iulianus, §. si locatus, cum Gloss. D. de att. empt. Gomez. 2. tom. resol. c. 3. num. 9. Zoannet. rerum quot. cap. 23. & 42.

Emptor fundi non tenetur absque pacto stare colono. Adde quod ista lex non habet locū inter hæbræos, quia inter eos emptor nō potest expellere primum conductorem, suo tempore durante, Gozad. conf. 24. colum. pen. & fin. Limita istā legem pluribus modis, vt per Alexand. ad l. si filiosfam. §. si vir, D. solu. matrim. per Bart. vbi Ias. ad l. diuortio, numer. 32. eod. tit. Marf. sing. 321. Ias. ad l. filiosfam. §. diu. 1. lectur. num. 92. d. l. 1. & 2. lectur. num. 122. vbi per Crot. n. 100. Soc. con. 90. lib. 4. Rom. sing. 63. Negu. in tracta. de pign. & par. 1. memb. 6. Guid. Papæ. q. 480. Ias. ad l. quoties, nu. 29. C. de rei vti. Soc. in reg. 387. Hozzer. ad t. Insti. tit. de oblig. li. 4. sub Rub. de vi, & effect. loca. ad fi.

Quid in successore in beneficio, an teneatur stare colono. Abb. & alij, & ad ca. fin. ne prelati vices suas. Soc. conf. 32. vol. 1. Gemi. conf. 8. Quidam Cardinalis, colum. fin. & conf. 17. col. 2. versic. circa princip. Quid in successore in prelatura, an teneatur stare colono, vide Socin. reg. 388. in 3. fall. vbi an succesor in beneficio obligetur ex contractu prædecessoris, vide Cott. in memor. in verb. succesor. Marf. sing. 548. in materia ad hunc textū Natt. Aften. in conf. 426. numer. 1. cum seq.

I. Viam veritatis. 10.

Couar. lib. 2. var. resol. c. 15.

I. Inuitos. 11.

Hæc lex locum non habet in his, qui perpetuò agris sunt addicti.

I. Damnum. 12.

Vide l. 45. §. 4. D. hoc eod. tit.

I. si diuisa. 13.

Pileus q. 64.

I. Si hi qui. 14.

Qui locat operam tenetur, tenetur mercede accepta operari.

I. Si de fundo. 15.

Beroius quest. 47.

I. Legem. 16.

Papo. 10. arrest. 3. num. 3.

I. Præles. 17.

Nota hic locationem contractum esse bonæ fidei.

I. Excepto. 18.

Benedictus Capra in regulis conclus. 88.

I. Circa. 19.

Cuiacius lib. 16. obseruat. c. 24.

I. Qui rem. 20.

Locatio necessario facit dominium rei locatæ, spectare ad locatorem.

I. Si olei. 21.

Corrañus lib. 2. miscell. c. 11.

I. Si hi. 22.

Vide l. 14. §. eod. b. tit.

I. ad probationem. 23.

Zoannetus rerum quotid. c. 51. Vide Par. con. 17. & in materia Crauet. 157. Rip. in l. rem que nobis, D. de acquir. poss.

¶ Per instrumentum locationis non probatur dominium, Parif. conf. 17. num. 25. lib. 1. in materia, Craue. cōf. 157. n. 5. Rip. ad l. rem que, num. 48. de acquir. poss. Abb. ad c. inter dilectos, n. 16. extra de fide instrum. An probeatur per hoc

F ij

instrumentum dominium, contra conductorem, Afflic. *decis.* 14. num. 8. & *decis.* 12. Adde quod nec possessio, vt per Dec. *conf.* 302. nu. 15. Cur. *conf.* 70. num. 5. Solutio mercedis probat possessionem, Curt. *conf.* 72. num. 6. De instrumento emphyteutico, Ias. *ad l.* 2. numer. 178. C. de iure emphyt.

I. contractus. 24.

An ex conductione mariti teneatur vxor, vide hic D. Goth.

I. si quis conductionis. 25.

Pulzus de aliena rei distract. cap. 19. Corrasius lib. 3. miscell. c. 2.

¶ Numquid condemnatus remedio istius legis possit appellare, vide Dec. *conf.* 56. vbi ampliatur ista lex, & *conf.* 25. Afflic. *decis.* 2. & Dec. *conf.* 28. nu. 3. & *conf.* 56. num. 4. an per instrumentum conductionis probetur dominium contra conductorem, Afflic. *decis.* 14. nu. 8. Bald. *conf.* 498. nu. 171.

I. si conductionis. 26.

Conductor debet prius possessionem restituere, postea de proprietate experiri, Afflic. *decis.* 12. & 14. nu. 8. vbi an per instrumentum locationis probetur dominium, Balb. *decis.* 498. Corras. lib. 3. miscell. c. 2. nu. 10. Petr. Stel. *ad l.* repetitio. num. 27. & 53 ff. de cond. indeb. Cagn. *ad l.* neque pignus. post nu. 5 ff. de reg. iur. Ad hunc textum adde Dec. *conf.* 28. nu. 3. & *conf.* 56. num. 4. Ioan. Cepha. *conf.* 47. nu. 38. prima parte. Cur. Sen. *conf.* 70.

I. Si tibi. 27.

Declarat vt per Alciatum libro 1. parerg. c. 4. Molinæus *ad rub. de verborum oblig. numero* 16. Alciat. *ad rub. de verborum oblig. cotum* 7. num. 15. & *ad l.* bona fidei, C. de pact. Iacob. Niger *ad d.* Rub. num. 43. & Torniel. num. 72. & 78. Butigel. *ad l.* lecta. nu. 46 ff. si cer. per. Franc. Curt. *ad l.* legem quam, nu. 21. C. de pact. & *ad l.* petens, num. 47. eodem tit.

*Cuiacius *ad l.* 1. ff. de pact.

I. In iudicio. 28.

Destructa per conductorem, debent per eundem restitui.

I. Cum conductorem. 29.

Vide l. 24. infra eod.

I. Curialis. 30.

De hac constitutione, vide Xiphilinum.

I. Milites. 31.

Ambros. libro 1. Officiorum, cap. 36.

I. Nec cui. 32.

Dominus domus locatæ potest durante

prima locatione alteri dictam domum locare, pro tempore futuro inchoandi. Adde Alex. *ad l.* 1. in fin. ff. sol. matr. Guid. Papæ *decis.* 480. in prin. locati. & Boer. *decis.* 117. per totum.

I. Conductores. 34.

Cuiacius libro 12. obs. c. 38. Menoch. de recup. poss. remed. 11.

I. Licet. 35. & vlt.

Nota hic pœnam delicto esse similem.

Tit. 66. De iure Emphyteutico.

In hunc titulum scripsit Ioann. Ferrarius Montanus.

Emphyteutica res Ecclesiastica si sit recepta pro se & filiis suis, & hæredibus, an legitimatus succedat per rescriptum Principis. Bal. in l. generaliter. §. cum autem. infra de inst. & substit. Alex. plenè *conf.* 128. 10. vol. Et *conf.* 60. 20. vol. vbi plenius. Scripsit de hac materia copiosè a Iuanes Velasquez Lusitanus.

¶ Quid de Emphyteusi recepta à Laico. Vide *conf.* Soc. 3. vol. 3.

¶ Emphyteusis Ecclesiastica an finita linea debeat aliis agnatis vel descendantibus, vel ibi possint agere, vt ipsi teneatur. Decius *conf.* 131. numero 1. Et per totum *conf.* 96. vol. 10.

¶ Annui redditus an inter immobilia computentur. Bald. in l. hereditati 1. §. hu illud. 1. col. cu ibi annexus. inf. de secundis nupt. Rom. *conf.* 302. bonus textus in Clem. extra. de verb. sign. quod intelligito, quando sunt perpetui, vel ad longum tempus, alias secus, prout probatur in c. querelam. de electio. Secundum probatur in l. si. D. quem leg. per Cyn. in l. si cerium. supra de pactis. Bar. in l. mouentium. infra de verb. sig. Rom. in l. si constante. D. sol. matr. Fed. de Senis. *consil.* 12. qua incip. fratres pradicti.

¶ Emphyteutica res concessa alicui in tertiam generationem, an illa dictio stet inclusuè, vel exclusuè, Alex. plenè *consilio* 125. 1. vol. & 20. Et plura de dictione vsque per Oldrad. *consilio* 49. Et per Imol. in c. 1. de ordinat. ab Episc. qui reum Episc.

¶ Ad id, quod dictum est de tertia generatione, &c. vide Iasonem in l. 2. hic, col. 60. vers. iuxta pradicta. Et Bar. *conf.* 77. proponitur. vol. 2. Et Ruin. *consilio* 166. libro 16.

¶ Census Emphyteuticus per successores debetur *decis.* Neap. 91. incip. Ang. Galeat.

¶ Filius nunquid priuatur feudo vel re Emphyteutica, si pater eius commisit delictum, propter quod illo priuari debeat. Bart. in l. cui qua. ff. de interd. & relegat. Et Alex. in l. stipulatur. ista, §. si quis ita. ff. de verbor. oblig. in fine ultima columnæ.

¶ Silo.

¶ Si locatio est perpetua, & pensio parua præsumitur, & contractus Emphyteuticus. Baldus in cap. litera. de dilationibus.

¶ Emphyteuta usufructuarium, vel usufructuarium vsuarium in re Emphyteutica, an & quando possit constituere. Ias. in l. contra-rio, columna 3. §. ex antepenult. ver. nota successione. D. de acquir. possess.

¶ Emphyteuta seu colonus an teneatur ad expensas, quæ fiunt in re locata vel conducta. Vide consilia Socini.

Emphyteuta si vendit rem Emphyteuticam sine domini consensu cum pacto Legis commissoriae, vel adiectione in diem, an habeat locum poena caducitatis, ultra Ias. in l. si. istius rei. in 21. q. Adde Alex. in l. statu liberi ff. ad l. Falcid. Et consilio 28. §. volum. Et gl. in l. 1. ff. de donat. quam sequitur Alex. in l. Póponius, §. cum quis. vl. coll. ff. de acquirenda possess.

¶ Emphyteuta tenetur soluere Canonem, etiam si res sit cõcessa sine debita solennitate, per textum in §. si sermo, in Auth. de non alienando. Vide Salycetum in l. iubemus. l. sanè. C. de sacros. Eccl. Quem ita refert & sequitur Felin. in c. cũ causam. in 7. colum. extra, de re iudic. Vbi dicit, quod licet contractus factus cum Ecclesia sit nullus, tamen nõ habetur pro infecto, quoad commodum Ecclesiæ.

¶ Et nunquid Ecclesia siue minor possit dicere, quod volunt habere ratum cõtractum nullum initum cum ipso minore vel Ecclesia, altero qui cõtraxit recusante. Vide Felin. vel melius Ias. in l. cum si. §. eam transactionem ff. de transactionib.

¶ Et an minor vel Ecclesia possint facere, Ecclesiæ conditionem meliorem, sine solennitatibus à iure requisitis. Vide Dec. in c. qui in Ecclesiæ. de constitu. Et simile in doli passio, an possunt approbare cõtractum. Vide per Doct. maxime per Ias. in l. transactione, supra de transactionibus. Et per Abb. in c. de electi, de ept. & vend. quædam Ias. in dicta l. allegat.

¶ Emphyteuta incidens in commissum propter Canonem non solum potest dominus alij concedere, & non merito, nec requisito. De hoc vide Decium cons. 146. in 2. diebus.

¶ Si non apparet de cõtractu cessionis, sed de solutione pensionis. Vide Paris. de Put. in tract. de re integ. caus. 234. & 265. Et adde quod ad probandum dominum directi domini, probatur eo ipso, quod soluit per longum tempus. Et per Dec. in cons. 146. 2. col. Et Abb. in cons. 74. 7. vol. ubi plus dicit quod si cessat per biennium soluere Ecclesiæ, incidit in commissum, & ille, qui erat solitus annualiter soluere, tãquam emphyteuta. Et istud consilium refert & sequitur Dec. cons. 164. circa prin.

¶ Quid de concessa? ut Franc. Vide Paris. de Put. in tractatu feud. chart. 78. & chart. 8.

¶ Finita Emphyteusi, an dominus teneatur ad melioramenta. Francisc. de Aret. in l. caetera, in §. Marcellus. ff. de legat. primo. ubi ponit, quod de melioramentis factis in re Ecclesiæ, quæ fuit alteri concessa, & demum talis concessio fuit reuocata per successionem, an melioramenta possint peti, vide ibi per eum. Sed vide textum in Auth. quæ res supra, de sacrosanctis Ecclesiis Et Deci. consilio 160.

¶ Vassallus si non soluat per triennium, an priuatur, & cadat à iure suo. Vide consil. Deci. 138. Alienare sine consensu domini, vel cessare à solutione Canonis, an isti casus æquiparentur. Vide Alexandrum consilio 128. volum. 5.

Purgatio moræ in Emphyteuta, an admittatur. Vide Paris. de Put. in tract. rerum feud. plenè. char. 106. Et Dec. consilio. 146. & quanto tempore possit purgare moram. Dec. in dicto consilio.

¶ Si elapso biennio dominus recipit Canonem. Vel, si Vassallus vel Emphyteuta alienet sine cõsensu domini, & dominus postea recipit Canonem ab emptore, an sibi præiudicet. Vide Paris. de Put. in tract. feud. chart. 182. incip. fuit longa questio. Et plures quæstiones per eundem. eodem tractatu, chart. 194. in q. incip. & circa, & c. quæro cum pluribus sequentibus.

¶ Et quando dominus recipit Canonem post alienationem factam sine eius consensu. Vide Dec. cons. 185. Et Alex. in cons. 185. in 5. vol.

¶ Inter Emphyteusin & Liuellum non est differentia, Decius in consil. 46. 1. volum. Et consil. 164.

¶ Quid autem de concessione in Emphyteusin, vel censum, cum potestate affrancandi in simili censu. Vide quæ ponit Decius in con. 46. in ult. colum. ubi quæto tempore præscribatur ius offerendi similem censum, & ibi quid si offertur, an acquiratur ius non soluendi.

1. In Emphyteuticariis. 2.

¶ Per istam l. 2. 3. dicitur. Quod si Emphyteuta promisit expendere aliquam pecuniæ quantitatem super re Emphyteutica, si non expendit, incidit in commissum, ex quo pactum nõ obseruauit. Vide de hoc edito decreti. consil. Neapol. 85. prope finem.

*Optime Iason hic.

Emphyteuta expelli non potest, nisi triennio canonem non soluerit, ut hic. ubi Ias. late, & Auth. si rem, C. de sacrosanct. eccles. Soc. reg. 114. emphyteuta, Hippol. sing. 409. Ias. ad l. dimoruo, §. quod in anno. num. 6. solut. maritum.

*Faquineus Controuersiarum iuris lib. 1. c. 93.

F iij

¶ An si emphyteuta cadat iure suo, propter canonem non solum, possit petere melioramenta, Ang. ad §. si vero quis, in Auth. de alienat. & emphyt. Et quid in purgatione moræ, an possit soluendo purgari, & quod tempus detur in emphyteusi eccles. Iason hic. n. 29 & 41.

¶ An decisio huius legis procedat in feudo, in censu, & multa in materia, vide per Dec. conf. 138. per totum, & conf. 144.

¶ Et nota quod madatum à iudice factum Emphyteutæ, quod non soluat eum, excusatur à pœna, vt per Afflict. decis. 328. Adde Cottā in memora. in verbo emphyteu priuati. Cepol. cau. 22. Alex. conf. 44. volum. 3. & ad l. si cōstante, post Bart. ibi, in 3. q. D. solut. matrim. Gram. decis. 77. Tiraq. post l. connub. gloss. 7. n. 41. in materia, Afflict. decis. 174.

¶ Ad d. dictam legē 1. vide 2. fallentias, Socin. in reg. 152.

¶ Vassallus vel Emphyteuta non potest vendere vel alienare feudum, vel rem Emphyteuticam domino irrequisito, aliter cadit à iure suo d. l. in emphyteuticariis. & c. potuit, extra locat. Sed vide 8. fallentias positas per Socin. in reg. 529. incip. V assallus.

¶ Si non apparet, an aliquis sit Emphyteuta, vel censuarius, in dubio præsuntur censuarius, vt soluit Albert. in d. l. Emphyteut. Et propterea incidit in commissum, tamē quando in illa regione magis frequentatur contractus Emphyteuticus, vt voluit Ioan. Fabr. in d. l. i. supra eo. quem refert Ias. in d. l. Emphyteut. in 9. quæst. Et idem Ang. ibi dicens, quod primò recurrendum est ad consuetudinem cōcedentis. Vt si solutus erat concedere vsque ad tertiam generationem, vel in perpetuum. Ita præsuntur factum secundum consuetudinem regionis. Et ibidē sequitur Bald. in l. si certum, supra de pactis, dicens, quod concessiones præsuntur factę secundum generalem consuetudinem, vel secundū quod erat solitum in vnam vel plures personas.

¶ Emphyteuta frangens fidē domino priuatur suo vrili dominio. Ita Paul. Castrenf. in l. sed si hac, in princ. D. de in ius vocan. per d. l. in Emphyteut. ita & econtrā, si dominus frangit fidē Emphyteutę, debet priuari directo dominio, quod applicatur Emphyteutę. Ita dicit tenuisse Guilhel. de Cun. ibid. etiā Alexan. in additio. quas fecit Paduę, sequitur prium per textum in cap. domino committente, si de feud. fuerit quæstion. inter dominum, & c. Et in c. i. qualis dominus propr. di. pri. Vide declarat. per tex. in c. dilecti, in 2. col. de maior. & obe.

¶ In d. l. in gloss. repellere, & c. Emphyteuta probans soluisse tribus annis proximis, præsuntur quod semper soluerit. Adde Scribētes in in. l. si.

¶ Res Emphyteuticaria potest pignori sine consensu domini, & an in ea possit haberi recursus per creditorem. Vide Bart. in l. si constante, in 3. quæst. Et ibi per Alexand. D. soluto matrimonio.

¶ Emphyteuta, qui vendit rem, regulariter cadit à iure suo d. l. cum dubitatur, & c. potuit, rerum locat. Sed vide 3. fallentias Socin. in reg. 153. Mihi verò est reg. 115. incip. Emphyteuta, & c.

I. Cum dubitatur. 3.

¶ Emphyteuta non potest vendere meliorationes suas domino irrequisito, quod si fecerit dominus potest illud reuocare, vt hac lege, & cap. potuit, extra de locat. sed facta denuntiatione domino si dixerit se nolle emere, vel si à denuntiatione duorum mensium spatium sit, elapsum, potest vendere cui vult, dum modo non vendat personis prohibitis, vt d. c. potuit, extra de locat.

¶ Pœna istius legis habet locum etiam in contractu censuali. Bart. in l. i. §. qui autem, D. de superficiebus. Inno. in capite potuit, extr. locat. Fulgos. cōf. 240. Ias. in d. l. cum dubitatur, licet contrarium consuluit Dec. conf. 104.

¶ Emphyteuta volens vendere ius suum Emphyteuticum, vel suas meliorationes, nō potest vendere, nisi prius denuntiauerit domino, à quo causā habet, an ipse velit emere, per d. l. dubitatur. Et facit quod singulariter voluit, Bart. in l. i. in ult. verbo, Cod. de metall. lib. 11. d. cens. Quod si colonus volens vendere fructus perceptos ex fundo, debet potius vendere domino, quam aliis iusto precio, quod dicit Bartolus esse mente tenendum, quem sequitur Lud. Roman. in l. i. D. solut. matrim. Facit etiam in simili, quod singulariter voluit Baldus, in l. 2. C. de comm. rerum. at qui dicebat: Quod si fiscus, qui habet reē communem cum alio, non potest illam vendere nisi prius socio requisito.

¶ Pœna istius legis habet etiam locum in conductione ad longum tempus. Ita per Fulgos. consilio 24. incip. per euidentiam, & c. Et per Alexan. in consilio 17. in 4. vol.

¶ Sed nunquid dispositio istius Legis habeat locū in Vassallo, vt si dominus vult pro se, vt præteratur dominus. Dic quod sic. Et habet annum, vt c. i. §. donare. Quod feud. olim pat. al. Et vide Bartolum in tract. in feud. in 9. 5. incip. an si vendita, & c. charta 233. Decii conf. 164. i. vol. vbi idem dicit non habere locū in cōtractu cēsuali, & cōtractu permutationis.

¶ In venditione rei Emphyteuticę primò est denuntiandum domino, quod vendat, & debet expectari per duos menses, vt per Ias. in ista l. 4. col. in vers. principaliter nata. Et idem in eo, qui est perpetuò obligatus ad vendendum, vt consuluit Lud. conf. 102.

¶ Quod